

AZ
ÓRIÁS LELKE

SVÁJCI
NÉPMESÉK

AZ ÓRIÁS LELKE
SVÁJCI NÉPMESÉK

Népek meséi

MADÁCH KÖNYVKIADÓ

BRATISLAVA 1986

A válogatás és a fordítás az irodalomjegyzékben közölt művek alapján történt

HUNGARIAN TRANSLATION © ÜVEGES FERENC 1986

HU ISSN 0133-400.

AZ ÓRIÁS LELKE
SVÁJCI NÉPMESÉK

Népek meséi

MADÁCH KÖNYVKIADÓ

BRATISLAVA 1986

A válogatás és a fordítás az irodalomjegyzékben közölt művek
alapján történt

HUNGARIAN TRANSLATION © ÜVEGES FERENC 1986

HU ISSN 0133-400.

TÜRLIVIRLI, A TÖRPE TÜNDÉRLÁNYA

ARANYOS BETHELI ÉS SZURKOS BÁBI

Élt egyszer egy asszony – senki sem tudja már, milyen régen aki nagyon gonosz volt a mostohalányához, Bethelihez, de saját lányának, Bábinak mindent elnézett, akármilyen rosszat is tett. Bábinak mindig igaza volt – Bethelinek soha; Bábi mindenben első volt, annyit ehetett, amennyi csak belefért, és gőgösen járkált szép ruháiban, miközben Betheli sokszor alig látott az éhségtől, és rongyokban járt. Bábinak mindennap ünnep volt, Betheli élete megcsupa kínlódás és munka: éjjel-nappal pergett a rokkája, de akármennyit font is, a mostohája mindig elégedetlen volt.

Egyszer, fonás közben Betheli kezéből kicsúszott az orsó, és addig gurult a földön, míg beleesett egy egérlyukba. A mostohája ráparancsolt, hogy hát most már csak bújjon bele ő is az egérlyukba, és hozza vissza onnan az orsót. Szegény kislány mit tehetett volna? Szót kellett fogadnia a mostohaanyjának.

Hát amint igyekszik bemászni az egérlyukba, az egyszerre csak megnyílik előtte, és úgy érezte, mintha láthatatlan kezek vinnék lefelé, messzire, egy egészen más világba. Így is történt; és milyen csodaszép volt odalent minden, és milyen gyönyörű kastély csillogott előtte!

A kastélyhoz érve látta, hogy a kapu előtt kiskutyák játszanak, de ezek a kedves, okos állatok éppen úgy tudtak beszélni, mint az emberek. Barátságosan köszöntötték az ámuló-bámuló kislányt. Még a nevét is tudták, mert azt kiabálták feléje:

– Vau, vau, jön az Aranyos Betheli!

Nemsokára gyermekek jöttek Betheli elé, akik leírhatatlanul kedvesek és okosak voltak. Betheli tágra nyílt szemekkel, félénken nézte őket, de a különös gyermekek olyan őszinte jóindulattal tekintettek rá, hogy egyszeriben otthonosan mozgott közöttük, azok pedig továbbra is csak Aranyos Bethelinek szólították.

A gyerekek nyomban észrevették, milyen éhes, és megkérdezték tőle:

– Aranyos Betheli, kivel akarsz ebédelni? Velünk vagy a kiskutyákkal?

– Ültessetek csak a kutyák közé, jó lesz nekem ott is – mondta szerényen a kislány.

– Szó sincs róla! Mivelünk fogsz ebédelni – mondták egyszerre a kedves gyermekek, és a következő pillanatban kétféle ruhát tettek elébe, egy durva darócot és egy aranyszövésűt.

Betheli a daróc után nyúlt, s közben azt mondta:

– Ez éppen jó lesz nekem.

A szerény kislánynak aztán az lett a jutalma, hogy a gyermekek felöltöztették az aranyos ruhába, és bevezették a kastélyba, egy ragyogó terembe, ahol aranyasztal állt, roskadásig megrakva a legfinomabb ételekkel és édességekkel meg italokkal. Az éhes kis Bethelinek egyszeriben majdnem olyan jó dolga lett, mint a Jóisten angyalkáinak a mennyei lakománál. A kedves gyermekek megrakták a tányérját mindenféle jóval, közben megdicsérték szerénységéért, megcsókolták, hogy szinte azt hitte, a paradicsomban van. Búcsúzóul értékes ékszerekkel ajándékozták meg, még egy színarany orsót is kapott tőlük.

Aztán újra átbújtatták az egérlyukon gonosz mostohaanyja szobájába. Egyszer csak ott állt Betheli, s aranyos ruhájában olyan volt, mint egy sugárzó tündér.

A mostohája és Bábi alig tértek magukhoz a nagy ámulatból, alaposan kifaggatták Bethelit mindenről, és menten elhatározták, hogy Bábi is lemegy abba a másik, alsó világba, hogy ő is ugyanolyan szép holmikat hozzon fel onnan, mint Betheli. Anya és lánya egy percre sem kételkedtek benne, hogy ha a lenézett, együgyű Bethelit ilyen szívesen fogadták, akkor Bábinak természetesen még sokkal jobb bánásmód jár.

Így aztán leengedtek egy orsót az egérlyukba, és Bábi utánaindult. S lám, az egérlyuk most is kinyílt, és Bábi eltűnt benne, így hát az idefönt maradt anyja éppen úgy azt remélte, mint az egyre lejjebb jutó lánya, hogy minden a legjobban megy majd.

Leérve Bábi elindult ugyanazon az úton, amelyikről Betheli beszélt, s addig ment, míg csak oda nem ért a kastélyhoz. A kapu előtt most is ott játszottak a kiskutyák. Bábi majd kiugrott a bőréből örömeiben, de a kutyák azt ugatták feléje:

– Vau, vau, jön a Szurkos Bábi! Vau, vau, jön a Szurkos Bábi! – De haragosan kiabáltak, tekintetük szomorú volt, és a farkukat sem csóválták.

A kedves gyermekek eléje siettek, de az ő szemük sem ragyogott úgy az örömtől, mint amikor Betheli jött feléjük. Megkérdezték Bábitól, kivel akar ebédelni.

– Veletek – felelte Bábí –, hiszen Betheli is veletek evett.

Aztán két ruhát terítettek eléje, egy darócot meg egy arany szövésűt. Bábí menten kijelentette, hogy neki az aranyos ruha kell, mert Bethelinek is olyan van. És ő is akar aranyorsót meg arany ékszereket. De bizony a gyermekek nem adták neki az aranyos ruhát, hanem a darócba kellett bújni, és aztán a kutyákkal kellett ennie a földön a maradékot és a rothadt gyümölcsöt.

Búcsúzól a darócruhát bekenték szurokkal és kátránnyal, és közben egyre azt kiabálták:

– Szurkos Bábí! Szurkos Bábí!

Kapott orsót is, de az egy régi, kopott faorsó volt. Örültek, hogy végre megszabadulhatnak tőle, és gyorsan áttuszkolták az egérlyukon a felső világba.

Bethelit egész életében mindenki tisztelte és becsülte, és csak Aranyos Bethelinek hívták. Bábit pedig megvetették, és ha meglátták, azt kiabálták feléje:

– Vau, vau, jön a Szurkos Bábí!

A HÁROM HOLLÓ

Volt egyszer egy kislány, aki az édesapját, mióta csak vissza tudott emlékezni, mindig nagyon szomorúnak látta. Végül már nem bírta elviselni ezt, és megkérdezte tőle, mi az oka a szomorúságának. Akkor aztán megtudta, hogy volt ő neki három fiútestvére is, akiket az apja egyszer haragjában megátkozott, hogy hollóvá változzanak.

Ettől a perctől kezdve a kislánynak nem volt nyugta otthon, és a legelső alkalommal, mikor nem vették észre, elindult, hogy megkeresse bátyjait.

Estére kelve egy erdőbe ért. Ebben az erdőben egy tündér lakott, és ez a tündér már régóta kedvelte a kislányt. Befogadta hát lombkunyhójába éjszakára, és másnap reggel, mikor a kislány elmesélte neki, mi járatban van, elkísérte az erdő széléig, és azt mondta neki:

Menj a szántóföldön át, a rét közepéig,
Ott áll három szép hársfa, messziről zöldellik,
és azzal hagyta, hogy a kislány útnak induljon egyedül.

Egy fél napig vándorolt a kislány, és akkor egy nagy, széles mezőn látott három öreg hársfát, és mindegyik hársfán egy holló ült. Amikor pedig a kislány odaért, a hollók leröpültek a fákról, a kislány vállára és kezére szálltak, és megszólaltak:

– Ej, nézzétek csak, eljött a mi szerető testvérkénk, hogy megváltson bennünket.

– Ó, istenem – mondta a kislány –, milyen szerencse, hogy megtaláltalak. Mondjátok hát, mit kell tennem, hogy megszabadíthassalak benneteket?

– Az bizony nehéz feladat – felelték a hollók. – Három esztendőn át egyetlen szót sem szólhatsz senkihez, és ha csak egyszer is megfeledekezel erről, akkor egész életünkre hollók maradunk. És ezentúl nem jöhetsz ide hozzánk látogatóba.

– Megteszem a kedvetekért – mondta a kislány, és nyomban elindult hazafelé.

Megint elért az erdőbe, ahol a tündér lakott. De most már annak a lombkunyhónak a helyén, amelyben menet éjszakázott, gyönyörű kastély állt, annak a kapuján éppen vadászok vonultak ki hosszú sorban, és egyikük olyan erővel fújta a vadászkürtöt, hogy zengett bele az egész erdő. A vadászok élén a gróf lovagolt, övé volt

a kastély, az erdő és az egész környező vidék. Mikor a gróf megpillantotta a lányt, odalovagolt hozzá, és megkérdezte tőle:

– Honnan jössz, és mit keresel itt?

De a lány nem válaszolt, csak kecsesen meghajolt a gróf előtt, aki nem győzte nézni ezt a bájos teremtet:

– Ha Isten nem áldott is meg a beszéd képességével, de olyan kedves és bájos vagy, hogy nem fogod megbánni, ha velem jössz a kastélyomba.

A lány némán bólintott beleegyezése jeléül, és a gróf nyomban fölvezette az anyjához, a kastélyba. A lány előtte is szépen meghajolt, de egyetlen szót sem szólt.

– Honnan hoztad ezt a lányt? – kérdezte az öreg grófnő. – Úgy látszik, nem tud beszélni. Mit keres hát itt, a kastélyban?

– Ő lesz a feleségem – felelte a gróf. – Nézzétek, milyen kedves. És ha beszélni nem is tud, különben semmi hibát nem találhattok rajta.

Erre az öreg grófnő elhallgatott, de szívében titkon harag ébredt a lány iránt.

Másnap a gróf nagy örömmel ülte meg választottjával az esküvőjét. De alig ért véget a lakodalom, megérkezett a császár követe, aki valamennyi alattvalóját harcba szólította, így hát a grófnak is késlekedés nélkül el kellett búcsúzni ifjú feleségétől. Mielőtt útra kelt, megparancsolta egyik szolgájának, hogy gondoskodjék a fiatalasszonyról, és úgy vigyázzon rá, mint a szeme világára.

Alig ment el a gróf a csatába, az öreg grófnő nem rejtegette többé álnokságát. Megvesztegette a szolgát, és amikor a várt időben a fiatal grófné gyönyörű szép kisfiút szült, az öreg grófnő parancsára a szolga fogta a gyermeket, és kitette az erdőbe, hogy felfalják a vadállatok.

Nemsokára hazajött a gróf szabadságra. Akkor az öregasszony azzal fogadta:

– A te néma feleséged boszorkány, halott gyermeket hozott a világra!

Azzal előparancsolta a szolgát, aki azt mondta gazdájának:

– Bizony, gróf úr, kint nyugszik az erdőben, ott temettem el.

Megint elmúlt egy év, és akkor a gróf másodszor is hazajött szabadságra. Időközben a felesége egy második fiút hozott a világra, de a szolga azt is kitette az erdőbe, és az öregasszony azt mondta a fiának:

– A te néma feleséged maga az ördög, a második szülöttje nem is volt gyermek, hanem egy szőrös állat.

A szolga pedig megerősítette:

– Bizony, gróf úr, fekete kutyakölyök volt, elástam odakünn az erdőben.

Megharagudott erre a gróf, és megparancsolta, hogy a felesége mostantól kezdve az utolsó cseléddel egy sorban szolgáljon a kastélyban.

Megint elmúlt egy év, a király befejezte a hadjáratot, és a gróf győztesként tért meg a kastélyába. Eközben a feleségének harmadszor is fia született, de a szolga ezt a gyermeket is kivitte az erdőbe, és az öreg grófnő azt mondta a fiának:

– A te néma feleséged halált érdemel. A harmadik gyermeke borzalmas szörnyszülött volt.

És a szolga megerősítette:

– Bizony, gróf úr, ki is röpült nyomban az ablakon át, az erdőbe.

Erre a gróf a toronyba vettette a feleségét, mert másnap elevenen el akarta égettetni. Mikor a kastély udvarán fölrakták a máglyát, a gróf fölvezettette rá az asszonyt, és körülötte álltak az összes bírák. Ekkor előlépett egy herold, kihirdette a grófné előtt a halálos ítéletet, és megkérdezte a bírakat, van-e valaki, aki megvédené a vádlottat. Mindenki hallgatott, pissenés sem hallatszott, csak a szegény grófné sóhajtott halkan.

Ekkor a távolból egyszerre csak kürtszó hallatszott, és három lovag vágtatott be mint a szélvész a kastély udvarára, csillogó vértzetben, hófehér paripákon. Mindhármuknak egy-egy holló volt a pajzsán, a karjukon pedig egy-egy gyönyörű kisfiút tartottak. Az álnok szolga már a farakás mellett állt, és kezében tartotta a fáklyát, hogy lángra lobbantsa vele a máglyát, de mielőtt megtehetné volna, az egyik lovag halálra szúrta a lándzsájával. Aztán a három lovag így kiáltott:

– Itt vagyunk, kedves húgocskánk! A mai napon letelt a három esztendő, és mi visszahoztuk a gyermekeidet; mostanáig a tündér

nevelte őket odakünn az erdőn!

Gondolhatjátok, mekkora volt az öröm és a boldogság!

Az öreg grófnő mérgében világgá futott, a gróf pedig boldogan élt a feleségével, míg csak meg nem halt.

A HÓFEHÉR KAVICS

Volt egyszer egy pásztorfiú, aki nap mint nap kecskéket és juhokat őrzött a hegyen. Közben úgy dalolt, mint a madár, és énekét az egész völgyben hallották.

Egy napon nagyon megszemjázott, és sokáig kutatott a legelőn egy ital víz után, míg végül egy magas fenyőfa tövében talált egy kis tavat. Lehajolt és mohón kortyolni kezdte a vizet. De miközben így a tavacska fölé hajolt, lent a víztükörben meglátta, hogy fönt a fenyőfán egy madárfészek van. Nem volt rest, egy mókus gyorsaságával kúszott föl a fára, s kutatta, kereste az ágakon azt a fészket, amelyet a vízben látott, de nyomát sem találta. Így hát dolgavégezetlen kellett újra leereszkednie a földre.

Amikor leért, megint belenézett a vízbe, és lám, megint egészen világosan látta a madárfészket. Egy pillanat alatt újra fenn termett a fán, de most sem tudta felfedezni, hol van hát a fészek. Harmadszor és negyedszer is ugyanígy járt. Végül eszébe jutott, hogy a vízben megszámlolja, hány ág van a fészekig. Ahogy gondolta, úgy tett. Fölmászott megint, és közben számolta az ágakat. Mikor aztán elérte a megfelelő ágot, kinyújtotta a kezét a fészek felé, egyszerre csak egy fehér kavicsot tartott a kezében, és akkor meglátta a fészket is. Ott volt az az ág végén, nem is értette, hogy lehet, hogy eddig nem vette észre. A fehér kavics nagyon megtetszett neki, így hát zsebre vágta, és lemászott a fáról.

Este, miközben hazafelé terelte a kecskéit és juhait, szokása szerint szívből, teli torokból énekelt. De mi történt? Mikor beért a faluba, az emberek szemüket-szájukat eltátották, mert igaz, hogy hallották a pásztorfiú énekét, de a fiút magát senki sem látta. Mikor aztán odaért a szülei háza elé, kiszaladt az apja, és azt kiabálta:

– Az istenért, mit csináltál, te fiú? Gyere be a szobába!

Apja, anyja nem tudták ijedtükben, mit tegyenek. A fiú meg nem tudta, hogy láthatatlan, míg csak az apja meg nem mondta neki.

– Csaknem voltál valami boszorkányszombaton? – kérdezte az apja.

– Nem én – mondta a fiú, és beszámolt nekik a madárfészekről.

– Add elő gyorsan azt a kavicsot! – kiabált rá az apja meg az anyja.

Erre a fiú az apja kezébe adta a kavicsot, de mi történt?

– Uram, Jézus, papa, hová lettél? – kiáltották egyszerre a fiú és az anyja. Most ugyanis a fiú újra látható volt, helyette viszont az apja vált láthatatlanná.

De az apa úgy érezte, mintha egy békát tartana a kezében, így hát gyorsan ledobta az asztalra a kavicsot. De mi történt? Akkor meg az asztalt nem látták. Erre felugrott az apa, kitapogatta az asztalt, és szerencsére megtalálta a kavicsot. Szélesebesen kiugrott vele az ajtón, és beledobta a kútba. Hanem aztán lett erre odalent nagy villámlás és dörgés, mintha ég és föld össze akarna dőlni!

Mit adsz nekem, ha újra felhozom azt a kavicsot?

A SZELLEMEK KONYHÁJA

Volt egyszer egy sekrestyés, annak meg egy vad és zabolátlan fia. Az apja egyre azon töprengett, hogyan tudná a fiát megfékezni. Először egy szalmabábut vitt föl a toronyba, és éjszaka fölküldte a fiát, hogy húzza föl a toronyórát. De a fiú fogta magát, és egyszerűen ledobta a bábut a lépcsőn, aztán nevetve a hátára kapta, és úgy vitte be a szobába.

Látta hát az apja, hogy itt valami okosabbat kell kitalálni, és szabóinasnak adta. Gondolta, ha kitanulja a mesterséget, elküldi idegenbe, ott aztán majd letörik a szarvát. De bizony a fiú csak nem változott meg.

Vándorlása során egyszer magányosan álló házra bukkant az erdő közepén. Ott akart éjszakázni, de senki sem nyitott neki ajtót, így hát végül feltörte a zárat. A házban senki sem volt, de az asztalon gyertya égett. Körülnézett, hol csináljon magának fekhelyet éjszakára. Közben két ember jött be a szobába, azok egy ideig csodálkozva bámultak rá, aztán beszélgetni kezdtek vele. Végül bevallották, hogy a háznak már nincsen gazdája, mert szellemek ütöttek benne tanyát. Ők ketten azért húzódtak be ide, hogy azt, amit tolvajlással szereztek, elrejtsek benne.

A szabólegény tovább kérdezősködött, és megtudta tőlük, hogy egy fehér asszony őriz itt valamiféle kincset, és a szellemek órájában rendszeresen megjelenik a házban.

Erre aztán hárman összeszövetkeztek, hogy még ezen a napon kiássák a kincset. Mivel még messze volt az éjféli, és mind a hárman nagyon éhesek voltak, a szabólegény nekifogott, hogy a tolvajok lisztjéből meg zsírjából vacsorát főzzön. Tüzet rakott a konyhában, és nemsokára már a tűzhelyen kavargatta az ételt. Közben, mielőtt még éjfél ütött volna az óra, hallja ám, hogy egy hang ezt kiabálja a kéményből:

– Eredj innen, vagy a nyakadba esek!

– Essél csak! – felelte a legény gondtalanul, és erre nyomban egy comb esett a kéményen át a tűzhelyre.

A legény a konyha egyik sarkába dobta a combot, aztán újra föltette a serpenyőt a tűzre, és tovább pirította a zsíron a lisztet.

Nemsokára megint megszólalt a hang a kéményből, de ő ugyanazt felelte neki, mint az előbb. Erre az, aki a kéményből

beszélt, elkezdett különböző emberi testrészeket hajigálni, míg végül egy ember testének minden része ott volt már. Mikor a fejet is odahajította a többi testrész tetejébe, azok mind összeálltak, és hátul, a konyha sarkában egy hatalmas emberalak egyenesedett fel, és a legényhez lépett. Az gúnyosan megkérdezte tőle, hogy hol hagyta a feleségét.

– Majd ő is jön utánam – felelte az ember.

– Annál jobb – mondta a szabólegény –, addig ülj le oda, abba a sarokba! – Az ember szót fogadott, a legény meg az asztalra tette a kész vacsorát. Mikor éppen a pitvaron ment át a tállal a szobába, egy fehér nőalak jött vele szembe.

– Ahá! – mondta a legény. – Biztosan ez az, aki a kincset őrzí! Hát akkor jöjjön előbb az asztalhoz, és hozza magával a férjét is a sarokból, ahol az ül.

Azzal előrement a tállal a szobába, és az ember meg az asszony követték, de a két szellem nem akart semmit sem enni.

Ebéd után a legény rászólt az asszonyra, árulja el, mivel tudná őt megváltani, és megígérte, hogy kitartó és bátor lesz.

Erre az asszony fogta a gyertyát és egy régimódi ágyra világított vele. Az ágyon egy hatalmas kulcs feküdt, és ez a kulcs pontosan beleillett a ház pincéjének a vasajtájába. Az asszony háromszor megfordította a zárban a kulcsot, az ajtó kinyílt, és az asszony belépett rajta a gyertyával. Ott láttak fönt, a boltozaton egy tüzes tarajú kakast, ez a kakas egy nagy bundás kutya hátán terpeszkedett, a kutya meg egy hatalmas ládán kuporgott morogva, közben a kakas meg olyan erővel kukorékolt, hogy majdnem lebukfencezett a boltozatról.

A szabólegény nem hagyta, hogy lóvá tegyék. Ügyet sem vetve semmire, először is elkergette a rémalakokat, és amint azok kiértek az ajtón, menten be is csukta mögöttük. Aztán elgondolkodva letette a bőrkötényét.

A fehér asszonytól kapott másik kulccsal kinyitotta a ládát: az színültig tele volt arannyal. De a legény azon nyomban rádobta a bőrkötényét az aranyra, mert jól tudta, hogy ha valaki kincsre bukkan, és azt akarja, hogy az ne tűnhessen el előle, akkor valami ruhadarabját kell gyorsan ráteríteni. Amikor ezt megtette, így szólt a fehér asszonyhoz és a férjéhez:

– Most már elmehettek.

Azok el is tűntek abban a pillanatban.

Ezután a két tolvaj meg a szabólegény elosztották a kincset háromfelé. Így a sekrestyés gazdag emberként láthatta viszont a fiát.

A KÍGYÓKIRÁLYNŐ

Egy napon egy kis pásztorlány beteg kígyót talált egy sziklán. A szegény kígyó már majdnem szomjan halt. A lány megsajnálta, és odanyújtotta neki a kezében hozott tejesköcsögöt. Több se kellett a kígyónak, mohón kortyolni kezdte a tejet, és szemmel láthatólag magához tért. Végül már volt annyi ereje, hogy odébb kússzon.

Nem sokkal ezután jelentkezett a lány apjánál egy szegény fiatal pásztorgyerek, és kérte, hogy adja hozzá a lányát feleségül. De az öreg pásztor gazdag és büszke ember volt, és gúnyosan azt felelte a fiúnak:

– Majd ha annyi nyájad lesz, mint amennyi nekem van, akkor feleségül adom hozzád a lányomat.

De nem sokáig pöffeszkedhetett az öreg pásztor, mert ettől kezdve minden éjjel jött egy tüzes sárkány, s az úgy felperzselte forró leheletével az öreg valamennyi legelőjét, hogy hamarosan nem talált már sehol takarmányt a nyájainak, és így egyik nyája a másik után pusztult el.

Akkor eljött megint a fiatal pásztor, aki most már ugyanolyan gazdag volt, mint a lány apja, és megint megkérte a lányt. Az öreg most már nem mondhatott neki nemet.

Az esküvő reggelén egyszer csak egy kígyó jött be a menyasszony szobájába, és a kígyó hátán egy szép lány ült, aki így szólt a menyasszonyhoz:

– Most meghálálom neked, hogy ínségemben tejjel itattál!

Azzal levette fejről aranyos koronáját, és a lány ölébe dobta.

És a következő pillanatban úgy, ahogy jött, eltűnt a kígyóval együtt.

A lány pedig föltette a koronát, és boldogság és áldás kísérte, amíg csak élt.

A KIS KANÁSZ

Száz évvel ezelőtt élt egy nagy királyságban egy kis kanász. Ez a kis kanász egy délben fáradtan üldögélt a mezőn, és messziről nézte, hogyan telepednek le reggelizni a szántóvetők. Nézte, milyen szorgalmasan kanalaznak, hogy aprítják tányérjukba a kenyeret, és töltenek maguknak italt. Az ő gyomra is korgott az éhségtől, de tudta jól, hogy vacsoráig egy falatot sem kap. Akkor így szólt magában:

– Bárcsak én is olyan paraszt lehetnék, mint azok ott! De boldog is lennék!

Hát egyszerre csak, mintha álmodná, megváltozott körülötte az egész táj. A szántóföld helyén kert termett, a kert egy gazdag paraszt tanyájával volt határos, és az előbb még szegény kis kanász ott állt az udvaron a kapirgáló tyúkok és galambok között mint tehetős parasztgazda. Nagy gondterhelten éppen összes rétjeinek és szántóföldjeinek a hozamát számolta össze újra meg újra. Akkor egy gabonakereskedő ügetett arra a lován, aki előzőleg már egy kicsit felöntött a garatra, és pénzes zacskóját vidáman csörgetve felriasztotta a parasztot gondolataiból:

– Hé, parasztocskám! Mennyi a kukorica ára?

A paraszt azt felelte:

– Olcsóbban már nem is adhatnám. Tönkremegyek hamarosan, ha nem emelkedik az ára legalább a másfélszeresére.

Ezt hallva a gabonakereskedő, megsimogatta kövér pocakját, csúfondárosan meghajolt, és vidáman dudorászva ellovagolt.

– Bárcsak én is ilyen gabonakereskedő lehetnék – sóhajtott föl a paraszt milyen boldog lennék!

Hát egyszerre csak a saját teli magtára előtt ült, haját tépte, és véresre vakarta a füle tövét. A háború egyre ádázabban dúlt, és a hadsereg éhezett. Az uzsorás nem volt hajlandó annyit adni a gabonáért, amennyit ő kért, és egy sereg katona éppen akkor tört be a magtárba. Egyik zsákot a másik után hordták ki az ott álló szekérre, közben hol szidták, hol ütötték-verték a gabonakereskedőt, aztán annak a piros képű ezredesnek a parancsszavára, aki lóhátról kiabálta nekik a vezényszavakat, kurjongatva és kárörvendően nevetgélve elvonultak.

– Bárcsak én is ilyen ezredes lehetnék a háború idején – kiáltott föl a gabonakereskedő. – Milyen boldog lennék!

Egy szempillantásba sem telt, máris ott állt ezredesként a haditörvényszék előtt, ahol a király minisztere életfogytiglani börtönre ítélte, amiért jogot és igazságot semmibe véve, erőszakosan fosztotta ki a saját népét, elharácsolva tőle legszentebb tulajdonát. Hiába mondogatta, hogy parancsra cselekedett, amit azonban már a harctéren elveszített. A miniszter akkor behívatta a poroszlókat, és büszkén mérte végig az egész alázatos gyülekezetét, mialatt az elítéltet elvezették.

– Bárcsak én is a fejedelem minisztere lehetnék! – kiáltott fel az ezredes. – Milyen boldog lennék!

Alig csúszott ki száján ez a kívánság, máris egy nyomorúsgos határban ült síró-rívó feleségével és néhány szepegő gyerekkel. Éppen egy sötét kapun hajtottak keresztül, miközben a batár ablakán rothadt almák és záptojások repültek be, alig győzte a fejét kapkodni előlük. Ekkor egy katonatiszt lépett a kocsihoz, és vállat vonva így szólt:

– Miniszter úr, őfelségét a királyt minden bizonnyal hazugságokkal és ármánykodással bősztítették föl annyira, hogy ön kegyvesztett lett, de azért jól teszi, ha a lehető leggyorsabban elmenekül innen, és legalább egy évtizedig be nem teszi ide a lábát, mert a házat és minden vagyonát elvették, és a barátai mind hátat fordítottak önnek. A király...

– Ó, bárcsak én is király lehetnék – sóhajtott föl a miniszter. – Milyen boldog lennék!

És menten betegen kuporgott egy királyi gyalogszékben, amelyet négy lakáj vitt lefele nagy fáradsággal egy titkos lépcsőn. A háború sokáig tartott, a király maga is hadba vonult, ott megbetegedett a szokatlan megerőltetésektől, és most éppen az ellenség éjszakai támadása elől menekült, pedig lábra sem tudott állni, annyira kínozza a csúz.

Ekkor hangosan fölajdult:

– Ó, bárcsak én lennék az országom legszegényebb kanásza, de egészséges lennék, és megmenekülnék üldözőimtől! Milyen boldog lennék!

És lám, úgy történt. A király egyszerre csak megint ott ült a rét szélén, mint kis kanász; ráismert magára a rongyaiban, és örömeiben cigánykereket vetett a legnagyobb koca fölött.

Most már aztán igazán elégedett volt a sorsával.

A RAVASZ KOLDUS ÉS AZ EMBEREVŐ

Volt egyszer egy koldus, aki eltévedt az erdőben és egy barlanghoz ért. Ebben a barlangban egy emberevő óriás lakott. Az óriás valaha elrabolt a faluból egy lányt, hogy legyen a felesége. Ez az asszony jó teremtés volt, akinek nagyon fájt, hogy a férje olyan gonosz.

Az asszony egyedül volt otthon, mikor a koldus odaért, enni és inni adott neki, amennyit csak akart. Mikor a koldus éppen a legízletesebb falatokat ette, a barlang bejáratából rémisztő szuszogás és súlyos léptek hallatszottak: hazaért az emberevő. A koldus egész testében reszketett, de az asszony gyorsan elbújtatta az ágy alá.

Az óriás bejött, és a földre dobta a fát, amit az erdőben tüzeléshez gyűjtött, úgyhogy az egész barlang megremegett, és a szegény koldus majd megsüketült és megvakult belé. Aztán elkezdett az óriás mindenfelé szimatolni, és egyre csak azt mondta:

– Emberszagot érzek, emberszagot érzek.

Nem sok idő telt belé, megtalálta a szegény embert, és előhúzta.

– Ezt ma este megsütöd nekem – mondta a feleségének. – De előbb még kiszolgálj engem az uzsonnánál, te kis fickó, mutasd meg, mit tudsz.

Akkor a koldusnak először le kellett húznia az óriás csizmáját, megmosni a szőrös képét, majd a fejéből kiszedni a terveket, és végül főznie kellett. Értett a főzéshez, hiszen szerény kis eledelét mindig maga főzte meg, így hát hatalmas tál tésztát főzött az emberevőnek. Az óriásnak nagyon ízlett az étel, ilyet ő még sohasem evett. Ettől barátságos lett, és hívta a koldust, hogy tartson ő is vele. De a koldus nem volt éhes, úgy tett ugyan, mintha ő is enne, de minden kanál tésztát a koldustarisznyájába öntött, mert azt elöl a nyakába kötötte.

Mikor a tál kiürült, megszólalt az óriás:

– Én még ennék.

– Én is – mondta a koldus.

– Teremts elő még ilyent, különben felfalak! – horkant fel az emberevő.

– Volna egy tanácsom – mondta a furfangos koldus. – Vágjuk fel a hasunkat, és akkor újra előlről kezdhetjük az evést.

Az óriás azt mondta erre, hogy rendben van, de először a koldus vágja fel a hasát. Erre az hozott egy kést a konyhából, felvágta a maga elé kötött koldustarisznyát, és a tálba rázta a tésztát; az óriás rögtön nekiesett és az utolsó szálig bekebelezte.

Akkor újra rákezdte:

– Én még ennék!

– Én is – mondta a koldus.

– Hát akkor most rajtam a sor – mondta az ostoba óriás. Azzal fogta a kést, és felvágta a hasát alulról fölig, úgyhogy azon nyomban holtan esett össze. A koldus bizony nem kötözte be, hanem örült, hogy így megúszta a dolgot.

Az emberevő jószívű felesége pedig boldogan hálát adott az Istennek, hogy megszabadult ettől a szörnyetegtől, és férje minden kincsét a koldusnak adta, az pedig elvette őt feleségül. Beköltöztek a faluba, ott éltek tovább, gyermekeik és unokáik születtek, és még ma is élnek, ha meg nem haltak.

HAMUPIPŐKE (I)

Egy kisleány korán elveszítette szüleit, akik semmi mást nem hagytak rá, csak egy tündöklő ruhát és hozzá egy végrendeletet; de senki nem tudta, hogy a végrendelet hová lett. Így hát a lány belekötötte a ruhát egy kendőbe, és elindult szolgálatot keresni, örülhetett, hogy végül is befogadták egy előkelő házba, ahol a legalantasabb munkákat kellett végeznie a konyhában és az istállóban. Ezért aztán mindenki csak Hamupipőkének hívta. Szépséges ruháját persze rögtön a házba érkezése után elrejtette egy fenyőfa alatt.

Egy idő múlva bál volt a faluban; nagy volt a vigasság, de a legvígabban annak az előkelő háznak a fia mulatott, amelyikben Hamupipőke tengette nyomorúságos életét. Akkor a lány is kérte gazdáit, engedjék meg neki, hogy ő is elmehessen a bálba.

– Jól van – mondta a gazdasszonya –, elmehetsz és megnézheted, de eszedbe ne jusson táncolni!

Akkor a lány a fenyőfához ment, útközben egy forrásnál lemosta arcáról és kezéről a port és a kormot, azután felvette tündöklő ruháját, és gyönyörű szép fiatal lány lett egyszeriben.

Mikor megjelent a bálban, mindenki őt nézte, és az előkelő ifjú mindenkit megelőzve elsőnek kérte táncra, nem ismerve fel benne Hamupipőkét. De a lányt nem indította meg, akármilyen sürgetve kérte is, hogy menjen vele táncolni. Kellő időben elmenekült előle, és visszatért a fenyőfa alá; itt elrejtette a ruháját, aztán újra bekormozta arcát-kezét. Akkor hirtelen egy apró emberke jött elő a fenyőfa mögül, barátságosan köszöntötte a lányt, és – mire az körülnézhetett volna – már megint el is tűnt úgy, ahogyan jött.

Ettől az időtől kezdve az előkelő ifjúnak nem volt többé nyugta, míg csak el nem érte, hogy megint bált rendezzenek. Hamupipőke is megint megkérte a gazdáit, hogy engedjék el őt is a bálba.

– Rendben van – mondta a gazdasszonya –, elmehetsz és nézheted, hogyan táncolnak, de eszedbe ne jusson magadnak is táncra kerekedni!

Akkor a lány ugyanúgy tett, mint az első alkalommal, és mikor megjelent tündöklő ruhájában a táncteremben, az ifjú megint egyedül a szép lányt látta, és még jobban könnyörgött, mint először, hogy táncoljon vele, és mikor Hamupipőke vonakodott, erőszakkal

meg akarta csókolni. De a lány olyan fürgén elszaladt előle, mint az egér a macska elől, és megint visszatért a fenyőfához. Akkor előjött újra az apró emberke, és még sokkal barátságosabban köszöntötte, mint először.

De az ifjúnak nem ment ki többé a fejéből a szépséges leány, és semmiben sem lelte többet örömét mindaddig, míg csak megint bált nem rendeztek. Hamupipőke újra úgy tett, ahogy szokott, és amikor tündöklő ruhájában megjelent a bálteremben, az ifjú kézen fogta, és nem akarta elengedni addig, míg meg nem ígéri, hogy feleségül megy hozzá. A lány legszívesebben a föld alá süllyedt volna, mert végül is meg kellett mondania a fiúnak, hogy ő csak az a szegény Hamupipőke, aki a fiú szüleinek házában a legalantasabb konyhai és istálló munkákat végzi. De az ifjú ezután is éppen úgy szerette, mint előbb, és azon nyomban ki is tűzte az esküvő napját. Hamupipőke kikötötte, hogy addig még ne fedjék fel kilétét, és a vőlegénynek meg kellett ígérnie, hogy menyasszonya nevét titokban tartja. Akkor Hamupipőke a fenyőfához ment, és lám, megint előjött az apró emberke, aki örömeiben széles mosollyal üdvözölte.

Mikor aztán az esküvő napján Hamupipőke utoljára ment el a fenyőfához, hogy felvegye tündöklő ruháját, az apró emberke szemei csak úgy szikráztak a nagy örömtől és jószágtól, amikor így szólt hozzá:

– Van itt neked valami hozomány is.

Azzal átadott neki egy könyvet, és mikor a lány kinyitotta, benne volt a szüleinek végrendelete, ami Hamupipőkét nagy vagyon örökösévé tette. Hamupipőke boldogan sietett a vőlegényéhez, aki szüleihez vezette őt, és olyan lakodalmat tartottak, hogy ti sem láttatok szebbet életetekben.

HAMUPIPŐKE (II)

Egy házaspárnak volt egy lánya, az volt minden örömük. Lent laktak a völgyben egy kis házban, és gazdag embereknek tartották őket. Néhány év múltán az asszony megbetegedett, és érezte, hogy meg fog halni. Akkor kérte a férjét, hogyha ő meghal, ne vegyen feleségül másik asszonyt, amíg olyant nem talál, akinek éppen olyan szép aranszőke haja van, mint az övé. A férje megígérte, amit az asszony kért, és mikor a felesége meghalt, sokáig gyászolta. Közben a lánya felnőtt, és virágzó, szép lány lett belőle.

Pár év múlva az apjának újra kedve támadt megnősülni, és körülnézett a környéken menyasszony után, de egyet sem talált, akinek olyan szép aranyhaja lett volna, mint amilyen a feleségének volt. Pedig élt egy ilyen a közveden közelében: a saját lánya. Szerette a lányát, és úgy találta, hogy az éppen olyan, mint az anyja volt húsz év előtt, amikor megkérte a kezét, így hát elhatározta, hogy feleségül veszi a saját lányát. Egy napon elmondta a lányának, mi a szándéka, de az alaposan kinevette. De mikor látta, hogy az apja halálosan komolyan beszél, elszomorodott és elment. Szerette ő az apját, de csak úgy, mint az apját, és nem mint vőlegényét.

Pár nap múlva megint előjött a lány, mert azt hitte, hogy az apja letett furcsa elhatározásáról, de bizony az csak még inkább ostromolta, így a lány mindenféle kibúvót keresett. Egy reggel azt mondta, feleségül megy hozzá akkor, ha három ruhát vesz neki; az első úgy ragyogjon, mint a nap, a második úgy, mint a telihold, a harmadik meg úgy, mint az égen a csillagok. Az apja nagyon megörült a lánya elhatározásának, nyomban elutazott, és nem nyugodott addig, míg meg nem találta a három ruhát. Mikor hazavitte a ruhákat, és kiterítette a lánya előtt, az egyik úgy ragyogott, mint a déli verőfény, a másik sápadtan tündökölt, mint a telihold fénye, a harmadik meg úgy szikrázott, mint a hegyek fölött a csillagok. A lány nem tudta levenni tekintetét a gyönyörű ruhákról, de nagyon megijedt, mikor az apja újból megkérdezte, hogy most már feleségül megy-e hozzá. Akkor azt mondta:

– Most még nem. De ha veszel nekem egy olyan hintót is, amelyik magától megy, akkor feleségül megyek hozzád! – Azt gondolta magában, hogy ilyen kocsi úgyszincs az egész világon.

Az apja megint elutazott, és egy olyan hintóval jött vissza, amelyik elé nem kellett lovakat fogni, magától ment. Most aztán már nem lehetett tovább halogatni az esküvőt. A lány látszólag beleegyezett az elkerülhetetlenbe, de magában kitervelte, mit csináljon. Éjszaka beszállt az idegen hintóba, egész éjjel és még a következő napon is utazott, míg csak estére egy nagy városhoz nem ért.

A város kapuja előtt egy rongyos kolduslány állt. A lány kiszállt a hintóból, elment a kolduslánnyal oda, ahol az lakott, ruhát cserélt vele, hogy senki rá ne ismerjen a városban, és átadta a lánynak a hintóját. Aztán a kapun át bement a városba, hogy szolgálatot keressen. Alig ment egy kicsit, gyönyörű szép ház elé ért. Mikor ámulva felnézett az ablakokra, egy úr megkérdezte tőle, mit keres. Azt felelte neki, hogy szolgálatot keres, még ha nem is kap valami nagy fizetést. Nos, akkor csak lépjen be ide, ebben a házban szükség van ilyen emberekre.

Így a lány a szép házba került, ahol a konyhában a tűzhelynél a legalantasabb munkákat kellett végeznie, ezért aztán mindenki csak Hamupipókének hívta. Pedig az a nagy ház, amelyben szolgált, a király palotája volt. Ebben lakott a trónörökös az anyjával.

Mikor eljött a vasárnap, a lány reggel megkérdezte a gazdáit, elmehet-e misére. Ezek végigmérték a szurtos lányt tetőtől talpig, aztán azt mondták, ha megígéri, hogy a leghátsó sarokban fog ülni, ahol senki sem láthatja, akkor elmehet. A lány megígérte, hogy oda ül majd, aztán besietett a kamrájába, és elővette az apjától kapott szép ruhákat, mert azokat magával vitte az útjára. Levetette konyhai rongyait, belebújt a napsugaras ruhába, és a hátsó ajtón át elment a misére.

A nagymise után a királyfi zavartan jött haza, és azt mondta az anyjának:

– Láttam a templomban egy lányt, aki olyan szép volt, mint maga a nap. Őt akarom feleségül venni!

Az anyja azt felelte:

– Ha az a lány olyan szép, mint mondod, akkor nem ellenzem a választásodat. Legközelebb hozd el ide, hogy én is megismerjem!

Ezalatt Hamupipóke már régen megint a konyhában volt, éppen olyan szurtosan, mint azelőtt.

Következő vasárnap megint megkérdezte, elmehet-e a misére. Ha úgy viselkedik, mint előző vasárnap, és jól elrejtőzik – felelte a királyfi anyja –, akkor elmehet. Erre a lány fölment a kamrájába, felvette a holdfényes ruháját, és abban ment el a templomba. Mikor vége lett a nagymisének, a királyfi odaállt a templomajtóba, és ott várt a szép lányra. Mikor a lány kilépett a kapun, elindult feléje. De a lány félreugrott és elszaladt, a királyfinak mégis sikerült egy gyűrűt a lány ujjára húzni. Hamupipőke úgy, mint előző vasárnap, kerülő úton ment vissza a kastélyba, egy mellékajton besurrant észrevétlenül, aztán fölment a lépcsőn kis kamrájába, ahol levetette szép ruháját, és fölvette újra rongyait.

Harmadik vasárnap is megengedték neki, hogy elmenjen a misére. Ezen a vasárnapon a csillagfényes ruháját öltötte magára; ezt még sohasem viselte, és még szebb volt benne, mint a másik kettőben. Mise után a királyfi megint várt rá. De a lány kitért előle, és mikor a királyfi követte, elszaladt. A királyfi utánaeredt, de nem érte utol, mert a lány úgy szaladt, mint a zerge. De futás közben az egyik cipője lerepült a lábáról, azt a királyfi fölvette, és a zsebébe rejtette.

Mire a királyfi hazaért, megmutatta anyjának a cipőt, és elmesélte, hogyan járt, addigra Hamupipőke már régen a konyhában volt megint szurtos rongyaiban, és végezte munkáját a serpenyők és tányérok között. A királyfi nagyon nyugtalan volt, és azt mondta az anyjának:

– Igaz, hogy elmenekült előlem, de itt van nálam a cipője, és én csak azt a lányt veszem feleségül, akinek a lábára ez ráillik!

Erre az anyja azt felelte:

– Majd én segítek neked, fiam. Holnapra az ország minden előkelő leányát meghívjuk ebédre, valamennyiükkel felpróbáltatjuk a cipőt, és akinek illik a lábára, az legyen a feleséged!

A királyfi beleegyezett. Követeket küldtek szét az országban, minden kastélyba és várba, hogy meghívjanak minden lányt az udvari ebédre. Másnap meg is jelentek az előkelő lányok mind a királyi kastélyban, legszebb ruhájukba öltözve, mert mindegyik azt gondolta, hogy a királyfi talán ma választ magának feleséget. Egy részük hófehérbe öltözött, mint a kökényvirág, a másikkak pirosba, mint a csipkerózsa, megint mások zöldbe meg mindenféle színekbe.

Mikor mindnyájan helyet foglaltak a palotában, behozták a cipőt, és közölték, hogy a királyfi azt kéri feleségül, akinek a lába beleillik ebbe a cipőbe. Mindegyik lány elsőnek akarta felvenni a lábára a cipőt, legtöbbjüknek azonban túl kicsi volt, de voltak egypáran, akiknek a lábára ráment a cipő, bár a királyfinak úgy tűnt, hogy az a lány, akit ő háromszor látott a templomban, nincs közöttük, így hát egyikük sem lehet az igazi.

Hamupipőke ezalatt a konyhában volt, és segített főzni. A szakács pompás ételeket készített, legutoljára csirkét sütött. Akkor Hamupipőke megkérdezte, nem süthetne-e ő is egy csirkét. Nem tetszett ez a szakácsnak, jól összeszidta.

– Ha nem sikerül, legföljebb majd én magam eszem meg – mondta Hamupipőke, és addig könyörgött, míg a szakács azt mondta:

– Mit bánom én. Jobb, ha a magad sültjét eszed, mint az én finom ételeimet!

Erre Hamupipőke munkához látott, és mikor a csirke megsült, nemcsak illatos és ropogós lett, hanem valamennyi között a legszebb, így aztán maga a szakács is úgy találta, hogy azt kell legfölül tenni a táltra, úgy vigyék be az egészet a terembe. De Hamupipőke időközben lehúzta az ujjáról a királyfi gyűrűjét, és beledugta a csirkébe. Bevitték a tálat, és a legfölülre tett szép pirosra sült csirkét a királyfi tányérjára tették, akinek bizony aznap nem volt jókedve. De mikor felvágta a csirkét, és kiesett belőle a gyűrű, mintha egyszeriben elfűjták volna a bánatát, felragyogott a szeme. Behívatta a szakácsot, és megkérdezte tőle, ki sütötte azt a csirkét, amelyik legfölül volt a tálon. A szakács megijedt, mert azt hitte, valami nincs rendben.

Megszólalt erre a királyfi:

– Ha a Hamupipőke volt, úgy mondd meg neki, vegye fel azokat a szép ruháit, amelyeket vasárnaponként a templomban viselt!

A szakács visszaszaladt a konyhába, és azt mondta Hamupipőkének:

– Eredj és vedd fel a vasárnapi ruháidat, aztán jelenj meg az ebédlőben a királyfi és az egész előkelő társaság előtt!

Hamupipőke felszaladt a szobájába, megmosdott és megfésülködött, haja megint úgy omlott a vállára, mint vasárnaponként, aztán felvette mind a három ruháját. Először a napsugarast, aztán a holdfényeset, legfölülre meg azt, amelyik olyan volt, mint a csillagos égbolt. De csak egy olyan cipője volt, amelyik ezekhez a ruhákhoz illett, mert a másik odalent volt a nagyteremben, de az sem volt nagy baj. Hamupipőke belépett a terembe, az egész asztaltársaság előtt gyorsan belelépett a cipőbe, amelyik még mindig ott állt a padlón, és úgy illett a lábára, mintha ráöntötték volna, és most aztán minden szempár őt nézte. A királyfi odafutott hozzá, odavezette az ő helye mellett álló székhez, és a jelenlévők színe előtt menyasszonynak nevezte.

AZ ÚTKÖVEZŐBŐL LETT KIRÁLYFI

Egy gazdag házaspárnak volt egy fia. Az apa más országokban fektette be a pénzét. Mikor a fia felnőtt, azt mondta neki:

– Most már elkísérhetsz, hazahozzuk a kamatokat. Akkor aztán legközelebb már tudni fogod az utat, és elmehetsz érte magad!

A fiú elkísérte az apját, és hazahozták a kamatokat.

Egy év múlva így szólt az apa:

– Eredj el a kamatokért, az utat már ismered!

A fiú elindult, összeszedte a kamatot, de a városban kellett éjszakáznia. Estére kelve sétálni indult. Akkor látott egy sereg embert, akik egy halottat ütöttek-verték. Mikor megkérdezte, mit jelentsen ez, a következő választ kapta:

– Ez nálunk így szokás: aki meghal anélkül, hogy kifizetné az adósságait, azt megverjük!

A fiú úgy érezte, hogy ez barbárság. Megkérdezte, mennyi volt a halott tartozása. Mikor megmondták neki az összeget, belenyúlt az iszákjába, kivette az összeszedett kamatokat, és kifizette a halott adósságát, hogy ne üssék tovább holtában is a szerencsétlent. Aztán hazament.

Az apja megkérdezte tőle, hol a pénz. Erre a fiú megmutatta az üres iszákot, és elmesélte mi történt. Az apja iszonyú méregbe gurult, és rákiabált:

– Te bolond! Az a halott úgysem érezte az ütlegelést! A jövőben ne csinálj többet ilyen butaságot!

Egy év múlva az apja megint elküldte, hogy hajtsa be a kamatokat, de figyelmeztette:

– De ne csinálj semmi bolondságot!

A fiú elindult, és megkapta a kamatokat. Visszafelé útja egy nagy épület előtt vezetett el. A falban alul volt egy kis nyílás és azon át egy női kéz integetett feléje. Erre a fiú megkérdezte, ki van odabenn. A börtönből ezt kiáltotta ki egy hang:

– Szabadíts ki innen, elrabolt lány vagyok!

A fiú elővette a kését, kitérítette a nyílást, és kiszabadította a lányt. Aztán elkísérte a szomszéd városba, keresett egy fogadót, ahol a lánynak szállást és ellátást rendelt, és költségek fejében az egész kamatot a vendéglős kezébe nyomta.

Mikor hazaért, kérdezte tőle az apja, hogy hol a kamat. A fiú elmesélte, hogy történt az, hogy a pénzt felebaráti szeretetből kiadta. Erre az apja megdühödött és elkergette. Akkor a fiú elment a lányhoz a városba. A lány elmondta neki, hogy ő királyleány, írt az apjának, és az küldött neki pénzt. Azt mondta a fiúnak, hogy kísérje el őt a hazájába, mert nagyon megszerette a bátor fiút.

A tengeren kellett áthajózniuk. A hajóskapitány látta jól, hogy a királylány szerelmes a kísérőjébe. De neki is tetszett a lány, és megbeszélte a matrózaival, hogy a fiút a vízbe dobják. Mikor vihar támadt, kihívták a fiút a kabinból, kérve, hogy ő is segítsen. A fiú neki akart fogni a munkának, de akkor megragadták és a tengerbe dobták. Sikerült megkapaszkodnia egy deszkában, az a víz fölött tartotta, és miközben a hajó továbbment, az ár kisodorta a fiút egy szigetre.

A királylány siratta és gyászolta elvesztett szerelmesét. De a kapitány elvitte őt az apjához, és azt mondta, hogy ő mentette meg az életét, és feleségül kérte. A király beleegyezett. A királylány vágyódott igazi szabadítója után, és mindig elhalasztotta az esküvőt; várjon a kapitány legalább egy évet még.

A szerencsétlen fiú a szigetről mindennap azt nézte, nem jön-e hajó, amelyiknek jelt adhatna. De nem látott sem árbocot, sem vitorlát. Így múlt el egy egész esztendő. Akkor egy napon egy nyúl úszott oda a vízben, és elkezdett hozzá beszélni:

– Ülj fel a hátamra, és mondd meg, hova vigyelek!

A fiú mondta, hogy abba az országba, ahol a királylány lakik, és a nyúl átvitte a tengeren, abba az országba. Búcsúzóul azt mondta neki:

– Én vagyok az a halott, akit ütöttek-verték, és akinek az adósságait te kifizetted. Nyúl alakjában kellett vezekelnem a tartozásaimért, de most már megszabadultam! – Azzal eltűnt.

A fiú útnak indult, és meg is érkezett a fővárosba. Felfogadták a királyi palotába útkövezőnek. A hajón sokszor fuvolázott a királylánynak, és a fuvoláját mindig magánál hordta, így aztán azt is megmentette. Esténként, mikor bevégezte a munkát, felült a kerítésre, és a régi dallamokat játszotta fuvoláján. Meghallotta ezt a királylány, és azt mondta:

– Ha nem veszett volna a tengerbe, azt mondanám, az én szerelmesem az, aki odalent játszik, mert ugyanezeket a dalokat fújta ő is.

Eközben elmúlt az esztendő, és kihirdették az esküvő napját. Az esküvőre a fiút is meghívták, hogy játsszon a fuvoláján. Az ebédnél a király azt ajánlotta, hogy minden vendég meséljen valamit az életéből. Mikor a kapitányra került a sor, az elmesélte, hogyan mentette meg a menyasszonyát a biztos haláltól.

Aztán fölszólították a fuvolást is, meséljen a sorsáról. Az azt mondta:

– Hadd tegyek föl előbb egy kérdést a kapitánynak: milyen halálra ítélik azokat a hajón, akik hamisan esküsznek?

A kapitány azt felelte:

– Elevenen felnégyelik őket!

Erre a fiú belekezdett a saját élettörténetébe, elmondta, hogyan járt, hogyan dobatta tengerbe őt a kapitány, és milyen csodálatos módon menekült meg. A királylány fölismerte, és a karjaiba borult.

A kapitányt megkötözték, és a toronyba dobták. Maga mondta ki saját fejére az ítéletet, de a fuvolás közbenjárt érte: annak idején megváltott egy halottat, és úgy gondolta, hogy egy élőért még inkább szót kell emelnie. Erre a kapitányt kitoloncolták az országból, a fiú pedig feleségül vette a királylányt.

A KOLDUSLÁNY

Élt egyszer egy öreg kormányzó, aki azt kívánta, hogy a fia, az ifjú gróf nősüljön meg, hogy a kormányzói tisztség a családban maradjon. Az apa nagy lakomát adott, és azon bejelentette, hogy hamarosan megházasítja a fiát. A fiú azt felelte apjának, hogy hajlandó megnősülni, de engedjék meg, hogy ő válasszon magának feleséget, és ne legyen kifogás, ha nemsokára hazahoz egy gazdag vagy egy szegény lányt, az legyen a fő, hogy neki tessenek a lány.

Erre útnak indult, és keresztülment egy falun, ahol egy lányt látott mosni a kómái. Ez a lány nagyon megtetszett neki. Hazaérve elhivatta a varrónőt és egy szolgálót, aki körülbelül olyan termetű volt, mint a kútnál látott leány, és ruhát varratott a szép lánynak. Mikor a ruha elkészült, befogatott a hintóba, és az új ruhával elhajtattott a faluba a lány háza elé. Ott kiszállt. Otthon találta a lányt és az anyját. Megkérte az anyától a lánya kezét; elmondta, hogy meglátta a kómái, és senki mást nem akar feleségül venni, csak őt. Az anya azt felelte neki:

– Ez bizonyosan csak álom, vagy egy rossz tréfa, uram, mert én szegény vagyok, és semmit sem adhatok a lányomnak. De ha a szándékom komoly, akkor nem ellenzem.

Erre a lányt is megkérdezte, és az ugyanazt felelte, amit az anyja. Akkor az úr azt mondta a lánynak:

– Igen, én mindezt komolyan gondoltam, csak azt kell megígérned, hogy mindig engedelmes leszel!

A lány szívből megígérte, és kezet adott rá. Erre aztán a királyfi kicsomagolta a szép ruhát, a lány felvette, és nagyszerűen illett rá; aztán a fiú felültette a hintójába, hazahajtattott vele, és megtartották az esküvőt.

A szegény lány hamar beleszokott az úri viszonyokba. Két év múlva lánya született. Mikor a kislány kétéves volt, azt mondta az ifjú kormányzó a feleségének:

– Azt ígérted nekem, hogy mindig engedelmes leszel; a nép kezd zúgolódni, hogy elsőszülöttem nem fiú, ezért jobb lenne, ha nem lenne szem előtt ez a kislány!

A felesége azt válaszolta:

– Megtartom, amit ígértem.

Azzal megáldotta a kislányát, és engedte, hogy elvigyék; nem tudta, hova került, és nem is kérdezősködött utána.

Megint elmúlt két év, és fia született. Újabb két év múltán a gróf megint felesége elé lépett, mondván:

– A nép morog, hogy a gyermek egy hajdani kolduslány fia, azért jobb lenne, ha elkerülne innen!

Az asszony nem tiltakozott, és megáldotta a fiát is. A két gyermeket, anyjuk tudta nélkül, rokonokhoz vitték, és ott nevelték őket származásuknak megfelelően.

Pár év múlva a gróf újra a feleségéhez ment, és azt mondta:

– A nép háborog ellenem, amiért téged vettelek feleségül; ha békét akarok, akkor el kell válnunk egymástól. Menj vissza újra anyád házába, akkor majd feleségül veszek egy előkelő lányt, és a nép újra elégedett lesz velem!

Az asszony elszomorodott, és így szólt:

– Megígértem, hogy mindenben engedelmeskedem neked, és szavamat állni fogom zúgolódás nélkül!

Erre a férje előhozta azokat a paraszti ruhákat, amiket az asszony megőrzött; a felesége levetette szép ruháját, és belebújt a koldusöltözetbe. A gróf adott neki némi pénzt, és azzal az asszony hazament. Az anyja megpróbálta vigasztalni:

– Ugy-e mondtam én neked, hogy egy darabig majd megy a dolog, aztán mégsem leszel neki elég jó.

Évek múlva a gróf újra várába hívatta, és azt mondta, hogy segítenie kell kitakarítani és rendbe tenni a kastélyt, mert újra nősülni akar. Az asszony engedelmeskedett, és a többi szolgálóval együtt padlástól pincéig kitakarította a kastélyt. A kormányzó nézte, ahogy dolgozik, és könnybe lábadt a szeme. Aztán így szólt hozzá:

– Amikor az esküvőmet tartom, te fogsz egyedül kiszolgálni engem!

Az asszony némán bólintott és folytatta a munkát.

Az esküvő napján egy gyönyörű fiatal lány ült a gróf mellett. A gróf megkérdezte a felszolgálót, hogy tetszik neki a menyasszony. Az asszony így felelt:

– Nagyon tetszik, csak azt kívánom, hogy mindig is tessék neked, életetek végéig, és sohase legyen olyan kemény elutasításban része, mint nekem volt!

Erre a gróf a nyakába borult, és felkiáltott:

– Sohasem akartam mást feleségül venni! Az, akit itt láatsz, és a menyasszonyomnak hiszel, a mi lányunk, akit te szültél nekem, és mellette az a szép fiatalember a mi fiunk. Mostantól megint a feleségem vagy, és velem élsz itt, a kastélyban, és hűségesek leszünk egymáshoz, míg csak a halál el nem választ bennünket!

A HÁROM FIVÉR

Kanderstegben élt egy házaspár három fiúval. A legkisebbet Hansnak hívták. Ez a fiú egy kicsit ostoba volt, így aztán a másik kettő nem szívelhette. Mivel a szüleiknek csak egy kis birtokuk volt, azt gondolták, nem lenne érdemes azt három részre osztani, és mivel mindhárom gyermeküket egyformán szerették, nem tudták, melyiküknek adják majd át egyszer a birtokot. Ezért az apjuk azt mondta nekik:

– Itt volna az ideje, hogy megházasodjatok, de nem maradhattok itt mind a hárman, egyikőtöknek át kell vennie a házat és ami hozzá tartozik, a másik kettőnek pedig el kell mennie. De kié legyen a ház?

Az anyjuk úgy gondolta, ő már tudja, hogyan döntsék el a dolgot. Hozott három kéve lent, és mindegyiküknek egyet a kezébe adott:

– Menjetez ezzel a választottjaitokhoz, és fonassátok meg velük a lent. Aki a legszebb fonalat hozza nekem, az nőszüljön meg, és legyen az övé a birtok.

A két idősebb testvér azt gondolta magában: Az én kedvesem jól tud fonni! Hanzinak azonban nem volt kedvese, és nem tudta, hová is induljon. Beledugta zsákjába a kéve lent, és elindult a lápos fűvön át. Egyszer csak hangot hallott, amelyik azt kiabálta féléje:

– Hans, hová igyekszel?

Körülnézett, de senkit sem látott. Akkor másodszer is hallotta a kiáltást:

– Hans, hová igyekszel?

De mivel senkit sem látott, azt gondolta: csak kiabálj! És azzal továbbment. Mikor azonban harmadszer is hallotta a kiabálást, visszament néhány lépést, és akkor meglátott egy békát, ott ült a fűben és azt kérdezte tőle, hová megy. Hans azt mondta:

– Anyám ideadta nekem ezt a kéve lent, és most keresek egy lányt, aki megfonja, de aligha találok!

Erre a béka felkiáltott:

– Add ide nekem a lent!

A fiú azt mondta:

– Mit akarsz vele csinálni?

A béka tovább kérlelte:

– Add csak ide, én megfonom neked. Azon a napon, amikor a bátyáid elmennek a fonalért, te is eljöhetsz ezért!

A fiú erre azt mondta:

– Úgyse ismerek senkit, aki megfonná, fogd hát! – azzal a vízbe dobta a lenkévét, és a béka elúszott vele. A fiú pedig senkinek sem beszélt róla, mi történt.

Azon a napon, amikor el kellett hozni a megfont lent, a két idősebb fiú útnak eredt, mindketten győzelmük biztos tudatában. Hans gondolta, hogy ő is elmegy és körülnéz, és lám, a fonal ott volt arra a bokorra akasztva a vízben, ahol a béka ült. Hans felvette a fonalat, és akkor odaúszott hozzá a béka, és megszólalt:

– Vidd el a fonalat anyádnak. Te fogod megkapni a házat és a birtokot is; aztán menj el a paphoz, és hirdettesd ki bennünket, és ha a pap vonakodik, te ragaszkodj hozzá, hogy kihirdessen bennünket. Vedd meg magadnak és nekem az esküvői ruhát, az enyémet akaszd fel a sekrestyében, és tűzd ki az esküvő napját. És ha nem jönnek, ne légy türelmetlen; ha kitartasz, úgy a kellő időben ott leszek majd!

Hans elvitte a fonalat az anyjának. Az megnézte, összehasonlította a másik két gombolyaggal, és azt mondta:

– Hanzi, a tiéd a legszebb, te kapod hát a házat és a földeket, és a másik két fiúnak el kell mennie. Te pedig hirdettesd ki magad a kedveseddel!

Hanzi elment a paphoz, és kérte, hogy a szószékről hirdesse ki őket. De a pap azt mondta, hogy Hans egy ostoba kölyök, ez pedig biztosan tréfa, hogy egy békát akar feleségül venni, de Hanzi kitartott az akarata mellett, így aztán a plébános kénytelen volt engedni. Az emberek még nagyobb bolondnak tartották Hansit, mint eddig, mikor meghallották, mire készül. De Hans nem zavartatta magát. Megcsináltatta a menyasszonyi ruhát, és kijelölte az esküvő napját.

A templom zsúfolásig megtelt, a menyasszony ruhája ott lógott a sekrestyében, Hanzi meg a padban ült. Az emberek meg a plébános azt gondolták, hogy mindez csak tréfa. Mikor Hanzi az oltár elé állt, a szentély felől előugrált egy béka. Belebújt a szögön függő ruhába, és egyszerre csak egy szép kisasszony állt ott Hanzi mellett

az oltár előtt. A másikkak nagy szemet meresztettek, és irigyelték a fiút.

A pap pedig összeadta őket, és szépen, békességben éltek.

AZ ARP-TÓ FEHÉR MADARAI

Egy szegény kecskepásztorfiú mindennap felhajtotta a kecskenyáját az Arp-tóhoz. Mikor egyszer délben kinyitotta fekete bőriszákját, hogy megebédeljen, három fehér madár szállt oda, és leereszkedtek a tóra. Ilyen nagy madarakat a fiú még sohasem látott. Tollazatuk hófehér volt, a nyakuk hosszú és vékony, a csőrük sárga. Sietve úsztak feléje, és úgy látszott, hogy nem félnek tőle.

A fiúnak nagyon tetszettek a madarak, és fogott egy követ, hogy agyonüsse vele valamelyiket, de egyiket sem találta el. A madarakat nem riasztotta meg gonosz szándéka, és egyre közelebb jöttek a parthoz. Erre a pásztorfiú a vízig ment, megragadta a hozzá legközelebb eső madarat a nyakánál, és kihúzta a partra. De abban a percben el is engedte, és úgy megremegett, mint még soha életében, mert a madár megszólalt:

– Ó, hát mért akarsz velem ilyen durván bánni, én csak a legkisebb vagyok a három madár közül, és mi nem is vagyunk madarak, hanem elvarázsolt lányok. Az aranycsőrű szép hattyú királykisasszony a radamantok országából. Mi ketten az ő komornál vagyunk, és mindhármunkat egy varázsló változtatott hattyúvá, mivel a királykisasszony nem akart férjhez menni. Most aztán addig madaraknak kell maradnunk, míg három dolgot meg nem kapunk. Három növényről van szó, és ha ezeket meg tudod szerezni nekünk, akkor visszajövünk majd, és aztán nemsokára megszabadulunk!

– Mondjátok meg a három növény nevét – mondta a fiú.

– Gyógyító bogáncs, macskagyökér és görvélyfű.

A fiú azt mondta, hogy ő nem ismeri a füveket, de az anyja gyógyfüveket gyűjt, és biztosan tudni fogja, melyikekről van szó.

– Akkor hát menj és jöjj nemsokára vissza – mondta a hattyú, azzal visszaúszott társaihoz, aztán mindhárman felrepültek, és eltűntek a hegyek mögött.

A fiú nemsokára hazaterelte a nyáját, és elmesélte anyjának, mi történt vele a nap folyamán. Három szép hattyú úszkált az Arp-tavon, ő megfogta az egyiket, és az megszólította őt, és azt kívánta tőle, hogy szerezze meg az őket megszabadító három füvet. Az anyja azt mondta:

– Ha csak ez hiányzik, hamar segíthetünk rajtuk; ismerem jól ezeket a füveket, itt nőnek a közelben.

Még aznap este megszédte a háromféle füvet, és betette a fekete tarsolyba az étel mellé.

Másnap reggel a fiú újra kiment a kecskéivel a tóhoz. Mikor föl nézett, a madarak már odaszálltak, és leereszkedve a hús kék vízre, sietve úsztak feléje. A fiú elővette a háromféle füvet. A hattyúk gyorsan közeledtek feléje, és ő mindegyiküknek a csőrébe tett egy-egy füvet. Az egyik megint megszólalt, és azt mondta:

– Köszönjük neked, fiú, a nagy szolgálatot, amit tettél nekünk, most visszarepülünk a radamantok országába, ahol a háromféle fű segítségével feloldanak majd bennünket a varázslat alól, de a varázslónak meg kell halnia. Ha akarod, téged is magunkkal viszünk. Csak kapaszkodj bele kettőnk szárnyába, aztán nekivágunk a levegőnek, és mielőtt a nap leszáll, már otthon leszünk!

A pásztorfiú azt felelte:

– Köszönöm szépen, de én inkább pásztorfiú maradok Wallisban, mint hogy elrepüljek veletek a radamantokhoz!

Erre a madarak felrepültek és eltűntek.

TÜRLIVIRLI, A TÖRPE TÜNDÉRLÁNYA

Egy Felső-Ems vidéki legény egy törpe lányát, Türlivirlit vette feleségül. A felesége egy napon azt kérte tőle, ígérje meg neki, hogy sohasem fogja a nevét kimondani, amit a férje meg is ígért.

Júniusban az ember fölment a hegyekbe, és amikor késő este hazaért, mondja neki a felesége, hogy ma nehéz napja volt, mert ezen az éjszakán fagyni fog, és ezért ő zölden learatta a rozsot, és fenyőágak közé rakta.

A férfi dühösen rákiabált:

– Te átkozott Türlivirli!

De alig mondta ezt ki, az asszony kisurrant az ajtón, és eltűnt. Éjszaka aztán fagyott, és a szomszédok vetései mind tönkrementek.

A férfinak három gyermeke volt, azokat otthon hagyta, mikor dolgozni ment. Olyankor minden reggel eljött az asszony, megmosdatta és megfésülte őket, úgyhogy az apjuk, mikor hazaért, a szobát rendben találta, gyerekei pedig megmosdatva és felöltöztetve fogadták. Akkor megkérdezte tőlük, ki tesz mindent rendbe, hiszen ő bezárta a házat, és a kulcsot eldugta. A gyerekek azt mondták, hogy hazajött az anyjuk, és ő csinált mindent.

Az apjuk nagyon vágyódott a felesége után, és szívesen megkérlelte volna, ha mutatkozik előtte. Ezért azt mondta a gyermekeinek, kérdezzék meg az anyjukat, hogyan tud bejutni a bezárt házba.

Mikor a gyerekek megkérdezték az anyjukat, az azt felelte, hogy tudja, hová van elrejtve a kulcs. A szerencsétlen apa erre megkérte egy barátját, hogy álljon lesbe, és mikor az asszony belép a házba, zárja be utána az ajtót, és hívja őt.

Így is történt, és akkor az apa besietett a házba, és bocsánatot kért a feleségétől.

Aztán még sok esztendeig éltek együtt boldogan.

A TÖRPEKIRÁLYFI

Tonnegold, az aranyhordók törpekirálya elhatározta, hogy meglátogatja népének falvait Wallisban. De mivel ő maga már túl öreg volt, fiát, Minnegoldot bízta meg, hogy végezze el helyette ezt a feladatot. A fiú nagy kíséretet és sok szép ajándékot vitt magával, és átment a Ben-hegyen Wallisba.

Először Hetorn falut kereste fel a Mater-hegyen, aztán a Distel-hegy és a Jeizen-hegy falvait; ezt a két falut mindmáig Gotwarginek – törpefalunak – hívják. Aztán a Turtmann-völgyön át fölment a Meiden-rétre – ott akkor még szép nagy falu volt. Gruben, Meiden és Blumlatt rétjein akkor még olyan szép nagy falvak voltak, hogy városnak is beillettek volna. Grubenben itták a legfinomabb bort, Blumlattban ették a legfoszlósabb kalácsot és Meidenben a legjobb sülteket.

Blumlattban lakott egy molnár, akinek volt egy Éva nevű gyönyörű szép lánya. Mikor a törpekirályfi meglátta a lányt, menten belészeretett. Hogy közelebb lehessen hozzá, három barlangot vájatos: egyet a kíséretének, egyet saját magának, egyet meg Évának. Feleségül akarta venni a lányt, de annak nem tetszett a királyfi, mert az nagyon kicsi volt, az arcbőre barna, a lábai meg hátrafelé álltak; meg aztán volt is egy udvarlója, egy környékbeli vadászlegény.

A királyfi elhalmozta ajándékokkal, és egy értékes drágaköves gyűrűt akart Éva ujjára húzni, fejére pedig koronát tenni; de a gyűrű is, a korona is túl kicsi volt, mivel eredetileg egy törpelány számára készültek. De azért a szép ajándékok nagy hatással voltak a molnárlányra, aki nem tudta, mitévő legyen, mert jól látta, hogy a királyfi mennyire szenved miatta.

Élt azon a vidéken egy öreg boszorkány, Erdei Szarkának hívták. Gyakran jött a malomba. Mikor legközelebb ott járt, a lány elmesélte neki, hogyan állnak a dolgok a törpekirályfival, mire a boszorkány azt felelte:

– Kedves gyermekem, ha csak ez a baj, majd én segítek neked! Húzz ki három szálat a hajadból, és egy elhordott ballábas cipődet add ide nekem, akkor majd adok neked tanácsot. Amint a királyfi megint eljön, üzenj értem!

Éva odaadta neki, amit kért, és megígérte, hogy hívni fogja, ha a királyfi újra eljön. Nemsokára aztán jött a királyfi az egész kíséretével, akik cigánykerekkel hánytak és táncoltak előtte, és ezzel egészen meghatották a molnárlányt. De a boszorkány azt mondta neki:

– Ne légy ilyen ostoba, majd én kisegítek a bajból!

S azzal a királyfihoz fordulva így szólt:

– A koronád és a gyűrőd túl kicsik Éva számára, küldd el az ékszereket Velencébe, ahol értenek a fekete mágiához, az aranyöntéshez és a drágakőcsiszoláshoz, és ott csináltass neki egy nagyobb koronát meg egy nagyobb gyűrűt! Holnap az első kakasszókor jöjj ide, és ha kiállod a próbát, Éva feleségül megy hozzád.

Hajnalhasadáskor a királyfi ott volt egész kíséretével. A boszorkány azt mondta:

– Egy zsák gabonát beleszórtam a patakba; ha sikerül minden szemet újra összeszedned, akkor a kedves kis Éva hozzád megy feleségül!

A kíséret szorgalmasan gyűjtötte a gabonaszemeket, és a királyfi maga vitte föl a teli gabonászsákot a malomba. De akkor már újra ott volt az Erdei Szarka, és így szólt:

– Ó, királyfi, téged becsaptak, mert három gabonaszem még hiányzik!

– Hogyan? – kérdezte a királyfi.

– Azt a három szemet három halacska kapta be, és leúsztak vele a nagy tengerbe, ahol elnyelte őket egy nagy hal. Azt a nagy halat pedig sem a legfinomabb selyemháló, sem a leggyönyörűbb aranyhorog meg nem fogja!

A királyfi nagyon szomorú lett erre, visszahúzódott a barlangjába, és hat napig búsult. Akkor azt gondolta:

– Látnom kell még egyszer az én kedves Évámot.

Elment hát a malomhoz, ahol ott találta az Erdei Szarkát is.

– Vigasztalódj, királyfi – mondta az –, még van számodra egy másik próba; ha ez jól végződik, akkor elnyered a molnárlány szívét. Jöjj el holnap reggel, ugyanúgy, mint múltkor; Éva felszakítja majd a vánkosát, és a tollpihéket kiszórja a levegőbe, és ha te összegyűjtöd

úgy, hogy egyetlen pihe sem hiányzik, akkor Éva hozzád megy feleségül.

Másnap korán reggel már ott voltak a törpék, és szorgalmasan gyűjtötték a tollpihéket vissza a párnába. Mikor már egyetlen pihét sem találtak többé, a királyfi fölvitte a párnát a malomba. De a szarka azt mondta:

– Három tollpihe hiányzik. Három holló vitte el a pihéket a fiainak. Mind a három holló más helyen fészkel. Három madárrá változtatott hollóanyáról van szó, akiknek most holló alakjában kell próbaidejüket letölteni. Nézd, királyfi, az egyik egy magas fán fészkel, és ha fölmászol oda, kivágja a szemedet; a második egy sziklaszorosban lakik, jaj neked, ha oda fölmászol, halálra zúzod magadat a mélyben; a harmadik holló fészke egy régi templom tornyán van, de föl ne mássz oda, mert pórul jársz!

Elszomorodott erre megint a királyfi, visszament a barlangjába, és hat napig sírt. Akkor megint úgy elfogta a vágy a molnárlány után, hogy a malomba ment, csak hogy újra láthassa. De a szarka megint ott volt, és így szólt:

– Vigasztalódj, királyfi, még egy harmadik próbát tehetsz, hátha szerencséd lesz.

– Ó, szarka – jajgatott a királyfi –, annyi gyémántot és aranyat adok neked, amennyit csak akarsz. Segíts nekem, és akkor nekivágok a harmadik próbának is.

– Nos – mondta erre a szarka –, a molnár tegnap bevetette a kertjét lencsével, ha azt mind újra ki tudod szedni a földből, akkor a szép Éva a tiéd lesz!

Reggel jött a királyfi a kíséretével, fölásták a földet, és összeszedték a lencsét. De a szarka azt mondta:

– Ó, királyfi, megint nincs szerencséd; három kiséger bekapott három szem lencsét, és lent vannak, mélyen a földben. Hogy hozod elő őket? Bármilyen kicsi légy is, nem tudod őket utolérni!

Erre a királyfi megint nagyon elszomorodott, és visszament a barlangjába. De Éva annyira a szívéhez nőtt, hogy nem tudott nélküle élni.

Eközben Éva szerelmese megint elment vadászni. Egy farkas széttépte, úgy, hogy csak véres rongyokat és a véres földet találták azon a helyen. A jó Évának erre nagyon megfájdult a szíve, sírva

fakadt, nem tudott enni sem, csak fogyott bánatában, és még mielőtt a törpekirályfi el tudta volna szólni magát rá, hogy elhagyja a vidéket, a lány meghalt.

Nagy temetést rendeztek neki, azon részt vett a királyfi és kísérete is. A sírdombnál a királyfi levette a koronáját, és három virágtövet ültetett a sírra. A virágok gyönyörűen virítottak, de akkor jött a vad szél és a hideg tél, és a virágok elpusztultak. Akkor így szólt a törpekirályfi:

– A virágok elpusztultak, a szerelmem meghalt, nem maradhatok itt tovább, így hát elmegyek Wallisból!

Azzal kíséretével együtt elment, és attól kezdve senki sem látott többé törpéket Wallisban.

AZ OKOS HANZI

Egy házaspárnak több fia volt, ezek közül a legidősebbnek, Hanzinak sikerült Németországban tanulni. Mikor elmúlt az első esztendő, a fiú ismét hazament és az apja megkérdezte tőle, hogy mi mindent tanult az egy év alatt. A fiú azt felelte:

– Most már tudom, mit kuruttyolnak a békák!

Megnyúlt erre az apja képe, aki azt felelte a fiának, hogy ez aztán a szép tudomány, de ő nem ilyen ostobaságokra adta neki a pénzét.

Mikor vége lett a szünidőnek, Hanzi kérte az anyját, járjon közbe az apjánál, hogy az megint adjon egy kis summát a kezébe és visszaengedje. Az apja adott neki pénzt, de intette, hogy legyen nagyon szorgalmas, és a fiú elégedetten indult útjára.

Megint eltelt egy év, s megint megjelent az atyai házban Hanzi, és az apja megkérdezte tőle:

– Na, hát most mit tanultál?

A fiú azt felelte:

– Most már tudom, mit ugatnak a kutyák!

– Szóval már megint ilyen butaságokra fecséreled az idődet! – kiabált rá dühösen az apja. – Most aztán vége a tanulásnak!

De mikor a szünidő véget ért, anyja kérésére a fiú mégiscsak megkapta megint a szükséges pénzt, mikor megígérte, hogy ezentúl komolyan fog tanulni.

Mikor a harmadik év után hazajött, az apja ismét föltette neki a kérdést, hogy mit tanult. A fiú azt felelte, most már tudja, hogy mit énekelnek a madarak.

Erre az apja megdühödött, és azt mondta, hogy Hanzinak most már itthon kell maradnia, és becsületesen dolgoznia, minden könyörgés hiábavaló. Vásárolt egy csomó birkát, és Hanzit tette melléjük juhásznak.

Mikor a fiú nap mint nap a birkák mellett volt, és elunta az időt, látja ám, hogy két idegen jön az úton. Megszólították Hanzit, és azt mondták, hogy Sittenbe igyekeznek, ahol másnap lesz a kerületi kapitány választása, hátha valamelyiküket megválasztják. Hanzi kérte, hogy őt is vigyék magukkal, de aztán eszébe jutott, hogy hiszen egy filléje sincs. A két vándornak megtetszett a fiú, s hívták, hogy tartson velük, majd ők fizetnek érte is.

Így hát elindultak hárman lefelé a völgyben, Sittenbe. Az út egy mocsáron vitt keresztül, ahol kuruttoltak a békák. Akkor Hanzi megkérdezte:

– Uraim, tudjátok-e, mit kiabálnak a békák?

– Hogyan tudhatnánk! – felelték azok. – Hát te talán tudod? – és jót nevettek a dolgon.

– A békák azt mondják, hogy abban a faluban, ahol éjszakázni akarunk, egy asszony betegen fekszik. Az egyik béka egy szenteletlen ostyát tart a szájában. Ha azt fognánk és elvinnénk a plébánoshoz, hogy szentelje meg, aztán az asszonynak adnánk és az lenyelne, újra egészséges lenne. De ha nem kapja meg az ostyát, nyomban meg kell halnia.

Az útitársak kinevették Hanzit különös beszédéért, és nem akartak hinni neki. De mikor elérték a falut, és bementek a fogadóba, ahol éjszakázni akartak, ott valóban volt egy halálos beteg asszony. Hanzi megfogta azt a békát, amelyiknek a szájában volt az ostya, megáldatta az ostyát a pappal, az asszony pedig kész volt lenyelni azt. Abban a pillanatban jobban lett, visszanyerte erejét és meggyógyult. Nagyon hálálkodott, és kérdezte az uraktól, hogy mennyit kémek tőle. Azok azt felelték, hogy ők semmit sem, Hanzi volt az, aki tudta, mit kell tenni. Erre őt is megkérdezte az asszony. A fiú azt felelte, ha az asszony nem sokallja, úgy adjon neki három koronát, mivel egy fillér nélkül indult útnak. Erre öt koronát kapott, és nagyon boldog volt.

Másnap reggel a három társ továbbment, és elértek egész Leukergrundig. A kastélyban ugattak a kutyák, s a két úr rámutatott a kastélyra, mondván, hogy ott fogják tölteni az éjszakát. Hanzi megkérdezte tőlük, vajon tudják-e, mit ugatnak a kutyák. Azok csak néztek rá csodálkozva, és hitetlen arccal kérdezték tőle, hogy ő talán tudja? Erre Hanzi azt felelte:

– Azt ugatják, hogy vacsora után egy nyomorult koldus fog bejönni a kastélyba, alamizsnát és szállást kér majd, aztán leheveredik az ajtónál. Éjfélkor fölkel, füttyent egyet, arra tizenegy másik rabló jelenik meg, kirabolják a házat, és a bennlévőket legyilkolják.

Az útitársak nem hittek a fiú szavainak, de aztán eszükbejutottak a békák, és jónak látták az egész történetet

elmondani a kastély lakóinak.

Mikor megjelent a koldus alamizsnát és éjszakai szállást kérve, minden kétségük elszállt, nyomban hívták a rendőrséget, azok pedig körülvették a kastélyt katonákkal.

Éjfélkor a koldus fölkelte fekhelyéről, kinyitotta az ajtót, és éleset füttyentett. A tizenegy rabló besietett, de elfogták őket, és börtönbe zárták. A kastély lakói nagyon hálálkodtak, és kérdezték a két úrtól, hogy mivel tartoznak nekik. De azok a fiúra mutattak, hogy ő volt az, aki mindent tudott. Akkor a fiú öt Lajos-aranyat kért, amennyiben nem találják soknak. Az öt helyett tízet kapott, és most már tele volt a zsebe pénzzel.

A következő napon a három vándor továbbment egészen Sittenig. Mikor a város elé értek, egy hatalmas diófa lombja között egy madár gyönyörűen énekelt, és Hanzi megint megkérdezte, vajon tudják-e, mit énekel az a madár. Azok csak nagy szemeket meresztve néztek rá, és megkérdezték tőle, hogy vajon ő megérti a madarak nyelvét? A fiú azt mondta:

– Igen, ezt értem meg a legjobban. Azt füttyüli, hogy ma választják meg Sittenben a kerületi kapitányt, és közülünk az egyik lesz a kiválasztott!

Arra a két társa sértődött hangon válaszolt:

– Csak nem képzeled, hogy végül még te leszel a kerület kapitánya? Te zöldfülű! – és azzal vitába szálltak vele. De a fiú nyugodtan azt mondta, menjenek csak be a városba, ő szívesen itt marad, amíg véget nem ér a választás. Azzal azok otthagyták Hanzit egyedül, és elsiettek. A fiú várt még egy jó órát, vagy még többet is, aztán lassan ő is folytatta az útját.

A városkában már elterjedt Hanzi nagy tudományának a híre, és mindenki tudta, hogy gyógyította meg az asszonyt az ostyával és hogyan mentette meg a rablóktól a leukergrundi kastély lakóit, így aztán egy akarattal őt választották meg kerületi kapitánnyá.

Akkor aztán írt a szüleinek, hogy jöjjenek Sittenbe, és lakjanak ezentúl nála, mert a pénz, amit a taníttatására költöttek nem veszett el, és most szívesen meghálálná nekik azt, amit érte tettek.

ELVARÁZSOLT KASTÉLY AZ ERDŐBEN

Turtmannban élt egy család. Egyetlen fiuk volt, aki néha bement Leukba a szeretőjét meglátogatni. A szülők nem nézték jó szemmel ezt a viszonyt, és ezért azt tanácsolták a fiuknak, bontsa fel a kapcsolatát, mert különben egyszer még elviszi az ördög. De a fiú azt mondta, hogy ő nem fél az ördögtől, a lányról pedig nem hajlandó lemondani.

Egy este aztán az apja ördögruhába bújt, és mikor a fiú a Rhône hídjához ért, előtte állt a sátán. A fiú háromszor rákiáltott, de hiába. Mivel nem kapott választ, fogott egy nagy követ, azzal leütötte az ördögöt, aztán átment a hídon, és elment a lányhoz.

Visszafelé útban látja, hogy a fekete ember mozdulatlanul fekszik a földön.

Hazaérve kérdezte, hogy hol van az apja. Az anyja azt felelte, hogy biztosan látnia kellett az apját, hiszen az ördögnek öltözött, és a hídnál lesett utána.

– Akkor én agyonütöttem az apámat – kiáltotta a fiú zokogva.

Másnap behozták a halottat, a fiú pedig jelentkezett a bíróságon. A bírák kiszabták rá a büntetést, ennek értelmében éjszaka át kellett mennie a Visp melletti hegyi erdőn, amelyen eddig soha senki keresztül nem ment anélkül, hogy meg ne ölték, vagy meg ne csonkították volna. Ha szerencsésen átjut rajta, akkor büntetlenül szabadul.

A fiú egy stólat vett a nyakába, kardot kötött, három gyertyát meg egy könyvet vett magához és elindult. Az erdőben fényt látott pislákolni. Elindult abba az irányba és pompás, nagy palotához ért. Mivel az ajtó zárva volt, bekopogtatott, de sem a kopogás visszhangját, sem választ nem hallott. A harmadik kopogtatásnál aztán magától kitérült az ajtó, és a fiú belépett. Akkor egy második ajtó előtt állott, ahol megint kopogtatnia kellett, aztán egy harmadik ajtónál, de az már magától feltárult. Ekkor egy teremben találta magát, ahol fény égett. Az asztalon üveg bor, sajt és kenyér volt. Leült eléje, meggyújtotta a gyertyáját, de se nem evett, se nem ivott, hanem a könyvből olvasott.

Egyszer csak kopogtattak az ajtón. Nem válaszolt a kopogásra, mert előzőleg neki sem feleltek. A harmadik kopogásnál iszonyú csattogás között kitérült az ajtó, a palota megremegett, és két

hatalmas szénfekete óriás jelent meg anélkül, hogy egy szót szóltak volna, elébe álltak, és intettek neki, hogy menjen velük. Az óriásokat egy csúf fekete kutya kísérte.

A fiú egy ideig gondolkodott, és úgy vélte, hogy velük mehet, de akkor a kutya maradjon itt. Erre levette nyakából a stólat, és azzal odakötözte a kutyát az asztal lábához. Aztán Isten kegyelmébe ajánlotta magát, és lekísérte a két óriást a lépcsőn, a föld alatti kriptába. Ahogy oda leértek, azok ketten csákányt és lapátot ragadtak, és intettek neki, hogy fogja kezébe a szerszámokat és dolgozzon. De a fiú így szólt:

– Én semmit sem ástam el ide, és nem is fogok kiásni semmit!

Erre az egyik óriás fogta a csákányt, és azzal kapálta a földet.

Aztán a másik fogta a lapátot, és mutatta neki, hogy hordja el azzal a földet. De a fiú azt felelte:

– Én semmit sem ástam el itt, azért nem is ások ki innen semmit!

Erre az óriás maga lapátolt, és nagy kőlapok kerültek elő. A harmadik intett neki, hogy emelje fel a lapokat. De a fiú megrázta a fejét, mondván:

– Én semmit sem földtem be itt, nem is fogok hát semmit felfedni!

Erre a három óriás felemelte a lapot, és három nagy fazekat vettek ki onnan, tele arannyal, ezüsttel és pénzzel. Az óriások értésére adták a fiúnak, hogy az első fazék az övé lehet, de ő azt felelte:

– Én semmit sem tettem el ide, hát nem is veszek ki innen semmit.

Arra azok maguk emelték ki a fazekat. A második és harmadik fazéknál a fiú ugyanazt mondta, mint az elsőnél. De a harmadik fazék olyan súlyos volt, hogy minden erőlködésük ellenére sem tudták az óriások kiemelni. Kérésükre a fiú aztán mégiscsak segített nekik kiemelni a nehéz terhet. Hát mikor felnézett, a három feketéből fehér, ember nagyságú ember lett, és a nyelvük is megoldódott.

– Köszönjük szépen, hogy segítettél – mondták barátságosan –, most már megszabadultunk. Ha csak egyetlenegyszer is engedelmeskedtél volna nekünk, megöltünk volna, és néhány éven belül az örök kárhozatra jutottunk volna. A pénzt oszd el háromfelé.

Az első részt add a szegényeknek, a másodikból építtess kápolnát az erdőben, a harmadikat meg a most már mindig látható palotával tartsd meg magadnak. És most menj föl, és oldd el a kutyát, mert az a megtestesült ördög. Ha hagytad volna, hogy az is velünk jöjjön, négyen sem bírtunk volna a fazekakkal. Mikor eloldod, olyan iszonyú bűzt áraszt, hogy elakad a lélegzeted, így hát gyorsan nyiss ki minden ajtót és ablakot, mert különben nem szabadulsz meg!

Azzal a szellemek eltűntek, és a fiú úgy tett, ahogy azok parancsolták.

Még néhány évig élt, és azalatt sok jót tett a szegényekkel.

A STRUCCMADÁR

A Baltsider-völgyben élt egy vadászcsalád, akiknek az elejtett vad volt minden táplálékuk. Egy napon azt mondta a vadász, hogy máshova akar menni vadászni, mint eddig, hátha így több vadat tud elejteni. Nagy erdőbe ért, de a kutyák nem akartak hajtani.

Másodszor is előrezavarta őket, de megint csak vakkantva tértek vissza hozzá. A vadász nem értette, miért nem akarnak hajtani.

Akkor maga kezdte el vezetni a kutyákat, míg egy odvas fatörzshöz ért. A kutyák körbeugatták az odút. Mikor a vadász közelebb lépett a fához, egy csupasz újszülöttet talált az odúban. Töprengett, mit kezdjen vele, hiszen voltak otthon saját gyermekei. De nem vette a szívére, hogy a szegény kis kölyket sorsára hagyja, így hát rongyokba csavargatta, és magával vitte.

Akkor újra szétzavarta a kutyákat, és azok felhajtottak neki két nyulat. Hazavitte a vadászzsákmányt a gyermekkel együtt, és elmesélte a feleségének, milyen különös dolog történt vele ma, és azt mondta, hogy az asszony nem fogja kitalálni, mit hozott neki. Azzal megmutatta neki a gyermeket, és elmondta, hol találta. Most hát Isten nevében ezt is fel kell nevelniük úgy, mint a saját gyermekeiket.

A gyermek felnőtt, és széles határban ő lett a legszebb fiú. A vadász néhányszor magával vitte, mikor vadászni ment, aztán beküldte a városba az elejtett vaddal.

Volt a városban egy gazdag lány, akinek nagyon megtetszett a fiú. De a lány szülei hallani sem akartak arról, hogy a lányuk a szegény vadász fiához menjen feleségül.

Egyszer aztán messzire elutaztak, és ezalatt a fiatalok összeházasodtak; a fiú boltot nyitott a városban, ami nagyon jól ment.

Hazaérve a lány szülei nagyon megharagudtak a lányukra és annak férjére. Az apa első dühében meg akarta mérgezni a vejét, és később is megpróbálta eltenni láb alól. Akkor gonosz ötlete támadt.

Egy napon betegnek tette magát ágynak dőlt, és így szólt a vejéhez:

– Csak egyetlen dolog adhatja még vissza az életemet, ha megszerzed nekem a struccmadár tollát.

Így hívtak egy rettenetes rablóvezért, aki nagyon messze lakott és mindenkit megölt, aki közelített hozzá. Az apa azt gondolta, ha a fiú elindul erre a veszélyes útra, biztosan nem tér többé vissza.

A veje nyomban ráállt, hogy elhozza a strucc tollat, összekészítette a tarisznyáját, és elindult. Alig ment el a fiú, az öreg fölkel és azt mondta:

– Úgy, ettől most már megszabadultunk. Többet nem tér vissza!

A fiú egész nap ment, és végül beért egy városba. Ott megkérdezte tőle egy ember, hová igyekszik. Mondta, hogy a struccmadárhoz.

– Úgy? A struccmadárhoz? Hát az jó messze van! De ha oda mégy, akkor szólj értem is egy szót, kérlek! A lányom békává változott, képtelen vagyok megérteni, miért; kérdezd meg a struccot, miért tette ezt vele.

A fiú azt mondta, hogy megteszi érte, amit lehet, és másnap reggel továbbment.

Estére megint egy városba ért, és ott megint megkérdezte tőle egy ember, hogy hová tart. Azt felelte, hogy a strucchoz.

– Akkor szólj egy szót értem is! Van egy szép kút a kertemben, amelyik egyszerre csak kiapadt, de nem tudom, miért!

A fiú megígérte, hogy megkérdezi, s azzal továbbment.

Harmadik estére megint egy városba ért, és mikor meghallották, hogy a strucchoz megy, odajött hozzá egy ember, és arra kérte, hogy érte is szóljon egy szót a nagy gyilkosnak, és kérdezze meg, miért nem hoz többé termést az a szép, nagy körtefa, amelyik a kertjében áll.

A fiú megígérte, hogy megteszi, ami tőle telik, és azzal továbbment. Mikor már nagyon sokáig vándorolt, elért a strucc házához. A strucc nem volt otthon, csak a felesége. Mikor az meglátta a fiút, elkezdett jajgatni, mondván:

– Te szegény, szerencsétlen! Vége az életednek!

A fiú elmesélte neki, hogy azért jött, mert egy tollat akar levenni a gyilkos fejről, meg hogy útközben a három város három lakója kérte, hogy segítsen nekik is.

Az asszony azt mondta neki:

– Sajnálak téged, és ezért segíteni akarok neked, és megvédlek a férjemtől!

Azzal enni és inni adott neki, aztán beledugta egy tollal teli zsákba, és az ágy alá rejtette.

A gyilkos késő éjszaka tért haza, és nyomban lefeküdt. Mikor már elaludt, az asszony kihúzta egy tollát és ledobta az ágy alá. Fölébredt erre a gyilkos és így szólt:

– Mit csipkedsz engem?

Az asszony azt felelte:

– Ó, hát csak azt álmodtam, hogy egy városban jártam, ahol egy lány varangyos békává változott, de nem értettem, hogy miért!

A fiú hegyezte a fülét az ágy alatt.

– Ej, hát azért, mert a szülei olyan gögösen viselkedtek a lányukkal együtt. Ha az apja elássa egy napra a békát a trágyába, újra leánnyá változik! – Azzal az oldalára fordult és elaludt.

Nemsokára az asszony megint kihúzta egy tollát és az ágy alá dobta. A gyilkos fölébredt álmából és azt mondta:

– Mi baj van? Miért csipkedsz már megint?

– Ó, hát csak azt álmodtam, hogy egy másik városban van egy szép körtefa, amelyik nem terem többé, és nem értem, hogy miért!

– Mert annak az embernek a lánya, akié a körtefa, titokban gyermeket szült és elásta a fa tövébe. Hát ezért nem terem az a fa többet. De most már fogd be a szádat!

Egy idő múlva az asszony egy harmadik tollát is kihúzta és az ágy alá dobta. Erre a gyilkos megint fölriadt álmából és így szólt:

– Minek csipkedsz már megint?

– Ó, hát csak azt álmodtam, hogy egy harmadik városban van egy kút, amelyiknek elapadt a vize. Ennek biztosan van valami oka!

– Az, akié a kút, az alá ásta el az aranyát. De most már hagyj békén végre!

Reggel fölkel a rabló, és elindult zsákmány után. A felesége fölmászott a háztetőre, hogy megnézze, melyik irányba megy el, aztán ételt és italt tett a fiú elé, aki az éjszaka mindent hallott és már nála volt a három toll. Az asszony végül megmutatta neki az utat.

Az első városban várt rá az az ember, akinek a körtefája nem termett többé gyümölcsöt. A fiú megmondta neki:

– A lányod törvénytelen gyermeket szült és a fa tövében ásta el. Ha kiveszed onnan és szentelt földbe temeted, a fa újra teremni fog!

Az ember nagyon hálálkodott, és megkérdezte, mennyivel tartozik neki.

– Annyit adj, amennyit jónak látsz!

Szép summa aranyat kapott tőle, és azzal továbbment. Elért a másik városba, ahol a kút vize hirtelen elapadt. Fölkereste az embert, és így szólt hozzá:

– A kutad vize azért apadt el, mert sok aranyat ástál el benne. Add az arany egyharmadát a szegényeknek, a második harmadát jámbor célokra, a maradékot pedig tartsd meg magadnak. Ha így teszel, a kút újra bőséges vizet ad.

Az ember megkérdezte, hogy mit kér a jó tanácsért.

– Annyit, amennyit jószántodból adsz!

A pénzt hozzátette a másikhoz, és továbbment. A harmadik városban fölkereste azt az embert, akinek a lánya varangyos békává változott.

– Nagyon gőgös voltál a lányoddal együtt – mondta neki –, ezért büntettek meg; dugd huszonnégy órára a trágyadombba, akkor utána újra visszanyeri régi alakját!

Az ember nagyon megörült a jó tanácsnak, és nagy összeget adott neki hálából. Így hát a fiú most már gazdag ember volt.

Mikor hazaért, átadta a strucctollakat csodálkozó apósának és megmutatta a sok pénzt, amit kapott. Apósa és anyósa elszégyellték magukat, és attól kezdve semmi kifogásuk sem volt többé a vejük ellen.

A MESTERTOLVAJ

Volt egy házaspár, s volt vidéken egy kis birtokuk. Volt egy fiuk is, de az szívesebben űzött ostoba tréfákat, hogysen dolgozzon. Egy nap azután ez a naplopó eltűnt. Néhány év múlva előkelő úrként jött vissza. Apja éppen a gyümölcsfákat nyeste. A fiú először vele elegyedett szóba, és megkérdezte, hogy él. Az apa, nem ismerve fel a fiát, így felelt:

– Egyedül vagyunk a feleségemmel. Volt ugyan egy fiunk, de az elment, azt sem tudjuk, hová!

Az idegen a parasztokkal akart együtt enni. Így hát az asszony feltálalta a legjobbat, amijük volt, és akkora fiú megkérdezte a házaspártól, megismemék-e a fiukat, ha viszontlátnák. Azok azt felelték:

– Biztosan megismernénk, mert anyajegy van a mellén!

Akkor a fiú kigombolta a ruháját, és felismerték. A szülei nagyon örültek, hogy a haszontalanból ilyen finom úr lett, és megkérdezték tőle, milyen mesterséget tanult.

– Mestertolvaj lettem – mondta a fiú –, így mindent megkapok, amit csak akarok.

Ennek aztán már kevésbé örültek a szülei.

Néhány napig ott maradt náluk. Mielőtt újra elutazott, azt mondta, még meglátogatja előbb a királyt, mert az volt a keresztapja.

A király kérdezte tőle, hogyan sikerült így felküzdenie magát. A fiú nyíltan bevallotta, hogy mestertolvaj lett belőle. Akkor a király azt felelte:

– Ha mestertolvaj vagy, akkor lopd ki ma este a lovat az istállómból, de jaj neked, ha rajtakapunk!

A király körülfogatta az istállót katonákkal. Egy katona a ló hátán ült, egy a zablóját, egy harmadik meg a farkát fogta.

A mestertolvaj öregasszonynak öltözött, körbejárt egy kis hordó borral, és addig itatta a katonákat, azokat is, akik a lovat magát vigyázták, míg valamennyien berúgtak és elaludtak. Azt a katonát, aki a lovon ült, fölkötötte a mennyezetre, annak, aki a ló farkát fogta egy szalmaköteget adott a kezébe, aztán elvágta a kantárszárát, felült a lóra és elvágatott.

Nem telt bele sok idő, hívta a király, hogy oldjon meg egy második feladatot is. Ki kellett húznia az ágyban alvó királyné alól a

lepedőt, és megszerezni az ujjáról a jegygyűrűt. Ezúttal már a feje volt a tét.

A mestertolvaj éjszaka látott munkához. Amint ment, egy akasztófához ért, azon egy halott lógott, azt fölvette a vállára, aztán egy létrát támasztott a királyné hálószobája előtt a falhoz, és vállán a halottal fölment a létrán. A király is a felesége szobájában volt, azt hitte, hogy a halott a mestertolvaj, és belelőtt.

– Gyorsan el kell ásnom a kertben – mondta a király a feleségének.

Alig ment ki a király, belépett a mestertolvaj, és elváltoztatott hangon így szólt a királynéhez:

– Mégiscsak a keresztapja voltam neki és alig tettem érte valamit. Add hát ide a lepedőt és a jegygyűrűdet, hogy valamit tegyek veled a sírba!

Másnap reggel így a mestertolvajnak a lepedő is, a gyűrű is a kezében volt.

– Most a harmadik, legnehezebb feladatot kapod – mondta neki a király. – Még ma elhozod nekem a szomszéd faluból a plébánost és a sekrestyést, és bezárod őket a tyúkólba, de erőszak nélkül! Megértetted?

A mestertolvaj nyomban útnak eredt, egész nap rákokat fogott, és mikor beesteledett, elment a szomszéd falu temetőjébe, minden ráknak égő gyertyát tett az ollói közé, és elengedte őket. Aztán bement a templomba, és elkezdte prédikálni, hogy eljött az idők teljessége; menjenek csak ki a hívek a temetőbe, majd meglátják, hogyan mozognak a halottak csontjai. Aztán folytatta:

– Akik a mennyországba akarnak jutni, jöjjenek velem; itt van nálam egy zsák, de ez bizony kicsi és kevesen férnek bele!

A pap és a sekrestyés is ott voltak, és hallották, mit mondott. Akkor megszólalt a sekrestyés:

– Plébános úr, jöjjön gyorsan, mi legyünk az elsők a zsákban, különben a többiek megelőznek bennünket!

Gyorsan fölmásztak a szószékre, belebújtak a zsákba, és a mestertolvaj jó szorosan bekötötte a zsák száját. Mivel a teher nagyon nehéz volt, úgy húzta maga után a lépcsőn. Akkor a sekrestyés azt súgta a papnak:

– Bizony igaz, amit mindig prédikáltál! Az égbe vezető út nagyon göröngyös!

Mikor a nedves utcán húzta őket végig a mestertolvaj, azt mondták egymásnak a zsákban lévőik:

– Most megyünk át az ég nedves felhői között!

Aztán a mestertolvaj letette őket a tyúkólban.

Mikor a király másnap reggel kiszabadította a piszkos, sáros foglyokat, egy halom aranyat adott a mestertolvajnak, mondván:

– Nesze! És most eredj egy másik országba, itt túlságosan veszélyes vagy nekem!

LEIDE SÓGOR

Egy Leide nevű agglegény úgy megunt a szegénységet, hogy azt mondta: egy zsák aranyért szívesen az ördögé lenne. Erre megjelent az ördög, és mondta neki, hogy itt van az arany, de most aztán hét esztendeig se nem mosakodhat, se nem fésülködhet, sem a körmét le nem vághatja, az orrát sem fújhatja ki, és ruhát sem válthat. Mikor a legény meglátta a csillogó aranyakat, ráállt az alkura, és bevette magát egy fogadóba, egész időre kifizetve előre a költségeket.

A szomszéd házban egy szegény ember lakott a három lányával. Ez az ember olyan ínségbe jutott, hogy elment a fogadóhoz, és kérte, adjon neki kölcsön egy kis pénzt. A fogadós a gazdag, piszkos szállóvendéghez küldte, és az hajlandó is volt kisegíteni a szegény embert a bajból.

Pár év múlva a szomszéd megint segítséget látott, és a fogadós megint a vendégéhez küldte, az pedig újra adott az embernek annyit, amennyit kért.

Időközben Leide sógornak nagyon megtetszett a három szomszéd lány. Mikor az apjuk harmadszor jött hozzá kölcsönért, azt mondta neki, szívesen kisegíti, de akkor egyik lányát adja hozzá feleségül. Az apja elfogadta a pénzt, és közölte a lányaival a feltételt. A legidősebb lány erre elkezdett fintorogni és kiabálni:

– Hogy ez a piszkos alak legyen a fégem? Inkább fölakasztom magamat!

A második azt mondta:

– Én is azt mondom, pfuj, inkább vízbe ugrom!

Akkor az apjuk a harmadikhoz fordult:

– És te? Te is a nyomorba taszítasz?

Az aztán azt mondta, hogy apjáért és a családjáért Isten nevében hozzá megy a kérőhöz.

A fogadós kosztosa ezen úgy megörült, hogy szép birtokot vásárolt az apósának, de a felesége nevére. Megtörtént az esküvő és a hét év is elmúlt. A vadembernek látszó ifjú félj megmosakodott, megfésülködött, levágta a körmeit, új ruhába öltözött, és egyszeriben szép fiatalember lett belőle. A két sógornője belesápadt az irigységbe, látva testvérük szerencsését. Az egyik fölakasztotta, a másik meg vízbe ölte magát.

Akkor megjelent az ördög, hogy behajtsa a bérét. Azt mondta a férjnek:

– Jól van, Leide sógor, te kaptál egyet, én meg kettőt, így hát mindketten elnyertük a jutalmunkat!

HÁROM VÍG NAP, AZTÁN VIGYEN EL BENNÜNKET AZ ÖRDÖG!

Három iparoslegény együtt járta a világot. Egyszer aztán útközben csatlakozott hozzájuk egy idegen, aki megkérdezte tőlük, mi a céljuk. Azt felelték, nem is tudják igazán, mit is akarnak. Ha lenne három vidám napjuk, utána akár az ördög is elvihetné őket.

Az ember azt mondta, hogy ő könnyen tud nekik három vidám napot szerezni. A harmadik napon aztán nem lesz más dolguk, mint három kérdésre megfelelni, és ha helyes választ adnak neki, akkor szabadok lesznek.

A legények nagyon megörültek ennek, beleegyeztek, és akkor az ördög feladta nekik a három kérdést: milyen játszótársakat, milyen fényt és milyen takarót ad nekik? A három barát nem sokat törte ezen a fejét, hiszen volt még idejük, nekiültek hát enni, inni, és egy egész nap és éjszaka úsztak a gondtalan jókedvben.

Másnap reggelre a legfiatalabbnak már elege volt; a rossz lelkiismerete elűzte. Elment egy erdei kápolnába, imádkozni. Ott megjelent neki az Istenanya, egy kést adott a kezébe, és így szólt:

– Most az egyszer még segítek rajtad; menj oda ahhoz a fához, keríts ki a késsel egy tányérnyi gyöpöt, és főd be vele a fejedet. A fa koronája tele lesz hollókkal, te meg figyelj arra, hogy mit fecsegnek!

A fiú ment, és úgy tett, ahogy parancsolták neki. Alig feküdt le a fatörzs alá, mindenfelől odasereglettek a hollók, és szálltak a fa ágaira, míg végül a fa már egészen fekete volt ezektől az ördögöktől. Akkor a fiú hallgatózott, és világosan kivette a következőket:

– Te még soha egyetlen lelket se fogtál, de én most egy csapásra hármat is szerezek!

Erre elkezdett károgni a másik:

– Ugyan! Te vagy közöttünk a legostobább, és egyszerre három lelket akarsz szerezni? Meséld el, hogy csinálod!

– Hát ide figyelj! Három iparoslegényt tartok a markomban, akik most még táncolnak és isznak, de már nem sokáig, mert ki kell találniuk, milyen játszótársakat, milyen fényt és milyen takarót adok nekik. Ezt ugyan soha ki nem találják, mert játszótársnak a fogadós macskáját fogtam meg, fénynek megszerzem a szakácsnétól a kemencesöprűt, és ezt ki nem találják. Takarónak meg elveszem a fogadóstól a tehén bőrét, és erre se jönnek rá.

Mikor a hollók elrepültek, a fiú visszatette a helyére a fa alatt a kivágott gyöpöt, aztán bement a kápolnába, és megköszönte a segítséget. Majd felkereste társait, akik együtt ültek egy kövön, és kétségbeesve meredtek a semmibe. Még mielőtt a második nap véget ért volna, elszállt a jókedvük, de a legkisebbik titokban tartotta fölfedezését, és meg sem kísérelte, hogy megszabadítsa őket gondjaiktól.

A harmadik nap elteltével jött az ördög, és felszólította őket, hogy feleljenek a három kérdésre.

A két idősebb siralmas képet vágott, és nem tudták, mit feleljenek, de a harmadik, aki a kápolnában járt, fölállt és azt mondta, hogy majd ő megfelel a kérdésekre.

Mikor az ördög megkérdezte, milyen játszótársat adott nekik, azt felelte:

– Hagytad volna meg inkább a fogadónak a macskáját, akkor az egerek nem tettek volna annyi kárt!

A második kérdésre, hogy milyen fényt adott, azt mondta:

– Ha meghagyod a szakácsnő kemencesöprűjét, akkor jobban össze tudta volna húzni a parazsat, és nem lett volna annyi kár.

És a harmadik kérdésre, hogy milyen takarót kapnak tőle, így felelt:

– Ha nem loptad volna el a fogadóstól a tehénbőrt, most nem kellene a fogadónénak mezítláb járni!

A két idősebb legény bámulva nézett a legkisebbik társukra, az ördög meg dühbe gurult a helyes válaszok miatt és elszelelt. De olyan rettentő bűzt hagyott maga után, hogy a legények majdnem megfulladtak tőle.

A VÖRÖS NYAKÖRVES KISBÉKA

A FRANCIA NYELVTERÜLET MESÉI

A HÁROM ARANYALMA

Két szegény embernek kilencévi házassága után nem kevesebb, mint kilenc gyermeke született, és nem tudták, mivel etessék őket. Elhatározták hát, hogy megszabadulnak a legidősebbtől, aki már kilencéves volt, és talán egyedül is vinné valamire. Elküldték tehát a háztól, hiába sírt a gyermek, aki aztán eltévedt, és nemsokára idegen, barátságtalan vidékre ért. Akkor lát ám egy pompás fogatot szembejönni, amelyet egy fehér ló húzott. A hintóban egy hófehérbe öltözött hölgy ült. (Zárójelben mondjuk meg, hogy az volt a megtestesült ördög.)

Az elhagyatott fiú bátran megállítja a hintót, és kéri a hölgyet, hogy vegye pártfogásába. Az kegyesen meghallgatja, s felszólítja, hogy szálljon föl a hintóba, és visszahajtat vele a saját házához. Ott a fiú mindent megkap, amit kíván, sem ételben, sem italban nem szenved hiányt. A ház asszonya egy kivételével valamennyi szobához kulcsot adott neki, hogy kedve szerint járkalhasson bennük, de szigorúan megtiltotta, hogy abba az egybe bemenjen.

Eleinte minden jól ment. De a fiút egyre jobban kínozták a kíváncsiság, míg végül égő vágy fogta el, hogy behatoljon abba a tiltott szobába, és kiderítse, milyen titok lappang benne. A félelem sokáig visszatartotta, de napról napra jobban elhatalmasodott benne a kísértés, megszegni a tilalmat. Végül belépett a tiltott szobába. De nagy ijedelmére az ajtó magától bezárult mögötte, úgyhogy fogva volt.

Az idegen, furcsa helyiségben hullák függtek a sarkokban.

Meg csak néhány perce volt benn, mikor jött a fehér ruhás hölgy, aki már mindenütt kereste, haragra gyúlva belépett, és megfenyegette a kíváncsiskodót, hogy büntetésül ugyanaz lesz a sorsa, ami azoknak, akiknek a földi porhüvelyei ott lógnak.

A fiú erre térdre borult és bocsánatért könyörgött. Hosszas vonakodás után végre megbocsátott neki a hölgy, de újra meg kellett ígérnie, hogy soha többé be nem lép ebbe a szobába, különben vége az életének.

Így telt az idő. De a tiltott szoba emléke ezután sem hagyta nyugodni a közben ifjúvá serdült fiút. Egy napon azt gondolta, hogy megtalálja a módját, hogy menjen be oda úgy, hogy az ajtót nyitva tudja tartani; úgy ugyanis, hogy egy fahasábot dug az ajtó és a

kerete közé. Így mindenesetre újra ki tudna jönni. Ahogy eltervezte, úgy tett. De abban a pillanatban, amikor elengedte az ajtót, a fahasáb összetörött a visszacsapódó ajtótól, és az megint szorosan bezárult.

A kíváncsi fiú azt gondolta, hogy most már menthetetlenül elveszett. Mialatt föl-alá járkált a helyiségben, észrevette, hogy az egyik sarokból valami világít. Bement, s látja ám, hogy egy istállóban van, ahol egy ló, egy öszvér és egy szamár áll, mindhárom pompás állat. A fiú egymás után megsimogatta az állatokat, és csodálkozva mondta:

– Milyen szép ló, milyen szép öszvér, milyen szép szamár!

Az első állat könnyörögve kéri, meg ne ismételje többé ezeket a szavakat. Aztán bizalmasan közli vele:

– Ezek itt nem közönséges állatok, hanem szerencsétlen emberek, akiket elátkoztak, és ezért állatokká váltak. Ez itt az ördög háza, de mi segíthetünk neked, hogy kijuss innen, mert vannak bizonyos eszközeink. Húzzál ki három szál szőrt a sörényemből, és ki ne add a kezedből többé soha. Valahányszor azt mondom: Paripám, Bayard szőrére!, minden kívánságod teljesül, és korlátlan hatalmad lesz. Tedd fel ezt a nagy karimájú szalmakalapot is, és soha le ne vedd a fejedről. A hajadat mindig teljesen el kell rejtened (a fiú korábban hollófekete haja időközben aranyszőkévé változott). Aztán végy még magadhoz három dolgot: egy fahasábot, egy vödröt és egy kefét.

Mindezekkel a dolgokkal felszerelve a fiú gyorsan elmenekült, mert gondolta, hogy a fehér ruhás dáma már biztosan a nyomában van.

Úgy is volt. Látja ám a menekülő, hogy a fehér ruhás hölgy egyre közelebb ér hozzá. Erre azokhoz az eszközökhöz nyúl, amiket kapott. Ledobja a hasábfát a földre és fölkiált:

– Paripám, Bayard szőrére, azt kívánom, hogy köztem és az ördög között nagy hegység támadjon!

A kívánság abban a pillanatban teljesült, ő pedig egérutat nyert. De egy idő múlva már megint a sarkában volt az üldözője.

Akkor a fiú földre dobja a vödröt és fölkiált:

– Paripám, Bayard szőrére, azt kívánom, hogy köztem és az ördög között nagy tenger támadjon!

Abban a pillanatban már ott is volt a tenger, és a fiú ismét egérutat nyert.

Harmadszorra a pokolbeli fehér dáma már olyan közel ért hozzá, hogy csaknem megragadta, amikor a fiú eldobta a kezét és fölkiáltott:

– Bayard paripám három szál szőrére, azt kívánom, hogy köztem és az ördög között támadjon egy sűrű erdő!

Ez is megtörtént, és az ördög újra messze lemaradt a menekülő mögött. A fiúnak most már semmije sem volt, amit eldobhatna, de végre szentelt földre ért, és ott az ördögnek már semmi keresnivalója nem volt.

Miután egy ideig vándorolt a fiú, beállít a királyhoz, aki felfogadta kertésznek. Először is ezt az utasítást adta neki:

– Három nap múlva férjhez adom a legidősebb lányomat, és azt szeretném, ha erre az ünnepre a kertemet a terveimnek megfelelően alakítanád át.

Az új kertész megígérte, hogy mindent megtesz, amit kívánnak tőle, de ahelyett, hogy mindjárt munkához látott volna, az egész első és második napon csak sétálgatott. A királyt nagyón meglepte ez a henyélés. A második napon magához hívatta a kertészt és rászólt:

– Hát nem tudod, hogy a kertemnek időre készen kell lenni? Azt hiszem, igazán nincs több vesztegetni való időd.

– Ne félj – felelte a kertész –, a kitűzött időre minden készen lesz kívánságod szerint. – És azzal a király legnagyobb csodálkozására tovább lebzelt.

A harmadik nap reggelén a kertész még mindig nem csinált semmit. A király kékült, zöldült mérgében, és megfenyegette a gondtalan szolgát, hogy elbocsátja. Miután ez még egyszer ünnepélyesen megígérte, hogy a kitűzött órára minden készen lesz, megnyugodott a király, és beleegyezett, hogy a kertész saját belátása szerint tegyen.

Végül már csak tíz perc választotta el őket a kitűzött időtől. Akkor a varázsszöveghez menekült a fiú, mondván:

– Bayard paripám három szál szőrére, azt kívánom, hogy a király kertje olyan legyen, amilyennek ő elképzelte!

És azon nyomban átváltozott a kert az ámuló nézők szeme láttára. Akkor aztán nem beszélt már arról a király, hogy elbocsátja a

kertészt.

A legidősebb királylány egy herceghez ment feleségül. Nemsokára a második lány is férjhez ment egy nemeshez. Most aztán a király a legkisebbik lányának keresett egy ugyanolyan előkelő férjet, mint a másik kettőé. De a lánya megakadályozta apja tervét, mert időközben halálosan beleszeretett a kertészfiúba, akinek ugyan mindig a fején volt a szalmakalap, de egyszer egy aranyos hajfűrtje kicsúszott alóla, és mikor azt a királykisasszony meglátta, menten szerelemre lobbant iránta.

Mikor ez tudomására jutott a királynak, nagyon elcsodálkozott, de meg kellett hajolnia a lány hajlíthatatlan akarata előtt mert az senki máshoz nem volt hajlandó feleségül menni, csak a kertészhez. Így aztán a kertész lett a király veje, aki külsőre pontosan olyan egyszerű és suta volt, amilyen ragyogó és gögös a másik kettő.

A király mindhárom vejének adott egy-egy almát, és azt mondta, hogy azt teszi meg trónörökössé, aki a maga almáját a legjobban megőrzi és a legnagyobb hasznot húzza belőle.

Egy idő múlva a király háborúba keveredett. Mivel már öreg volt, a három vejét küldte a csataterre. A két első pompás paripára szállt, a kertész viszont mindenki őszinte ámulatára a király istállójának leghitványabb kancáját választotta ki magának. Hiába beszéltek neki, hogy ennek az állatnak a hátán eleve tétlenségre lesz ítélve, és ha az ellenség komolyan üldözőbe veszi, nem menekülhet, mégis kitartott akarata mellett, és békésen kocogott a sógorai után, akik hamarosan eltűntek a láthatár szélén. A kertész valamivel később ért a csataterre, mint sógorai. Mikor már látszott az ellenség, csak annyit mondott:

– Bayard paripám szőrére, azt kívánom, hogy leverjük az ellenséget.

Kívánsága teljesült. A két herceg sietve visszatért a királyhoz, hogy jelentsék neki a győzelmet, amit saját érdemüknek tulajdonítottak. A király hitt nekik. De hogy is tételezhette volna fel, hogy az a málészájú kertész, aki olyan nyomorultul ülte meg a lovat, képes lehetne bármiféle hősi tetre.

A király nemsokára megbetegedett. Orvost hívtak hozzá, aki kijelentette, hogy a király csak akkor gyógyulhat meg, ha a legnagyobb és legcsúfabb kígyó húsából eszik.

A három vő nyomban vadászni indult, az első kettő gőgösen gyönyörű lova hátán, a harmadik meg ugyanazon a gebén, amelyiken a csataterre poroszkált. A két herceg hiába keresgélt, sokáig bolyongott ezer kerülő úton, végül hazaindult. Akkor látták, hogy a kertész milyen zsákmányra tett szert. A kertészfiú ugyanis kimondta a varázsigét:

– Bayard paripám három szőrszálára, a világ legnagyobb kígyója leterítve feküdjön a lábamnál! – és kívánsága még ugyanabban a pillanatban teljesült.

A két hercegnek nem volt hőbb vágya, mint hogy ők állhassanak a király elé azzal, hogy megölték a kígyót. A kertésznek nem volt kifogása ez ellen akkor, ha a hercegek odaadják neki saját arany almájukat. Megkötötték az egyezséget. Így aztán a kertész üres kézzel tért vissza a kastélyba, és megvetéssel sújtották.

Egy idő múlva megint beteg lett a király, és azt mondták, hogy csak a világ legnagyobb sasmadarának a húsa gyógyíthatja meg.

Megint elindult hát a három veje vadászni. Most is ugyanúgy történt, mint az előző két alkalommal: a kertész megölte a madarat, és a két herceg vitte a zsákmányt a királynak. De a kertész csak úgy állt rá erre, ha megengedik, hogy a farukba három szúrásnyomot hagyjon egy háromszögletű árral, ami nem kis fájdalmat okozott nekik.

Végül elérkezett az a nap, amikor a király elhatározta, hogy lemond a trónjáról a legügyesebb veje javára. Elhivatta hát őket feleségeikkel együtt a palotájába, és üzent, hogy az almáikat is hozzák magukkal. A két herceg utánzatot hozott magával, mivel az eredetit elvesztegették. A kertész pedig letette a három aranyalmát a király elé, aki egy különös jelről nyomban megismerte őket. Azt a jelet ő véste titkon mindegyik almába. Tudni akarta, hogy jutottak az almák egytől egyig a kertészfiúhoz, aki mindent hajszálpontosan elmondott neki. Akkor aztán megtudta az uralkodó, ki győzte le az ellenséget és ki ölte meg az óriáskígyót meg a sast. A kertész minden bizonyítékot bemutatott, míg a hercegek a szájukat tátották. Még a háromszögletű szúrásokat is megmutatta a királynak, amellyel megjelölte a sógorai farát a nekik adott sasmadár fejében.

Mivel így a király meggyőződött a kertész bátorságáról és ügyességéről, őt nevezte ki utódjának. Akkor aztán le kellett annak is

vennie a szerencsét hozó szalmakalapot, és akkor mindenki meglátta gyönyörű szép aranyhaját. Most már a király sem csodálkozott azon, hogy a lánya őt választotta férjül.

LA RAMÉE

A katona és kalandor La Ramée megunta a szolgálatot a hadseregben. Mivel a három év alatt, amíg a katonaságnál szolgált, egyetlenegyszer sem léptették elő, elhatározta, hogy dezertál, és gondosan előkészítette szökését. De néhány órai menetelés után egy sivatagba ért, ez a sivatag egy tengerparton ért véget. Hogyan jusson most át ezen? Nagy volt a tanácstalansága. De mintha valami láthatatlan hatalom védelmébe vette volna, mert miután egy ideig föl-alá vándorolt a hatalmas víz partján, egy óriási madárra akadt, amelyik nem vadult meg attól, hogy őt meglátta. Sőt, nagyon szelídeknek látszott. Akkor a katonának jó ötlete támadt:

– Ki tudja, nem ez a madár jelenti-e számomra a gondviselést és a szerencsét? Ha fölülök a hátára, és egy-két napig gyakorolok vele, talán rávehetem, hogy átröpülje velem ezt a nagy vizet, ami meggátol a menekülésben.

Ahogy mondta, úgy is tett. A kísérlet csodálatosan sikerült. De észrevette, hogy szárnyas paripája nagyon falánk, és ha nem kapott húst, meg sem mozdult. Azonban minél nagyobbak voltak a húsdarabok és minél gyakrabban tette eléje, annál gyorsabban futott a madár.

Mielőtt La Ramée nekiindult volna a tengernek, leölt egyet a parton legelő vadkecskékből, darabokra vágta, és azt is magával vitte. Azzal etette időről időre a madarat, mégpedig kiadósan, úgyhogy az egyre gyorsabban haladt előre. De a távolság nagy volt, és a hús elfogyott, mielőtt elérték volna a másik partot. Most mitévő legyen? A madár, mivel egyre kevesebbet kapott enni, egyre lassabban haladt. Mikor aztán a készlet kifogyott, egyszerűen megállt. Semmivel nem lehetett rábírni, hogy továbbhaladjon. Ekkor La Ramée hősi elhatározásra jutott: elkezdett saját testéből húsdarabokat vágni, és azzal etette a különös madarat, így az tovább úszott. A szökött katona a leghúsosabb darabokat vágta le egymás után a combjáról és lábszáráról. Végre megpillantotta a vágyva vágyott partot, ahol végre már nem lesz többé szüksége erre az emberevő madárra és drága húson vásárolt szolgálataira.

De a menekülő még nem ért el kalandjai végére. Mikor végre partot ért, megint egy sivatagban találta magát, kitéve a vad

természet mindenféle veszélyének. Végül elért egy erdőbe, ahol már emberi nyomokat fedezett fel.

Az erdő közepén ház állott. La Ramée bement a házba, és az utolsó zugig mindent fölkeresett benne, de senkit sem talált. Jó erős ház volt, és minden szükségessel fel volt szerelve. Csak néhány perccel előbb költözhetek ki belőle, mint a katona belépett. La Ramée nem félt. Volt elég élelmiszer a házban, így hát először is éhségét csillapította. Akkor egy gyönyörű szarvastehén futott végig a házon. Kiderült, hogy ide szokott éjszakára visszahúzódnival. A katona úgy sejtette, nem közönséges szarvastehén ez. Összeszedte hát a bátorságát, megszólította a szarvastehénet, és elmondta neki, miért van itt.

Erre a szarvastehén fogta a holmiját, és elhagyta a házat, miután elmondta a titkát a katonának. Nem volt ugyanis közönséges szarvastehén, hanem hogy kertelés nélkül megmondjuk az igazat, elvarázsolt királylány volt, akit kegyetlen módon állattá változtattak. Mielőtt elment, még megígértette a katonával, hogy megszabadítja őt. A feltételek kegyetlenek és nagyon nehezek voltak, de a jutalom nagyon csábító. Mert amint a királylány visszanyeri emberi alakját, hajlandó férjhez menni a katonához akkor is, ha annak egy huncut fillérje sincs. De hogy a királylány kezét elnyerhesse, három éjszakán át a legszörnyűbb próbáknak kellett alávetnie magát. Minden éjjel tízenkettő és egy óra között úgy kínozhatta az ördög, ahogy neki tetszett, s a katonának bátran és szótlanul kellett elviselnie a kínzásokat, mert egyetlen kimondott szó mindent tönkretett volna.

La Ramée hajlandónak látszott elviselni a sátáni kínzásokat. Elbújhatott a ház bármelyik zugába, csak el nem hagyhatta az épületet. Az ördögnek meg kellett őt keresnie, s ha sokára találta meg, akkor kevesebb ideje volt a kínzásra. Így hát La Ramée cselet eszelt ki, amelyik legalább néhány percre elrejtette őt az ördög tekintete elől.

Első éjszaka kötelekből ügyesen hálót font, és abban a mennyezetre kötötte magát. Mikor az óra éjfél ütött, megjelent egy csúf kis alak: öreg volt, ősz és púpos, hideg, kegyetlenségtől szikrázó szemekkel. La Ramée nem kételkedett benne többé, hogy ez az alak maga az ördög. Két kísérője is volt. Hárman elkezdtek

mindenfelé kutatni, szimatolni. Háromnegyed óra telt el hiábavaló kereséssel, és a szürke szakállú öreg mérhetetlenül dühös volt már. De ezzel La Ramée nem törődött. Rejtekeiből kényelmesen figyelhette az ördögöt, és kényelmetlen helyzete ellenére nagy kedve lett volna nevetni.

Már csak egy negyedóra volt hátra. De jaj, akkor a szürke szakállú öreg felemelte a fejét és fölnézett a mennyezetre. Nyomban fölfedezte a katonát és megragadta, aztán a hátralévő negyedórában iszonyúan megkínoztta La Ramée-t, aki úgy érezte, mintha három óra hosszat lett volna a sátán borzasztó hatalmában. Még soha életében nem múlt el ilyen lassan egy negyedóra, de végül is győztesen került ki az első próbából. Mikor reggel a szarvastehén eljött a kunyhóba, örömmel állapította meg, hogy a katona nem szenvedett hiába. Ekkor a szarvas nyakán már egy szép lány fejét hordozta.

Második éjjel a katona egy félig nyitott tálalószekrénybe bújt, hogy a kínzások idejét a lehető legrövidebbre szorítsa. Éjfélkor megjelent ugyanaz a szürke szakállú öreg a társaival. Jó ideig keresték áldozatukat, de végül ráakadtak. Megint a legszörnyűbb módon kínozták, és a kínzásoknak csak akkor lett vége, amikor az óra egyet ütött. La Ramée a kínzások alatt egyetlenegyszer se jaidult föl. Másnap reggel aztán a szarvastehénnek már emberi teste volt. Már csak a két karja meg a két lába volt elátkozva.

Utolsó este La Ramée a kandallóban bújt el. Most is megtalálták, és ezen az utolsó éjszakán az ördög olyan szörnyű módon megkínoztta, mint még soha. A szegény katonának szájába, orrába, fülébe, szemébe rengeteg hamut szórt. Egyszer már majdnem felsikoltott a fájdalomtól, de még kellő időben eszébe jutott a szarvastehén tanácsa, és így néma maradt az utolsó pillanatig.

Mikor az ördög végre elment, nagy öröm töltötte el, mert alig értek véget a kínzások, olyan egészségesnek érezte magát, mint még soha életében. Végre elérte célját.

Reggel már nem a szarvastehén jött el, hanem egy szép hercegnő, aki megköszönte, hogy diadalmasan kiállta a szörnyű próbákat, mert előtte már sokan csődöt mondtak. Most hát La Ramée lesz a király veje, és a boldog menyasszony be fogja őt

mutatni az apjának. A hercegnő adott neki egy zsebkendőt, amibe az ő nevének kezdőbetűi voltak hímezve.

Útban a királyi kastélyhoz megszálltak egy fogadóban, hogy ott töltsék az éjszakát. Az öreg fogadósné biztosan boszorkány volt, mert a katona ételébe néhány titokzatos bonbont kevert, amitől az olyan mélyen elaludt, hogy a hercegnő a legnagyobb igyekezettel sem volt képes felkelteni. Így hát ha tetszett, ha nem, egy nappal tovább kellett a fogadóban maradniuk.

Másnap ugyanaz történt La Ramée-val. Akkor a menyasszonya mérges lett, és elhatározta, hogy otthagyja. De előbb még tanácsot kért a királytól, aki azt mondta:

– Nagyon hálátlan lennél, ha első gyengeségében elhagynád azt, akit szeretsz, hiszen szörnyű kínokat állt ki miattad. Várj még egy napig, aztán majd meglátjuk.

A lány megfogadta az apja tanácsát. De mikor La Ramée harmadszor is elaludt az öreg boszorkány bonbonjaitól, végérvényesen elvesztette a játszmat. Jött egy hercegi kérő, és a hercegnő, aki néhány nappal előbb még szarvastehén volt, elfogadta a herceget kérőjéül.

La Ramée elhagyottan és szomorúan bandukolt a főváros utcáin, mikor egyszerre csak váratlanul összetalálkozott a kis szürkeszakállúval, akihez olyan szörnyű emlékek fűzték. Kérdéseire elmondta, mi történt vele. Az öreg vigasztalta, ahogy tudta. Talán utólag lelkiismeret-furdalása támadt, amiért úgy megkínozta La Ramée-t, ha ugyan egy ördögnek lehet egyáltalán lelkiismeret-furdalása. Adott neki egy dobozt, amelyiknek három rekesze volt. Azt mondják, hogy egy egér, egy tücsök és egy olyan állat volt benne elrejtve, amelyiket galacsinhajtónak hívnak. Azt mondta La Ramée-nak, hogy este kilenckor menjen az új házasok ablaka alá, és engedje szabadon a három állatot, s azok, ha elvégezték dolgukat, maguktól visszatérnek hozzá. Három egymás utáni éjszakán kellett ezt tennie. A három állat a házastársak ágyába mászik, és ennek következtében azok veszekedni fognak, és úgy összevesznek, hogy elválnak.

Úgy is történt, ahogy az ördög mondta. A hercegnő nagyon szomorú volt, hogy házassága pár nap alatt olyan szerencsétlenül hajótörést szenvedett. Néhány nap múlva aztán találkozott La

Ramée-val, aki éppen sétálni indult a hercegnő hímezett zsebkendőjével a kezében. A véletlen segítette, hogy a lány újra rátaláljon elhagyott megmentőjére. Nemsokára megtartották az esküvőt, ezúttal az igazit választotta a hercegnő, és sokáig boldogan éltek egymással.

Ezzel vége a történetnek.

A NAGY JANUÁR

Volt egyszer egy ember, ez az ember egy nagyon ostoba asszonyt vett feleségül. Az asszony hírét sem hallotta soha a takarékoságnak meg az ügyes gazdálkodásnak. A férje meg nagyon fősvény volt. Azt mondta a feleségének:

– Takarékoskodnunk kell a nagy Januárnak.

Az asszony azt hitte, hogy a nagy Január egy szegény fickó, aki házról házra járva kegyes adományokat koldul.

Mikor már volt ötezer frank megtakarított pénzük, akkor egy december végi napon jött egy koldus, és alamizsnát kért. Az asszony egyedül volt otthon. Azt gondolta magában:

– Ez lesz az a nagy Január, oda kell hát adnom neki az ötezer frankot.

Gyorsan kihozta a pénzt, és odaadta a koldusnak. Mikor a férje hazaért, alig lépett be a szobába, az asszony máris azzal fogadta:

– Itt járt a nagy Január, és én nekiadtam az ötezer frankot.

– Megörültél, asszony?! Hogy jutott eszedbe ilyen bolondság?! Hát nem tudod, hogy a nagy Januárnak harmincegy napja van, mert az az esztendő leghosszabb hónapja? Mivel egy fillért sem őriztél meg a nagy Januárra, én most elmegyek, és ha nem találok olyan asszonyt, aki még nálad is ostobább, akkor megöllek és fölakasztalak a kéménybe. – Ezekkel a szavakkal element.

Amint ment egy darabot, látja ám, hogy egy asszony a háza ablakai alatt villával szórja fel a diót a padlásra. Odaszólt neki az ember:

– Szedd össze a diót a kötényedbe, és úgy vidd föl a padlásra! Így, ahogy most csinálod, mindig visszahullik. – Azzal továbbment.

Egy idő múlva egy asszony mellett vitt el az útja, aki a földön feküdt. Kérdezte tőle az ember, hogy mit keres ott. Az asszony azt felelte, meg akarja nézni, hogyan nő a fű.

Akkor az ember azt gondolta magában:

– Most már találtam két olyan asszonyt is, akik még az én feleségemnél is ostobábbak.

Nemsokára látott aztán még egyet, aki a mezőn térdelt és ollóval nyírta a fűvet.

– Na, ebből elegendem van – gondolta. – Elég olyan asszonyt találtam, akik még az én feleségemnél is ostobábbak, így hát

visszamegyek hozzá.

Mikor hazaért, elmesélte a feleségének, hogyan akadt még őnála is butább asszonyokra, így hát nem akasztja fel őt.

KLEIBE TÜNDÉRE

Valamikor régen sok tündér élt Kleibében. Szelíd tündérek voltak ezek, jót akartak a szegény embereknek, és mindenkivel jót tettek. Volt közöttük egy, aki rendkívüli bizalmat tudott ébreszteni az emberekben, és az egyik falubeli legény annyira csodálta ezt a tündért, hogy szenvedélyesen beleszeretett. Tavasszal, amikor éppen fölfelé tartott a havasi legelőkre, találkozott a tündérral. Bevallotta neki szerelmét és feleségül kérte. A jóságos tündér nem érzett szerelmet a legény iránt, így hát vissza akarta utasítani, és kibúvóként azt mondta neki, hogy a tündéreknek nem szabad emberekkel összekötni sorsukat. De a legény olyan komolyan és őszintén beszélt hozzá, szerelme olyan mélységesnek látszott, hogy a tündér végül mégis igent mondott. Kezét szelíden a teljesen megzavarodott fiú vállára tette, és megígérte neki, hogy feleségül megy hozzá, de esküdjön meg rá, hogy bármi történjék is házasságkötésük után, soha nem fog vele kiabálni, és bármit tenne is a felesége, sohasem mondja majd azt neki: „Gonosz tündér vagy!”

A legény megesküdt minderre.

Megtartották az esküvőt a templomban. Aztán a hegedűsök húzni kezdték a talpalávalót. A szokáshoz híven tehenet vágtak le az ünnepi ebédhez, és azután elkezdődött házasesletük a szokásos mézeshetekkel.

Sokáig boldogan éltek. Hat esztendő telt el anélkül, hogy valaha is összekülönböztek volna. Szép gyermekeik születtek, és megtöltötték a házat vidámságukkal anélkül, hogy csak egyszer is megzavarták volna szüleik között az egyetértést. Esténként, mikor a férj hazatért a mezei munkából, mindig örömmel látta illedelmes, tisztán tartott gyermekeit, a fehérre súrolt faedényeket, a frissen fejt tejtől habzó dézsákat és az ízletes vacsorát, amely a vidáman lobogó tűzhelyen főtt.

Egy napon aztán az apának fel kellett mennie a Maina-hegyi legelőre, mert az egyik tehénnek túl sok volt a teje, úgyhogy a fejés után is folyt még a tőgyéből. A levegő tikkasztó volt, beborult az ég. Erezni lehetett, hogy vihar van készülóban. A férj nyugtalan volt, és nem maradt sokáig odafönn a pásztorokkal.

Köztudomású, hogy a tündérek a jövőbe látnak, és ismerik azt a titkot, hogyan lehet elhárítani a szerencsétlenséget. Így az anya,

előre látva, hogy borzasztó jégverés készül, azon a napon learatta az összes gabonát, pedig az még zöld volt, alig túl a virágzáson, és behordta a csűrbe. A környék valamennyi tündére segített neki, hogy minden kérébe egy-egy zöld égerfaág is kerüljön.

Alig végeztek az aratással, amikor sűrű jégeső kezdett csapkodni, és mindent elvert. Azok a parasztok, akiket váratlanul ért ez a csapás, sötét szobáikban sírva fakadtak, hiszen a gabonán kívül semmi más terményük nem volt itt, ezen a medvéktől, oroszlánoktól és más vadállatoktól hemzsegő vidéken.

A férj éppen akkor ért haza, mikor teljes erővel kitört a vihar. Bevezette a tehenet az istállóba és felakasztotta a ruháit száradni. Akkor tudta meg, mit tett az ő jövőbe látó felesége. A tündér azt várta, hogy férje majd megdicséri, és nagy volt a csalódása, amikor az elismerés helyett szemrehányásokkal és szitkokkal halmozta el.

– Hogyan is juthatott eszembe, hogy egy ilyen gonosz tündért vegyek feleségül?! – kiáltott rá az ember.

Alig mondta ki ezeket a szavakat, látja ám, hogy a felesége szertefoszlik, mint a füst és eltűnik. A gyerekek elkezdtek sírni, jajgatni, apjuk fülét pedig valami hátborzongató zaj ütötte meg, olyan, mint amikor egy csúszómászó kúszik át a kövek között.

Hogy elűzze nyomasztó gondolatait, kiment a csűrbe. S hát ott mit lát? Elveszettnek s megrohadtnak hitt gabonája gyönyörű. A fonnyadó égerfaágakból áradó fullasztó melegben a kalászkok megduzzadtak. Megnézte a kéréket közelebből, és akkor látta, hogy a szemek kövérek és sárgulni kezdenek. Most értette csak meg, milyen igazságtalan volt a bajt előre látó tündérral szemben, de büszkesége nem engedte, hogy visszavonja amit egyszer kimondott.

Szégyenkezve kullogott vissza a házba, ahol az étel, mint mindig, most is ott állt az asztalon. A gyerekek körülülték az asztalt és teli levesestányójukból egyedül kanalazták a levest.

– Ki adott nektek levest? – kérdezte az apjuk.

– Anyánk.

– Hová ment anyátok?

– Elment, de nem mondta meg, hova.

– Nem üzent nekem semmit?

– De igen. Szeretné, ha bocsánatot kérnél igazságtalan szavaidért.

– Soha!

Ekkor a távolból ünnepélyes moraj hallatszott. A tündérek mind összegyűltek, hogy a gyerekek anyjának ünnepséget rendezzenek. Rá akarták beszélni, hogy végleg térjen vissza közéjük.

A férj gondterhelten és magányosan fogyasztotta el a vacsoráját, és éjszaka alig aludt valamit. Végiggondolta magában, mennyi jót veszített el a tündérral. Másnap reggel nagyon későn kelt föl. Addigra a gyermekei már megmosdatva, megfésülve, felöltöztetve ülték körül az asztalt, amelyen ott állt a kész reggeli. A felesége megint megelőzte.

Így telt el néhány nap anélkül, hogy eszébe jutott volna bocsánatot kérni a megbántott asszonytól. Mikor lement a Beuzon-malomba megőrletni a gabonát, amit a felesége mentett meg előrelátón, a molnár elcsodálkozott, hogy milyen szép őrletnivalója van. Nem értette, hogyan lehet ennek az embernek ezen a jégverés pusztította vidéken őrletni való gabonája. Erre az ember elmesélte neki, mi történt. A molnár jól összeszidta, és azt tanácsolta neki, tegyen meg mindent, hogy visszakapja a feleségét.

A férj terve hamar készen állt: a következő naptól majd visszavonja szavait. Örömeiben, hogy ezt sikerült elhatároznia, erős vállaira dobta a zsák lisztet, és megindult fölfelé, a Kleibébe vezető ösvényen.

Belépve a házába óriási rendetlenséget talált. Minden szanaszét, egymás hegyén-hátán hevert, csak a gyerekek voltak most is rendesek, mert róluk anyjuk továbbra is gondoskodott, így aztán szépen növekedtek, vidámak voltak. Az apjuk azt mondta nekik, hogy szeretné viszontlátni a feleségét, és megbízta őket: kérjék meg anyjukat, hogy térjen vissza hozzá.

Másnap reggel a legnagyobb lánya fölkelte, és azt mondta neki, hogy anyjuk vissza fog jönni. De apjuknak előbb meg kell csókolnia azt, amin elsőnek akad meg a szeme a konyhaajtó mögött. Mert bizony a tündér már nem tudott hinni férje ígéreteinek, hiszen tapasztalta, hogy nem képes azokat megtartani.

Az ember boldogan ugrott ki az ágyból, gyorsan felöltözött és leszaladt a konyhába, de ott először semmit sem látott. Már azt hitte, hogy minden csak ámítás volt, amikor a padló téglái közül ugyanolyan csúszó-mászó mozgás zaját hallotta, amilyen akkor

ütötte meg először a fülét, mikor a tündér eltűnt, és nemsokára egy csúf kígyófejet pillantott meg az ajtó mögött. A kígyó addig tekergette egymásra gyűrűkbe a testét, míg feje az iszonyodó férfi fejével egy magasságba ért. Az ember képtelen volt undorát leküzdeni, két erős kezével megszorította az állatot, és teljes erőből földhöz vágta. De lám, a földről egyszerre csak a felesége jóságos arca tűnt föl, aki ezekkel a szavakkal vetette szemére gyengeségét:

– Mivel nem tudtad legyőzni azt az utálatot, amelyet kígyó alakom keltett benned, soha többé nem fogsz látni. Itt hagyom a gyermekeimet és a házat, és visszatérek tündértársaim semmihez sem hasonlíthatóan szép országába.

Ezzel a tündér eltűnt, és a szerencsétlen embernek ettől kezdve nyomorúságos volt az élete. Fiai zsiványbandába kerültek, lányaiból utcalányok lettek, ő maga meg élete virágjában belehalt a bánatba és a bűntudatba.

A KÉT GALAMB

Élt egyszer egy fiú Bázel környékén. A szülei nem sokat törődtek vele, hagyták szabadon csatangolni a szomszédságban. Egy napon aztán a fiú felkerekedett, hogy messzi idegen tájakra vándoroljon.

Hát ez eddig rendben lett volna. Addig csak ment valahogy a sorsa, amíg az erszénye egészen ki nem ürült. Egyszer aztán már olyan éhes lett, hogy a hasa bőre is a hátához tapadt. Akkor odament egy öregemberhez, aki éppen az ajtaja előtt a napon sütkérezett, és egy falat kenyeret koldult tőle.

– Még biztosan nem tudod, te fiú, hogy itt kell maradnod nálam – mondta a jó öreg. – Felőlem néhanapján kendergombócot is ehetsz, láthatod, hogy nem hal bele az ember. Más dolgod nem lesz, csak a kecskéket kell ellátnod, aztán megnézed, hogy a két tyúk tojott-e, ezt a kis kertet megkapárod és ezt az icipici kis földet beveted. Aztán meg, majd ha nemsokára megéri a rozs, akkor vigyáznod kell arra, nehogy a madarak mind kicsipkedjék belőle a magokat, mert akkor nekem csak az üres toklász meg a pelyva marad. Meg aztán igaz is, fiú, az én megboldogult szüleim mindig azt mondták nekem, hogy ezen a helyen egyszer majd egy gyönyörű kastély áll, hogyha én életemben, míg csak el nem visz a halál, soha nem eszem mást, mint olyan kenyeret, ami abból a gabonából készül, amelyik ezen a földön termett. De mióta megöregedtem, a madarak az egész rozsomat fölfalják. Az ördög vinné el őket! Napkeltétől napnyugtáig egyetlenegy se látni közülük. Így hát éjszakai madarak lesznek, olyanok, mint a boszorkányok. Ahány őrt csak odaállítok, mind elalszik már éjfél előtt. Ha te jobban végzed a dolgodat, mint a többiek, és a madarak vagy a tolvajok elég magot hagynak nekem ahhoz, hogy két- vagy háromkemencényi sütet kenyér legyen belőle, akkor te leszel az örökösöm, és olyan kastélyban lakhatsz majd, mint Azuel királya.

A fiú azt gondolta magában: ha nem is lesz itt soha kastély, akkor is megmarad nekem az öreg kunyhója a kecskékkal meg a tyúkokkal, ha ugyan közben föl nem fordulnak. – És azzal szolgálatba állt.

Ha éjfél után meglepte az álmoság, beleült egy hangyabolyba. Gondolhatjátok, hogy aztán azzal a regiment hangyával, amennyi a

ruhájában nyüzsgött, úgy elfoglalta a vakarózás, meg a ruhái rázása, hogy nem volt ideje elaludni.

Egész éjjel hallotta a törpekuvík visítását, és mindenfelől elért hozzá a barmok kolompszava, de a gabonába egyetlen madár se szállt le. Reggel felé egyszerre csak turbékolást hallott a vetés közepéből. Ebből aztán megtudta, hogy galambok dézsmálják a rozst, s ezek napkelte előtt nem mutatkoznak. Hogy elriassa őket, elkezdett fütyülni, mint a kánya. Erre két szép galamb repült föl a vetésből: a tojó hófehér volt, a hím szénfekete. A galambok felültek a kunyhó kéményére. A fiú nagyon jól tudott kővel célozni, így hát könnyen agyondobhatta volna őket. De mikor meghallotta, mit beszélnek egymással, markában ragadt a már dobásra emelt kavics.

– Szegény fiú! – mondta a fehér galamb a feketének. – Nem is sejti, hogy halál fia, ha ma éjjel el nem hozza a sátánszickláról a fekete tyúknak azt a tojását, amelyiket a varangyos béka költött ki.

A fiú bölcsen elhallgatta a kis öregember előtt, mit látott és mit hallott napkeltekor. Csak azt mondta el neki, hogy elhessegetett két madarat, úgy látszik, azok járnak rá a vetésére.

– Hol van a sátánszikla? – kérdezte aztán az öregtől.

– Odalenn, Grand-Emposieu-nél. De tisztességes ember nem jár olyan helyen.

– Én is azért kérdeztem, nehogy odatévedjek.

– Hát azt jól is teszed, ha elkerülöd.

A fiú csak azt várta, míg a gazdája ebéd után lefeküdt aludni, menten elszaladt, hogy elhozza a sátánszickláról a varangyos béka kiköltötte tojást. De ereiben a vér is megdermedt, mikor a széttört tojáshéj mellett meglátta azt a kakasfejű, kakaslábú, sasszárnyú, kígyótestű állatot, amelyiknek egész testét csupa-csupa szem borította. Az volt a fiú szerencséje, hogy mielőtt ez a rémséges állat ránézhetett volna szikrázó szemével, egy tócsa vizében meglátta saját magát, és rémületében fölfordult. Ha először a fiúra talál nézni, akkor az úgy esett volna össze nyomban, mintha a villám csapott volna bele. A fiú kivette az állat fejéből a két kemény, üveges szemet, aztán bedobta a baziliszkuszt az Emposieu vizébe.

Másnap reggel minden más madarat elhessegetett a rozsföldről, csak a két galambot nem. Ezek először teleszedték a

begyüket, aztán újra felrepültek a kémény tetejére. A fiú hallotta, amint a fehér galamb azt mondja a feketének:

– Bízom benne, hogy ennek az őrnök a segítségével megmenthetjük szegény kislányunkat. De hogy ez sikerüljön, ma este el kellene mennie a boszorkányszombatra, hogy eloltsa azt a gyertyát, amelyiket a fekete bakkecske a két szarva közt visel és tánc közben mindig a sátánsziklára állítja.

Még mielőtt a toronyóra elütötte volna az éjfélt, a fiú jól elbújt egy áfonyabokor mögé. Mikor aztán a boszorkányszombat résztvevői elkezdtek dalolni és táncolni, elfújta a gyertyát, és hazaszaladt vele.

Hallja ám másnap reggel, hogy a fehér galamb így szól a feketéhez:

– Azt hiszem, most már nem is olyan reménytelen a mi szegény kis tarka galambunk sorsa. A fiúnak már sikerült megszerezni a baziliszkusz két szemét és a fekete bak gyertyáját. Hát ha még tudná, hogy ma este a fehér csikó vár rá a sátánsziklánál!

Mikor már éjszakába hajlott az este, a fiú kiosont a házból és lement a Grand-Emposieu-höz. A fehér csikó oda volt kötve kantárszárral a sátánsziklához. Felugrott hát a csikó hátára, a csikó meg ügetni kezdett, és nyílegyenesen, mint a madár vágatott át a sűrű sötét erdőkön, le a völgybe, hogy aztán villámgyorsan kaptasson fel újra a hegyhátra és amerre csak ment, csillogó barázdát hagyott maga után. Mikor a ló megállt, hogy igyon a Kis Tó vizéből, a fiú levágott egy tincset a sörényéből, és leugrott a hátáról. Sokkal később ért haza, mint az előző két éjszaka.

Hát amint megint őrzi a gabonát, mintha csak turbékolást hallott volna a ház pincéjéből.

Napkeltekor aztán hallotta, hogy a fekete galamb azt mondja a fehérnek:

– Ez a fiú már a fehér csikó sörényéből is levágott egy fürtöt. Úgy látszik, mindig eltalálja, mit kell tennie, hogy megmenthesse a mi szegény kislányunkat. És az öreg varázsló már tüzet okád és lángot lövell dühében.

De azért csak észrevette ám az öreg, hogy vetésének a kalászhai már nem olyan teljeseek.

– Te fiú! – mondta egy nap a béresének – rendesen őrkdöl legalább? Mert én úgy látom, mintha a madarak megint szorgalmasan dézsmálnák a gabonámat.

– Mindig hangyabolyba ülök a fenekemmel, és elhiheti nekem, gazduram, hogy a vöröshangyák egy pillanatig sem hagynak békében, így aztán le sem hunyhatom a szememet.

– Hát a pincében mi turbékol mindig?

– Biztosan örvös galambok fészkelnek a ház közelében, és azt várják, hogy melyik napon röpkülhetnek a vetésre.

– Igen, ez alighanem így lesz.

A következő napon aztán a fehér galamb így szólt a feketéhez, mialatt a kéményen ültek:

– Mintha csak valaki mindig megsúgná ennek a fiúnak, hogy mit tegyen. Fölült a fehér csikó hátára, és levágott egy fürtöt a sörényéből. Nem rest minden éjjel segíteni nekünk, hogy galambfiókánkat megmenthessük. Kiver a veríték a félelemtől, ha arra gondolok, hogyha ma éjjel az alsó keresztútnál meghallja a Gauvin-paripa patkóinak csattogását, ijedtében leesik a szikláról, vagy belefulladás a Nagy Tóba.

A fiú ezt a beszélgetést is kihallgatta, és mikor elkezdte ütni az óra az éjfelet, elindult az útkereszteződéshez. Fülébe szurkot kent, hogy ne hallja egész éjszaka a pincéből egy galamb szinte áró, panaszos turbékolását. Ezért aztán csak akkor vette észre a lovat, mikor az már az útkereszteződésnél állt. A Gauvin-lónak csak fél teste volt – a két hátsó lába és a fara hiányzott. A fiú felpattant a hátára, és a ló leugrott vele a szikláról, és belevetette magát a Nagy Tóba. De a fiú lerántotta a lóról a kantárt, és kiúszott vele egyedül a partra.

Amikor már újra ott őrkdött a gabonaföld mellett, úgy látta, mintha a kis öregember söprűnyélen lovagolva közeledne és eltűnne a kéményben. Talán csak nem boszorkányszombatra jár? De azt gondolta, mivel ködös volt az idő, talán nem jól látott, és csak úgy képzelte az egészet.

Reggelinél megkérdezte a gazdája:

– Hol voltál ma éjjel? Éjfél felé kimentem a házajtó elé hugyozni, de nem láttalak.

– Az akkor lehetett, mikor éppen a gabonából kergettem vissza egypár borzot az odújába.

– Szóval ezért nem láttalak!

De látszott, hogy az öreg elégedetlen a válasszal.

A következő nap reggelén hallja ám a fiú, hogy azt mondja a fekete galamb a fehérnek:

– Hát most már megszerezte a fiú a baziliszkus két szemét, a fekete bak gyertyáját, levágott egy fürtöt a fehér csikó sörényéből és a Gauvin-ló kantárját is elhozta. De jó lenne, ha ma éjjel még a grivéi sziklabarlangba is el tudna menni!

A fiú aztán el is ment ahhoz a barlanghoz, amint a gazdája elaludt. És mivel a barlangban olyan sötétség volt, mint egy fekete tehén gyomrában, bizony örült, hogy nála volt a baziliszkus két csillogó szeme.

– Hát a gyertya? – kérdezte tőle egy nagy szakállú, rojtos kabátú emberke.

– Az is itt van.

– Arra való a gyertya, hogy meggyújtsák.

– Hát akkor majd meggyújtjuk.

– Na, hát tedd oda, ahova való.

Mivel a fekete bak a két szarva között hordta a gyertyát, azt gondolta magában a fiú, hogy biztosan a saját fejére kell állítania.

Arra aztán az emberke bevezette egy szép szobába, amelyiknek minden fala tükörből volt. Egy picike kis asszony, rövid kabátban, fején tornyos főkötővel azt kérdezte tőle:

– Hát a ló sörényéből levágott tincs hol van?

– Itt van ni.

– Add csak ide, fonok neked belőle horgászzsinórt. Aztán tűzd ezt a pákot a horgodra, és eredj a kúthoz horgászni!

A fiú odament a kúthoz, bevetette a horgot, és egy perc múlva visszahúzta. Hát egy éles csőrű madár kapta be a horgát. Azt mondják, olyan madár ez, amelyiknek kampószerű karmai vannak és borzasztóan csúf.

– Nálad van-e a kantár? – kérdezte ekkor az anyóka.

– Igen, itt van.

– Jól van. Akkor kösd hozzá ezt a kampós karmú madarat, és hajtsd el a Varázslóhoz.

– Kihez?

– Hát a gazdádhoz.

A rusnya madár egész úton berzenkedett, vadul csapkodott maga körül a szárnyaival, ahogy már azt egy elvarázsolt madár szokta. Mikor hazaérték, a kis öregember éppen a ház ajtaja előtt ült, és sütkérezett a napon. A kampós karmú madár akkor nagyot rántott a kantáron és elszabadult, lecsapott a kis emberre, karmait mélyen a farába vágta, és lehúzta magával a ház melletti kút fenekére.

Akkor a kéményen ülő két galamb így szólt egymáshoz:

– Bárcsak lemenne most ez a fiú a pincébe, és felhozná szegény kis tubicánk kalitkáját!

Hát ez is megtörtént. A fiú nagyon elcsodálkozott, mikor látta, hogy a kalitkában egy szegény kis barnatarka galambfióka gubbaszt, olyan sovány, mint egy kiéhezett kiscsibe.

– Megmentetted a mi szegény kislányunkat – mondta neki a két galamb. – A gazdád varázsló volt, aki mindhármunkat galambbá varázsolt, mivel szegény lányunk nem akart feleségül menni hozzá. Gondolhatod, hogy nem szívesen ment volna hozzá ehhez a lótrágyabűzt árasztó töpörödött öregemberhez.

Az égen ugyan egyetlen felhő sem volt, és a távolból sem látszott, hogy vihar közeledne, egyszerre mégis hatalmas mennydörgés rázta meg a levegőt. Arra aztán a fiú egyszeriben egy szép kastély előtt állott. A kastélynak négy kerek saroktornya volt. A fehér és a fekete galamb tisztos idős házaspárrá változtak, a barnatarka galambfiókából pedig szép fiatal lány lett, akinek a bőre olyan puha és finom volt, mint a rózsaszirm, és aki mosolyogva nézett fel a fiúra.

– Ha akarod, szívesen neked adjuk a lányunkat – mondták a szülők –, mert igazán nagyon megérdemelted.

– A világ minden kincséért sem mondanék le róla! – felelte a fiú.

Még aznap megtartották az esküvőt. Én a konyhában segédkeztem. Szép kék papírkötényt adtak rám. De mivel én ezt a kötényt alaposan bepiszkítottam, úgy megharagudtak, hogy farba rúgtak, és idáig repültem tőle. Most aztán itt vagyok.

MESE A KÍGYÓRÓL

Az azueli kastélyban élt egyszer egy nagyon szép lány. Olyan gyönyörű aranyszőke haja volt, hogy őutána aztán istenemre mondom, senki sem kiabálta volna azt, hogy: „Festetthajú!” (A gyerekek ugyanis azon a vidéken az olyan nőket, akiről azt hiszik, hogy festett a hajuk, vagy parókájuk van, azzal csúfolják, hogy utánuk kiabálják: Csepűhajú! Festetthajú!) Ez a szép lány a világért sem akart hallani a férjhez menésről, amivel nagy bánatot okozott a szüleinek. Pedig évek óta csak az ég tudja, hány környező kastély ifjú ura kérte meg a kezét, s egyik kérője szebb és kedvesebb volt, mint a másik, de a lány egyikét sem hallgatta meg. Kicsi korától kezdve legszívesebben bezárkózott a legfelső emeleten lévő szobáiba, és csak az étkezésekhez jött le, vagy a kastély alatt, a hegylejtőkön kóborolt a napsütésben, és ezekről a sétákról mindig kibontott hajjal tért vissza.

Télen, mikor az embernek odakünn a hidegben keze-lába majd megfagyott, kicsit barátságosabb lett. Néha eljátszott a többi gyerekekkel a fogadószobában. Később, mikor már eladó lánnyá serdült, gyakran elbeszélgetett a hozzá illő korú fiatalemberekkel. De amint aztán kitavaszkodott, megint csak szertelen lett. Alig ragyogott föl az első napsugár, kiszaladt újra a köves, homokos hegyoldalba.

Sokszor hallották, hogy emeleti szobáiban magában beszél. Néha megesküdhettek volna rá az ember, hogy egy gyermekkel játszik. Máskor azt gondolták, ha váratlanul rányitják az ajtót, valakivel rajtakapják, de soha senkit nem találtak nála. Éjszakánként néha füttyülő hangot hallottak végigsivítani a kastélyon. Nehéz lett volna megmondani, hogy ez a hang egerek vagy denevérek sivítása-e. Máskor meg úgy hallották, mintha ruhasuhogás jönne a kéményből, vagy valami sípolva lélegző állat ülne az ajtó előtt, farkával csapkodva a levegőt.

Egy idő óta állandóan figyelték a lányt, ha lefelé indult a hegyoldalon, de mindig úgy, hogy ne vehesse észre. Egyszer aztán látták, hogy egy fatörzs hosszúságú kígyót simogatott. Azok az emberek, akik látták, nem beszéltek erről, de ettől a naptól kezdve sokan fiatal boszorkánynak tartották Azuel úr lányát. Pedig a lány közben rendszeresen eljárt a templomba, és az akkoriban szokásos

gabonafölajánlás^{1} alkalmával nem egy marék búzát, hanem néha egy-egy ezüstpénzt tett az oltárra.

A lány szülei persze örültek, hogy lányuk nem afféle lotyó, de azért mégis szívesebben látták volna, ha vasárnap esténként az udvarlói közül szórakozott volna valamelyikkel inkább, ahelyett, hogy amint alkonyodni kezdett, nyomban felszaladt emeleti szobáiba. Sok fejtörést okozott nekik a lányuk viselkedése, és én magam is azt gondolom, hogy bőven volt okuk az aggodalomra.

Nos, azt hiszem, ideje elmondanom, hogy amikor a lányt keresztelték, az egyik nagynénjét elfelejtették meghívni a keresztelői lakomára. Ez a nagynéni kiállhatatlan teremtés volt, akiről az a hír járta, hogy fiatal korában bizony el-eljárt a Tro des Ajoulets-i boszorkányszombatokra. Az akkor már öreg boszorkány olyan méregbe gurult azon, hogy elfelejtették meghívni, hogy azt követelte a sátántól: tegyen róla, hogy unokahúga csak egy kígyóval tudjon barátkozni. Látjátok, milyen gonosz emberek vannak a világon?!

Alig jött világra a kislány, egy kicsi kígyó mászott be a bölcsőjébe, nem hosszabb, mint egy kötőtű. Mire a kislány nyolc-tíz esztendő s lett, a kígyó olyan hosszúvá nőtt, mint egy gereblyenyél, s mire a lány elérte a húsz esztendőt, a kígyó már akkora volt, mint egy nagy fatörzs. Szinte mindig a lány mellett volt. De a legapróbb neszre már eltűnt egy egérlyukban, hogy aztán később kisurranjon a kéményen és a háztetőn át lecsússzon a sziklákhöz.

Azuel ura és úrnője olyan nagyon bánkódtak, hogy felkeresték kunyhójában Szent Fromontot,^{2} és megkérdezték tőle, mitévők legyenek, hogy a lányuk ne kerülje többé a fiatal emberek társaságát, ne zárkózzon be folyton emeleti szobáiba, és ne szökjön ki a sziklás hegyek közé. Nagyon elcsodálkoztak, mikor a remete azt mondta nekik, hogy tömjék be lányuk szobájában a kandallót és az egérlyukakat. Megígérte nekik, hogy fényt derít erre a dologra, de fáradozása csak akkor járhat eredménnyel, ha öröket állítanak, akik tavasztól őszig éjjel-nappal szemmel tartják az egész környéket a kastély tornya hegyétől a legeldugottabb szakadékig.

– Ha megjön a kedve a férjhez menéshez, akkor engedjétek, hogy azt választhassa, aki neki tetszik, akár úgy tele legyen a kérője arannyal és ezüsttel, mint La Motte miséző kelyhe, akár mezítláb járjon is az utcán. És a legfontosabb, hogy soha, egy percre se

hagyjátok egyedül, se nappal, se éjszaka, sem aranyért, sem ezüstért – véste még egyszer jól az eszükbe a remete.

A szülők megfogadták az aggastyán tanácsát. A lány eleinte sírt és fuldoklott a zokogástól, mikor a hegyoldal felől felhangzott a füttyszó; nem is füttty volt ez igazában, hanem fájdalmas kiáltás, fület hasogató és elviselhetetlen.

Egyszer éjszaka az egyik őr elkezdett lármázni, és elmondta, hogy egy fatörzs hosszúságú kígyó felmászott a lány hálósobájának bezárt ablaktáblájáig, és sokáig ott várt.

– Mikor rákiáltottam: „Vigyen el az ördög!”, a kígyó csak nevetett. De mikor én keresztet vettem, nem láttam többé – mesélte az őr. – Az ördöggel találkozni semmi ahhoz képest, mikor az ember ilyen szörnyű állattal találja szemben magát.

Alig múlt el három hét, a lány teljesen megváltozott. Rá se lehetett ismerni többé. Olyan vidáman ugrált, mint a kisgida, mikor tavasszal kihajtják a legelőre, és hajnaltól késő estig folyton dalolt. Vasárnap esténként ugyan még nem nagyon akart visszavonulni valamelyik sarokba egy udvarlóval szerelmeskedni, de annyit már elértek, hogy ilyenkor nem szaladt el, hanem ott maradt a fogadószobában az udvarlóival.

Mivel egyik udvarló a másik után kérte meg a kezét, végül azt mondta szüleinek, hogy ahhoz akar feleségül menni, aki háttal fordulva a sziklafalnak meg tudja mászni a Verret csúcsát. Ez egy démoni sziklaorom volt. Aki megkísérelt felmászni rá, lecsúszott róla, és belezuhant a Rák-szakadékba, s ott szörnyethalt. Ettől kezdve nem lehetett mást látni a környéken, mint olyan fiatalembereket, akik megpróbálták megmászni a Verret-sziklát.

Akkoriban élt Pleujouséban egy szálfatermetű, talpig becsületes fiatalember, az is el-ement a lánnyal beszélgetni. Különben azzal töltötte legszívesebben az idejét, hogy csapdákat rakott ki az erdőbe a vadaknak. Egyik nap, amikor végigjárta a felállított csapdákat, az egyikben egy fatörzs hosszúságú kígyót talált. A kígyó farka beleszorult abba a csapdába, amit egy róka kotorékja előtt állított fel a fiú, aki meglátva a csúf hüllőt, gyorsan felkapott egy dorongot, hogy agyonüsse, de a kígyó megszólalt:

– Ha engeded, hogy bebújhassak föld alatti odúmba, akkor segítek neked, hogy azt a lányt, akit szeretsz, hozzád adják

feleségül.

– A kastélybelit?

– Hát ki mást?

– De hát én nem tudok háttal a sziklafalnak felmászni a Verret-sziklára.

– Én a jövő héten vedlek. Akkor fogd a levetett bőrömet, csinálj belőle magadnak egy pár lábbelit, és azzal olyan simán feljutsz a tetejére, mintha nem is lenne ennél könnyebb dolog a világon. Csak a lábbelit kell felhúznod.

Mikor a fiatalember nekiindult a sziklamászásnak, a többiek csak nevettek rajta. A nevetés ragadós, amikor mindenkinek nevetetnékje van – no de nem nevettek sokáig. Mert bizony ez az ügyefogyottnak hitt fiú olyan könnyen mászott fel a Verret csúcsára, mint valami mókus a fenyőfára!

A leánynak templomba menet már azelőtt is sokszor feltűnt a fiú, és most azt mondta a szüleinek, hogy nincsen hőbb vágya, mint hozzámenni feleségül.

– Szent Fromont tudta, mit mond – gondolták erre a szülők.

A fiú egyik este munka után éppen a kastélyba tartott, amikor sírást hallott a Vouivre-szakadékból. A kígyó sírt ott. Azt panaszolta:

– Rólam teljesen megfeledkeztek! Hát hazudtam én? Nem húztam-e ki a nagy tüskét a lábatokból? És kértem-e valaha is bármi jutalmat? Mindenkit meghívtak az esküvőre, csak engemet nem. Szólj a menyasszonyodnak, hogy emlékezzék vissza rám, és kérlek, te se feledkezz meg rólam!

De a lány csak nevetett, amikor a fiú mindezt elmondta neki.

– Maradjon csak ott, ahol van! Elegendem volt belőle.

A fiú nem törődött tovább a dologgal. Mindenesetre megtartották az esküvőt, és az Azuel-kastélyban nem fukarkodtak az előkészületekkel. Az esküvői asztalt a gyümölcsöskertben terítették fel. Egész ökröt sütöttek, és csapra ütöttek egy nagy hordó bort. Minden vendég annyit ehetett, ihatott, amennyi csak belefért. Vacsora után félrehúzták az asztalokat, megszólaltak a hegedűk, és a fiatalok, öregek egyaránt táncra kerekedtek, járták a longue-t és az ajoulotte-ot. Mindenki ropta, egyetlen lány sem árult petrezselymet.

A menyasszony egész nap rosszul érezte magát, és alig nyúlt az ételekhez, amikor pedig sötétedni kezdett, már senkivel sem

akart ajoulotte-ot táncolni. Nagy szomorúan gubbasztott, és egyetlen szót sem szólt többé. Egyszerre csak füttyszó hallatszott a kastély árkából: a kígyó hívta a lányt.

Mire érkezett a lefekvés ideje, a menyasszony eltűnt. Tűvé tették érte az egész kastélyt. Szurokfáklyákat gyújtottak, hogy azzal kutassák végig a környéket, de hiába. Soha többé nem látta a lányt senki, és a kígyót sem hallották többet füttyülni a Vouivre-szakadékban. A két játszótársnak nyoma veszett – isten tudja, hová tűntek.

FEHÉRRÓZSA ÉS PIOSRÓZSA

Az erdő közepén egy kis házban élt egy szegény özvegyasszony két kislányával: Fehérrózsával és Piosrózsával. Szegényen, de becsületesen éltek. Fehérrózsáé segített anyjának a főzésben, Piosrózsáé etette a kiskecskét meg a báránykát, és játszott a kemence mögött a farúdon ülő galambbal.

A testvérek nagyon szerették egymást. Mindig mindenhová kézenfogva mentek. Fehérrózsáé így szólt a testvéréhez:

– El nem válunk egymástól sohasem.

Piosrózsáé erre azt felelte:

– Bizony, nem válunk mi el soha egymástól!

Anyjuk pedig rámondta:

– Úgy legyen!

De el kell még mondanom azt, hogy mikor mindezek történtek, akkor még voltak boszorkányok és varázslók.

Karácsonytájt, egy téli estén, kopogtattak. Az anyáé ment ajtót nyitni. Odakünn egy szép őz állt, de nem őzaganca volt, hanem gyönyörű szarvasaganca díszítette a homlokát. A testvérek reszkettek a félelemtől, de az anyjuk vigasztalta őket, hogy semmi okuk sincs félni. Eközben szárazra törölte a szép állatot, mert annak a háta csupa-csupa hó volt, felélesztette a tüzet, és fekhelyet készített neki a vidáman lobogó lángok mellett. Reggel korán kinyitotta előtte az ajtót, és az őz egyetlen ugrással eltűnt az erdőben. Egész télen át el-eljött melegedni, mikor nagyon hideg volt odakünn.

Egyik napon a két testvér rőzsét gyűjtött az erdőben. Egy nagy gyökércsonk mögöl valami zajt hallottak, és megláttak egy apró emberkét, aki beleakadt a szederindákba. Egy drágakövekkel teli zsák volt nála. A kövek szikráztak a napsugárban. A kisöreg így szólt Fehérrózsához:

– Gyere ide hozzám, és én ezt az egész kincset neked adom.

De Piosrózsáé visszahúzta testvérét, mondván:

– Nem válunk el soha egymástól.

– Nem válunk el soha egymástól – mondta erre Fehérrózsáé is.

Azzal a két testvér hazaszaladt.

Egy másik napon a kislányok az erdei patakhöz mentek halászni. Akkor újra látták az emberkét, amint éppen nagy átkozódva

akart kicibálni egy zsákot a rekettyebokorból.

– Fehérrózsa, segíts nekem! – kiabálta.

A zsákja most meg napfényben csillogó igazgyöngyökkel volt tele.

– Nem válunk el soha egymástól – kiáltotta feléje Pirosrózsa, és azzal hazaszaladtak.

Egyszer megint elment a két kislány a patak mellé szamócát szedni, és akkor újra látták az emberkét. Most meg egy nagy zsák aranytallér volt nála, azokat számolgatta a napon.

– Fehérrózsa, gyere ide hozzám, akkor tiéd lesz az egész vagyonom – mondta a lánynak.

De abban a pillanatban kitört az erdőből az őz, és agancsával letaszította az emberkét a szikláról úgy, hogy az nyomban szörnyethalt.

Aztán az őz egy szempillantás alatt szép ifjú herceggé változott, csak úgy csillogott-villogott ruháján a napsugár. Belefűjt egy aranykürtbe. Erre az erdő megtelt vadászokkal, szolgálkkal, szolgálókkal, meg egy sereg mindenféle más emberrel. Aztán előállt egy pompás hintó, négy fehér ló volt elébe befogva. A herceg felszólította Fehérrózsát és Pirosrózsát, hogy szóljanak föl a hintóba, és aztán a lányok anyjához hajtottak. A herceg megkérte Fehérrózsa kezét. De Pirosrózsa így szólt hozzá:

– Mi nem válunk el egymástól sohasem.

Erre a herceg nevetve azt felelte:

– Persze hogy nem válunk el soha egymástól, mert te meg a fivérem felesége leszel.

Aztán elmondta, hogy a kis emberke varázsló volt, aki őt egy napon, miközben az erdőben vadászott, őzzé változtatta, hogy elvehesse tőle a vagyonát és elrabolhassa kincseit.

A lakodalom két álló hétig tartott. Az egész országban olyan nagy volt az öröm, hogy még ma is mindenki arról beszél.

A LIBAPÁSZTORLÁNY

Volt egyszer egy jóságos öregasszony, aki az erdő közepén élt a libáival. Reggelenként kitipegett az erdőbe, fűvet szedett a libáinak, meg apró erdei bogyókat, és ezt mind a hátán vitte haza. Ha emberekkel találkozott, mindig barátságos volt hozzájuk, de azok bizony nemigen örültek neki, ha az anyóka útjukba akadt. Inkább, ha lehetett, széles ívben elkerülték, mert valamennyien azt hitték, hogy az anyóka boszorkány.

Egy szép, verőfényes napon jóképű fiú ment az erdőn keresztül. Ott találta az öregasszonyt, amint a földön guggolva éppen fűvet sarlózott. Mellette két kosár állt a földön, az egyik almával, a másik vadkörtevel tele.

– Hé, öreganyám! – szólította meg a fiú. – Hogyan akarod ezt mind hazavinni?

– Majd csak elviszem, fiam, a hátamon – felelte az anyóka. – Persze az olyan gazdag ember gyereke, mint amilyen te vagy, hírből sem ismeri a fáradságot.

– Hát az igaz, hogy az én apám gazdag gróf, de azért én mégis segítek neked a terhedet vinni.

Az öregasszony meg sem várta, hogy a fiú befejezze a mondatot. Felkötötte a fiú hátára a zsákot, és kezébe nyomta a két kosarat. Mikor a fiú megérezte a teher súlyát, bizony legszívesebben nyomban otthagyt volna, de az öregasszony kinevette, és elkezdte siettetni, úgy, hogy a fiú arcán csak úgy csörgött a verejték. Az anyóka folyton rákiabált, hogy: Hűhó! Gyorsabban! Aztán egyszerre csak ő maga is föl pattant a zsák tetejébe, és ütni kezdte a fiú hátát egy bottal.

Végre kanyarodott az út, és innen már látni lehetett az anyóka házát és körülötte a nagy sereg libát. Mikor a libák meglátták az öregasszonyt, elkezdtek gágogni. A libasereg mögött egy nagydarab, csúnya lány lépkedett.

– Anyám, történt veled valami, hogy ilyen soká elmaradtál? – kérdezte a lány.

– Dehogy történt! Nézd csak, ez a szép fiatalember hazahozta a terhemet, meg még engemet is a hátikosáron.

Ezalatt az anyóka lecsúszott a földre, és odaszólt a fiúnak, hogy nyújtózzon végig a pádon, és pihenje ki magát.

– Te meg gyorsan tűnj el a házba, te lány, mert ha itt maradsz a fiú mellett, még beléd talál habarodni.

A fiatal gróf nem tudta, sírjon-e vagy nevensen. De mikor azok ketten bementek a házba, mégiscsak elnyomta az álom a vadalmafa alatt, a pádon. Mikor fölébredt, megjelent az öregasszony, és bér fejében egy kis vertarany ládikót adott át neki. A fiú egy percet sem várt tovább, hanem olyan gyorsan elinált, mintha szárnyai nőttek volna. Még sokáig hallotta maga mögött a libák gágogását, de aztán útközben mégiscsak megnyugodott valamennyire.

Három nap múlva beért egy városba. Nyomban a király elé vezettette magát, aki a királynéval együtt éppen a trónján ült. A gróf letérdelt előttük, és átnyújtotta a ládikót a királynénak. Mikor a királyasszony meglátta az ajándékot, elájult. Magához térve mindenkit kiküldött a teremből, és megkérdezte az ifjú gróftól, hogyan került hozzá a ládikó. Akkor a fiú elmondta, mi történt vele. A király meg a királyné akkor megkérték, hogy vezesse el őket arra a helyre, ahol a ládikót kapta, mert az ő elveszett lányuknak is ott kell lennie.

Eközben eltelt egy kis idő. Az erdőben a két nő a rokkánál ült és fontak. Egyik sem szólt közben a másikhoz. Este volt, már tizenegy óra is elmúlt. Egy kuvik megkopogtatta az ablakot és behuhogott. Erre az öregasszony felállt, elkezdett söpörni és rendezgetni a szobában, és így szólt a lányhoz:

– Szenvedésed ideje lejárt. Eredj, vedd fel a selyemruhádat és várj, majd meglátod, mi történik.

A szegény lány sírt és remegett a félelemtől. Mikor az óra elütötte az éjfélét, a kuvik megint elkezdett huhogni. Akkor odakanyarodott egy hintó. A libák ijedten gágogtak. Belépett a király a királynéval és a gróffal. Az anyóka így szólt hozzájuk:

– Eljött a perc, és én örülök, hogy visszaadhatom nektek a lányotokat.

Azzal behívta a lányt. Gondolhatjátok, hogyan örültek a szülők.

Az öregasszony azt mondta akkor a királynak:

– Búcsúajándékkul a lányotoknak adom azokat a könnyeket, amelyeket elsírt, miközben a libáimat őrizte – nézzétek, mind igazgyöngyökké váltak –, és ráadásul megkapja a házamat.

Azzal az anyóka megérintette a házikót egy varázspálcával, és az egy pillanat alatt gyönyörű kastéllyá változott. Odabent terítve állt

az asztal, inasok és szobalányok hordták fel az ételeket. A fehér libák az ifjú gróf leendő feleségének udvarhölgyeivé váltak. A király pompás esküvőt rendezett nekik, aztán a fiatal pár beköltözött az anyókatól kapott kastélyba.

Ebből láthatjátok, hogy az öregasszony nem volt gonosz boszorkány, amint azt az emberek hitték, hanem egy jóságos tündér – de ilyenek ma már, sajnos, nincsenek.

MESE A TÜNDÉRTESTVÉREKRŐL

Volt egyszer két ikerfiú. Olyan szépek voltak, mint a nap, és olyan büszkék és bátrak, mint senki más. Egy este éppen vásárról mentek baza, és útjuk az erdőn vezetett keresztül. Mindez júliusban történt, este kilenc óra tájt. Telihold volt. A két fivér hirtelen kristályosán csengő kacagást hallott egy bokorból. Erre mindketten megrántották a lovuk kantárszárát.

– Hallod ezt, öcsém? – kérdezte az idősebbik fiú. – Ilyen csengőn csak ifjú lányok tudnak kacagni.

Ebben a pillanatban két aranyba és selyembe öltözött fiatal lány jött feljük, olyan szépek voltak, akár az angyalok.

– Jó estét, fiúk! – mondták a lányok.

– Jó estét, szép lányok!

– Nem vagyunk mi földi lányok. Tündérek vagyunk és ikrek. Ti is ikertestvérek vagytok. Ha feleségül vesztek bennünket, tengernyi vagyont kaptok velünk, és olyan szép erős és bátor gyermekeket szülünk nektek, amilyenek ti magatok vagytok.

– Hát akkor nősüljünk meg! – mondta az idősebbik fivér. – Én elveszem az idősebbiket.

– Jó, nősüljünk meg! – mondta a fiatalabb fiú is. – Én a fiatalabbat veszem el feleségül.

– Rendben van – mondták erre a tündérek –, holnap reggel megtartjuk az esküvőt. Menjetek most haza, és holnap hajnalhasadáskor legyetek a nagyerdő szélén, a kápolna ajtajánál. De nehogy addig bármit is egyetek és igyatok, mert akkor nagy szerencsétlenség történik!

– Szép tündérek, úgy lesz, ahogy kívánjátok.

A fivérek elbúcsúztak a két tündértől, hazamentek, és egy szót sem szóltak semmiről. Lefeküdtek anélkül, hogy egy falatot ettek vagy egy kortyot ittak volna. Éjjel két órakor csendben felkeltek, és elhagyták a házat.

– Rajta, siessünk! Éppen csak annyi időnk van, hogy még napfelkelte előtt elérjük az erdei kápolnát.

Amint mentek, egy rozsföldhöz értek. A rozs már majdnem teljesen érett volt. A kisebbik fiú letépett egy kalászt, kiszedett belőle egy szemet és kettéharapta, mert látni akarta, hogy teljesen száraz-e már.

Napkelte előtt ott voltak az erdőszéli kápolna előtt. Az ajtó nyitva állt, az oltár virágdíszben, és égtek rajta a gyertyák. A tündérikrek már várták őket, fehér menyasszonyi ruhában, fejükön koszorúval, fátyollal, övükben virágcsokorral.

– Barátom – szólt a fiatalabb tündér a kisebbik fiúhoz –, megfeledkeztél arról, hogy sem enned, sem innod nem szabad, így nagy szerencsétlenség okozója lettél. Ha feleségül mehettem volna hozzád, olyanná váltam volna, mint a többi földi asszony. De így örökre tündér maradok.

Azzal a fiatalabb tündér elment, és kérője soha többé nem látta őt viszont.

A pap elmondta a misét a másik jegyespárért. Mikor vége volt az esketésnek, a fiatalabb fiú azt mondta az ifjú házasoknak:

– Legyetek boldogok! Én elmegyek messze-messze, és belépek egy kolostorba barátnak. Mondjátok meg apámnak, anyámnak, hogy soha többé nem látnak.

Azzal úrnak eredt, a bátyja pedig hazavitte feleségét a szüleihez.

Este, elalvás előtt, a fiatalasszony így szólt a férjéhez:

– Hallgass rám! Ha igazán szeretsz, nagyon vigyázz, hogy soha ne nevezd engem tündérnek, vagy azt ne mondd, hogy bolond vagyok, mert különben nagy szerencsétlenség történik velünk.

– Ne félj, asszony. Nem foglak soha se bolondnak, se tündérnek nevezni.

Hét évig éltek boldogan, mint férj és feleség. Tengernyi vagyonuk volt, és egy kastélyban éltek hét gyermekükkel.

Egy napon aztán a férj vásárra utazott, és helyette a felesége vette át a parancsolást. Július közepe volt, az idő szép, a gabona már majdnem megérett. A kastély úrnője az eget kémlelte.

– Gyertek szolgák, szolgálók! Siessetek! – kiáltotta. – Gyorsan arassátok le a gabonát! Mindjárt kitör a vihar, és jégeső lesz!

– Hová gondolsz, úrnőnk? Az idő talán még sohasem volt ilyen szép, és a gabona még nem érett egészen.

– Tegyétek, amit mondok! Gyorsan, gyorsan! Siessetek!

A szolgák és szolgálólányok engedelmeskedtek. Még folyt a munka, amikor uruk visszatért a vásárról.

– Asszony, mit csinálnak ezek az emberek? – kérdezte a feleségét.

– Azt, amit én parancsoltam nekik, barátom.

– De hát nézd, a levágott gabona még nem is érett. Hiszen te megbolondultál.

Az asszony abban a pillanatban eltűnt. Még ugyanazon az estén vihar és jégeső pusztított végig az egész vidéken.

A történetek ellenére a tündér minden reggel visszajött a kastélyba. Belépett hét gyermeke szobájába, és aranyfésűvel sírva fésülte sorba őket:

– Szegény gyermekeim! Sohasem szabad megmondanotok apátoknak, hogy minden reggel napkeltekor eljövök a szobátokba és szép aranyfésűmmel megfésülöm a hajatokat. Mert ha ezt megmondjátok neki, nagy szerencsétlenség történne.

A gyerekek mind egyszerre felelték:

– Nem szólunk neki semmit sem, anyánk!

De apjuk nagyon csodálkozott, mikor látta, hogy gyermekeinek a haja mindig olyan szépen meg van fésülve. Minden reggel megkérdezte tőlük:

– Ki fésült meg benneteket ilyen szépen, kicsikéim?

És a gyerekek egyszerre felelték:

– A szolgálónk, papa.

De apjuk ezután is bizalmatlan maradt. Egy este úgy tett, mintha lefeküdne, és elrejtőzött a hét gyermek szobájában. Alig pirkadt, belépett a gyerekek anyja, és sűrű könnyhullatás közben megfésülte őket szépen sorban aranyfésűjével. A férje nem tudott többé uralkodni magán.

– Szegény feleségem! – kiáltott föl. – Kérlek, gyere vissza hozzám!

De az asszony villámgyorsan eltűnt. És ettől a perctől kezdve sem a férje, sem a gyermekei nem látták többé.

A KÉKMADÁR

Volt egyszer egy szegény ember, aki abból élt, hogy madárkalitkákat készített. Akkoriban ez olyan mesterség volt, ami éppen csak az éhenhalástól mentette meg az embert. Egy napon éppen Porrenturyból tartott hazafelé, anélkül hogy ott, az országos vásáron egyetlen kalitkát is el tudott volna adni. Egy kis időre megpihent a Mohnire-barlangban, amelyikről azt tartják, hogy a boszorkányok ott szoktak összegyülekezni szombatoként, és olyankor fánkot sütnek. Ahogy ott ült a szegény ember a barlangban, sírva fakadt, és átkozta a sorsát, amikor váratlanul odament hozzá egy öregember és azt mondta neki:

- Tégy egy madarat a kalitkádba, azt könnyen eladhatod!
- Nincs énnekem madaram, fogni meg nem tudok.
- No, várj csak egy kicsit!

Azzal az öregember egyet füttyentett, és lám, odarepült hozzájuk egy szép, kék tollú madár. Az öreg megfogta a madarat, aztán bezárta a szegény flótás kalitkájába, és így szólt hozzá:

– Ha bármire szükséged van, csak azt kell mondanod: Kékmadár, tedd a kötelességed! És amikor mindent odahozott neked, amit kívántál, akkor sohase felejtsd el azt mondani: Köszönöm neked, Szent Eszpontin!

Mivel a szegény ember éhes volt, még abban a percben megszólalt:

– Kékmadár, tedd a kötelességedet! – Hát azon nyomban terített asztal állt előtte.

Mikor megette a levest, azt mondta:

– Köszönöm, Szent Eszpontin!

Majd a sült után megint:

– Köszönöm, Szent Eszpontin!

És a gyümölcs után is elismételte:

– Ó, ezerszer köszönöm, Szent Eszpontin!

Emberünk ezután útnak indult a delémont-i vásárra.

Bourrignonba érve azt hitte, az egész falu megbolondult. Az emberek ünneplőbe öltözve ide-oda szaladgáltak nagy izgalomban. Megkérdezte tőlük, hogy talán most van a búcsú? Egy asszony azt felelte neki: Hogy lehet az, hogy valaki ne tudja, hogy ők most ünnepük május királynőjét. A legszebb leányt fehérbe öltöztetve

kíséri be a menet a faluba. De még mindig nem találtak neki megfelelő ruhát, azért szaladgálnak az asszonyok mind olyan sebbel-lobbal összevissza.

A mi emberünk azt gondolta magában: A kékmadár biztosan tud segíteni. És már mondta is:

– Kékmadár, tedd a kötelességedet!

És május királynője szebb volt, mint egy igazi királyné. Sose láttak még itt ilyen gyönyörű ruhába öltözni egy lányt. Mindenki megköszönte a segítséget, és a mi emberünk továbbment. De eltévedt. Delémont helyett Ferrette-ben kötött ki.

Ferrette ifjú grófja éppen esküvőjét készült megtartani egy szép fiatal lánnyal. De a lánynak nem akadt semmi valamirevaló holmija, amit felvegyen. Mikor végre talált egy fűzöt, akkor ruhát nem talált hozzá. Mikor meg harisnyára bukkant, akkor nem volt hozzáillő szoknyája. Nagy volt hát az izgalom a kastélyban.

A mi emberünk azt gondolta magában: „Segítsünk rajtuk! Kékmadár, tedd a kötelességedet!”

És lám, egy perc alatt minden rendbe jött. De most meg a menyasszony sokkal szebb volt, mint a gróf, aki ágrólszakadtan festett mellette. Így aztán a kékmadárnak a grófért is teljesítenie kellett a kötelességét, akkor aztán az is egy csapásra bársonyban és csipkében lépkedett az esküvőie.

Emberünket is meghívták a lakodalomba, így akarták megköszönni a segítségét. Vacsora után az ember tovább akart menni, de a gróf megállította, hogy megvásárolja tőle a madarat. Az ember nem akarta eladni. A gróf már minden pénzét és egész birtokát fölajánlotta a madárért. Az ember latolgatta a dolgot, aztán azt mondta:

– Hadd gondolkodjam rajta. Mielőtt lemegy a nap és leszáll az éjszaka, újra eljövök, és megmondom, mit határoztam.

Madarászunk ravasz ember volt. Bement az erdőbe:

– Kékmadár, tedd a kötelességedet!

Hát abban a pillanatban már ott is volt egy másik kékmadár. A varázsolni tudó madarat az ember a kabátjába dugtam és az új kékmadarat tette be a kalitkába. Akkor aztán visszament a grófhhoz, és azt mondta neki, hogy belemegy a vásárba, de csak akkor, ha a gróf a feleségét is odaadja neki cserébe. A gróf először nem akart

kötélnek állni, de aztán azt gondolta magában: „Csak legyen végre az enyém a kékmadár, majd visszahozom én akkor az asszonyt is!”

De bizony hiába mondta el százszor is:

– Kékmadár, tedd a kötelességedet!

Az asszony elment a madarással anélkül, hogy csak egyszer is visszafordult volna. A grófot meg még azon az éjjelen megütötte a guta mérgében.

Azok ketten aztán visszajöttek, és ott laktak a kastélyban.

Hát ez volt a mese a kékmadáról. Van, aki úgy meséli el: „Történet a férjről, aki egy madárért eladta a feleségét.”

A VÖRÖS NYAKÖRVES KISBÉKA

Volt egyszer egy szegény, púpos asszony, aki mindig betegeskedett. Nem volt senkije, csak egy fia, aki szeretett volna iskolába járni, de a tanító, aki jószívű ember volt, azt mondta az asszonynak:

– Mit csinálnál a fiad nélkül? Csak ő tud neked kenyeret keresni.

Volt egy kis kunyhójuk közel az erdőhöz, a patak mentén. A szegény fiú nap mint nap kiment az erdőbe fát gyűjteni, hogy anyját segítse. A gallyat és a rőzsét hazavitte, a szép fát meg eladta. Aztán meg le-lejárt a patakhoz, és szép halakat fogott, azokat is eladta a városban. Valahányszor reggel kiment az erdőbe, már mindig ott ült egy kedves kisbéka vörös nyakörvvel. A kisbéka mindig szépen nézett rá, és ott ugrált körülötte egész idő alatt, amíg fát gyűjtött. Mikor aztán a patakhoz ment horgászni, a kisbéka megint csak ott termett, lebukott a víz alá, felbukott, és megelégedetten ugrált ide-oda a parton.

Hát mit lát a fiú egy napon, mikor megint horgászni megy a patakra? A kisbéka ott reszketett egy rekettyebokor mögött, és mikor a fiú fölemelte a fejét, látta, hogy egy hosszú lábú, nagy csőrű madár akar lecsapni rá. A fiú fölemelte a kisbékát, bedugta az inge alá, és hazavitte. Mikor ezt az anyja meglátta, azt mondta neki:

– Hogyan jutott eszedbe, hogy magaddal hozd ezt a békát, mikor annyi van belőlük mindenfelé?

– Ó, anyám, hidd el, hogy ez egészen más, mint a többi béka.

– Azzal elmesélte, hogyan ugrált utána a kisbéka nap mint nap, először az erdőbe, aztán meg a patakhoz.

– Hát jó – felelte az anyja. – Akkor itt tartjuk. Vidd ki a kertbe és gondoskodj róla!

Délután az asszony egy régi ládában keresgélt, abban őrizte a foltozáshoz való maradékokat, és egy pénzeszacskót talált benne. Ámulva mutatta a fiának, és azt mondta, el nem tudja gondolni, hogy kerültek a tallérok a ládába. Egy ideig törte a fejét, aztán azt mondta a fiának:

– Bizony isten, azt hiszem, hogy ez a pénz a mienk. Hiszen nem loptuk. És azt gondoltam, vedd el a felét, iratkozz be a városban az iskolába, és kezdj el tanulni.

Így hát a fiú útnak indult Franciaországba. Míg ő távol volt, az anyja törődött a kisbékával. Ebédnél meg vacsorakor mindig odaültette maga mellé a borszékra. Mikor a fiúnak elfogyott a pénze, üzent az anyjának, hogy hazajön. Egy szép reggel aztán betoppant. A kisbéka örömeiben, hogy újra látja, úgy elkezdett körülötte ugrálni, mintha megbolondult volna.

Egyik nap aztán levelet kaptak a városból. Az állt benne, hogy örökség vár rájuk, menjenek be, és hozzák el a pénzt, ők bizony senkiről sem tudtak, akitől örökölhettek volna. Az anya akkor azt mondta:

– Biztosan ez a kisbéka hozta meg a szerencsénket.

Mikor megkapták az örökölt pénzt, azt mondta a fiú az anyjának:

– Nagyon szeretnék németül is tudni. Ha beleegyezel, elmennék, hogy azt a nyelvet is megtanuljam.

– Jó, jó – felelte az anyja –, ha akarod, hát legyen. Hiszen olyan jó gyerek vagy.

A fiú nekikészült hát és elindult. De a távolból sokszor írt levelet az anyjának. Esküdni lehetett volna rá, hogy a kisbéka tudta mindig, mikor írt a fiú, mert valahányszor levél jött, előtte mindig ugrált, táncolt örömeiben.

Egy szép napon aztán megjött maga a fiú.

– Adjon isten, anyám – mondta. – Most már nem hagylak többet egyedül. Tanultam annyit, hogy a tudományommal eleget kereshetek, s öreg napjaidra jól élhetsz.

Az anyja boldogan felelte:

– Most főzök egy jó levest, meg egy jó ebédet, mivel újra itthon vagy.

Megterítette a szobában az asztalt, de nem felejtette el, hogy a kisbéka számára is odakészítse a széket.

Miközben a kisbéka kikanalazta a levesét, olyan világszép lánnyá változott, hogy festeni sem lehetett volna szebbet, és így szólt a fiúhoz:

– Én voltam a békák királynője, és észrevettem, milyen derék, jó gyerek voltál, de leginkább azt, hogy milyen jól bántál az édesanyáddal. Ezért most megkérdezlek: akarsz-e engem feleségül venni?

Gondolhatjátok, hogyan elcsodálkozott ezen a fiú.

– De hát én nem mondhatok neked igent – felelte –, mert ami pénzünk csak volt, elköltöttük a tanulásomra.

– Ó, csak annyi baj legyen! – mondta a lány. – Elég gazdag vagyok én.

Elhatározták hát, hogy összeházasodnak. Eljött a lakodalom napja, és a faluban ünnepélyes esküvői misét mondott a pap. Mire hazaértek onnan, a kunyhó helyén egy szép kastélyt találtak egy sereg szolgálóval, akik jöttek-mentek, a konyhából a nagyterembe, onnan megint a konyhába szaladtak, hogy elkészítsék és feltálalják az ünnepi ebédet. A szegény kis öregasszonyon is selyem- és bársonyruha volt. Három napig ettek-ittak. Én is ott voltam a mártást kavarni. Mikor közben lehajoltam, meggyulladt a kötényem. Erre megharagudtak, és a merőkanállal úgy fejbe kólintották, hogy ájultan estem össze. Hogy megszabaduljanak tőlem, jól farba rúgtak, attól éppen idáig röpültem, és erre a székre estem le, hogy elmeséljem ezt a történetet.

MESE A HÁROM TESTVÉRRŐL, AKIK MESTERSÉGET TANULTAK

Volt egyszer egy asszony, annak volt három fia. Mikor már felnőttek, azt mondta nekik az anyjuk:

– Most aztán valami mesterséget kellene tanulnotok, és meglátogathatnátok keresztapátokat, a királyt.

Az első fiú azt mondta:

– Én a cipésmesterséget szeretném kitanulni.

A második:

– Én szabó akarok lenni.

Megszólalt erre a harmadik is:

– Én meg megtanulom a tolvajlást.

Azzal elmentek a királyhoz. Az adott annak, aki cipésznek készült, nyolcvan frankot, a szabónak hetvenet, de a tolvajnak azt mondta:

– Neked nem adok biz én semmit, mivel tolvaj akarsz lenni;

A három fiú felkerekedett, hogy mindegyik kitanulja választott mesterségét. Mikor elértek a Szép Kereszt tanyához, megálltak és megkérdezték egymástól:

– Hát most melyik úton induljunk el?

Mire azt mondta az első fiú:

– Én erre megyek.

Megszólalt a második:

– Én emerre.

A harmadik meg azt mondta:

– Akkor én ezt a harmadik utat választom, mivel erre egyikőtök sem akart menni.

Búcsúóra még megegyeztek:

– Mához egy esztendőre itt találkozunk újra!

Hagyjuk csak menni az első kettőt, hadd tanulják ki a mesterségüket.

A tolvaj ment a maga útján. Egy idő múlva szembejött vele egy fickó, aki rákiabált:

– Pénzt, vagy életet!

A tolvaj azt felelte neki:

– Én is ugyanezt akarom tőled!

– Na, jól van, akkor tarts velem. Elviszlek a mieinkhez.

Mikor odaértek, azt mondták a fiúnak:

– Három feladatot kell elvégezned. Először: holnap marhavásár lesz Porrenturyben. Onnan el kell hoznod a legszebb tehenet. Ha nem lopod el, vége az életednek.

Mikor a fiú elindult, a többiek összenéztek:

– Na, ez se jön ám többet ide vissza.

Mikor a fiú beért a vásárra, kérdezősködni kezdett az állatok ára felől, és mindenfelé fülelt, melyik lehet a legszebb tehén. Mikor ezt sikerült kitudnia, nem tévesztette el többet azt a tehenét szem elől. A tehén egy öregemberé meg a lányáé volt, akik csak az imént vették meg, és már vezették is hazafelé. A fiú utánuk ment.

Az erdő szélén fölakaszzkodott egy fára.

– Nézd, apám – kiáltotta a lány –, ott lóg egy ember!

– Sebaj – mondta az apja –, gyerünk csak tovább.

Mikor elhaladtak alatta, a fiú leugrott, előreszaladt, és távolabb újra fölakaszzkodott.

– Nézd csak, itt még egy lóg! – mondta apjának a lány.

– Nem tesz semmit. Menjünk csak tovább!

A tolvaj újra leugrott, egy darabon előreszaladt, hogy még egyszer felakaszzkodjon. A lány megint tüstént észrevette:

– Apám, már megint egy!

– Hát nem látod, hogy mindig ugyanaz a fickó lóg a fán? – mondta az apja.

De a lány ellenkezett.

– Na jó, akkor kössük meg itt a tehenet, és menjünk oda, nézzük meg, tényleg ugyanaz-e?

Eközben a fiú leugrott a fáról, fogta a tehenet, és bevezette az erdőbe. Mikor azok ketten visszaértek, bizony már csak hült helyét találták a tehenek.

A tolvaj a cimborái barlangjába vezette a tehenet. A tolvajok nagyon meg voltak elégedve.

– No most, a második feladatod – mondták –, holnap erre fog elmenni egy mézárós hat ökörrel, azokat kell elvenned tőle, mert ha nem, akkor megölünk.

– Ilyen egyszerűen nem foghatok neki a dolognak. Adjatok nekem valami kis pénzt – felelte a fiú.

Erre adtak neki kétszáz frankot, és a fiú másnap jókor reggel elindult, hogy kilesse a mészáros. Mikor meglátta, hogy jön, leejtett egy ötfrankost. Aztán nem messze onnan megint egyet, aztán megint egyet, és így, végig az egész úton. Végül elbújt az erdőben és várt.

A mészáros egy idő után belefáradt, hogy minden alkalommal megálljon az ökrökkel, mikor egy-egy ötfrankoshoz ér. Odakötötte őket egy fához, és előrement, hogy fölszedje a pénzeket. Mikor már elég messze járt, a tolvaj előjött, levágta az egyik ökör farkát és egy másiknak a szájába dugta, aztán elkötötte a többi öt ökröt, és bevezette őket az erdőbe.

Mikor a mészáros visszaért, ráfordult az ökrökre:

– Mit? Még tagadni mered, hogy felfaltad mind az ötöt?! Hiszen az egyiknek a farka még most is ott van a szádban!

Azzal úgy kupán vágta az ökröt, hogy az ott a helyszínen kimúlt. Akkor a mészáros elment, hogy hozzon egy szekeret, amin a dögöt el tudja szállítani.

Alig ment el, előjött a tolvaj, megfogta lábánál fogva az ökröt és odahúzta a többihez, rákötötte azoknak a hátára, hogy így ezt is el tudja vinni a barlangba. Mikor visszaért a zsákmánnyal, cimborái nagyon elégedettek voltak vele. Azt mondták neki:

– Mivel az első két próbát ilyen derekasan megálltad, elengedjük a harmadikat.

Így történt, hogy elküldték a városba bevásárolni. Már csak egy nap hiányzott, hogy kiteljen az esztendeje. Megvette egy ökörnek a bőrét, azt ráfeszítette egy szekérre mint valami dobot. Azzal visszament a barlanghoz és elkiáltotta magát:

– Meneküljön, ki amerre lát! Felvonult ellenünk az egész nemzeti gárda!

Ha hiszitek, ha nem, a cimborái erre olyan gyorsan elszeleltek, hogy még a lábbelijüket is otthagyták. A fiú meg eközben telerakta a szekeret arannyal és ezüsttel. Úgy indult a találkozóra.

Ő érkezett elsőnek. A testvérei még nem értek oda, de nemsokára ők is megjelentek.

– Nézzetek ide! – mondta a tolvaj. – Egyetlen fillérem sem volt, és így jöttem vissza.

Együtt mentek haza. Az anyjuk azt mondta nekik:

– El kéne mennetek a királyhoz, megmondani neki, hogy megint itthon vagytok.

A király így szólt a cipészhez:

– Nézd ezt a pénzt, ez a tied, de csinálj nekem egy pár csizmát!

Aztán a szabóhoz fordult:

– Nesze, ezt neked adom, szabj nekem érte egy öltönyt!

A tolvajnak pedig azt mondta:

– Neked semmit se adok. Előbb meg kell oldanod három feladatot. Legelőbb is kihozod az istállóból a hátslovmat. Aztán kiüríted a csűrömet.

Előbb nem tudta a tolvaj, hogyan is kezdjen hozzá a dologhoz a hátslóval. Aztán koldusnak öltözött, odament az istállóhoz és beszólt:

– Jaj istenem, de hideg van! Könyörgök, engedjete be! Hálából segíték nektek örködni.

Amikor már bent volt az istállóban, elkezdett jajgatni:

– Istenem, istenem, jaj, de rosszul vagyok! Jaj, de rosszul vagyok!

Kabátja zsebéből kivett egy kis üveget, ivott egy kortyot és megszólalt:

– No, ez jólesett. Most megint jobban érzem magamat.

Azzal visszatette a zsebébe az üveget.

– Akartok ti is egy kortyot?

Azzal inni adott a többieknek is, csak hogy nem ugyanabból az üvegből ám, hanem egy másikat húzott elő, amelyikbe ópiumot öntött.

Az egyik ember a ló fejénél állt, és szorosán fogta a kantárszárat. Egy másik rajta ült, a harmadik meg a farkát fogta. Mikor mind a három ember elaludt, a tolvaj levette a lóról a kantárt és az első szolga kezébe nyomta. Azt, amelyik a ló hátán ült, feltette a gerendára, aztán elvágta a ló farkát úgy, hogy egy darab a harmadik szolga kezében maradt belőle. Végül az ajtónállót is félreállította, azzal fogta és elvezette a lovat.

Reggel, mikor a király lejött az istállóba, ráförmedt az embereire:

– Mindent rosszul csináltatok. A fickó elvitte a lovmat!

– Már hogy vitte volna el – mondta az, aki a kantárszárat fogta –, most is itt tartom a kantárját a kezemben.

Akkor megszólalt az, akit a gerendára tett fel:

– Én meg rajta ülök még mindig.

– Ihol van e, én meg fogom szorososan a farkánál – toldotta meg a harmadik.

A király kiment, és hívatta a tolvajt:

– No, ma éjszaka minden gabonámat el kell lopnod a magtáramból! – mondta neki.

Napközben gondolkodott a tolvaj, mit is csináljon, ha leszáll az este. Délceg tisztnek öltözött, odament azokhoz az emberekhez, akik a magtárat őrizték, és azt mondta nekik:

– Becsületesen tartsátok az őrséget, nehogy ti is úgy járjatok, mint amazok tegnap.

Aztán megkínálta őket itallal, és azok ugyanúgy elaludtak, mint azok, akik előző éjjel a lovat őrizték, csak nem olyan mélyen. Mikor már az örök aludtak, elment a testvéreihez, és így szólt hozzájuk:

– Ha nem akarjátok, hogy rajtakapjanak, segítenetek kell!

Azok vele mentek, üresre söpörték a magtárat, aztán fogták az összes gabonát, és áthordták a tolvaj padlására. Több mint nyolcszáz mérő búzát vittek át.

Reggel, mikor a király lejött, az emberei már ébren voltak. Megszólalt a király:

– Ó, látom, hogy ma éjszaka becsületesen őrt álltatok, most aztán nem vihetett el semmit az a gézengúz.

A tolvaj aztán megkereste a királyt.

– No, most aztán nem jártál sikerrel! – mondta neki az.

– Még hogy nem sikerült? Üres a magtárad és tisztára van söpörve!

A király kiment, hogy utánanézzon a dolognak. Hát bizony a tolvaj igazat mondott.

– Na, jól van. Hát most majd önmagámon próbálom ki az ügyességedet. Lopd el azt az aranypaplant, amelyikkel én és a feleségem takarózunk!

A tolvaj egész nap törte a fejét, hogyan is kezdjen hozzá. Aztán csinált egy szalmabábut, és rátűzte egy póznára. Mikor a király már elaludt, bekopogtatott az ablakán. A király megszólalt:

– Várj csak, várj csak. Menten kinyitom.

Azzal fogta a puskáját, és az ablakon keresztül rálőtt a tolvajra.

Azt mondja erre a felesége:

– El kell tüntetned, nehogy az emberek meglássák.

A tolvaj közben ledobta a szalmabábut, és elbújt a hálószoza ajtaja mögé. Abban a percben, mikor a király kilépett, ő meg benyitott az ajtón, és odament az ágyhoz, amelyikben a királyné feküdt. Kezét bedugta a takaró alá:

– Uramisten, de hideg van, de hideg van! – Azzal magára rántotta a takarót.

– Idd ki gyorsan ezt a kis kupát, és bújj be tüstént újra az ágyba! – szólt rá a királyné.

Legfőbb ideje volt. Éppen, hogy ki tudott szaladni az ajtó mögé, amikor visszatért a király, és így szólt a feleségéhez:

– Istenem, de hideg van! De nagyon hideg van!

– Még hányszor mondd el, hogy hideg van?

– Ó, az a csirkefogó! Hát már itt járt?

Azt gondolta, még utoléri, de bizony az már akkor árkon-bokron túl volt.

Reggel aztán a tolvaj visszavitte neki az aranypaplant. Akkor a király azt mondta neki:

– No, te ravasz fickó! Hát most már kiállítom neked a mesterlevelet arról, hogy elsőrendű tolvaj vagy.

MESE AZ ÜTŐDÖTT FIÚRÓL

Volt egyszer egy asszony, annak volt egy fia. A fiú egy kicsit ütődött volt. Egy napon az asszony azt mondta a fiának, Jeannak:

– Nekem most el kell mennem. Amíg odaleszek, áztass be mindent, ami fekete, a mosólúgba.

Alig ment el az anyja, Jean munkáboz látott. Először is minden fekete ruhadarabot belerakott a mosóüstbe. Aztán rádobálta a kormos fazekakat és serpenyőket. Végül pedig egy fekete birkát.

Egy idő múlva arra ment a pap. Jean nekirontott, és őt is bevonszolta a mosóüstbe. A tisztelendő út megpróbált ugyan kiszabadulni, de Jean erősen fogta, hogy sehogy sem tudott felállni.

Hazaérve az anyja rémülten hallotta, hogy valaki kiabál a mosóüstből.

– Jean, mit csinálsz?

– Hát azt mondtad, anyám, hogy mindent áztassak be, ami fekete. Én szót fogadtam. A ruháinkat, a kormos edényeinket és a fekete birkát is beletettem a lúgba. Aztán a plébános urat is mindjárt utánuk hajítottam, ahogy bedugta az orrát hozzánk.

Az anyja rémülten futott az üsthöz, és kihúzta belőle a papot. De szegény birkának addigra már vége volt. Az asszony alaposan összeszidta Jeant, de hát ez bizony már nem segített a dolgon.

Másnap föl kellett menni nekik a hegyre, fát gyűjteni, hogy tüzet tudjanak rakni és kifőzzék a ruhát. Mikor elindultak, az asszony odaszólt a fiának:

– Húzd be magad mögött az ajtót, és gyere utánam!

Mikor az erdőbe értek, Jean elkezdett jajgatni, hogy ő fáradt.

– Pedig a te lábaid fiatalabbak, mint az enyémeek!

– Igen ám, de az ajtó meg jó nehéz.

– Te ostoba! Hát mit csináltál azzal az ajtóval?

– Ej, hát nem azt mondtad, hogy húzzam magam után? Így aztán kiakasztottam a helyéből és elhoztam.

– Azt mondtam, hogy húzd be, te tökfilkó! Tedd le ide!

Alig gyűjtöttek össze egy köteg száraz rozsét, hallják ám, hogy egy rablóbanda csörtet lefelé a hegyről.

– Gyere, tűnjünk el innen gyorsan!

Jean fölkapta az ajtót, és elkezdett az anyja mellett szaladni. Végül megunt a cipelni a nehéz holmit. Fölmászott vele egy fára, az

anyja meg utána.

Kis idő múlva arra jöttek a rablók. Éppen az alá a fa alá telepedtek le, és elkezdték számolni a rablott pénzt. Jean egyszer csak azt mondja az anyjának:

- Anyám, nekem hugyoznom kell.
- Hát pisálj le, te disznó!

A rablók érezték, hogy valami csurog le rájuk, és fölemelték a fejüket.

- Kegyes hozzánk a Jóisten. Lám, fehér bort küld nekünk.

Erre megint megszólalt Jean:

- Anyám, nekem szarni kell.
- Hát akkor szarj lefelé, te disznó!

A rablók megint fölnéztek:

– Kegyes hozzánk a Jóisten, most meg már májashurkát küld nekünk.

Egy perc múlva azt mondja Jean:

- Anyám, én nem tudom tovább tartani ezt az ajtót.
- Dobd le hát, te disznó!

A rablók úgy megrémültek, hogy ahányan voltak, annyi felé szaladtak, és otthagyták a teli pénzeszsákokat. Jean és az anyja meg lemásztak a fáról, fogták a pénzt és hazamentek.

Igaz ugyan, hogy Jean egy kicsit ütődött volt, de azért a pénzével talált magának egy csinos feleséget. Az esküvőt Jeanék házánál tartották meg. Engem is meghívtak, én szolgáltam fel a lakodalmi vacsorán. Szép papírruhát kaptam. De a sok ide-oda szaladgálásban a ruhám elszakadt. Erre megharagudtak rám, és a főzőkanállal akkorát vertek a hátsó felemre, hogy egész eddig röpültem tőle.

MESE A HÁROM ÁGRÓL

Volt egyszer egy kapucinus barát, aki olyan magas sziklára építette remetekunyhóját, ahol a madarak már nem találnak vizet, és az a néhány fűcsomó, amelyik a kövek közül kibújik a napvilágra, elszárad. A remete imával és jótettekkel töltötte napjait. Hogy Istentől elnyerje bűnei bocsánatát, naponta lemászott a hegyről, felhozott néhány csöbör vizet, azzal megöntözte a gyenge fűszálakat, és megitatta belőle a madarakat, hogy el ne pusztuljanak szomjan, így aztán neki is mindig legyen társasága. A Jóisten fölfigyelt a remete jó cselekedeteire, és jutalmul minden este elküldte hozzá egyik angyalát, az vitt neki eledelt.

Egy napon a remete a faluba ment le, hogy meglátogasson egy beteget. Útjában találkozott egy szerencsétlen gyilkossal, akit éppen akkor vittek akasztani.

– No, ez csak azt kapja, amit megérdemel – mondta magában.

Ezen az estén az angyal nem hozott számára vacsorát, és másnap meg a harmadik nap is elmaradt a vacsorája. A remete kérdezgette magában: vajon miért? A madarak részvétet éreztek iránta, de mégis azt mondták:

– A remete bizony nagyot vétkezett.

– Hé, miről beszéltek? – kérdezte tőlük.

A madarak így feleltek:

– Egy kapucinus barátáról beszélünk, aki összetalálkozott útjában egy szegény flótással, és azt mondta neki, hogy amit vele tesznek, az szerinte igazságos.

Ez a néhány szó olyan mélyen érintette a remetét, hogy végigfutott a hátán a hideg. Behúzódott szegényes kis kamrájába, térdre borult, és kérte Istent, bocsássa meg neki, hogy ilyen nagy szégyent hozott szent nevére.

Ettől kezdve az angyal megint meglátogatta. De étel helyett három száraz ágot hozott neki, és így szólt hozzá:

– Isten azt üzeni neked: ha bocsánatot akarsz nyerni, hagyd itt remeteséged magányát, eredj a nagyvilágba, amíg csak újra ki nem zöldül ez a három száraz ág. Járj házról házra, úgy koldulj a mindennapi betévő falatodért, és ahol befogadnak, ott hajtsd álomra a fejedet. De sohase felejtsd el ezt a három ágot elalvás előtt a fejed

alá tenni. Két egymás utáni éjszakát azonban nem tölthetsz el ugyanaz alatt a fődél alatt.

A kapucinus hát útnak eredt. Egyik este egy erdőn vitt keresztül az útja. Nagyon fáradt volt már, amikor egy kis házikóban fényt vett észre. Belépett és így köszönt:

– Isten segítsen benneteket!

Egy asszony volt a szobában, aki azt felelte:

– Köszönöm.

A remete sietve megkérdezte, kaphatna-e szállást éjszakára, mert nagyon elfáradt.

– Ó, atyám – mondta erre az asszony –, bárcsak itt tarthatnálak! Gyorsan idd ki ezt a kis bögre tejet, edd meg ezt a kenyeret, aztán siess tovább. Mert nekem három bandita fiam van, és mivel már tizenegy óra, minden pillanatban hazaérhetnek.

– Testvérem, az isten szerelmére, engedd, hogy kipihenhessem magamat, egy lépést sem tudnék továbbmenni.

– Hát akkor feküdj le gyorsan ide, a lépcső alá, talán nem vesznek észre.

A remete elővette a három ágat és a feje alá tette.

– De bántani fognak, atyám.

– Ha bántanak, ha nem, testvérem, nagyon nagy az én bűnöm. Nagy és súlyos vétkek nyomja a lelkemet, vezekelnem kell érte. Mikor egy szerencsétlent akasztani vittek, azt mondtani: így van rendjén. Csak azt kapja, amit megérdemelt. És ezért aztán a Jóisten vezeklést szabott ki rám.

– Ó, istenem! Hát akkor mi lesz az én három fiammal, atyám, akik már annyi gonoszát tettek életükben? Nincs olyan bűn, ami már ne nyomná a lelküket, csak jót nem tettek soha senkivel.

Ekkor lárma hallatszott, kicsapódott az ajtó: a fiúk hazajöttek. Szegény anyjuknak ijedten vert a szíve. A konyhában olyan világos volt a gyertyától, hogy azon nyomban meglátták – valaki fekszik a lépcső alatt.

– Ki ez? – kérdezte a legidősebb fiú.

Anyjuk behívta mindhármukat a szobába, és ott megmondta nekik:

– Ez egy vezeklő kapucinus barát.

Azzal elmondta nekik mindazt, amit a remetétől megtudott. A fiai egymásra néztek. Szívükben valamit megmozdított az isteni kegyelem. A legfiatalabb megkérdezte:

– Mondd anyám, mi lesz mibelőlünk?

Fölkeltették a szegény barátot, aki amúgy sem aludt, és minden szavukat hallotta. Kérték, hallgassa végig gyónásukat. A kapucinus ezt szívesen meg is tette. Erre elhatározták, hogy másnap reggel együtt mennek el a legközelebbi templomba áldozni. Aztán a legkényelmesebb ágyukat ajánlották fel a bazárnak, hogy abban aludjon. De az ezekkel a szavakkal hárította el az ajánlatot:

– A szívem úgy tele van örömmel, hogy a lépcső alatt is nagyon jó pihenésem lesz.

Azzal lehajtotta fejét a három ágra, elaludt és az irgalmas Isten trónusánál ébredt fel. Feje alatt pedig reggelre kizöldült a három ág.

A FÖSVÉNY GAZDAG EMBER LELKE

Amit most elmondok, abban az időben történt, amikor ezen a környéken még minden várnak megvolt a maga várura.

Mindenesetre ez a történet nem Miécourt-ban esett meg, hanem Azuelben vagy Pleujouséban. Nem tudom pontosan megmondani, melyik helyen a kettő közül. A kastély urát a környék legfösvényebb emberének ismerték.

Egyszer éhínség volt errefelé. Egy szegény parasztnak tele volt a háza gyerekekkel, voltak vagy tizenketten-tizenhárman, és egyetlen falat kenyérük sem volt már, pedig még sok nap volt hátra az új termésig. Az apjuk úgy kétségbeesett, hogy nem tudta: felkösse-e magát, vagy inkább a Mindenszentek segítségét kérje. Egy reggel azt mondta a feleségének:

– Elmegyek a várúrhoz, és megkérem, hogy segítsen rajtunk valamivel.

– Ó, hiszen meg sem fog hallgatni! – felelte az asszony.

– Azért én mégis elmegyek hozzá. Akkor legalább elmondhatom, hogy minden ajtón kopogtattam.

Azzal elment a várúrhoz, elpanaszolta nyomorúságát, és egy kevéske gabonát kért tőle.

– Mennyi kellene? – kérdezte az úr.

– Négy-öt mérő.

– Nem négyet vagy ötöt, hanem tíz mérőt adok neked.

Fizetned sem kell érte, tudd meg. Csak majd ha meghalok, három éjszaka virrasztanod kell a síromnál.

– Hogy mondod? Három éjjel virrasszak a sírodnál? Hát nem fogják nélkülem is őrizni a ravatalodat?

– Hát a ravatalomnál lesznek elegenden, akik őrködjenek, de én azt akarom, hogy te majd a síromnál virrasszál, ha eltemettek, és minden éjszaka három rózsafüzért imádkozz el értem.

A nyúl szívű szegény ember megígérte, hogy úgy lesz, ahogy az úr akarja, de közben nagyon rossz érzés környékezte. Mikor hazaért a gabonával, elmondta a feleségének, hogyan járt. Félt attól, hogy a sírt kelljen őriznie. Legszívesebben inkább otthon maradt volna az ágyában. De a felesége rászólt:

– Megígérted, hát majd meglátjuk, mit tehetünk. És különben is van még időnk, hiszen az úr még nem halt meg.

De bizony három nap múlva meghalt a vár ura. A temetést követő estén a parasztasszony így szólt a férjéhez:

– Hát most aztán már el kell menned virrasztani.

– Pedig igazán semmi kedvem hozzá.

De azért mégiscsak elment. Első éjszaka minden rendben ment, a másik éjjel ugyanúgy. De a következő napon egész nap nagyon rosszul érezte magát. Azt mondta a feleségének:

– Nem tudom, mi történik ma éjjel a temetőben, de nem akarok odamenni. Félek.

– Eredj csak! Biztosan most is minden úgy lesz, mint a két előző éjszakán.

Elment hát az ember, leült a sír mellé, és elkezdte imádkozni az első rózsafüzért. Ezen az éjszakán nem sütött a hold. Kicsit szemetelt az eső. Hát egyszerre csak látja ám, hogy egy hatalmas szál ember lép be a temető kapuján bő köpönyegben, csizmásán. A paraszt nem mozdult. Láta, hogy az idegen egyenesen a csontházhoz megy. Egy katona volt. A paraszt váratlanul elkezdett tüszögni, biztosan félelmében. A katona erre sarkon fordult és megkérdezte:

– Van itt valaki?

Azzal megindult a paraszt irányába, és tovább folytatta a kérdezősködést:

– Mit csinálsz te itt? Én megszoktam ugyan, hogy csontházakban és a templomok kapualjában háljak, de ilyen éjszakai órában még soha senkivel sem találkoztam a temetőben.

Erre a paraszt elmesélte neki, miért van ő itt, és kérte a katonát, maradjon vele, mert ő bizony fél attól, ha rágondol, hogy közeleg az éjfél.

– Jól van, csak előbb engedj azért egy kicsit aludni – mondta a katona.

A paraszt felállt:

– Nem kell, hogy bemenj a csontházba. Gyere ide, az eresz alá, itt jobban tudsz pihenni.

A katona lefeküdt, a paraszt meg visszament a sírhoz. Tizenegy óra felé aztán a katona is felébredt, és odament a paraszthoz. Mikor elütötte az éjfél, hirtelen megjelent egy lovas vörös ruhában, a ruháját zöld tollak díszítették. Egyenesen odament

a két emberhez, és rájuk rivallt, hogy azonnal takarodjanak innét, mert az, aki a sírban fekszik, az övé.

Erre a katona fölállt és így felelt:

– Elmegyünk, de csak ha jól megfizetsz bennünket.

– Mennyit akarsz?

– Annyi aranyat, amennyi a két csizmámba belefér.

– Hé, hé! Két csizma arany, az sok. De az egyik csizmádat hajlandó vagyok teleadni.

– Na jó, rendben van.

– Nincsen nálam pénz, de elmegyek és majd hozok.

Azzal fölült a lovára és elvágatott. Nemsokára visszatért egy zacskó aranytallérral. De amíg odajárt, ezek ketten éles kővel lefejtették a csizmáról a talpat és úgy állították bele a csizmát a fűbe, hogy a csizmatalp helyén kivájt lyuk ne lássék. Jött a lovas, beleöntötte a csizmába a zacskó aranyat, de szinte nem is látszott, hogy van benne valami. A katona rászólt:

– Láthatod, hogy ennyi nem elég!

– Jó vastag lehet a lábad szára – felelte a lovas.

– Hát azt gondolod, hogy én is olyan vagyok, mint te, te kecskelábú herceg?

A lovas másodszor is elment pénzéért, hogy teletölthesse a csizmát. Ezúttal egy nagyobb zacskóval tért vissza, de bizony a csizma most sem lett tele, mivel az aranytallérok a füves mélyedésbe gurultak.

Mit teltetett volna a lovas? Harmadszor is elment, de most már egy jó nagy zsákot hozott magával. Mikor a pénzt bele akarta önteni a csizmába, pirkadni kezdett, és a kakas elkukorékolta magát. Abban a pillanatban a lovas eltűnt a katona meg a paraszt szeme elől. Azok teletömték minden zsebüket aranytallérral, és hazaérve megosztottak rajta.

A katona azt mondta:

– Én a részemet a szegényeknek adom, mert ez a pénz, amit az ördögtől kaptunk, a fösvény várúré volt. De te csak tartsd meg a részedet, mert te magad is szegény vagy. Nekem csak egy kis helyet csináljatok a házatokban, hogy itt maradhassak nálatok.

Ahogy mondta, úgy lett. Boldogan éltek együtt tovább, de én azóta semmit sem hallottam felőlük.

A KISÖRDÖG

Volt egyszer a pokolban egy kisördög. Átkozottul nyalánk volt és rettentő makacs, aki nemigen fogadott szót senkinek, és megkeserítette ördögapja és ördöganyja életét. Szülei úgy gondolták, csak akkor tudnak igazi ördögöt faragni a fiúból, ha fölküldik a földre. Ott majd kitombolhatja magát.

– Ennél jobbat nem is kívánok magamnak – mondta a neveletlen ördögfióka. – Itt úgyis majd megfulladok a hőségtől, és majdnem megsüketülök a kárhozottak örökös ordítózásától és fogcsikorgatásától.

– Csípjél nyakon minden olyan embert, akit a pokolba kívánnak ! Vissza ne gyere addig, amíg legalább egy fél tucát nem lesz a zsákodban!

– Hová menjek először? – kérdezte a kisördög.

– Eredj mindig az orrod után.

– És ha eltévedek?

– Akkor se ér bennünket valami nagy veszteség.

Alig pirkadt még, amikor a kisördög felbukkant a Chaux-d'Abal mellett a Noir-Emposieu fenekéről. Tavaszodott már, de a völgyben még elszórtan hófoltok látszóttak. A szél füttyült, és a szegény kisördög bizony didergett a vékony nadrágjában.

– A mennydörgős ménkübe is, de hideg van idefönn – gondolta magában. Egy szántóföld mellett ment el, abba éppen most vetették a tavaszi búzát. A paraszt az eke szarvát tartotta, a felesége meg hajtotta a két ökröt.

– Figyelj már jobban oda, te ostoba szipirtyó, hogy hová mégy azokkal az ökrökkel! Vagy ha nem, hát vigyen el ar ördög! – kiabált rá az ember hirtelen a feleségére.

– Csak még ezt a barázdát húzd végig, aztán megszabadítlak tőle – kiáltotta oda az ördög.

A paraszt azon nyomban tudta, hogy kivel van dolga. Gyorsan keresztet vetett, és kirántotta az asszony kezéből az ostort.

– Törődj a magad dolgával! – kiabált vissza a kisördögnek, és úgy vágott végig a hátán az ostorral, hogy csak úgy csattant. Hallottátok volna csak, mekkorát ordított a kisördög! Úgy üvöltött, mint egy elkárhozott!

– Ki a csuda érti ezt? – dörmögte szegény kisördög, mikor végre sikerült elfutnia. – A pokolba kívánja a feleségét, de mikor aztán el akarom vinni, akkor meg dühbe gurul. Pedig jól hallottam, mit mondott, nem vagyok én süket.

Fogta magát, lement a meredek Côte-au-Bouvier lejtőn. Hát hallja ám, hogy egy halász szidja a fiát:

– Ördög vigyen el, te átkozott nyomorult! Hát kellett neked követ dobálni a Doubsba, hogy elijeszd előlem a halakat?!

– Igazad van, te ember. Majd én megbosszullak, és beledugom a fiadat a zsákomba.

– Nekem beszélsz? – kérdezte a halász, azzal keresztet vetett, és a horgászbottal keresztbe is, hosszába is elkezdte porolni a kisördög irháját. Látni kellett volna, hogyan futott el onnan a kisördög!

– Ki az ördög érti ezt? – mondta magában a szegény kisördög, mialatt a patak partján baktatott. Úgy megbérmálta a horgászbottal az ember, hogy alig érezte a keresztcsontját, és a képe is tele volt véres ostornyomokkal.

Mikor beért a legközelebbi faluba, látja ám, amint egy asszony fut a férje után, és közben azt kiabálja:

– Hogy az ördög vinne el, te átkozott szoknyavadász! Majd adok én neked, mindig más asszonyok után futni! – És valahányszor közel ért a férjéhez, alaposan végigvágott a hátán a söprűnyéllel.

– Hagyd csak, asszony, már a kezem közt van – szólt oda neki a kisördög. – Ma este már nem szaladgál más fehérnépek után, hanem majd szépen rotyog a pokol egyik üstjében.

– Hát téged meg ki kérdezett? – sziszegte az asszony, odaugrott az ördögfiókához, összekarmolta alaposan, és elkezdte tépni a hátát. Etienne, a férje meg majd lenyúzta a bőrét.

– Az ördögbe is, hagyjatok végre békén! – ordította a szegény kisördög. Ördögpapája és ördögmamája soha ilyen kegyetlenül el nem döngették. Olyan gyorsan szedte biz a lábát, ahogyan csak tudta, hogy megszabaduljon tőlük.

A La Saignette-tanyától nem messze a sövény mögött egy legény meg egy lány civakodtak:

– Azt hiszed, nem láttam, hogy tegnap este a méhes mögött Emesttel csókolóztál?

– Ördög vigyen el, ha én voltam az!

– Hát persze hogy te hagytad magadat ott csókolgatni – mondta az ördög, és bele akarta dugni a lányt a zsákjába. De erre aztán a legény meg a lány összefogtak, és közös erővel úgy elpüfölték, hogy nekem még ma is borsózik a hátam, ha rágondolok. Láttátok volna csak a szerencsétlen kisördögöt tépett ruhájában, kócosán, rongyosan, összekarmolva, rá sem ismertetek volna! Remegett a félelemtől meg a hidegtől.

– Bárcsak vettem volna föl a gyapjúruhámat! – gondolta magában. – Mért is meséltek nekem a szüleim annyi mindent? Hiába kívánnak itt valakit a pokolba, csak tréfából mondják, és azon nyomban meg is bánják. Eddigi tapasztalataim alapján úgy látom, hogy senkinek sincs esze ágában sem a másikat komolyan a pokolba küldeni. Hát mindenesetre jobb élet van nálunk odalent, mint itt, a föld színén. Csak már végre megint otthon lehetnék! De ott még nem tartunk. Ismerem az öregeimet. Ha meglátják az üres zsákomat, még képesek becsapni az orrom előtt az ajtót!

Eközben a kisördög a Des Plains mezőn sétált át. Egyszerre csak egy vadászkutya ugatását hallotta.

– Te haszontalan dög! – kiabált a vadász, miközben vesszővel csapkodta szegény párát. – Még ennek a szép nagy nyúlnak a nyomát sem tudod követni, hanem egykettőre elvesztetted? Nem tudsz te már friss nyomot se rendesen kiszaglászni. Semmi szükségem rád többet. Vigyen el az ördög! Többet ne kerülj a szemem elé, te szemét dög, te!

– Tyúha, de igazad van – szólalt meg erre az ördög, – de ha egy kutyának rossz a szaglása, attól még a hallása jó lehet. Elviszem én a szülémhez házőrzőnek.

– Elment az eszed? Még ilyet! Hogy az én Finette-emet elvidd magaddal? Nem ismersz te engem, ha azt hiszed, hagyom! – És már uszítja is a vadász a kutyáját a kisördögre:

– Fogd meg! Fogd meg!

Finette erre ráugrik az ördögre, és a lába szárába harap. Szegény kisördög úgy sivített és óbégatott, mint a malac, mikor a vágóhídra viszik. Végül mégis sikerült neki elmenekülni.

Nem sokkal később, már nem tudom pontosan, hogy hol, de egy zárda mellett vitt el az útja. Hát hallja ám, hogy egy öreg pap

ezekkel a szavakkal kergette ki a gyerekeket a katekizmusóráról:

– Elegendem van belőletek, lusta, haszontalan birkák! Vigyen el az ördög valamennyiőtőket!

– Szóval magammal vihetem őket? – kérdezte a kisördög. – Éppen útban vagyok a pokolba.

– Minél előbb, annál jobb. Csak megszabadulhassak tőlük végre egyszer s mindenkorra!

– Hallottátok ezt, kis békák? Na, most aztán jöttem velem a pokolba, ott legalább melegebb van, mint itt, a földön.

A gyerekek első pillantásra észrevették a kisördög szarvait, és gyorsan keresztet vetettek. Aztán úgy záporoztak rá a kavicsok, mintha jégeső esne.

A következő pillanatban meg azt hallja a kisördög, hogy Liesel, a pap szolgálója azt mondja a plébánosnak:

– Vigye el az Ördög, ha nem jön most menten ebédelni!

A kisördög azt hitte, megfoghatja a papot karjánál fogva, és már viheti is magával. De addigra ott termett Liesel, és az izzó piszkavassal csapkodott feléje. Erre a kisördög úgy elkezdett szaladni, hogy egy megvadult ló sem száguld gyorsabban. Csak akkor jutott újra lélegzethez, mikor leért a Noir-Emposieu fenekére, és lecsúszott a pokol nagylétráján.

– Ez minden, amit hoztál? – förmedt rá az ördög a pokol kapujában.

– Nincs nekünk mit keresni odafönn a földön. El sem tudod képzelni, milyen ostobák az emberek. Az állatok meg éppen olyan buták. A földhöz képest a pokol valóságos paradicsom!

– Nem fogsz többet siránkozni a hőség miatt?

– Nem én, vigyen el a kakukk! Éppen eleget fáztam.

– Abbahagyod az örökös nyalakodást, makacskodást?

– Ó, hát hogy is lennék én makacs az én feneketlen bendőmmel? Nézzétek csak, milyen gonoszul bántak velem: eldöngettek, megharaptak, ostorral vertek, megpörköltek, kővel dobáltak, a hajamat meg kitépték!

– Nem fogsz többet tiltakozni, ha azt mondom, hogy rakjad a tüzet? És nem panaszkodsz ezután, hogy miért ordítognak az elkárhozottak?

– Odafönn a földön sok mindenhez hozzászóktam. Ott még sokkal többet ordítóznak, mint ideleinn.

– Hát jó, akkor itt maradhatsz. Most már elhiszem, hogy talán mégis lehet belőled rendes ördögöt faragni.

– Kegyetlen ördög lesz belőlem, azt elhiheted. Ha azok közül az emberek közül valaki idekerül, akikkel a földön találkoztam, az készüljön el a legrosszabbra.

Ezt hallva, az anyja a kezébe nyomott egy trágyázó villát, és már mehetett is a kisördög be a pokolba.

Ezzel vége a történetnek.

MESE A CIPÉSZRŐL

Egy Rangiers melletti szeren élt egy fiatal cipész. Pokolian fösvény volt, mikor a bőrt szabta, lelke pedig a pikk ásznál is feketébb.

Sokszor méregbe gurult, mikor a talpat verte föl a cipőre a kalapáccsal, és ilyenkor egy nap százszor is elmondta:

– Mondhatnak, amit akarnak, a pénz mindenható, és akinek van pénze, annak nem kell halálra dolgoznia magát.

Egyik este, mikor csak az ördög tudja, hogy milyen későig volt fönt, hogy megfoltozza a tetőfedő lányának a cipőjét, aki másnap abban akarta keresztelőre vinni szegény kis zabigyerekét, a következő mondat szaladt ki a száján:

– Ha van lelkem, azt is odaadnám az ördögnek, csak adna érte egy aranytallérokkaal teli cipőt.

– Állod a szavadat? – hallatszott erre morogva az asztal alól, és egyszerre csak egy hasított farkú, kecskelábú malac állt előtte. Rettenetes kénzszag áradt belőle.

– Amit mondtam, megmondtam – felelte a cipész, aki abban a percben rájött, kivel van dolga, és nem veszítette el a lélekjelenlétét.

– Rendben van. Ha meghalsz, enyém lesz a lelked, én pedig egy zsák aranyat és ezüstöt adok neked, és ráadásul száz évig élsz majd.

– No, az már szép kor!

– Meghiszem azt. De azért hamarabb is hívhatsz.

– No, az aztán eszembe se jut.

– Kívánom, hogy úgy legyen.

Másnap reggelre ott állt az asztalon egy zsák, tele arany- meg ezüsttallérokkaal. Mondanom sem kell, hogy a cipész egyszeriben a sarokba vágta a kaptafát, a bőrt meg a szurkos drótot, és most már bizony a polgármester lánya sem nevette ki, mikor feleségül kérte. Aztán beköltöztek a városba. De olyan nagy lábon éltek, hogy a pénzük rohamosan fogyott.

Annyi eszük legalább volt, hogy mikor már csak egy korsónyi aranytallérjuk maradt, újra visszaköltözzenek Rangiers vidékére. És bizony a cipészünknek újra el kellett kezdeni a cipőtalpalást: lyukasztotta egész nap a bőrt, varrt és szögeit. Elkekeredett képet vágott a munkához. Olyan volt az arca, ha emberekkel találkozott, mintha azok egy tál szart ettek volna, de őneki még abból sem jutott.

Nem tudott megbékélni azzal a gondolattal, hogy elfolyt a pénzük. Ha legalább lett volna még egy második lelke, amit eladhatna az ördögnek! Így azonban nyomoroghatott százesztendőskoráig!

– Vigyen el az ördög! – mondta egy este a munkájánál ülve. – Én bizony eladom a feleségem lelkét is.

– Készen vagy az útra? – kérdezte abban a percben egy malac az asztal alól. A cipész nyomban felismerte. – Sietek, vedd hát gyorsan a kalapodat, mert menten indulnunk kell.

– De hát mit kapok?

– Hogyhogy mit kapsz? Aztán miért?

– Istenemre! Hiszen a feleségem lelkét kínálom neked.

– Nem adhatod el azt, ami a másé. Hívtál, hogy vigyelek magammal, és most itt vagyok. Na, rajta, gyerünk!

– Ezt nem gondolhatod komolyan.

– Hát nem azt mondtad egy perccel ezelőtt, hogy vigyen el az ördög? Amit mondtál, megmondták. Az ördögöt nem lehet ám olyan könnyen bolonddá tenni, mint egy szegény asszonyt, aki a cipőjét talpaltatja.

Közben a malac olyan fekete lett, mint egy vaddisznó, és bűdös égett szag terjengett körülötte. Két szeme szikrát szórt, a farka meg úgy emelkedett fölfelé, mint a patkány nyelve. Orrlyukain tüzet fújt ki. Felugrott, megmarkolta a cipész nadrágjának az ülepét, és a tetőlyukon át ki akarta cibálni a szabadba. A cipész bennszorult a lyukban, és hangosan kiabálni kezdett. Erre a felesége kiugrott az ágyból, odaszaladt, és lábánál fogva visszahúzta a férjét a szobába. Aztán jöttek a szomszédok. Az éjjeliőr pikájával a malac hátuljába szúrt. A tetőfedő kampós végű hosszú húsfüstölőre akarta felnyársalni, az asszonyok fahasábokkal dobálták. A cipész is majdnem annyit kapott, mint az ördög. Jött a plébános is, és be akarta hinteni a szobát szenteltvízzel, de a sekrestyés tévedésből közönséges kútvizet hozott.

Ekkor megszólalt a polgármester:

– Itt már csak az öreg remete segíthet a tölgyerdőből.

Egy páran elszaladtak érte. Mikor megérkezett az öreg Fromond a botjával, a gonosz eleresztette áldozatát.

– Melyik nyíláson akarsz kimenni? – kérdezte tőle a remete.

– A konyhakéményen át – mondta az ördög.

– És hogyan akarsz kijutni, te pokolbeli zsvány? Szél, tűz, vas, föld, víz vagy kő alakjában?

– Szél alakjában.

– Jól van, akkor hát tűnj el – mondta a remete, és a botjával végigvágott rajta. Erre az ördög olyan keservesen elkezdett jajgatni, mintha disznóölőkést szúrtak volna a torkába. Aztán nyüszített és fütyült, mint a szél, és végül eltűnt a kéményben. Magával sodorta a tetőt is egészen Boisaux-Chevaux-ig. De milyen szerencse, hogy legalább szél képében távozott. Különben fölégethette, szétúzhatta vagy összelapíthatta volna a házat, vagy talán elárasztotta volna azokkal együtt, akik benne voltak.

A FARARANYOZÓ

Volt egyszer egy asszony, annak volt egy kislánya. Egy napon az anya azt mondta a fiának:

– Gyermekekem, mi nagyon szegények vagyunk. Itt van egy, kettő, három szem tojás, eredj és add el. A pénzen vedd meg egy kis cukrot meg kávét, és fizess ki az adósságainkat.

Azzal beletette a tojásokat egy kosárkába, és a kislány útnak eredt Porrenturyba. De még mielőtt elért volna a városig, kiesett a kosár a kezéből. Uramisten! A tojások bizony összetörték! A gyerek sírva fakadt. Akkor odajön hozzá egy ember és megszólítja:

– Miért sírsz, fiam?

– Anyám rám bízott három tojást, hogy adjam el. Mivel a tojások eltörték, most aztán nem tudom, miből vegyek neki cukrot meg kávét. Pedig mi nagyon szegények vagyunk.

– No, ide nézz, fiam! Itt van tíz garas. Vedd rajta két bögrét és egy kis ecsetet. A tojások fehérjét tedd bele az egyikbe, a három sárgáját meg a másikba. Azzal bemegy a városba és azt kiabálsz: Itt van a fararanyozó, megjött a ferezüstöző!

Mikor a gyerek megállt a Cassal Áruház előtt, egy asszony éppen kidugta a fejét az ablakon és megkérdezte:

– Mit beszélsz ott, te gyerek?

– Itt van a fararanyozó! Megjött a ferezüstöző!

– Mennyit kérsz az aranyozásért?

– Kétszáz frankot.

– Hát az ezüstözésért?

– Száz frankot.

– Aztán miért kérsz az aranyozásért kétszáz frankot, az ezüstözésért meg csak százat?

– Hát azért, mivel az arany sokkal szebb, mint az ezüst.

– No jó, gyere föl! Engem bearanyozhatsz.

– Rendben van. De előre kell fizetni, mert sokáig tart a festés után, amíg az arany megszárad.

Az asszony leszámolta a gyerek markába a kétszáz frankot. Aztán egy kanapéra kellett feküdnie és a fiú elkezdte az ecsettel festeni. Olyan alaposan bekente, hogy elhasznált mindent, ami a bögrében volt. Aztán ráparancsolt az asszonyra, hogy egy negyedóráig még maradjon fekvé, mert úgy jobban szárad a festék,

és azzal lement a lépcsőn. A ház ajtajánál mindkét bögrét összetörte és elindult hazafelé. Odakünn találkozott a házigazdával, aki épp hazaért, s kopogtatott az ajtón, de a felesége kikiabált neki:

– Várj még egy percig, amíg megszáradok!

De bizony a férje mégiscsak bement és megkérdezte:

– Mit csinálsz?

– Hát bearanyoztattam a faromat, mivel neked már nem tetszett.

– Hol az a csirkefogó? Ráakadt az éppen neki való tramlira!

Azzal az ember újra kiment, hogy megkeresse a fiút.

A gyerek már egy jó ideje hazafelé tartott, amikor hátranézett, és meglátta, hogy egy ember jön a nyomában. Erre kifordította a kabátját, és odament egy öregasszonyhoz, aki éppen krumplit szedett a földjén. Megkérdezte tőle:

– Mennyit kérsz azért, ha úgy betemetlek ezzel a halom krumpliszárral, ahogy kedvem tartja?

– Mivel nagyon szegény vagyok, öt frankkal is megelégszemfelelte az asszony.

A fiú erre adott neki egy ötfrankost, és azt mondta, hogy guggoljon bele négykézláb a krumpliszárba. Aztán felemelte az asszony szoknyáját, odatérdelt melléje, beledugta az asszony hátuljába a hüvelykujját és várt.

Akkor ért oda hozzá az ember és megkérdezte:

– Mondd, fiam, nem láttál senkit erre elmenni?

– De igen. Egy kis kölyök ment erre az előbb. Mikor észrevett téged, elkezdett szaladni.

– Mit gondolsz, utolérem még?

– Egykönnyen nem, mert nem ismered erre az utakat.

– De te utánaeredhetnél.

– Hát éppen utánamehetnék, de nem mozdulhatok innen, mivel egy méhrajt fogtunk, és az apám elment egy kasért, hogy belerázzuk a méheket. Ha nem fogom be addig ezt a lyukat, amíg visszaér, kiröpül a méhkirálynő, és odalesz az egész raj.

– Hát ha csak ennyi a baj, beledugom én az ujjamat abba a lyukba, míg te idehozod azt a kölyket.

A fiú nem szaporította tovább a szót, hanem elszaladt az állítólagos másik gyerek után.

Egyszerre csak elkiáltja magát az öregasszony a krumpliszárhalom alatt:

– Hallod-e, te gyerek! Most már elég régóta tartogatod az öt frankodért az ujjadat a seggemben!

– Hogy a fene enné meg! – mondta erre az ember. – Nem elég, hogy ez a csirkefogó a feleségemet bebolondította, engem még nálánál is jobban becsapott!

AZ ÖREG LÓ

Volt egyszer egy paraszt, annak volt egy öreg lova. Mivel szegény párát már semmire sem lehetett használni, a paraszt elkergette.

Amint a ló magában ügetett, találkozott egy kocával.

– Hová mégy, te koca? – kérdezte a ló.

– Magam sem tudom. Elzavart a gazdám, mivel már nem tudok fialni.

– Ül fel a hátamra, majd én magammal viszlek.

Ahogy továbbmentek, találkoztak egy öreg kutyával.

– Hát teveled mi van, te kutya?

– Nem tudok többé házat őrizni, így aztán a gazdám elkergetett.

– Ül fel a hátamra, majd én magammal viszlek.

Egy idő múlva találkoztak egy öreg tehénnel. A ló megkérdezte tőle:

– Mit csinálsz itt, te tehén?

– Túl öreg vagyok már a borjazáshoz, így aztán a gazdám kitette a szűrömet.

– Ugoj fel a hátamra, majd én magammal viszlek.

Megint egy darabon továbbügetett a ló, és akkor találkozott egy öreg ökörrrel.

– Hová mégy, ökör sógor?

– Elkergetett a gazdám, mivel már nem tudom húzni a szekeret.

– Ül fel a hátamra a többiekhez. Majd én viszlek.

Pár lépéssel arrább egy öreg tyúk gubbasztott az út szélén.

– Mit csinálsz itt egyedül a széles határban, te tyúk?

– Nem tudok már tojni, így aztán azt mondták, hogy már semmi hasznomat sem veszik a baromfiudvarban.

– Gyere, röpj föl a hátamra. Majd én magammal viszlek.

Azzal a ló megint továbbügetett, és találkozott egy öreg kakassal.

– Ejnye, kakas koma, hová mégy?

– Nincs az én utamnak célja. A gazdám elzavart, mivel már nem tudom meghágni a tyúkokat.

– Hát akkor gyere föl te is a hátamra.

Alig mentek egy kicsit, találkoztak egy kandúrral.

- Mit csinálsz itt, te kandúr?
- Nem tudok már egerészni, így hát a gazdasszonyom nem akart tovább túrni a házában.
- Ülj fel a hátamra, majd én viszlek.

Végül aztán a ló egy üres kastélyhoz ért. A kastélyban rablóbanda ütött tanyát. A ló letette a disznót a trágyadombra, a kutyát az ajtóhoz, a tehenet az istállóba, az ökröt a pajtába, a tyúkot a vizes dézsába, a macskát a hamuba, a kakast meg a füstfogóra, aztán fölballagott a gabonás kamrába.

Az éjszaka kellős közepén hazajöttek a rablók. Mikor a disznó észrevette őket, nekik rontott. Erre a rablók a kapuhoz futottak, hogy a kastélyban keressenek menedéket. De az ajtóban ott állt a kutya, és beleharapott a lábuk szárába. Erre az istállóba menekültek. Ott meg a tehen támadt nekik a szarvával. Beszaladtak a pajtába, de az ökr fölrúgta őket. Mikor vizet akartak inni a vödörből, a tyúk elkezdett csapkodni a két szárnyával, úgy, hogy a fejük búbjától a sarkukig csuromvizesek lettek. Benyúltak a hamuládába tojásért, de a kandúr fölugrott, teleszórta hamuval a szemüket, és még össze is karmolta őket. Akkor fölemelték a fejüket, és fölnéztek a füstfogóra, hogy ott lóg-e még a szalonna? Hát a kakas meg éppen abban a percben az orrukra piszkított. Végül fölmentek a szénapadlásra, de ott meg a ló akkorát rúgott rajtuk, hogy újra lebukfenceztek a létrán. Ettől aztán úgy megijedtek a rablók, hogy hanyatt-homlok elmenekültek a kastélyból. Elmesélték a szomszédoknak, hogy a kastély tele van tolvajokkal, akik nem engedik őket be:

– Az udvaron éppen a trágyás szekeret rakták, és jól megszurkáltak bennünket vasvillával. Erre az ajtóhoz futottunk. Ott már lesben álltak a szolgák, és harapófogóval estek neki a lábunk szárának. Akkor bemenekültünk az istállóba, de ott meg kalapáccsal támadt nekünk a tolvajok vezére. Mikor aztán beszaladtunk a pajtába, ott meg úgy elverték bennünket cséphadaróval, hogy mi sem tudnánkjobban megrakni az ellenségeinket. A konyhában a mosónők leöntöttek vízzel. Mikor ki akartuk szedni a tojásokat a hamuládából, a szakácsnő teleszórta a szemünket hamuval. Legvégül meg akartuk nézni, hogy ott van-e még a füstölt hús a kéményben, de ott meg kőművesek dolgoztak éppen, és az arcunkba csapták a maltert. Utoljára gabonát akartunk lehozni a

padlásról. De ott meg éppen a gabonát mérték, és úgy hozzánk
vagdoszták a mérőt minden erejükből, hogy egész idáig röpültem tőle.

AZ OUTREMONTI VÖRÖS KISKAKAS

Az outremonti vörös kiskakas elment egyszer Florimontba, hogy behajtsa azt a száz aranytallért, amivel ott tartoztak neki. La Croix házáinál összetalálkozott egy rókával. A róka megkérdezte tőle:

- Kis vörös kakas, hová mégy? Kis vörös kakas, hová mégy?
- Florimontba a száz aranyamért.
- Én is elmegyek veled.
- Istenemre, ne tedd! Túlságosan elfáradnál.
- Nem én!

Egy idő múlva megszólalt a róka:

- Kis vörös kakas, én bizony elfáradtam.
- Mássz föl a faromra, majd én viszlek.

A noirboisi tanyánál találkozott a kiskakas egy farkassal. A farkas azt kérdezte tőle:

- Kis vörös kakas, hová mégy? Kis vörös kakas, hová mégy?
- Florimontba a száz aranyamért.
- Én is veled tartok.
- Inkább maradj itt. Egykettőre elfáradnál.
- Én? Hová gondolsz!

Mikor már mentek egy darabot, egyszer csak megszólal a farkas:

- Kis vörös kakas, elfáradtam!
- Hát bújj a fenekembe, majd én viszlek.

Bonfolnál egy tóhoz értek. A tó megkérdezte:

- Kis vörös kakas, hová mégy?
- Florimontba megyek a száz aranyamért.
- Én is veled megyek.
- Inkább ne gyere velem. Hosszú az út és nagyon elfáradsz a gyaloglásban.

- Nem én!

De bizony a tó mégiscsak elfáradt egy idő múlva. A vörös kiskakas odaszólt neki:

- Ha bebújsz a fenekembe, én majd viszlek.

A vörös kiskakas beért Florimontba, és egyenesen ahhoz a házhoz ment, amelyikben az adósa lakott. Mikor a gazdasszony észrevette, hogy jön a vörös kiskakas, így szólt az urához.:

- Itt jön a kis vörös kakas, és a pénzét akarja.

A férje erre azt felelte:

– Öljük meg!

– Várj csak – mondta a felesége. – Ma éjjelre bezárom a tyúkok közé, azok majd kivájják szemét, és akkor holnap reggelre fölfordul.

Ahogy mondta, úgy lett. A vörös kiskakast bezárták a baromfióba, ott aztán a tyúkok nekirontottak a szemének. De akkor megszólalt a vörös kiskakas:

– Róka, róka! Gyere ki a seggemből, és tekerd ki a nyakát az egész bandának!

Nagyot bámult aztán az asszony, mikor másnap reggel kiment a tyúkólba, és valamennyi tyúkját megfojtva találta. A kis vörös kakas pedig élt! Az asszony a féljéhez szaladt és elmondta neki, mi történt.

– Mihez kezdünk vele?

– Figyelj ide, asszony! Bezárjuk a tehénistállóba, aztán elüldözöm a teheneket. Majd meglátjuk, hogyan öklelik föl és tapossák agyon.

Az ember úgy is tett, ahogyan mondta. De mikor már az istállóban volt a vörös kiskakas, megszólalt:

– Farkas, farkas, gyere ki a seggemből és egytől egyig fojtsd meg a teheneket.

Volt aztán sírás-rívás másnap reggel, mikor az ember meglátta, hogy az istállóban szanaszét hevernek a döglött tehenek!

– Várj csak – mondta az asszony –, gondoltam én valamit. Mi lenne, ha a vörös kiskakast bedugnám a kemencébe, és mikor elaludt, meggyújtom rá a tüzet.

Ahogy mondta, úgy tett. De mikor a vörös kiskakas meglátta a tüzet, megszólalt:

– Tó, gyere ki a seggemből, és árassz el mindent!

Az asszony magánkívül volt ijedtében. Elszaladt és odahívta a férjét, aztán együtt könnyörögtek a vörös kiskakasnak:

– Kis vörös kakas! Kis vörös kakas! Csak még egyszer zárd be a segged lyukát! Szívesen megadjuk a száz aranyadat.

AZ IGAZMONDÓ MADÁR

A RÉTOROMÁN NYELVTERÜLET MESÉI

AZ ÓRIÁS LELKE

Egy apa elígérte a fiát egy embernek, akivel utazása során találkozott és kölcsönkért tőle. Nem szívesen ugyan, de a megbeszélte napon elvitte a fiát a tengerpartra, mert úgy beszéltek meg, hogy az ember odamegy érte. El is jött, és magával vitte a fiút. Bevezette egy sötét terembe, ahol az senkit sem látott. Csak éjszakánként tűnt úgy neki, mintha valaki bejönne a terembe, de nem látta, hogy ki az.

Egy idő múlva kinyílnak az ablaktáblák, és látja, hogy odakünn világos nappal van. Ahogy kinéz az ablakon, nagy gyümölcsöskertet látott és a kertben három szép lányt. Mindegyik lány egy csokor virágot tartott a kezében.

A három lány kérdezi tőle, hogyan került ide. A fiú erre elmeséli, hogyan történt minden, és azt is, hogy minden éjjel bejön valaki a terembe, akit ő nem láthat. Kéri a lányokat, hogy segítsenek neki. De azok azt felelik, hogy őket is úgy rabolták el az otthonukból. Ebben a pillanatban becsukódnak az ablaktáblák, és a fiú megint sötétben marad, ugyanúgy, mint azelőtt.

Egy idő elteltével megint kitárulnak az ablaktáblák, és ahogy kinéz, látja a három lányt a kertben a virágcsokraikkal. Egy alkalommal egy darabka gyertyát és néhány szál gyufát adtak neki, és azt mondták, figyelje meg, ki megy be a terembe.

Nemsokára hallja ám, hogy valaki bejön és elrejtőzik az egyik sarokban. Gyufát gyújt, majd a gyertya fényénél meglátja, hogy az az ember van ott, aki bezárta őt – itt alszik a teremben. Gyorsan elfújja a gyertyát, és csendben marad.

Pár nap múlva harmadszor is kinyílnak az ablaktáblák. Látja a három virágcsokros lányt a kertben. Elmondja nekik, mi történt, és azt kérdezi tőlük: nem lehetne-e megölni ezt az óriást. A lányok csak a fejüket rázzák, és azt felelik, hogy ezt az embert sem tűzzel, sem karddal nem lehet elpusztítani. Csak ha valakinek sikerülne az óriás fején széttörni egy szarkatojást, akkor lehetne végezni vele. Mivel a fiú látta, hogy a fal nem magas, kiugrott az ablakon, majd átmászott a kerítésen. A három lány utánakiáltott, hogy ne feledkezzen meg róluk.

Útközben a fiú eltévedt egy nagy erdőben, ott találkozott egy oroszlánnal. Hiába próbált volna menekülni, az oroszlán nyomon

követte. Mikor jobban odanéz, látja, hogy az oroszlán mellett van egy kutya, egy nyúl, egy szarka és egy hangya is. Ezek az állatok azon veszekedtek, hogy melyiküknek van nagyobb becsülete az emberek előtt. Megkérdezték a fiút, hogy akar-e igazságot tenni köztük. Erre ő megijedt: mi lesz, ha az egyiknek fogja pártját, akkor a többiek biztosan elégedetlenek lesznek vele. Így hát mindegyik állatnak igazat adott egy kicsit, de leginkább az oroszlánnak. Az állatok elégedettek voltak a döntésével, és azt mondták neki, hogy jutalmul bármelyikük alakját magára öltheti, ha azt mondja: „Emberből váljak ...” – és hozzámondja a megfelelő állat nevét.

A fiú továbbmegy, és egy városba ér, ahol egy úr szolgálatába áll. Ez megbízta azzal, hogy őrizze a juhait, de lelkére kötötte, hogy a juhokat csak a hegy innenső oldalán legeltetheti, a világért se engedje őket átmenni a hegy gerincén. De bizony a juhok átmentek a hegygerincen, és a fiú utánuk ment. A hegy gerincén szép fennsík volt, és a fiú az egyik bokor tövében meglátott egy szép lányt. Odamegy hozzá és megkérdezi tőle, mit csinál idefönt. A lány azt mondta, hogy ő egy király leánya, akit elrabolt a sárkány, és kérte a fiút, menjen tovább, mert a sárkány mindjárt itt lesz, és ha ott találja, felfalja.

Abban a szempillantásban nagy füst és por támad, és egy rettenetes sárkány dübörög végig a síkon. De a fiúnak eszébe jut, milyen hatalmat adott neki az oroszlán, és megszólal:

– Váljak emberből oroszlánná! – és abban a pillanatban oroszlánná változott.

Az oroszlán a sárkányra támad és legyőzi azt. Miután erre a napra vége a harcnak, azt mondta az oroszlán a sárkánynak, másnapig hagyja békén a királylányt. Aztán így szólt az oroszlán:

– Kenyeret és bort kívánok!

A sárkány meg azt mondta:

– Kenyeret és vizet kívánok!

Erre mindkettő ment a maga útján.

Mikor a sárkány eltűnt, azt mondja az oroszlán:

– Váljak oroszlánból emberré! – és azzal visszaváltozott fiúvá, és hazaterelte juhait a gazdájához. Az már tudta, hogy a pásztorfiú fönt járt a síkon, és rettentően ráripakodott.

Aztán figyelmeztette, nehogy eszébe jusson még egyszer odamenni.

A fiú megígérte, hogy nem megy arra többé, de másnap reggel megint csak a gerincen túli fönnsíkra hajtja a nyáját. Most már két lány ült a bokor tövében. Megkérdezi a második lányt, kicsoda.

– Én a király második lánya vagyok – hangzott a felelet.

Megint megjelenik a sárkány, ugyanúgy, mint az előző napon, és a fiú így szól:

– Váljak emberből oroszlánná!

Mikor oroszlánná lett, rátámadt a sárkányra és sokáig küzdöttek egymással. Ezen a napon egyforma erősek voltak, és hosszú viaskodás után abbahagyták a küzdelmet anélkül, hogy tudták volna, melyikük a győztes. Másodszor is intette az oroszlán a sárkányt, hogy aznap hagyja békében a két lányt, azután így szólt:

– Kenyeret és bort kívánok!

A sárkány meg azt mondta:

– Kenyeret és vizet kívánok!

És azzal mindkettő ment a maga útján.

Amint a sárkány eltűnt, megszólalt az oroszlán:

– Váljak oroszlánból emberré! – és azzal újra emberré változott.

Este a fiú megint hazaterelte a juhokat a városba. Gazdája most is nagyon dühös volt, amiért a fiú felment a síkra, így hát az megígérte, hogy nem megy oda többé.

De másnap már korán reggel megint áthajtotta a juhokat a hegygerincen. Ezúttal három lányt látott a bokor tövében.

Megkérdezte a harmadikat, hogy ő kicsoda. A lány azt felelte:

– Én vagyok a király harmadik lánya, engem is a sárkány rabolt el.

Mikor megérkezett a sárkány rettentő dérrrel-durral, megszólalt a fiú:

– Váljak emberből oroszlánná! – és nyomban oroszlánná változott.

Egész délelőtt viaskodtak, de egyik sem tudta legyőzni a másikat. Akkor az oroszlán odábbmegy, húst eszik és bort iszik, a sárkány pedig kenyeret és vizet.

Ebéd után újra nekifogtak a küzdelemnek, dühödtebben, mint valaha, és az oroszlán darabokra tépte a sárkányt. Aztán megszólalt:

– Váljak oroszlánból emberré! – és miután újra felvette emberi alakját, fogta és felvágta a sárkány hasát. Onnan egy nyúl ugrott ki, és futásnak eredt a fennsíkon át. Erre eszébe jut a fiúnak, milyen hatalommal ruházta fel a kutya és azt mondja:

– Váljak emberből kutyává!

Kutyává változott, utánaeredt a nyúlnak és elkapta.

Erre azt mondja a kutya:

– Váljak kutyából emberré!

Miután újra felvette emberi alakját, felvágja a nyulat, abból egy szarka repül ki. Erre a fiúnak eszébe jut, milyen hatalommal ruházta fel a szarka, és azt mondja:

– Váljak emberből szarkává!

Nyomban szarkává változott, utánarepül a másik szarkának és megöli. Akkor – még szarka képében – azt mondja:

– Váljak szarkából emberré! – és azzal visszanyerte eredeti emberi alakját.

Felvágja a szarkát, és talál benne egy tojást. Elégedetten és boldogan indult útnak, hogy visszamenjen a tengerparti kastélyba, ahova az óriás bezárta őt meg a három lányt. Most már kezében van az az eszköz, amelynek segítségével megölheti az óriást!

De mikor visszatért a tengerparti kastélyhoz, minden ajtót és ablaktáblát zárva talált. Akkor eszébe jutott a hangya és az, hogy milyen hatalommal ruházta fel őt, és sietve így szólt:

– Váljak emberből hangyává!

Hangyává változott, bebújt a kulcslyukon, aztán kinyitotta a kastély ajtaját, és éjfélig elrejtőzött az előcsarnokban. Akkor fogta a szarkatojást, halkán bement a sötét terembe. Ott meggyújtott egy szál gyufát, és széttörte a tojást az óriás fején. Az óriás menten meghalt.

Mikor felkelt a nap, kiment a kertbe. Ott találta a három lányt, és látta, hogy ezek ugyanazok a lányok, akiket a bokor tövében talált. Mivel a fiú bátorsága szabadította meg őket, a lányok azt mondták neki, hogy feleségül veheti közülük azt, aki a legjobban tetszik neki. A fiú a legfiatalabb lányt választotta, és nagy lakodalmat

csaptak. Én szolgáltam fel a levest, de utána úgy farba rúgtak, hogy idáig röpültem tőle.

A CSODÁLATOS ERSZÉNY, A KÜRT MEG A SAPKA

Volt egyszer egy molnár, annak volt három fia. Mikor felnőttek, el akartak indulni világot látni. Mielőtt elbúcsúztak volna egymástól, kölcsönösen megígérték, hogy három esztendő múlva mind a hárman ismét hazatérnek. Azzal útnak eredtek, hárman háromfelé.

A legidősebb fiú nemsokára egy malomhoz ért az erdő közepén. Megkérdezte a molnárt, nem akadna-e munka a számára. A molnár menten felfogadta szolgának, és jó bért ígért neki, de azt nem mondta meg, hogy mennyi lesz ez a bér. A fiú erős és izmos volt, jól dolgozott, és a molnár nagyon elégedett volt a munkájával.

A szolgálta ott maradt három évig. Mikor azután azt mondta, hogy most már haza akar menni, a molnár a háromévi bér fejében egy különböző pénzekkel teli erszényt adott neki. Voltak abban tallérok, frankok és fillérek – és azt mondta neki:

– Ez az erszény sosem ürül ki, annyit fizethetsz belőle, amennyit csak akarsz!

A fiú elfogadta az erszényt, de nem volt igazán elégedett, amikor útnak indult, mert először még látni akarta, igaz-e hát, amit a molnár az erszényről mondott, hogy tényleg sohase fogy ki belőle a pénz, mert különben az az összeg, ami benne volt, elég sovány lett volna háromesztendei bérnek.

Elbúcsúzott a gazdájától, és útnak eredt. Egy vendégfogadóhoz ért, és ki akarta próbálni, hányadán is áll a dolog az erszénnyel. Először pontosan megszámolta, mennyi pénz van benne, aztán bement a fogadóba. Jó ebédet rendelt magának, és amikor a fogadós eléje tette az ételeket, gondtalanul evett, még egy üveg bort is ivott hozzá. Aztán a gazdaasszony összeállította a számlát, és ő annak rendje és módja szerint fizetett az erszényből, majd továbbment.

Egy idő után megállt, és újra megszámolta, mennyi pénz van az erszényben. Hát az utolsó fillérig éppen annyi volt benne, mint előzőleg. Most már elégedett volt. Hiszen ez egy pompás erszény, és ő most már éppen elég gazdag. Így aztán elégedetten és jókedvűen indult tovább. Hogyan fog ő most már segíteni az apjának! Aztán majd megházasodik, épít magának egy szép új otthonot, és sok szép holmit vásárol.

A középső testvér egy idő múlva fölért a hegyekbe, egy nagygazdához. Megkérdezte tőle, nincs-e szüksége szolgára. Az nyomban felfogadta, és szép bért ígért neki, ha három esztendeig nála marad. A fiú elégedett volt az ajánlással, a paraszt meg a fiúval, mert az erős, izmos és jó dolgos volt.

Mikor letelt a három év, a fiú azt mondta, hogy neki most már haza kell mennie. A paraszt akkor a bére fejében egy kürtöt adott neki, és azt mondta, ha abba belefúj, nyomban százezer katona terem előtte, akik készek őt megvédeni, vagy érte harcolni. Szegény fiú eléggé elképedt, hogy háromévi munkájáért csak ezt az egy kürtöt kapta. De azt gondolta magában: Ha a kürtnek valóban olyan ereje van, ahogyan a gazdája mondta, akkor alkalmasint jó hasznát fogja venni, és majd szerez ő magának pénzt akkor a katonáival. Búcsút vett hát a gazdájától, és útnak eredt.

Mikor kiért a dombról egy kis lapályra, elhatározta: mégiscsak kipróbálja ő azt a kürtöt. Azzal elővette és teljes erőből belefúj; – egy szempillantás alatt százezer katona sorakozott fel előtte a síkon, parancsára várva.

– A mennydörgés mennykőbe is, ez aztán a hadsereg! – gondolta magában. – Ezzel már kezdhettek valamit. Így hát elég gazdag vagyok.

Azzal a katonákhoz fordult:

– Rendben van! Engedelmeskedtetek a parancsomnak. Most csak látni akartam, milyen gyorsan tudtok itt teremni. Ma még nincs szükségem rátok, így hát visszamehettek oda, ahonnan jöttetek. De készen álljatok, hogy bármikor hívhassalak benneteket!

Egy mozdulattal elbocsátotta őket, és az egész sereg egyetlen szempillantás alatt úgy eltűnt, mint ahogyan jött. A fiú aztán hazament, nagy elégedetten a kapott bérrel. Ha pénzt nem is kapott a szolgálatért, de rendelkezett egy egész hadsereggel.

A harmadik, legfiatalabb testvér egy magányos völgyben álló kallómalomhoz ért. Ez a kallómalom egy özvegyasszonyé volt, akinek nemrég halt meg a férje. A fiú megkérdezte, nincs-e szüksége szolgára, és az asszony szívesen felfogadta, és jó bért ígért neki, ha három esztendeig ott marad nála. A fiú beleegyezett és ott maradt. Festette és kallózta a végeket. Erős, izmos legény volt,

és égett a kezében a munka, így hát a gazdaasszony nagyon elégedett volt.

De mikor a három esztendő letelt, a fiú nem akart tovább ott maradni. Azt mondta, hogy neki most már haza kell mennie. A gazdaasszonya bér fejében egy aranyat és egy sapkát adott neki, és azt mondta, ha felteszi a sapkát, láthatatlanná, válik. Láttatok volna csak a fiút, hogy megnyúlt az ábrázata, amikor háromévi hűségese szolgálatáért ezt a bért nyomták a markába! De azt gondolta magában: ki tudja, mire lesz még jó ez a sapka? Elfogadom hát és befogom a számat. Azzal aztán el is indult hazafelé.

Amint éppen egy erdőn ment át, egész sereg rablót látott szembejönni kardokkal, puskákkal, pisztolyokkal felfegyverezve. Már messziről kiabáltak feléje, hogy álljon meg és adja oda nekik a pénztárcáját, ha kedves az élete. Ez bizony eléggé veszélyes helyzet volt, de a fiúnak nyomban eszébe jutott a sapka, és föl is tette a fejére. És való igaz, hogy attól a pillanattól kezdve a rablók nem látták. Egyik részük erre szaladt, a többi meg amarra, és az egyik rabló fölkiáltott:

– Itt kell lennie valahol a közelben, mert egy perccel ezelőtt még láttam!

Egy másik meg azt kiabálta:

– Biztosan erre menekült! – De senki se látta.

A fiú kis híján hangosan elnevette magát, látva, hogyan szaladgálnak a rablók kétségbeesetten ide-oda, de volt annyi esze, hogy mégsem nevetett, és amilyen gyorsan csak tudott, hazafelé tartott.

– A mennydörgős mennykőbe is – gondolta magában –, a sapka nélkül most aztán jól néznék ki. Hiába adott volna a gazdaasszonyom akár három-négyszáz frankot is, most lenne nekem jó éjszakát! Ezek pillanatok alatt megkopasztottak volna, és most mehetnék haza egyetlen fillér nélkül. De jó, hogy elfogadtam ezt a sapkát! – És azzal boldogan folytatta útját hazafelé.

Mikor hazaért az apai házba, ott találta a két testvérét is, azok is nem sokkal azelőtt jöttek meg. Az apjuk örült, hogy megint otthon van mind a három nagy fia, és családja meg a szolganép számára finom vacsorát főzetett. Evés után még együtt ültek egy ideig és az apjuk kikérdezte őket, melyiküknek hogy ment sora. Mindegyik

elmesélte a maga történetét. A kűrtről és a sapkáról hallva az öreg csak a fejét rázta, mert azt gondolta: No, ezeknek bizony nem sok haszna lesz. A kürtöt még talán csak lehet használni valamire, de a sapkát teljesen értéktelennek gondolta. Így aztán a két idősebb fivér is kinevette az öccsét, és azt mondták neki, hogy három éven át hiába szolgált. De a fiú azt felelte:

– Jól van, jól, majd meglátjuk, melyikőnk kapta a legértékesebb bért.

Azzal elhatározták, hogy újra világgá mennek, kipróbálják, melyikük bére ér a legtöbbet.

Egy ideig még otthon voltak, ettek-ittak, szórakoztak, persze a legöregebb fiú számlájára, mert mindent ő fizetett ki a tárcájából. Kijavíttatta apja malmát, rendbe hozatta a hozzá tartozó gazdaságot, szüleinek vadonatúj házat építtetett, és olyan szépen berendezte nekik, hogy öröm volt nézni.

Aztán újra útnak eredtek, egyik erre, másik arra. A legidősebb fiú egyenesen a fővárosba ment és megvette magának a főtér legszebb házat, szemben a királyi kastéllyal. Itt akart élni egy ideig, hogy élvezze a pénzét és szórakozzon. Azon nyomban sok szolgát fogadott, meg vett egy négylovas hintót, és ahhoz kocsiszt is tartott. Mindennap kihajtatott, úgy élt, mint valami báró. Nem számított neki, hogy esténként a fogadóban minden bejövőnek italt fizetett, és a pénzt mindig az asztalra számolta nagy büszkén az utolsó fillérig, hogy mindenkinek elállt szeme, szája.

Kis idő múlva már az egész város csak róla beszélt. Egyesek azt mondták, hogy báró, mások meg azt, hogy gróf vagy herceg, vagy talán egy indiai fejedelem, mert tele van arannyal és drágakővel, és annyi a pénze, hogy azt sem tudja, mit kezdjen vele.

A király is látta és hallotta mindezt. Neki is volt szép országa, de pénze annál kevesebb. Csak egyetlen lánya volt, aki már eladósorba került, és a király arra gondolt, hogy férjhez adja, de olyan vőt akart, akinek sok a pénze. Így hát ezt a gazdag fiút szemelte ki, aki nemrégén jött a városba. Nem tudta ugyan, hogy milyen családból való, azt sem, hogy egyáltalán nemesi származású-e. De hát mit tesz az? A fiú gazdag volt és szép, így hát a király meghívta egy ünnepi vacsorára és az utána tartandó bálra a palotába. A királylány szépen mosolygott rá, mire a fiú menten

beleszeretett. Még aznap este elígérkeztek egymásnak. Egy hét múlva kihirdették az eljegyzést, és nagy lakomát rendeztek a népnek.

Egyik nap aztán a menyasszony meglátogatta a fiút, és mikor egyedül maradtak, a fiú elkövette azt az ostobaságot, hogy elárulta: egész gazdagsága abban az erszényben rejlik, amelyik mindig tele van, akármennyit vegyen is ki belőle.

A királylány azon melegében elmesélte ezt az apjának, aki azt tanácsolta neki, hogy lopja el az erszényt. Akkor aztán elkergethetik ezt az idegent, és a királylány választhat magának egy herceget. A lány volt annyira gonosz, hogy ráállt. Egy este sikerült neki belopózni a vőlegénye hálószobájába, ellopta az erszényt, és gyorsan elszaladt. A király aztán bezárta az erszényt egy vasajtós szobába, és a szoba kulcsát a kabátja zsebébe dugta.

Másnap reggel, mikor a vőlegény felébredt, nyomban észrevette a lopást. Ment sietve a királyhoz, mindent elmondott neki, és kérte, hogy segítsen megtalálni a tolvajt. De a király csak végigmérte gúnyosan, és azt mondta, hogy most már nem lesz esküvő, és jól teszi, ha még alkonyat előtt eltűnik a városból, mert különben felakasztatja.

Mit tehetett szegény fiú? Elindult hát, otthagya szép házát, szolgálait, kocsisát, lovait. De a reményt nem adta fel. Majd az a testvére, aki a kürtöt kapta, segít rajta. Ha az a százezer katonájával megtámadja a király székhelyét, majd meglátjuk, nem kapja-e vissza az erszényt meg a királylányt!

Sokáig vándorolt a világban, míg ráakadt a középső testvére. Az hajlandó volt segíteni, és azt mondta:

– Na, látod most már, melyikünk kapta az értékeesebb bért?

A másik ráhagyta, hogy igaza van, mert azt gondolta, most nincs idő a vitatkozásra. A két testvér egyenesen a fővárosba indult. Kevéssel a város előtt megálltak és a középső fiú belefújta a kürtjébe úgy, hogy a hegyek is csak úgy reszkettek belé. Abban a pillanatban ott termett a százezer katona szolgálatukra.

A hír pillanatok alatt elért a királyhoz is, aki alaposan megijedt, hiszen neki csak néhány száz katonája volt. Így azt gondolta, jobb lesz szép szóval próbálkozni. Egész kíséretével kivonult a városból, hogy lássa, mit akar ez a hadsereg? Rémülten ismerte föl a lánya

kérőjét. A fiú megmondta neki: azért van itt, hogy megbüntesse, mivel megszegte az adott szavát, és nem adta hozzá feleségül a lányát. Erre a király elnevette magát, azt mondta, hogy mindez csak tréfa volt. Szívesen feleségül adja hozzá a lányát, és az erszényt is visszaadja, mert csak azért vették el tőle, hogy megráfálják. A két fivér mindezt elhitte, békét kötöttek a királlyal, és visszamentek vele a városba, de előbb hazaküldték a katonákat. Egy hétre rá tűzték ki az esküvőt.

Az idősebbik testvér visszakapta az erszényt. Nyomban vissza is tért a házába, ahol mindent ugyanúgy rendezett be, ahogy előzőleg. Az esküvőre az ország minden nemesét meghívták, és pompás lakodalmat terveztek.

Látszólag minden rendben volt hát, de a királynak nem volt nyugta. Egyik este nagy vacsorát rendezett, és jobbnál jobb borokkal itatta a vendégeit. A két testvér gyanútlanul ivott, és mikor a bor megoldotta a nyelvüket, a középső fiú is elmesélte a sógornőjének, milyen értékes kürtje van. Aztán nyugovóra tértek, és hamarosan mélyen elaludtak. De a királylány jól tudta, hogyan lehet bejutni a szobájukba, ellopta az erszényt is meg a kürtöt is, és elszaladt velük. A király elzárta a két értékes holmit a vasajtós szobába, és a kulcsot zsebre tette.

Másnap reggel a testvérek felfedezték a lopást, de akkorra megjelentek a király poroszlói és kitoloncolták őket a városból. A király azt üzenete nekik, hogy hagyja az életüket, ha a jövőben vigyáznak és messze elkerülik az országát.

Mitévői legyenek? A reményt azért nem adták fel. Most hát meg kellett találni az öccsüket, hogy lássák, tud-e segíteni rajtuk? Hosszas keresés után rá is akadtak, és a legkisebbik fiú menten azt mondta:

– No, majd én megmutatom neki, hányat ütött az óra! És nektek is megmutatom, hogy a háromévi munkáért én kaptam a legjobb bért.

Akkor aztán, amilyen gyorsan csak tudtak, a király fővárosába mentek. Amikor a város elé értek, a legkisebbik föltette a sapkáját, és attól kezdve a másik két fiú már nem láthatta. Még megkérdezte tőlük, merre van a királyi palota és azzal bement a városba.

Ott nagy volt a sürgés-forgás, mert a királylány éppen az esküvőjét tartotta egy herceggel, és összehívták az ország minden részéből a grófokat, bárókat a lakodalomra.

A mi fiunk végigment az utcákon anélkül, hogy bárki látta volna. Eljutott a királyi palotához, és bement, egészen a király és a lánya közelébe. A lány éppen akkor kérdezte az apjától:

– Jól bezártad azt a szobát, ahová eldugtuk az erszényt meg a kürtöt?

– Hát hogyné! – mondta a király. – Nézd, itt van a kulcsa!

– Add ide, felmegyek és megnézem, rendben van-e minden – felelte a lánya, és azzal fogta a kulcsot, és elindult a szoba felé.

A csodasapkás fiú gyorsan a nyomába eredt, vele együtt lépett be a szobába, és menten meglátta, hogy ott van az erszény meg a kürt a falra akasztva. Amint a királylány megfordult, hogy elhagyja a szobát, a fiú gyorsan lekapta a falról az erszényt meg a kürtöt, zajtalanul kiment a lánnyal együtt az ajtón úgy, hogy az semmit sem vett észre. A fiú boldogan tért vissza testvéreihez, és átadta nekik értékes tulajdonukat.

A középső fiú késlekedés nélkül belefűjt a kürtbe, mire a százezer katona nyomban ott termett. Megparancsolta nekik, hogy vegyék be a várost, a királyt pedig fogják el a lányával és a vőlegénnyel együtt. Ez egykettőre meg is történt, mert senkinek sem jutott eszébe védekezni. A királyt meg a lányát csalásaik büntetéseként a helyszínen kivégezték. A hercegi vőlegényt elvitték az ország határáig, és visszaküldték oda, ahonnan jött.

A legkisebb testvér lett az ország királya, így akarta ezt a másik két testvér is, mert ő mentette meg őket. A középső fiú lett a hadsereg vezére, a legidősebb meg a pénzügyminiszter és a király első tanácsadója, így mindketten ott maradtak az öcscsüknél. Nemsokára aztán mind a hárman megnősültek.

Nagy ünnepség volt ez az egész országban, és mivel azon a napon én is éppen abba a városba értem, engem is meghívtak, hogy vegyek részt az esküvőn a királyi palotában. Az volt aztán az esküvői ebéd! Olyan sok finom fogást egész életemben nem láttam. Volt ott mindenféle: sülték, saláták, gomba, fagylalt, amit csak a szem, száj kívánhat. Amikor már eleget ettem és ittam, elmesélték nekem a három molnárfiú egész történetét.

Aztán az egyik szolga fülön fogott, a kastély kapujához vezetett, és úgy farba rúgott, mondván: ég velem, menjek utamra, hogy idáig repültem tőle azért, hogy nektek is elmondjam ezt a mesét.

TREDESIN

Volt egyszer egy ember meg a felesége, akiknek tizenhárom gyermekük volt. Mikor a tizenharmadik megszületett, így szólt az apjuk az anyjukhoz:

– Igazán nem tudom, milyen nevet adjak neki. Már az összes rokonok neve megvan a családukbán, hát hogyan hívjuk?

Az anya azt mondta:

– Tudod mit? Nevezzük el Kis Tizenharmadiknak. – És valóban a kisfiút a Tredesin névre kereszteltették.

Tredesin idő múltával eleven eszű, értelmes fiúvá serdült, csakhogy alig nőtt valamit – mindig ő maradt a legkisebb valamennyi gyermek között. Korán megszerette a könyveket, és mindig azokat bújta, és csodaszép meséket tudott mondani. A zene iránt is nagyon érdeklődött: szépen énekelt, és maga kísérte énekét hegedűn. Mikor a falu fiataljai összegyűltek táncolni, mindig ő muzsikált nekik.

Könyveiben sokat olvasott Franciaország szépségeiről, és egy napon elfogta a vágy, hogy világot lásson. Azt mondta az apjának:

– Apám, szeretnék elmenni Franciaországba. Megnézném, nincs-e szüksége Lajos királynak esetleg egy istállófiúra.

Apjának nem volt ellenvetése, így hát Tredesin búcsút vett minden rokonától és ismerősétől, aztán útnak eredt.

Addig ment, mendegélt, míg egy napon egy gyönyörű franciaországi városba ért. Bement egy fogadóba, és megkérdezte a fogadóst, hol találhatná meg Lajos királyt. A fogadós ránézett és így szólt:

– Szívesen megmondom neked, jó ember: nézz csak oda, látod ott szemben azt a szép épületet? Az Lajos király palotája. Várj egy kicsit: mindjárt jön a szolgája, áld a király teheneit vezeti itatni az istállóból, akkor megkérdezheted, lenne-e hely náluk a számodra.

Tredesin megköszönte a fogadós tájékoztatását, és időtöltésből elővette a hegedűjét, és elkezdett olyan szépen énekelni, hogy a vendégek nem győzték eleget dicsérni. Mindnyájan borral kínálták, és nagy örömet lelték a szép fiatalemberben. Mert Tredesin kicsi maradt ugyan, de nagyon szép volt.

Egy idő múlva felállt, fogta a hegedűjét, és átment a palotához. Kijött az egyik őr, és megkérdezte tőle, mit akar. Tredesin azt felelte, hogy szeretne beállni a királyhoz istállószolgának. Éppen ebben a

pillanatban jött ki a szolga az istállóból sok szép tehenet hajtva. A tehenek nyakában gyönyörű csengők csilingeltek.

Tredesin odament a szolgálhoz és nagy szerényen megkérdezte, nem volna-e számára munka. Az öreg szolga tetőtől talpig végigmérte a fiút, és mivel az tetszett neki, azt mondta:

– Gyere velem az istállóba!

Ott mindketten leültek egy padra, és az öreg kikérdezte Tredesint, hogy mi a neve, és azt mondta neki, hogy szívesen felvonná szolgálának, de előbb meg kell kérdeznie az írnokot.

Tredesin nagyon elégedett volt a válasszal, és nyomban körülnézett, mit csinálhatna. Valahányszor egy tehenlepény lepottyant, odaugrott, fogta a seprűt és egy szempillantás alatt elsöpörte. Nagyon tetszett ez az öregnek, így aztán meghívta Tredesint, hogy kávézzon velük. Uzsonna után Tredesin pipára gyújtott, majd énekelt és hegedült. Mindnyájan csodálattal hallgatták az énekét, még az írno is, aki időközben lejött a szolgálához. És nem hagyták békén Tredesint: el kellett énekelnie valamennyi dalt, amit tudott.

Így hát Tredesint felfogadták istállószolgának és nagyon tetszett neki itt az élet, mert mindenki nagyon szerette. Esténként, mikor kihajtotta az udvarba itatni a teheneket, olyan szépen énekelt, hogy élvezet volt hallgatni.

Egyszer a király éppen az ablakban állt és meghallotta a szép éneket. Odahívta a feleségét és a lányát, hogy azok is meghallgassák a szép éneket, és megkérdezte az írnoktól, ki az, aki énekel. Az írno azt felelte:

– Ez az új istállószolga.

A király így szólt erre:

– Mégiscsak kár egy ilyen jó énekest az istállóban hagyni, eredj le és hívd fel ide, hozzám!

Az írno lement az istállóba, és megparancsolta Tredesinnek, hogy menjen fel a királyhoz. Így hát Tredesin fogta a hegedűjét, ruhát váltott, és fölment a király lakószobájába. Ott aztán elkezdett játszani és énekelni olyan szépen, hogy azon mindenki álmélkodott. A király kézen fogta, és szívélyesen így szólt hozzá:

– Tudod mit, fiam? Ezentúl nem maradsz az istállóban, hanem én majd taníttatlak zenére.

Ezeket a szavakat hallva Tredesin nagyon boldog volt, és szívből hálálkodott a királynak. Nemsokára mindenki megszerette Tredesint, mert ő továbbra is szerény maradt, nem szállt fejébe a királyi kegy. Nem telt bele sok idő, és ő lett a király második írnoka.

Egy idő múlva a király váratlanul búskomor és beteg lett. Éjszakánként nem tudott aludni többé, és egyre szomorúbb lett. Folyton arra gondolt, hogyan vette el tőle ádáz ellensége, a török a legutóbbi háborúban szép szürke lovát. Folyton-folyvást ez a szürke ló járt az eszében, míg végül kihirdettette, hogy annak, aki visszaszerzi neki a lovat, odaadja vagy a lányát, vagy a fele országát. Tredesin is olvasta a hirdetést, és sokáig töprengett, hogyan lehetne megszerezni ezt a lovat.

Egy napon kiment a városból és sűrű erdőbe ért. Egyre beljebb ment az erdőbe, és egyszerre csak egy kis erdei ember állt előtte, aki megkérdezte tőle:

– Mit keresel itt, az én erdőmben?

Tredesin azt felelte, se éjjele, se nappala, mert folyton csak a király szép szürke lova jár az eszében.

Az erdei emberke azt mondta neki:

– Segítek neked, ha megígéred, hogy pontosan egy év múlva ugyanebben az órában idejössz és felkeresel engem.

Tredesin megígérte, hogy eljön. Akkor azt tanácsolta neki az emberke, vigyen magával vattát, amit majd a ló lábai köré csavarhat, aztán menjen Törökországba borkereskedőként, és vigyen magával borkóstolót különböző fajtákból, de azokba tegyen előbb altatót.

Tredesin vidáman és elégedetten tért vissza a városba. Egyenesen a királyhoz ment, és azt mondta, hogy ő elindul Törökországba, hogy visszahozza a szép lovat. A király megörült ennek, csak a királyné, no meg a szép királykisasszony nem akarták elengedni. De Tredesin elindult, és sokáig nem jött vissza.

Hosszú hajózás után egy késő estén érkezett meg Törökországba. Kereskedőnek öltözött, és volt nála egy láda, tele finom óborokkal. Nyomban felment a török császári udvarba, és megkérdezte az egyik szolgát, nem alhatna-e az istállóban. A szolgák beengedték, sőt még vacsorát is adtak neki. Tredesin körülnézett az istállóban, és nem győzte dicsérni a törökök szép marháit. Beszéd közben megkérdezte az öreg szolgát:

– Lovaitok nincsenek?

De az öreg nemigen akart erről beszélni, csak annyit mondott:

– Azok egy másik istállóban vannak.

Aztán leültek az istállóban az asztalhoz, és Tredesin elkezdte itatni őket a borokból. Először olyan bort adott nekik, amiben nem volt altató. Nemsokára jókedvre kerekedtek, és akkor az öreg félrevonta Tredesint és így szólt hozzá:

– Gyere velem, fiam. Bár tilos idegent beengedni az istállóba, azért én megmutatom neked a lovakat.

Tredesin megdicsérte a szép állatokat és megkérdezte:

– Szürke lovak nincs?

Az öreg, aki ekkor már jó kaptos volt, azt felelte:

– Már hogyne lenne! Ha akarod, megmutatom neked azt is, még ha a fejembe kerül is.

És azzal egy egészen kicsi istállóba ment át Tredesinnel, ahol a francia király fehér lován kívül nem volt más ló. Tredesin mindent nagyon pontosan megfigyelt. Aztán újra visszatértek a többi szolgálkhoz, és ekkor elővette Tredesin azt a bort, amelyikbe álmport kevert. A szolgálk tovább ittak, és egyik a másik után aludt el, míg végre valamennyiük feje álomtól elnehezülve az asztalra esett.

Akkor fogta Tredesin a vattát, átment a szürke ló istállójába, körülkötötte a ló négy lábát vattával, és levezette a hajójához. De volt a töröknek egy papagája, az mindig a konyhában volt. Ez a papagáj egyszerre csak teljes erejéből elkezdett kiabálni:

– Török! Török! Tredesin viszi a szép lovadat!

Felébredt a török erre a kiabálásra, hálóingben az ablakhoz szaladt és kikiabált rajta:

Tredesin, te tolvaj gézengúz,
mikor jössz vissza?

Tredesin halkán felelte:

Egy év múlva, egy év múlva,
nekem hasznomra, neked károdra!

És azzal eltűnt a lóval együtt!

Elképzelhetitek, mekkora volt az öröm Franciaországban, mikor egy napon Tredesin megjelent a lóval. A király nagyban hálálkodott neki, de a lányát meg a vagyonát nem emlegette többet, tudva, hogy

Tredesin sokkal szerényebb annál, hogysem magától kérdezné, mi lesz a jutalma. Így telt el néhány hónap.

Egy napon aztán a király megint levert és szomorú lett. Szép kék brokátselyem takarójára gondolt, amelyet a török katonák ugyanabban a háborúban vettek el tőle. Megint kihirdette hogy annak, aki visszaszerzi neki a takaróját, odaadja a lányát vagy a fele vagyonát.

Éppen egy éve múlt, hogy Tredesin Törökországba utazott, és akkor eszébe jutott a kis erdei ember és az ígéret, amit tett. Nyomban úrnak eredt, újra elment abba a nagy erdőbe, és találkozott az emberkével. Megkérdezte tőle, mitévő legyen, hogy vissza tudja lopni a király takaróját a török ágyáról. Az emberke egy vég szövetet adott neki és azt mondta:

– Ha már Törökországban leszel, menj a török ablaka alá és ott bontsd ki ezt a véget; találsz benne egy kötélletrát, amelyen fel tudsz menni a török hálósobájába.

Tredesin fogta az összetekert véget, aztán vidáman és elégedetten visszatért a városba.

Mikor a király meghallotta, hogy Tredesin még egyszer el akar menni Törökországba, visszaszerezni az ő takaróját, nagyon megörült, és azt mondta neki:

– Ha tényleg vissza tudod hozni a takarómat, mindenképpen megkapod vagy a királykisasszonyt, vagy a fele vagyonomat.

Tredesin elindult, és egy este, a fáradtságtól félholtan érkezett meg Törökországba. De azért nem hagyta, hogy bármi más dolog feltartóztassa, hanem nyomban átment a török palotájához. A hálósoba ablaka alatt elővette a szövetvéget és elkezdte kigöngyölni. Ahogy azt az erdei emberke megmondta neki, egyszer csak egy kötélletra bukkant elő belőle. Tredesin nagyon óvatosan ment fölfelé, egyik fokról a másikra, míg az ablak alá ért. Látva, hogy a szoba üres, beugrott az ablakon, vékony, hosszú kötelet kötött a takaróra, aztán újra lement a létrán. Aztán elbújt egy falmélyedésbe az ablak alatt, és várta, hogy a palotaőrök elmenjen, és a török meg a felesége nyugovóra térjenek.

Nem tartott sokáig, már jöttek is, lefeküdtek, és úgy elkezdtek horkolni, mint a kaszások. Most aztán fogta Tredesin a takaróra

kötött kötelet és jó erősen megrántotta. Fölébredt erre a török felesége, oldalba taszította a törököt és azt mondta:

– Mért húzod le rólam a takarót?!

– Az ördögbe is! – mondta a török – nem én húztam le rólad a takarót, hanem te énrólam!

Alighogy újra elaludtak, Tredesin megint rántott egyet a takarón. Erre méregbe gurult az asszony és azt kiabálta:

– Ne húzkodd le rólam a takarót!

A török rávágta:

– Megbolondultál? Eszemben sem volt lehúzni, te húzkodod le folyton rólam, és még éjszaka sem hagysz békében!

Erre elkezdtek mindketten jajgatni és veszekedni, közben pedig Tredesin gyorsan akkorát rántott a takarón, hogy az kiesett az ablakon. A török meg a felesége dühükben nem vettek észre semmit, és Tredesin gyorsan leszaladt a takaróval a tengerhez. De a papagáj most is teljes erőből elkezdett kiabálni:

– Török! Török! Tredesin elszaladt a szép takaróddal!

Alighogy a török ezt meghallotta, hálóingben az ablakhoz szaladt és dühöngve kiabált ki rajta:

Tredesin, te tolvaj gézengúz,
mikor jössz vissza?

Tredesin azt felelte:

Egy év múlva, egy év múlva,
nekem hasznomra, neked károdra!

És azzal eltűnt a takaróval együtt.

Mikor Tredesin hosszú és nehéz utazás után megérkezett a király székvárosába, megint nagy volt az öröm a palotában. A király nagyban hálálkodott Tredesinnek, de ez alkalommal sem akart többé tudni arról, hogy ígéretét teljesítse.

Így múlt el megint egy esztendő, és egy este Tredesin nagy illendőséggel megkérdezte tőle, mi lesz a bérével. A király nem tudta, mit feleljen. De aztán az jutott eszébe, hogy még egyszer elküldi Tredesint Törökországba, így hát azt mondta neki:

– Jól van, megadom neked, amit kérsz, de csak egy feltétellel! Még egyszer elmegy a törökhöz és elhozod a beszélő papagájomat, mert azt is tőlem lopta el.

Magában pedig azt gondolta a király: Ez alkalommal nem fog többé visszajönni, mert biztos, hogy elfogják, és akkor megvan a lovam meg a takaróm anélkül, hogy adnom kellett volna érte valamit!

Tredesin megint elment az erdei emberkéhez, hogy tanácsot kérjen tőle. Az emberke így szólt hozzá:

– Ne félj, segítek neked. Nézd csak, van itt egy doboz bonbon, ezekben altató van. Fogd és adj belőle a papagájnak.

Tredesin újra elindult hát, pedig a királykisasszony mindenáron vissza akarta tartani. Ezúttal rongyos ruhába öltözött, hogy úgy nézzen ki, mint valami koldus. Este későn érkezett Törökországba, és bement a palotába anélkül, hogy az őrök felfigyeltek volna rá. Nyomban a konyhába ment, és így szólt a szakácsnéhoz szomorú arccal:

– Az isten szerelmére, adjatok nekem valamit enni! Jó pár napja már, hogy nem volt meleg étel a számban.

A szakácsné megszánta a szegény ördögöt, és adott neki egy tányér meleg levest.

Mialatt Tredesin evett, bejött a konyhába a király inasa. Meglátta a koldust, alaposabban szemügyre vette, és egyszerre csak felkiáltott:

– Fogjátok meg ezt a tolvajt! Fogjátok meg! Ez az a csirkefogó Tredesin, aki ellopta a török lovát meg a takaróját!

Az inas kiabálására odaszaladtak az összes szolgák meg a szolgálók, végül maga a török is előjött. Alig látta meg Tredesint, elkezdett kiabálni:

– Fogjátok meg! Akasszátok fel! Vigyétek azon nyomban a malomba, és dobjátok a malomkövek közé, hogy halálra zúzódjon!

Tredesin térdre esett előtte és könyörgött:

– Tegyetek velem, amit akartok, csak, az istenért, nehogy kenderkötéssel kötözzetek meg, mert a hasam nagyon csiklandós, és az lenne számomra a legszörnyűbb halál.

Erre a török ráordított:

– Éppen, hogy így fogsz meghalni! Fogjátok meg, és kössétek egy kenderkötéssel a konyhaajtóhoz!

A király parancsát teljesítették, és Tredesin kiabált és könyörgött, hogy hagyják meg az életét.

– Erre az éjszakára még életben hagylak – mondta a török –,
de holnap hajnalban felakasztatlak!

Alighogy egyedül maradt Tredesin, elvágta a kenderkötelet.
Odament a papagáj aranykalitkájához és halkán megkérdezte:

– Papagáj, akarsz bonbont?

A papagáj nyomban azt felelte:

– Igen, akarok! Akarok!

Így aztán kapott egypár bonbont, és hamarosan elaludt. Akkor
a mi Tredesinünk fogta a kalitkát papagájostól, kiugrott az ablakon,
és ahogy csak tudott, szaladt le, a hajójához. De alighogy
behajózott, fölébredt a papagáj, és elkezdett kiabálni:

– Török! Török! Tredesin visz magával! Tredesin visz magával!

A török most is odaugrott hálóingesen az ablakhoz, és
félőrülten a dühtől azt kiabálta:

Tredesin, te gézengúz,
mikor jössz vissza?

Mire Tredesin azt felelte:

Soha többé, soha többé, soha többé!

És ezzel elhajózott a papagájjal együtt.

Közben a francia királynak rossz napjai voltak. Felesége és a
lánya állandóan szemére vetették, hogy a szegény Tredesint
harmadszor is elküldte Törökországba. Különösen a lánya volt nagy
gondban, mert az közben titokban beleszeretett Tredesinbe.

Gondolhatjátok hát, mekkora volt az örömük, amikor Tredesin
egy szép napon egészségesen és jókedvűen megjelent a papagájjal
együtt. A király kézen fogta, és azt mondta neki:

– Most már elnyerted a lányomat.

Nemsokára szép nagy lakodalmat tartottak a palotában. Ettek,
ittak, egész éjjel táncoltak, az egész társaság olyan jól szórakozott,
mint még soha, és ezzel vége a mesének.

SZENT JAKAB GALÍCIÁBAN

Egy embernek hét fia volt. A tél folyamán beteg lett az ember. Akkor azt mondta:

– Ha meggyógyulok, elmegyünk a galíciai Szent Jakabhoz búcsút járni.

Mikor kitavaszkodott, így szólt a fiaihoz:

– Tudjátok, hogy megígértük, ha meggyógyulok, elzarándokolunk a galíciai Szent Jakabhoz?

És a fiúk így feleltek:

– Igen apám, menjünk el – és elhatározták, hogy mindig a szabadban fogják tölteni az éjszakát, és csak hideg ételt esznek. Éjszakánként őrt álltak. Minden éjjel másik tartotta közülük az őrseget, mialatt a többiek aludtak.

Az első éjszakán a legidősebb fiú állt őrségen, majd sorban, a koruknak megfelelően, egymás után mindegyik örködött egy éjszaka.

A hetedik estén egy erdőbe értek. Ekkor a legkisebbikre került az őrt állás sora. Egy ideig ott állt őrségben, aztán így szólt magában:

– Nagyon írnom már, hogy itt álljak ébren, és semmit se csináljak. Én bemegyek az erdőbe.

Magával vitte a puskáját. Ahogy egy darabon beljebb ment, egyszer csak világosságot lát.

– Én bizony utánajárok, mi ez a fény.

Látta, hogy a világosság egy rablóbarlangból jön. Harminc rabló volt odabenn, akik ettek, meg egy öreg, aki fölhordta nekik a gombócot. A fiú azt gondolta magában:

– Ki tudja, nem kellene-e belelőnöm egy golyót a rablóvezér szájába, aki ott, az asztalfőn ül?

Azzal megtölti a puskáját, és a fővezér szája közepébe lő, amikor az éppen egy villájára szúrt gombócot akart lenyelni. Arra sietve fölugrik a többi huszonkilenc, és azt mondják a fiúnak, ha ő ilyen jó vadász, hátjöjjön be, mert ha megpróbál elmenekülni, hát isten legyen neki irgalmas. A fiú bátran bemegy a barlangba, és a rablók így szólnak hozzá:

– Ha ilyen jó vadász vagy, ma este velünk jössz. A közelben van egy kastély, mi már többször jártunk ott rabolni, de az erkélyen

van egy kutya, és ha az neszt hall, nyomban elkezd ugatni, így aztán mindig hiába jártunk, sohasem sikerült lopnunk onnan. De te, aki ilyen jó vadász vagy, lödd le, amint egyet vakkant.

– Megteszem én.

Így hát elindultak, és elértek a kastély közelébe. Akkor a rablók azt mondják:

– Nézd csak! Azon az erkélyen tűnik fel a kutya.

És az jött is menten, hogy föllármázza a kastélyt. A fiú belelőtt a kutya szájába, és az abban a percben kimúlt, s elnyúlt a földön. Altkor a rablók rögtön nekiláttak kampós létrákat támasztani a falakhoz, hogy az ablakon bemászhatnak. De a vadász megszólalt:

– Álljatok meg! Nem így kell ezt csinálni.

A rablók megkérdezték tőle: hát hogyan.

– Először hagyjatok engem fölmenni, hogy körülnézzek, csendes-e minden. Ha aztán azt kiáltom: gyertek!, akkor induljatok, de különben ne.

Erre a rablók belátták, hogy igaza van.

A vadász nekilendül, fölmegey a létrán és be az ablakon, ami nyitva állt. Csendben meggyújt egy gyufát, és látja, hogy egy asztalon gyertya áll, azt meggyújtja, s körülnézve a szobában, látja, hogy a királylány úgy alszik ott az ágyban, mint a mormota. A falon egy kard meg egy üveg függött, és az volt alája írva, hogy aki ebből az üvegből iszik, olyan bátor lesz, hogy ötszáz rablót is megöl azzal a karddal.

Gyorsan ivott hát a vízből, és levette a kardot a falról. Aztán szemügyre vette a királykisasszonyt, aki az ágyban aludt.

– Igazán kár lenne ezt a szép teremtest megölni – mondja magában. Odament és egy ollóval levágott néhány fürtöt a lány hajából, papírba tette és magával vitte. Aztán leszólt, hogy jöhetnek a többiek is:

– Gyertek, gyertek!

És a rablók egymás után fölmentek a létrán, és bementek az ablakon. A fiú meg egymás után levágta mindegyiküknek a fejét, és ledobta a padlóra. Aztán sorba mindegyik fejből kivágta a nyelvet, egy zsebkendőbe tette, és elrakta a zsebébe. Azzal visszatért az apjához és testvéreihez, akik még mindig mélyen aludtak.

Nem szólt az övéinek semmit arról, hogy mit tett azon az éjszakán. Reggelre kelve továbbindultak, és mentek Szent Jakabhoz Galíciába.

Másnap, mikor az inas bevitte a reggelit a királykisasszonynak, látták, hogy ott hevernek a padlón a megölt rablók. Gondolhatjátok, milyen izgalom támadt a kastélyban. Akkor megszólal a királykisasszony:

– Ki tudja, ki volt az, aki megmentette az életem azzal, hogy megölte ezeket a rablókat? Mert csakis hozzá megyek feleségül, senki máshoz!

Akkor az inas azt mondta, hogy ő ölte meg a rablókat. De a királykisasszony ezt nem akarta elhinni, hanem kihirdettette, aki bizonyítékot tud szolgáltatni arra, hogy ő ölte meg a rablókat, ahhoz megyek feleségül és senki máshoz. A palota mellett fogadót nyitott, és ezt íratta a bejárat fölé: „Ide mindenki beléphet, ehet és ihat anélkül, hogy fizetne érte, ha elmeséli eddigi életének történetét!” Ő szolgálta ki a vendégeket, akiknek egész életüket el kellett mesélni.

Az apa és fiai már visszaútban voltak Galíciából, és útjuk a fogadó előtt vitt el. A legkisebbik fiú megszólalt:

– Menjünk be ide, látjátok, hogy ki van írva, hogy ingyen ehetünk és ihatunk.

Az apja rászólt:

– Nem. Hiszen megígértük, hogy csak hideg ételt eszünk.

– Azért csak menjünk be az ivóba: ha meleg ételt szolgálnak fel, mi kérhetünk sonkát és szárított húst, azért még nem kell meleget ennünk.

– Akkor hát menjünk be – mondják a testvérek, és azzal belépnek.

Alaposan hozzáláttak az evés-iváshoz. Mikor befejezték, odaszólt nekik a lány, hogy most már el kell mesélniük eddigi életüket:

– Kezdje közületek a legidősebb.

De az azt feleli:

– Ó, én nem tudok másról mesélni, csak arról, hogy egész életemben dolgoztam és küszködtem, hogy fölnevelhessem a hét fiamat. A múlt télen beteg lettem, és akkor megesküdtünk, hogy ha

meggyógyulok, elmegyünk búcsúra Szent Jakabhoz Galíciába, ahonnan most már visszafelé jövünk. Mást nem tudok mesélni.

A legidősebb fiú így szólt:

– Én mindig együtt voltam apámmal és a testvéreimmel, másról nem tudok beszélni.

És a többi fivére is ugyanezt mondta.

A hetedik is ugyanezt mondta először, de aztán:

– Azon az éjszakán, amikor rám került az őrt állás, míg az apám és a testvéreim aludtak, én unatkoztam, és azt mondtam magamban: Én bizony bemegyek ebbe az erdőbe, hadd nézzem, látok-e ott valamit. És láttam valami világosságot, hát közelebb mentem. Benéztem az ablakon, hát odabent harminc rabló ült a vacsoránál, és egy öreg a maga főzte gombócokat tálalta föl éppen. Gondolom magamban, jó lenne annak, aki az asztalfőn ül, a szájába löni. Azzal fogom a puskámat és bummm! épp a szája közepébe találtam. Erre azt mondják a rablók: Ha te ilyen jó lövő vagy, gyere be, nem lesz semmi bántódásod.

Megszólal erre az apja:

– Kedves fiam, micsoda jazukságokat mesélsz itt összevissza? Még majd mindnyájunkat bezárnak miattad. Királykisasszony, bocsásson meg neki, nem tudja, mit mond, bolond szegény.

– Maradjatok csendben, és hagyjátok, hadd meséljen! – mondja erre a királykisasszony. – Beszélj csak tovább!

A fiú meg folytatja:

– A rablók azt mondják: ma éjjel velünk jössz; van itt nem messze egy kastély, mi már többször jártunk arra, lopni akartunk, de van egy kutya az erkélyen. Így hát ha az elkezd ugatni, lőj a szájába. – Megteszem én. – Így aztán elmentünk a kastélyhoz. A kutya nyomban kint termett az erkélyen, én meg egyből lelőttem.

Idáig érve az apja megint közbe akart szólni, mint előbb, de a királykisasszony rászólt, hogy maradjon csendben, és hagyja a fiát beszélni, mert:

– Amit ő mond, színtiszta igazság.

A fiú meg folytatja:

– Akkor a rablók kampós létrákat hoztak elő, hogy azokon bemásszanak a kastélyba. De én azt mondom nekik: Álljatok meg! Ne úgy! Majd én felmegyek először, hogy megnézzem, csendes-e

minden. — És felmentem a létrán, be az ablakon. Ott volt egy szép szőke lány, aki nyugodtan aludt. A falon felakasztva egy kard és egy üveg, alatta a felirat: aki ebből a vízből iszik és kezébe veszi ezt a kardot, olyan bátor lesz, hogy ötszázat is megöl! – Én megittam a vizet és fogtam a kardot, és azt mondtam a rablóknak: – Gyertek, gyertek! Jöttek is, egymás után, én meg mindegyiknek levágtam a fejét és kivágtam a nyelvüket.

Azzal bizonyítékul elővette a zsebkendőjét és megmutatta a nyelveket.

– Aztán fogtam egy ollót, ami ott feküdt az asztalon, és az alvó lánynak a hajából levágtam néhány fürtöt. – Azzal kivette a tarisznyájából a papírt, szétgöngyölte, és fölmutatta a hajfürtöket.

– Ezeket az én hajamból vágta le – feleli erre a királykisasszony –, nézzétek csak, innen hiányoznak; így hát te leszel a vőlegényem, senki más!

Így a legkisebbik fiú feleségül vette a királylányt, és jó sora lett neki is, az apjának meg a testvéreinek is. Mindez azért történt így, mert elzarándokoltak Galíciába Szent Jakabhoz.

Utána megfogták az inast, és megkérdezték tőle, valóban ő volt-e az, aki megölte a rablókat? És ő azt felelte, hogy ő volt bizony, senki más. Akkor kérdezték tőle, hogy mit csinált a rablók nyelvével. Azt mondta, hogy a szájukban hagyta. Hát akkor nézze meg, hogy egyik rablónak sincs meg a nyelve. És büntetésül egész életére börtönbe zárták.

A NAPHERCEG

Volt egyszer egy anya és egy apa, akiknek négy gyermekük volt: egy felnőtt lányuk és három még kiskorú fiuk. De az apa hozzá akarta adni a lányát valakihez, aki őneki tetszett, és mivel a lány nem akart beleegyezni, meg akarta ölni.

Egy napon a lány azt mondta az anyjának, nézze meg, mi van fölírva annak a szobának a falára, amelyikben ő alszik. Mikor aztán az anyja bement a lány hálókamrájába, ezt a föliratot találta a falon: „A ti lányotok az én menyasszonyom, én pedig a napherceg vagyok.” Mire az anya visszatért a szobába, a lánya eltűnt. Elvitte magával a napherceg.

Ettől kezdve az anya mindig szomorú volt és sokat sírt. Észrevette ezt a három fiú is, és mikor felnőttek, kérték az anyjukat, mondja el nekik, miért olyan szomorú mindig.

Attól kezdve aztán, hogy anyjuktól megtudták, mi lett a sorsa a testvérüknek, nem volt többé nyugtuk. A legidősebb fiú felnyergelte az istállóban a legszebb lovat, és elindult megkeresni a napherceget. Hosszú-hosszú út után egy nagy házhoz ért, ahol odakötötte a lovat a kapufélfához. Akkor kijött egy asszony, és azt mondta, hogy menjen a lovával az istállóba, mert itt a kapunál nem tűrnek semmiféle állatot.

Mikor a fiú bevezette a lovat a szomszédos istállóba, megkérdezte tőle az asszony, mi járatban van.

– Ó, én a nővéremet keresem, akit a napherceg vett feleségül!

– Akkor te az öcsém vagy – felelte az asszony, és megölelte a fiút, aztán együtt bementek a napherceghez. A fiú kérte a napherceget, engedje haza egy napra a nővérét, hogy meglátogassa még egyszer az anyját.

– Megengedem – felelte a napherceg –, ha egy napig őrzöd a juhaimat. Annak a jeléül azonban, hogy úgy őrizted őket ahogyan kell, este hoznod kell nekem abból, amit a juhok esznek.

A fiú azt gondolta: Ez nem lesz nehéz. Reggel aztán jó korán fölkel, és elindult a napherceg juhaival.

A nyáj hamarosan egy mély völgybe ért. A juhok minden fáradság nélkül átkeltek a völgybéli folyón, de a fiú nem tudta, hogy jusson át a túlsó partra. Mivel a juhok látták a víz túlsó oldalán, hogy a pásztor lemaradt, visszaküldték két öregebb juhot. Ezek

megértették a fiúval, hogy kapaszkodjon bele a farkukba. De a fiúnak hiányzott hozzá a bátorsága, nem merete megtenni, amit a juhok kívántak. Estig ott várt a völgy innenső oldalán, és mikor a juhok visszajöttek, tépett egy kis füvet, azt beletette a tarisznyájába, mert azt gondolta, hogy a juhok csak ilyenent legelhetnek.

Mikor hazaértek a napherceg házához, a juhok először a hercegnek, aztán a feleségének, majd végül a pásztornak bókkoltak egyet. A fiú aztán megmutatta a hercegnek a füvet, amit a tarisznyájában hozott.

– Az én juhaim nem esznek ilyenent! – mondta neki a herceg, és a fiú szomorúan hazament.

Akkor a középső fiú akart próbát tenni, mi történne, ha ő őrizné a napherceg nyáját. De neki sem volt bátorsága a juhok farkába kapaszkodni, s végül is ott maradt a völgy innenső oldalán.

Estére szakított néhány falevelet, belerakta a tarisznyájába, és elvitte a naphercegnek. A leveleket látva a napherceg azt mondta:

– Nem őrizted a juhaimat, így hát a nővéred nélkül kell hazatérned!

Mivel ez a fiú is hazament anélkül, hogy teljesült volna a kívánsága, fölkerekedett a legkisebb testvér is, hogy megkeresse a nővérét. Soknapi és -évi út után érkezett meg a ház elé, ahol a napherceg lakott. Nővére kijött a házból, amikor a kapufélfához akarta kötni a lovát. És mikor a napherceg meghallotta, mit akar, ugyanazt kérte tőle, mint a fivéreitől.

Alig pirkadt, a fiú elindult a juhokkal. De mikor leértek a patakhoz a völgybe, ő hagyta, hogy a juhok áthúzzák maguk után a túlsó partra, mert azok visszajöttek érte ugyanúgy, ahogy a két fivéréért.

A víz túlsó partján aztán látta a fiú, hogy a juhok bemennek egy kápolnába, és amint beléptek a kápolna ajtaján, emberekké változtak, és a kápolnában mise volt. A kápolna mellett egy vendéglő állt, a mise után bementek oda, és finom ebédet ettek. Ott látta a fiú, milyen finom, ízletes ételeket esznek a juhok, és a legjobb süteményből eldugott egy darabkát a tarisznyájába. Mikor este hazafelé terelte a nyáját, a két öreg juh megint áthúzta a folyón. Mikor aztán a házhoz értek, a nyáj először neki bókkolt és csak azután a hercegnek meg a feleségének. Mikor pedig a fiú

megmutatta a hercegnek a süteményt, az segítette, hogy ő és a nővére másnap reggel már otthon lehessenek. A lány otthon maradt estig, de amikor a nap lement, örökre eltűnt.

A MOSTOHALÁNY

Egy férjes asszony télen belevágott az ujjába. Lement az udvarra, vérét a hóba csorgatta és azt mondta:

– Azt szeretném, ha lányom születne, olyan piros, mint a vér, olyan fehér, mint a hó, és fekete, mint a faszén!

Nemsokára kislánya született, ahogy kívánta, aki fehér volt, mint a hó és piros, mint a vér, haja pedig szénfekete. De az anya meghalt, a kislány apja pedig újra megnősült.

A mostohája ki nem állhatta a kislányt, és megparancsolta egy vadásznak, hogy vigye ki a lányt az erdőbe és ölje meg. A nyelvét pedig hozza el neki, hogy meggyőződjön róla, miszerint a vadász valóban megölte a lányt. A vadász engedelmeskedve a parancsnak fogta a kislányt és kivitte az erdőbe. Mikor a lány látta, hogy a vadász meg akarja ölni, könyörgött, hogy ne bántsa. Míg a lány kérlelte, egy róka ment el mellettük és így szólt a vadászhoz:

– Öljd meg engem a lány helyett!

A vadász lelőtte a rókát, kivágta a nyelvét, és azt vitte el a kislány nyelve helyett a mostohának, a lányt pedig futni hagyta.

A kislány sokáig bolyongott az erdőben, míg végül az erdő túlsó végén egy kunyhóhoz ért. Bement és az asztalon hét tejesbögrét látott, meg hét tányért, mindegyiken egy darab kenyér feküdt. Minden darab kenyérből evett egy falatot és minden csészéből ivott egy korty tejet. Az asztal mögött hét ágy állott. Mindegyiken főihajtotta a takarót, és végül a legutolsóba belefeküdt.

Estefelé hét törpe jött haza a kunyhóba. Egyik a másik után sorban mondogatták:

– Valaki leharapott egy darabot a kenyereimből!

– Valaki ivott a tejemből!

Mikor pedig le akartak feküdni, mind azt mondták:

– Föl van hajtva a takaróm!

Az utolsó ágyban azután megtalálták az alvó kislányt. Az a törpe, amelyik ebben az ágyban szokott aludni, nem akarta, hogy a lány ott maradjon. De a kislány azt mondta, ne féljenek tőle, hiszen ő nem bántja őket, és ha itt maradhat, vezetni fogja a háztartásukat. Ebbe a törpék is beleegyeztek.

Reggel, mikor a kislány fölkel, azt mondták neki a törpék, hogy ha rendben tartja a házukat, ott maradhat. A kislány elégedett volt

ezzel, és ott maradt a törpéknél. Mielőtt azok elmentek, figyelmeztették a kislányt, hogy amíg ők nincsenek otthon, senkit be ne eresszen a házba.

De amikor a törpék már elmentek, jött egy öregasszony és bekopogott az ajtón. A mostohája volt a lánynak, öregasszonynak öltözve. A lány nem akarta beengedni, de az öregasszony addig kért és rimázkodott, míg végül mégis beengedte. Mikor az öregasszonynak öltözött mostoha bejutott, egy fűzöt ajándékozott a lánynak, és maga segített neki fölvenni. De ez a fűző meg volt mérgezve, és amikor a lány fölvette, élettelenül esett össze. A mostohája pedig nyomban otthagyta.

Mikor a törpék hazaértek, a földön találták a lányt, és belefektették az ágyba. Mikor magához tért, megkérdezték tőle, miért engedett be mégis idegent a házba. A lány elmesélte, mennyire rimázkodott neki az öregasszony, úgyhogy végül is nem tudott neki ellenállni, aztán elmondta, hogyan járt a fűzővel. A törpék nagyon haragudtak, és ismételten figyelmeztették a lányt, hogy senkit be ne engedjen a házba, amíg ők nincsenek otthon. Ha még egyszer beenged valakit a házba, akkor megsütik egy serpenyőben. Azzal a törpék megint elmentek.

Alig hagyták el a házat, megint megjelent a mostoha az ajtó előtt öregasszonynak öltözve. A lány kinézett az ablakrésen, és azt mondta, hogy senkit sem szabad beengednie. De az öregasszony értette a módját, hogyan mondjon szépeket a lánynak, és végül rá tudta beszélni, hogy az mégiscsak beengedte. Mikor már bent volt, kérte a lányt, hogy egye meg azt az almát, amit neki hozott. De alig harapott bele a lány az almába, megint élettelenül esett össze, és a mostohája gyorsan elszaladt.

Mikor a törpék hazaértek, a padlón fekvé találták a lányt. Nagyon megharagudtak, hogy megint beengedte az öregasszonyt, és elkezdtek vitatkozni, megsüssék-e a lányt a serpenyőben vagy sem. Mivel a többségük kitarzott amellett, hogy hagyják életben, ágyba fektették, és megpróbálták magához téríteni. Aztán megegyeztek egymás között:

– Tizen közülünk elhagyják a házat, ketten pedig elrejtőzünk itt, az ágyban!

Ahogy mondták úgy tettek. Ketten közülük elbújtak az ágyukban, a másik tíz törpe pedig elment. Mielőtt kimentek az ajtón, megparancsolták a lánynak, hogy most aztán csak engedje be az öregasszonyt, ha jön és kopogtat.

Alig ment ki az ajtón a tíz törpe, jön ám a mostoha megint öregasszonynak öltözve, és kopogtat a kunyhó ajtaján.

Mikor aztán már bent volt a szobában, a két törpe megölte. Akkor aztán a kislány ott maradt a törpéknél, míg csak meg nem halt.

AZ IGAZMONDÓ MADÁR

Egy reggel egy molnár nagy nehéz ládát talált a malomkeréken. Gyorsan fogta a ládát, kinyitotta, és három gyermeket talált benne, bőrük tejfehér volt, arcuk piros, mint a bor, a homlokukon meg egy aranyos csillag – két fiú és egy kislány. A molnár elcsodálkozott, és a feleségéhez vitte a kicsinyeket, és mivel nekik úgysem volt gyermekük, elhatározták, hogy felnevelik őket, mintha a sajátjaik lennének.

Mikor a gyermekek felnőttek, a molnár elmondta nekik az igazságot: hogy nem az ő gyermekei, és azt sem tudja, honnan kerültek őhöz. Ettől kezdve a fiúk egyre faggatták a molnárt, mondja meg, ki az, aki megmondhatná nekik, honnan valók. Hosszas könyörgésükre a molnár azt felelte:

– Azt bizony csak az igazmondó madár tudja, az pedig valahol egy kastélyban él!

Ezután a fiatalabbik fiút sehogy sem lehetett többé otthon tartani. Másnap reggel fölült a molnár fekete lovára, és elindult megkeresni az igazmondó madarat. Telt-múlt az idő, és a fiú csak nem tért vissza.

A következő tavaszon az idősebbik fiú is útnak eredt, hogy megkeresse az igazmondó madarat meg a testvérét, de ő sem tért vissza.

Akkor aztán már a lány, akit Amáliának hívtak, szintén nem akart tovább a malomban maradni. Fogta a molnár fehér lovát, és elindult vele világgá, hogy megkeresse az igazmondó madarat meg a két bátyját. A molnár meg a felesége annyit sírtak, mikor Amália elment, hogy a szemük egészen vörös lett a sírástól, mert a lány szép volt és olyan jó, mint egy angyal.

A lány bátran lovagolt át egy nagy sötét erdőn, míg találkozott egy öreg anyókéval, aki így szólt hozzá:

– Tudom, hogy az igazmondó madarat keresed, meg a két fivéredet. Ha mindezt el akarod érní, akkor sose nézz hátra, bármi történjék is!

A lány megköszönte a jó tanácsot, és megígérte, hogy sohasem fogja elfelejteni, azzal továbblovagolt. Egy mély tó mellett fölfedezett egy meredek hegyet, annak a tetején egy szép nagy kastély állt. Leugrott a lány a lováról, amilyen gyorsan csak tudott,

fogott egy botot, és elkezdett fölfelé mászni a hegyre. Hallotta, hogy mögötte folyton kiabálják:

– Amália! Amália! – és nagy lárma ütötte meg a fülét.

De Amália nem nézett vissza, hanem gyorsan lépdelt előre. Végül egy szép zöld márványkastélyhoz ért. A kastélynak magas tornyai voltak és aranyos teteje. De a kapuja előtt egy borzalmas erdei ember állt kezében egy fenyőfával; az őrizte a házat, és senkit sem engedett be. De Amália egy menyét fürgeségével átbújt az erdei ember lábai közt, és bejutott a kastélyba. Odabenn minden szoba tele volt arannyal, ezüsttel és drágakővel. A legszebb szobában rengeteg kalitka volt, tele piros, fehér, sárga, zöld, bamásfekete meg mindenféle madarakkal. Mikor a lány belépett a szobába, valamennyi madár elkezdett kiabálni:

– Én vagyok az igazmondó madár, engem vigy magaddal!

Csak az egyik sarokban gubbasztott egy kis madár, amelyik nem szólt semmit. Amália ezt választotta. A kis szürke madár nagyon örült, és így szólt Amáliához:

– Nem mondhattam, hogy én vagyok az igazmondó madár, de te mégis rájöttél, hogy én vagyok az igazi! Menj abba a rózsakertbe, és vedd azt a vesszőt, amelyik a kert közepén, a tiszta forrás mellett nőtt. Azzal a vesszővel érints meg minden követ, amit utunkban látunk, míg lemegyünk a hegyről!

A lány előhozta a kertből a vesszőt, és elindult a madárral lefelé a hegyről. Ahány követ útközben megérintett a vesszővel, az mind lovaggá vagy szép lánnyá változott. Amália két bátyja is ilyen kődarabból támadt életre, és könnyes arccal ölelték magukhoz a testvérüket. A madár pedig azt csicseregte, hogy ők hárman egy király gyermekei, de amíg király apjuk a háborúban volt, gonosz nagybátyjuk egy ládába dugta őket, és a ládát a víz sodrára bízta. A királynak meg azt mondta, hogy a felesége kismacskákat szült neki.

A két fiútestvér a lovagok és szép lányok kíséretében dühösen vonult be a király székhelyére, és ott a madár elmondta a királynak a gyermekek történetét. A király majd megörült örömeiben, hogy magához ölelhette a gyermekeit, és nyomban felhozatta a feleségét a börtönből a vacsorához. A gonosz nagybácsit meg négy lóhoz kötötték, és azok szétszaggatták.

Amáliából szelíd, előkelő királyné lett, bátyjaiból pedig bátor és jó királyok.

Ez az igazmondó madár története.

AZ ARANYLÁMPA

Egy molnárnak három lánya volt. A két idősebb gőgös és gonosz volt, a legkisebbik jó és kedves.

Mikor a molnár egy napon a vásárra ment, a két idősebbik lánya kérte, hogy hozzon nekik szép új ruhát, de a legkisebbik arra kérte, hogy egy csokor mezei virágot hozzon neki.

Az apjuk elment a vásárba, és megvette a két ruhát, de friss virágot nem kapott, mert tél közepe volt.

Visszafele útjában egy kastélyhoz ért. A kastély kapuja magától kitárult előtte. A molnár bement, és utána becsukódott a kapu is. A kastély belsejében halotti csend uralkodott; úgy látszott, hogy a kastély lakatlan. De mikor fölment egy lépcsőn, a konyhába ért, ahol nagy tűz égett. A tűzhelyen egy nagy macska ült, kávé darált, és nem valami barátságosan nézett a molnárra.

Mikor a macska megfőzte a kávé, elkezdett nyávogni. Erre egész sereg macska jött be. A molnárnak is oda kellett ülnie közéjük. A kávé finom csészékben szolgálták fel, és mindenféle édességet kínáltak hozzá.

Vacsora után a nagy macska egy szép szobába vezette a molnárt, ahol az egész éjszaka nyugodtan aludt.

Reggel kiment a kertbe, ahol a kút mellett egy szép rózsabokor volt, legfőbb ágán egy rózsa virított. A molnár nagyon megörült, hogy így a legkisebb lánya kívánságát is teljesítheti, leszakította a rózsát, de abban a pillanatban rászólt egy hang:

– Hagyd azt a rózsát! – és egy csúf kígyó mászott ki a kútból, feléje fordult és azt mondta:

– Mivel elloptad a rózsámat, nekem kell adnod a lányodat, vagy különben meghalsz!

A szegény molnár nagyon szomorúan ment haza. Miközben átadta lányának a rózsát, megmondta neki:

– Kedves lányom, nagyon drága rózsa ez; ennek a szál virágnak a fejében el kellett hogy ígérjek egy rettenetes kígyónak; de inkább meghalok, mint hogy az ígéretemet ne teljesítsem!

A két idősebbik lánya elkezdte szidni a legkisebbet, és azt mondták, nagyon helyes, hogy bűnhődnie kell, mivel mindig ilyen szokatlan dolgokat kíván. Ha hozzájuk hasonlóan ő is ruhát kért volna, akkor apjukat megkímélhette volna ettől a szomorúságtól.

A legkisebbik lány vigasztalta az apját, és azt mondta, hogy szívesen elmegy a kastélyba, és biztos benne, hogy az a csúf kígyó nem fogja őt bántani.

El is ment, és a macskák nagyon barátságosan fogadták a kastélyban. Vacsora után bevezették egy gyönyörű szobába. Éjszaka hallja ám, hogy valami közelít az ágyához, de nem mert világosságot gyújtani, hogy megnézze, ki az. Így történt ez a második éjszakán is.

Harmadik éjszaka aztán lámpát gyújtott, és látta, hogy egy szép fiatalember van mellette. Egy királyfi volt az, akit egy gonosz boszorkány kígyóvá változtatott. Most megszabadult a varázslattól. De a lány, mikor meggyújtotta a lámpát, néhány csepp olajat a királyfi fejére hullatott, és ennek következtében a boszorkány hatalma nem múlt el egészen.

A királyfi feleségül kérte a lányt, aztán azt mondta neki, hogy most végig kell utaznia a világon, és míg csak el nem szaggat egy pár vascipőt, nem láthatja őt viszont. Azzal a királyfi eltűnt, és a kastély helyén nem maradt más, csak egy csipkebokor és egy pár vascipő.

A leány felhúzta a cipőt, és nagy szomorúan útnak indult.

Találkozott egy öregasszonnyal, aki tudni akarta, mért visel vascipőt, és azt tanácsolta neki, hogy a cipővel lépjen bele a meleg tehéntrágyába, akkor hamar elrongyolódik a vascipő. A lány úgy is tett, és ilyen módon néhány hónap alatt elnyűtte a cipőt.

Mikor egy városba ért, bement a királyi palotába, és kérte, hogy adjanak neki szállást éjszakára. A királyné, aki nagyon jó asszony volt, adott szállást neki.

A lány azon az éjszakán kisfiút szült, és abban a pillanatban egy hang ezeket a szavakat mondta:

– Aranylámpa és ezüstdugó! Ha a nagyanyád tudná, aranypelenkába takargatna. Ha a kakasok nem kukorékolnának és a harangok nem zúgnának, itt maradnék hajnalig!

Másnap este a királyné megparancsolta két szolgájának, hogy virrasszanak a fiatal anyánál és gyermekénél. Éjfélkor megint hallották a hangot, amint ugyanazokat a szavakat mondta.

Mivel a királyné nagyon kíváncsi volt rá, ki lehet az, minden kakast leöletett a városban, és minden harangot lekötöztetett, és

maga virrasztott. Mikor aztán a hang megszólalt, hogy:

– Ha a kakasok nem kukorékolnának és a harangok nem zúgnának, itt maradnék hajnalig! – a királyné azt mondta:

– A kakasok nem kukorékolnak és a harangok nem fognak zúgni, maradj hát itt napkeltéig!

Hát mit lát? A saját fia jön be a szobába. Őt varázsolta el a boszorkány és változtatta kígyóvá, de a lány megváltotta, és ezért a királyfi feleségül vette.

A HÁROM SZÉL

Fönt, a mi vidékünk egyik kis völgyében élt egy szegény család: apa és anya, sok gyermekkel, akiket alig tudtak etetni és ruházni. Egy este az asszony nagyon haragosan állt a ház ajtaja előtt, és irigyen nézett át gazdag szomszédaik házára.

Akkor egy zöld ruhás úr jött arra, és így szólt hozzá:

– Ha nekem adod azt, amit az öledben hordozol, annyi pénzt teremtek elő a számodra, amennyit csak akarsz.

Az ostoba asszony azt gondolta, hogy a zöld ruhás úr a kötényében vitt faszénre gondol, és odaígérte neki.

Később mindent elmondott a férjének, és az is csak nevetett a zöld ruhás úron. Egy idő múlva az asszonynak szép kisfia született, akihez keresztapának egy remetét, keresztanyának meg egy közeli kastély úrnőjét hívták meg.

Aznap este eljött a zöld ruhás úr, egy arannyal teli erszényt tett az asztalra, és azt mondta az apának, hét év múlva eljön, hogy magával vigye a fiút, akit az asszony neki ígért. Csak most értették meg ezek a jó emberek, ki volt a zöld ruhás úr, és mire gondolt, amikor az asszonytól azt kérte, amit az ölében hordott. Nagy szomorúan panaszkodtak hát komájuknak, a jámbor remetének, és sírtak, keseregtek. De a remete megvigasztalta őket, és azt mondta, hogy neveljék csak szépen a fiút, ahogy illik, és ha majd ötéves lesz, küldjék el hozzá, a keresztapjához.

A szülők úgy tettek, ahogy a remete mondta; öt év múlva pedig elküldték a fiút a keresztapjához. A jó remete nagy buzgalommal tanította a fiút, hogyan kell régi könyvekből olvasni és idegen nyelveket tanulni, és később, mikor hét év letelt, megparancsolta a fiúnak, hogy menjen fel oda, ahol két út kereszteződik, és ott olvasson abból a régi könyvből, amelyet ő adott neki, de fel ne nézzen a könyvből, bármi történjék is. Azzal egy pergamenbe kötött könyvet adott neki, amelyik olyan öreg volt, mint Matuzsálem, és elvezette az útkereszteződéshez. Ott a fiú elkezdett olvasni, és hosszan, kitartóan olvasott.

De közben hallotta, hogy énekelnek, játszanak, táncolnak körülötte, mintha boszorkányszombat vonulna el arra. Erre fölnézett a könyvből, és abban a pillanatban egy sas a karmaiba ragadta. Szerencsére azonban magával tudta vinni a fiú a könyvet, és folyton

olvasott belőle. Így a madár kénytelen volt kiengedni a csőréből, és a fiú, anélkül hogy tudta volna, mi történik vele, leesett a Julier-hegyre.

A Julier-hegyen három hegyi tündérlánynak volt egy gyönyörű kastélya, ők találták meg a fiút, és bevezették üvegpalotájukba.

A fiú szép napokat töltött a jó tündéreknél, és mikor kinőtt a bajusza, beleszeretett a legszebb és legfiatalabb tündérbe. A tündérnek is nagyon megtetszett a szép fiatalember, és ki is tűzték az esküvőt nemsokára. Előbb azonban a fiú még egyszer meg akarta látogatni jó öreg szüleit, keresztapját és keresztanyját. Könnyes arccal vett búcsút a menyasszonyától, aki egy értékes köves gyűrűt adott neki ezekkel a szavakkal:

– Ha ezt a követ abba az irányba fordítod, amerre lakom, akkor én megjelenek neked. De kérlek, az isten szerelmére, meg ne fordítsd csak úgy, kedvtelésből!

A fiú megköszönte az ajándékot, és megígérte, hogy nem fog visszaélni vele, és anélkül hogy tudta volna, miként történt, már otthon is volt az övéinél meg a kastélyban, a keresztanyjánál, aki nagyon megörült a keresztfiának, és annak, hogy az olyan szép fiataleberré serdült, és a saját szép lányát feleségül ajánlotta neki. De a fiú csak nevetett az ajánlaton, és azt felelte, hogy neki sokkal szebb menyasszonya van. Anélkül, hogy megfontolta volna, mit csinál, megfordította ujján a gyűrűt, és abban a pillanatban megjelent a menyasszonya, a hegyi tündér, fehérén, mint a lilium, de haragosan és fenyegetően.

Aztán elindultak együtt és visszatértek a Julier-hegyre. Estére kelve egy menedékházban kértek szállást. Éjszaka aztán a haragos hegyi tündér lehúzta vőlegénye ujjáról a gyűrűt és eltűnt. Másnap reggel a fiú bosszúsan és szomorúan ébredt föl, és látta, hogy ott maradt gyűrű és menyasszony nélkül.

De bátor fiú volt, így aztán elindult, hogy megkeresi a Julier-hegyet. De mindenki, akivel találkozott és akitől a Julier-hegy után kérdezősködött, csak az arcába nevetett és azt mondták, hogy ilyen hegyről sohasem hallottak.

Egy este későn egy sötét erdőbe ért a fiú. Nagyon fáradt volt, így hát lekuporodott egy csonka fatörzsre és sírva fakadt. Akkor odajött hozzá egy vénséges vén ember, akinek hosszú fehér szakála volt, és így szólt hozzá:

– Miért sírsz, fiam?
– Ó, a Julier-hegyet keresem, ahol a három liliumfehér lány lakik a kristálypalotában!
– Az bizony messze van – felelte az öreg –, de nézd, itt van egy pár cipő, és ha ezt felveszed, minden lépéseddel amit megteszel benne, három óra járásnyit haladsz előre; én vagyok az északi szél.
Azzal elkezdett fújni, és magával vitte a fiút három óra járásnyira az erdőbe.

Ott egy barlang mellett egy szürke hajú, szürke szakállú vénséges vén ember állt:

– Én vagyok a nyugati szél – mondta –, és tudom, hogy miért jöttél. Kész vagyok segíteni neked. Itt van egy kalap, ez láthatatlanná tesz!

A fiú hálásan megköszönte az ajándékot, és az öreg elkezdett fújni. Így a nyugati szél megint három óra járásnyira vitte beljebb a fiút az erdőbe.

Ott egy bozontos szakállú, kócos hajú, de izmos ember állt előtte:

– Amit keresel, az ott van fönt, e fölött a sziklafal fölött – mondta. – És oda nem tud téged fölvenni sem az északi, sem a nyugati szél. De én vagyok a tavaszi szél, akinek a hegyek közt minden hatalom a kezében van. Fogd ezt a botot, és ha megcsavarintod, egyszeriben fönt leszel a sziklafal fölött!

A fiú jó erősen megcsavarta a botot, és a tavaszi szél abban a pillanatban átfújta a sziklafal fölött.

Ott már nem volt messze az erdei tündérek kastélya, ahonnan zene és tánc hangjai szűrődtek ki. A fiú gyorsan föltette a nyugati széltől kapott kalapot, és azzal bement a kristálypalotába. Hát ott látja ám a menyasszonyát, aki az asztalnál ült egy másik fiúval, esküvőre készen. A fiú gyors elhatározással mindent megevett, amit a menyasszony tányérjára raktak. Ettől a lány nagyon megijedt, és fölsietett a szobájába, a fiú meg utána. A szobában aztán levette a fejről a kalapot, így akkor már a menyasszony is látta. A régi szerelem győzött, és mikor lementek a szolgákhoz, a hegyi tündér ezt a kérdést tette föl:

– Ha valaki elveszített egy kulcsot, s csináltatott egy másikat, de megtalálja a régit, vajon melyiket fogja használni?

– A régit! – felelték egyhangúlag a szolgák.

Erre a lány elmondta, mi történt, és még aznap megesküdü az első vőlegényével.

Az esküvői ebéden én hordtam föl a levest, és akkor úgy farba rúgtak, hogy egész idáig repültem tőle.

RÉGI IDŐK KIRÁLYKISASSZONYA

Volt egyszer egy király, akinek egyetlen fia volt csak. Ezt anyyi mindenre és olyan sokáig taníttatta, hogy végül már nem akadt olyan iskolamester, aki még valami újabbra taníthatta volna. A király akkor közhírré tette, mi mindent tud a fia, és hozzáfűzte, hogy jelentkezzék nála az, aki még az ő fiánál is többet tudna.

Eljutott a hír Gundi herceg fülébe is, aki úgy gondolta, hogy ő legalább három szóval többet tud, s ezt meg is írta a királynak, és a címét is közölte. A király nyomban elküldte Giuan herceget Gundi herceghez, hogy megtanulja tőle ezt a három szót. Nem telt bele sok idő s Giuan már tudta a három szót. Nos, a két herceg kis idő múlva időtöltésből vadászni ment, máskor pedig a kastély kincseit és ritkaságait szemlélték meg együtt. Így érkezett el az a nap, amelyre kitűzték Giuan herceg hazautazását.

Gundi herceg egy darabon elkísérte Giuan herceget. Ez útközben kiadta a parancsot, hogy vásároljanak egy kétcsövű pisztolyt, és azt rejtsek el egy zsákban. Mikor aztán Gundi herceg vissza akart fordulni, hogy hazatérjen, Giuan herceg hosszasan kérlelte, hogy még egy darabon kísérje el őt. Így aztán Gundi herceg bekísérte még az erdőbe is.

Ott aztán megfordult, hogy hazamenjen. De akkor Giuan herceg hirtelen pisztolyt szegzett a mellének és azt mondta:

– Vagy eljössz velem a kastélyunkba, vagy agyonlőlek! Tégy, amit akarsz! Úgy szeretlek, mintha édestestvérem lennél, és azt akarom, hogy ami az enyém, az a tiéd is legyen, és apám is fiának fogadjon téged! – Gundi megfontolta, hogy végül is jobb, ha Giuannal tart, így hát elment a kastélyba. Giuan elmondta az apjának, miben egyeztek meg, és apja egyetértett vele.

Egy napon a király azt mondta a két hercegnek, hogy bárhová mehetnek a kastélyban, minden más helyiséget megnézhetnek, csak egyetlen szobába nem szabad belépniük. Ő pedig elmegy, hogy megkeresse a régi idők királykisasszonyát.

El is ment nagyon messzire, a két herceg meg összejárta az egész kastélyt, és végül a tiltott szoba elé értek. Az ajtó zárjában benne volt a kulcs, és Giuan herceg azt mondta, hogy nem tudja, mi lehet odabenn olyan, amit az apja nem akart, hogy ők meglássanak.

– De mi csak azért is bemegyünk! – mondta eltökélten.

De Gundi herceg azt felelte, hogy engedelmeskedniük kell az apának, és nem akart bemenni a szobába. Végül mégis Giuan herceg maradt fölül a vitában, és a két hercegfíú bement a szobába. Nem volt ott semmi más, mint a szoba közepén egy asztal és rajta egy nagy nyitott könyv. A hercegek elkezdtek forgatni a könyv lapjait nagy kíváncsian.

De egyszerre csak a király ott terem előttük, és megkérdezi, miért nem engedelmeskedtek neki. A hercegek védekeztek, ahogy tudtak. Akkor a király azt mondja, hogy már majdnem megtalálta a régi idők királykisasszonyát, de akkor ők ketten beléptek a szobába. Mivel pedig ezt tették, elkergeti őket a kastélyból, és addig vissza nem térhetnek, amíg meg nem találják a régi idők királykisasszonyát.

Elindult hát a két herceg, de nem tudták, merre forduljanak. Bizonyos, hogy mindketten sokáig tanultak, de a régi idők királykisasszonyáról semmit sem hallottak.

Késő este egy házikóhoz értek, bementek a szobába, hogy megkérdezzék, eltölthetnék-e itt az éjszakát. De odabenn senki sem volt. Az asztalon halványan pislogott egy fagyúmécses – alig volt benne zsiradék. Egy darabig abban reménykedtek, hogy majd csak jön valaki, hogy olajat öntsön a mécsesbe, de senki sem jött. Végül megegyeztek, hogy lefeküsznek, mert volt a szobában egy ágy. Giuan feküdt az ágy belső oldalára, és hamarosan el is kezdett jó erősen horkolni.

Egyszerre csak kinyílik az ajtó, és egymás után három lány jön be rajta. Utolsónak a legfiatalabb lép be és így szól:

– Jó estét, testvéreim! Mi újság?

A legöregebb, aki elsőként jött be, azt mondja erre:

– Giuan herceg és Gundi herceg itt vannak az ágyban.

– Mit csinálnak itt? – kérdi erre a legkisebb.

– Azt egy ilyen kis vakarcsnak nem kell tudnia! – feleli erre a legidősebb.

– De igenis, megmondhatod nekem! – erősködik a legkisebb.

– Ó, hát mennek megkeresni a régi idők királykisasszonyát – feleli a legidősebb.

– Hát az hol van? – kérdezi a kicsi.

– Egy ilyen magadfajta tacsónak még nem kell mindent tudnia! – feleli a legidősebb.

– De igen, kérlek, mondd meg nekem! – kéri ismételten a kicsi.
– Nos hát, ebben és ebben a kastélyban van – mondja a legidősebb.

– És mit kell tenni, hogy eljuthasson hozzá az ember? – kérdezi a kicsi.

– Ahhoz, hogy valaki bejuthasson hozzá, az kell, hogy éjjel tizenegy óra előtt ott legyen a kastély előtt: akkor kinyílnak az ajtók és tizenkettőig nyitva maradnak. Ez alatt az egy óra alatt könnyen ki lehet hozni a kastélyból.

Azzal a három testvér kinyitotta az ajtót és elment.

Gundi herceg nem aludt, így aztán minden szót hallott.

Másnap reggel a két herceg korán fölkeltek és elindultak. Gundi herceg mindig jó pár lépéssel előbbre járt; Giuan herceg bosszankodott ezen, és fölfortyant, hogy minek sietnek annyira, mikor azt sem tudják, hová mennek.

Mikor az óra tizenegyet ütött, ott álltak a hercegek a kastély előtt. Kinyíltak a kapuk, ők bementek, föl a lépcsőn, kiemelték a hercegnőt az ágyából, és csak künn, a legkülső ajtó előtt adták rá a ruháit, aztán visszamentek a házikóhoz.

Késő este értek oda, bementek a szobába és ott találták a fagyúmécsest. A mécs csak halványan pislákol, és senki sem volt a szobában. Lefeküdtek, Giuan herceg és a hercegnő nyomban elaludtak. Ezzel szemben Gundi herceg azt gondolta, hogy ő inkább virraszt, hogy meghallja, mit mondanak ez alkalommal a leányok.

Később jött is a három lány megint, először a legidősebb, és a legfiatalabb utolsónak. A kicsi most is azt mondja:

– Jó estét, testvéreim! Mi újság?

A legidősebb ráfeleli:

– Giuan herceg és Gundi herceg van itt a régi idők királykisasszonyával, és alusznak az ágyban.

– Úgy? Hát megtalálták? Biztosan úgy tettek, ahogyan te mondtad! De mit fog ehhez szólni a király?

– Egy ilyen magadfajta tacsónak nem kell mindent tudni! – hangzott a válasz.

– De kérlek, mondd meg mégis – könyörgött a kicsi.

Mire az idősebbik azt felelte:

– Holnap, ha a hercegek már egy darabig mentek a királykisasszonnyal, találkozni fognak a király két lovasával. Mert a király már régen tudja, hogy a hercegek megtalálták a királykisasszonyt. Azok a lovasok pompás öltözeteket hoznak a két hercegnek, de ezek az öltözetek át vannak itatva méreggel. Ha a hercegek felöltik magukra, elvesztek. Csak úgy menekülhetnek meg, ha áthajítják fejük fölött a köntösöket, akkor azok eltűnnek úgy, hogy senki sem látja többé. Ha ez megtörtént, akkor a hercegek a királykisasszonnyal megérkeznek a királyi kastély elé. A király mindkét hercegnek egy serleg jó bort kínál majd. De a bor mérgezett. A hercegeknek a serleget a borral együtt át kell dobni a fejük felett, akkor a serlegek úgy eltűnnek, hogy többé senki sem látja őket, és akkor heves szél támad olyan bűzt árasztva, hogy a király örökre eltűnik benne.

– Aztán a királykisasszony melyikhez megy feleségül? – kérdezi a legkisebb lány.

– Azt tudja, aki nőszülni akar; de az első éjjelen, amikor együtt lefeküsznek, beröpül az ablakon egy nagy fekete madár. Ez rászáll a királylányra, és mély sebet ejt a homlokán. Akkor valakinek kendővel le kell törölnie a királylány homlokát, hogy szép és kedves maradjon, mert ha nem, úgy gonosszá válik, és akkor senki sem tud többé mellette megmaradni.

Ekkor megszólal a legidősebb lány:

– Gundi herceg! – de nem kap rá választ.

– Gundi herceg! – szól másodszor és harmadszor is.

Akkor megszólal Gundi herceg:

– Mi az?

Akkor azt mondja a legidősebb lány:

– Te nem aludtál, így hát mindent hallottál. Menj és tégy úgy, ahogy mondtam. De ne mondd el senkinek, mert akkor kővé változol!

Azzal a lányok kimentek és eltűntek.

Másnap reggel mindhárman fölkeltek és elindultak a kastély felé. Nemsokára összetalálkoztak a két lovassal, akiket a király küldött. A lovasok nagyon udvariasan köszöntek, és azt mondták, hogy a király már megtudta, hogy megtalálták a királykisasszonyt, és

ezekkel az új köntösökkel üdvözli őket. Giuan herceg gyorsan föl akarta venni a saját ruháját, de megszólalt Gundi herceg:

– Testvérek vagyunk; add ide a te ruhádat, hadd lássam, ugyanolyan-e, mint az enyém!

Azzal Gundi herceg háta mögé dobja a feje fölött a két öltözetet, így aztán azok örökre eltűnnek. Giuan herceg felháborodott ezen és a másik herceget tökfilkónak nevezte.

Aztán odaértek a kastélyhoz; a király nagyon udvariasan köszöntötte és borral teli serleggel kínálta őket. Gundi herceg megmarkolta mind a két serleget, és a feje fölött háta mögé dobta. Erre aztán nagy szél támadt és olyan bűz, hogy a király, aki varázsló volt, örökre eltűnt benne.

Akkor a két királyfi bement a házba, és néhány napig ott maradt. Akkor aztán Giuan herceg azt mondta Gundi hercegnek: vegye el feleségül a királykisasszonyt, aki őhöz tartozik. Hiszen ő tudta, hol van, és mit kell tenni ahhoz, hogy megkaphassák. Ő, Giuan herceg nem tart semmire sem igényt.

De Gundi herceg átengedte a királykisasszonyt Giuan hercegnek. Akkor azok pompás lakodalmat ültek. Este aztán, mikor azok ketten nyugovóra tértek, Gundi herceg bebújt az ágy alá egy kendővel. Az ifjú pár gyorsan elaludt. Akkor jött a fekete madár, és borzalmasan végigkarcolta a királykisasszony homlokát. Gundi herceg gondosan letörölte a karmolást. De mikor visszahúzta a karját, véletlenül meglökte Giuan herceget, aki fölébredt és haragosan szólt oda Gundi hercegnek:

– Én le akartam mondani javadra a királykisasszonyról, de te ezt nem akartad, most meg már a legelső éjszakán sem hagyod békében. Büntetésül halálra ítélek!

Gundi herceg csak ennyit felelt:

– Mindent csak a te javadra tettem! – De Giuan herceg ezt nem értette meg.

Eljött a kitűzött nap. A kastély egyik emeleti szobájában kellett Gundi herceget kivégezni. Akkor aztán Gundi mindent apróra elmesélt, amit a három lánytestvértől hallott a kunyhóban. De alig fejezte be elbeszélését, kővé vált.

Most már tudta Giuan herceg, hányadán áll a dolog, de hát már késő volt, hiszen Gundi herceg közben már kővé változott.

Egy idő múlva a királykisasszonynak két kislia született. Nagy öröm volt ez a szülőknek, de ha ránéztek arra a kőre, amelyik mindig ott volt a szemük előtt, elszomorodtak.

Egy nap aztán Giuan herceg így szól a feleségéhez:

– Kedvem volna elmenni ahhoz a házikóhoz, hogy lássam, nem tud-e az a három nővér olyan eszközt, amellyel ezt a követ visszaváltoztathatjuk Gundi herceggé!

A királykisasszony beleegyezett, és a férje elment. Megint ott találta a pislogó mécseset és aztán lefeküdt az ágyba.

Nemsokára jön ám a három testvér, és a legkisebbik lány megszólal:

– Jó estét! – és kérdezi, hogy mi újság.

Azt mondja arra a legidősebb: Giuan herceg itt van az ágyban, és szeretné tudni, hogyan lehetne a követ újra Gundi herceggé változtatni.

– Úgy? – feleli a kicsi. – Gundi herceg nyilvánvalóan kifecsegte azt, amit te mondtál. Hogy lehetne ezt megcsinálni? Nincs olyan eszköz?

– De igen! – feleli a legidősebb. – Ha Giuan herceg fogná a két gyermekét, levágná őket és vérüket a kőre csorgatná, akkor Gundi herceg új életre támadna.

Azzal a három lány eltűnt. Giuan herceg meg csak feküdt az ágyban, és arra gondolt, hogy ezt igazán nem teheti meg, hogy megölje a saját gyermekeit azért, hogy Gundit megváltsa.

Hazament, és mindent elmondott a feleségének, hozzáátéve, hogy így nem menthetik meg Gundit. A feleségének azonban az volt a véleménye, hogy kötelességük Gundit megváltani, mert az is sok jót tett velük. Egy szó, mint száz, megegyeztek abban, hogy leölik gyermekeiket, és a vérüket rácsöpögtetik a kőre. És lám, Gundi egyszerre csak ott volt, és a szemét dörzsölte. Nyomban észrevette, hogy a herceg és felesége között valami nincs rendben, és megkérdezte, hogy mi bajuk. Erre mindketten elmondták, hogy meg kellett ölniük a gyermekeiket azért, hogy Gundit visszahozhassák az életbe.

Erre aztán Gundi herceg elment a nővérekhez, hogy megtudja, hogyan lehetne újra életre kelteni a gyermekeket. Megint belefeküdt az ágyba, és nemsokára jöttek is a lányok.

A legidősebb megint mondta, hogy Gundi herceg ott van az ágyban, mert szeretné megtudni, hogyan lehetne a gyermekeket újra életre kelteni.

– Ó, hát hogyan lehetne? – kérdezi újra a kicsi.

– Hát lehet – mondja a legidősebb –, csak össze kell varrni a vágásokat azokon a helyeken, ahogy a gyermekeket megsebeztek, mégpedig selyemszállal, aztán ki kell menni egy bizonyos sziklához, és ott vízzel meghinteni a varratokat!

Erre a legidősebb lány háromszor nevéen szólítja a herceget, de ez csak a harmadik hívásra kérdezi meg, hogy mit akar. Akkor a lány így szól:

– Mi sok jót tettünk veled, most már te is tehetnél értünk valamit, és megválthatnál bennünket.

Gundi megígérte, hogy megteszi, ami tőle telik.

Erre azt mondja a legidősebb lány:

– Mi hárman lelkek vagyunk, és hogy bennünket megválthass, olyat kell tenned, ami irtózáttal és félelemmel tölt el, de véghez lehet vinni. Ezen és ezen az estén idejössz a házikóba. Akkor nem találsz majd se mécseszt, sem ágyat. De a szoba közepén egy szék áll majd. Arra le kell ülnöd. Akkor majd bejön egy nagy kígyó és rád támad. Igyekezned kell, hogy egy csókot tudj nyomni a nyelvére, és abban a pillanatban egy szép lány áll majd melletted! Nemsokára aztán egy másik, az előbbinél nagyobb és ijesztőbb kígyó jön be az ajtón, és körüljárva téged, megpróbál rád támadni. Ennek is meg kell csókolnod a nyelvét, és akkor egy második szép lány terem melletted. Végül bejön a harmadik kígyó, egy nagy, dühös és csúf csúszómászó. Ennek is meg kell csókolnod a nyelvét, és akkor már három lány fog melletted állni – mi hárman, testvérek. Akkor hármunkkal el kell menned a kastélyba. Azt veheted el hármunk közül feleségül, akit akarsz, de meg kell engedned, hogy a másik kettő is ott éljen a kastélyodban! – Azzal a testvérek kimentek és eltűntek.

Gundi hazament, és először életre keltette a két gyermeket. De mindig nagyon szomorú volt. Irtózza gondolt a kígyókra.

Végül eljött a kitűzött nap. Búcsút vett Giuan hercegtől és a feleségétől, és azt mondta, nem tudja, visszatér-e valaha vagy sem. Valami rettenetes dolgot kell véghezvinnie.

A házikóban nem talált mást, csak a széket. Ráült. A lépcsőn lassan jön valami lefelé. Kinyílik az ajtó, és egy nagy kígyó jön be rajta előrenyújtott nyelvvel, és körüljárja a széket. Egyszer csak a kígyó feje éppen a Gundiéval egy magasságban van. A herceg gyorsan csókot nyom a kígyó nyelvére, és abban a pillanatban egy szép lány áll mellette.

A második kígyó még nagyobb zajjal jött be. De ez is megkapta a nyelvére a nekijáró csókot, bár Gundit közben rázta az irtózat. Így aztán már ott volt a második lány is.

A harmadik kígyó olyan nagy volt, hogy míg leért az emeletről, több lépcsőt összetört útjában. Mikor Gundi látta, hogy ez még borzasztóbb és mohóbb tekintettel járja őt körbe, mint a másikkak, elájult, de szerencsére estében a szája éppen a kígyó nyelvéhez ért, így ez is megkapta a csókot. Arra aztán már mind a három lány ott állott mellette.

Elment velük a kastélyba, és latolgatta, melyiket is vegye feleségül. A középsőhöz nem volt kedve, az nem is szólt soha egyetlen szót sem. A legidősebb ugyan sok mindent megmondott, de ha a legkisebbik nem csalt volna ki belőle annyi mindent a kérdezősködésével, semmit sem mondott volna.

Így aztán Gundi herceg a legkisebbik lányt választotta feleségül, de a másik kettő is ott lakott velük a kastélyban.

A VADÁSZ

Volt egyszer egy ember meg a felesége. Nagy jómódban éltek, és csak egyetlen fiuk volt. Hagyták, hogy a fiú kedvére való mesterséget tanuljon. Mivel azt mondta, hogy vadász akar lenni, nyomban vettek neki egy puskát, egy kétcsövű pisztolyt, egy törst, egy lámpát és egy Kuras nevű vadászkutyát. A fiú egész évben, nap mint nap hegyen-völgyön át űzte a vadat, és minden este zsákmánnyal ment haza. Kiváló vadász lett belőle.

Egy napon megint hegyeken, sziklákon, völgyeken át vándorolt, de semmit sem ejtett el. Nem akart üres kézzel hazatérni, mert nem volt az ilyesmihez hozzászokva. Így aztán késő éjszakáig leszen volt.

Akkor egy szép tó mellett vitt el az útja, hát egyszerre csak három fekete pontot lát a víz fölött. Céloz, lő, és látja ám, hogy egyszerre három állat teteme úszik a vízen: egy halé, egy kacsáé és egy nyúlé. Berakta őket a vadásztáskájába és hazaindult. Ekkor találkozott egy öregasszonnyal, aki megszólította:

– Ma szerencsés vadásznapod volt!

A fiú úgy tett, mintha nem hallaná, és nem szólt. De az asszony azt mondja:

– Ugye három állatot lőttél le egyetlen lövéssel?

Az asszony ezt olyan határozottan mondta, hogy a fiú nem kertelhetett tovább, elismerte, hogy így volt. Akkor az asszony azt mondta, hogy ne a szüleivel főzesse meg az állatokat, hanem legközelebb, ha vadászni megy, vigye őket magával. A vadásszót is fogadott.

Este, vacsora után megparancsolta a szüleinek, hogy hozzá ne merjenek nyúlni az állatokhoz, és azt mondta az anyjának, nem kell, hogy fölkeljen másnap reggel reggelit készíteni, ő nem megy másnap vadászni. Tetszett ez nagyon, az anyjának, mert már öreg volt és nem szeretett korán kelni.

Másnap reggel, abban az órában, amelyikben máskor el szokott indulni vadászni, megint kedve kerekedett elindulni. Hívja hát az anyját, és hagyja, hogy az föltálalja neki a reggelit. Aztán hívta Kurast, a kutyáját, a másik három állatot meg beletette a zsebébe, és elindult hegyen-völgyön át vadászni. De egész nap nem látott semmit, s így nem is ejthetett semmiféle zsákmányt. Este későn

meglát egy szép nagy madarat egy fenyőfa ágán. Mivel egész nap semmit sem lőtt, ezt a madarat akarta elejteni. Megcélozta, de a madár egyik fenyőfáról a másikra szállt, úgyhogy a vadász egyszer sem tudott rálőni, és végül olyan mélyen bekeveredett az erdőbe, hogy végképp nem tudta, merre juthat ki belőle.

Akkor felmászott egy fára, hogy megnézzé, nem lát-e valamire fényt. S hát lám, nagyon messze valóban pislákkolt egy kis halvány világosság. Elindult arrafelé, és egy omladozó házhoz ért.

Bekopogott. Erre kijött egy lány, és a vadász megkérdezte, kaphatna-e itt szállást éjszakára, mert vadászni volt és úgy eltévedt, hogy nem tudja, merre induljon.

A lány nem akarta megengedni, hogy ott töltsé az éjszakát, mivel – mint mondta –, éjfélkor megjön a tizenkét rabló, akik nyomban észreveszik, ha van ott valaki. De a vadász olyan esengve kérte, hogy a lány végül is beengedte. Akkor azt mondta neki a lány:

— Odafönn van egy szoba, s benne két ágy. Eredj fel oda, mielőtt a rablók megjönnek. De nehogy belefeküdj valamelyik ágyba! Mert mindegyik ágy fölött egy nagy kés függ, akkora, mint egy fűkasza, és ha a rablók emberszagot éreznek – márpedig nagyon jó orruk van –, akkor megrántják ezt a zsinórt itt a mennyezeten, és a kés megöli azt, aki az ágyban fekszik.

Azt fogom mondani a rablóknak, hogy egy koldus van odafönn az egyik ágyban, ahogy az már többször előfordult, és akkor meghúzzák ugyan a zsinórt, de csak másnap reggel mennek fel megnézni, van-e nála némi pénz vagy sem.

A vadász fölment abba a szobába, körülnézett, és mindent úgy talált, ahogyan a lány mondta. Fogta a törét és a puskáját, odament az ajtóhoz és ott megállt. Arra az esetre ugyanis, ha a rablók mégis föl találnának jönni, harcra készen akart lenni.

Éjfélkor valóban jöttek ám a rablók, és amint beléptek a szobába, már mondták is, hogy emberszagot éreznek. A lány erre azt mondja, hogy egy koldus van fönn az egyik ágyban. Erre azok megrántják a zsinórt, és így bizony a fiúnak, ha bebújt volna az ágyba, már vége lett volna. A rablók sokáig beszélgettek, vacsoráztak, aztán elcsendesedett a szoba.

Korán reggel a fiú összeszedte a bátorságát, kinyitotta a szobaajtót, halkán lement a lépcsőn, be a konyhába. A szolgáló már

ott állt és tüzet rakott. A vadász megkérdezte tőle, hogy akar-e hozzá hű lenni, és a lány beleegyezett. Erre a vadász ráparancsolt, hogy forraljon egy nagy üstben vizet. Aztán a forró vizet átöntötték egy fazékba meg egy vödörbe, és odaállították a forró vizes edényeket annak a szobának az ajtajához, amelyikben a rablók a földön fekvé aludtak. Aztán kinyitották az ajtót, és a vadász bezúdította a szobába a lobogó forró vizet. Mielőtt a rablók észbe kaphattak volna és kinyitották volna a szemüket, a fiú mindegyiket leszúrta a törével, egyiket a másik után.

Akkor a lány megmutatta neki, hogy hova szokták tenni a rablók azokat, akiket megöltek. A vadász pedig a rablókat dobta le ugyanoda. Akkor a lány enni hívta, de a fiú azt válaszolta, hogy ő a rablók tulajdonából semmit el nem fogad. Ki akart menni, hogy lőjön egy nyulat pecsenyének.

Útközben megint találkozik az előző esti öregasszonnyal, aki így szól hozzá:

– Ma megint ügyesen vadásztál, tizenkettőt leterítettél, de mégsem mindet!

– De igen, azt hiszem, hogy valamennyit megöltem – feleli a fiú.

– Nem, a vezérüket nem ölted meg, az elmenekült, és éppen most beszél meg a lánnyal, hogyan öljenek meg téged – mondja az asszony.

Aztán így folytatja:

– Ha visszaérsz a nyúllal, akkor edd meg azt a lánnyal közösen. Akkor a lány majd elkezd panaszkodni, hogy nagyon fáj a feje. Akkor kérdezd meg tőle, nem tud-e valamilyen szert fejfájás ellen. Ő majd azt mondja: Dehogynem, neki sokat fáj máskor is a feje, és olyankor a rablók mindig elmentek egy úrhoz, akinek hetven tehene van, megfejték azok közül hármát vagy négyet. Ő közben kávéfőzött, az aztán segített rajta. Akkor menten jelentsd ki, hogy kész vagy attól az úrtól tejet hozni. De a lány majd úgy tesz, mintha vissza akarna tartani, s közben ezt mondja: „Nem kívánhatom tőled ezt, mivel annyi dolgod volt a rablók megölésével.” De azért te csak mondd, hogy mutassa meg neked az utat ahhoz az úrhoz, és menj el oda. Útközben egy medvével fogsz találkozni. Annak az úrnak van egy medvéje meg egy oroszlánja, amelyek olyan erősek, mint a

hetven tehén. Akkor nagyon gyorsan dobd oda a kacsát a medvének, és míg az nekilát, hogy felfalja, te fogd a puskádat és célozz a medvére. Erre az elejti a kacsát és hozzád megy, mint valami szelíd állat, a farkát csóválva, és így szól: „Kérlek, hagyj békén, és akkor nálad és Kuras kutyádnál maradok!” Akkor menj tovább, és találkozol egy oroszlánnal. Annak dobd oda a nyulat és vedd célba ugyanúgy, mint a medvét. Az oroszlán ugyanazt fogja neked mondani, mint a medve, és veled megy, anélkül hogy bántana. De ne felejtsd el, hogy akkor a halat a kutyádnak add, mert különben az oroszlán meg a medve megsértődnek, és végül széttépnek téged. Akkor aztán térj vissza a rablók kunyhójához, zárd be a két állatot egy fészerbe úgy, hogy senki se lássa, és akkor mondd a lánynak, hogy te nem is láttad a hetven tehén gazdáját, és így tejet sem tudtál hozni. A lány azt fogja mondani, hogy rendben van így a dolog, a fejfájása mintha elmúlt volna, de most meg olyan nehéz nyomás van a mellén. Erre kérdezd meg újra, hogy milyen gyógyszerük volt a rablóknak arra, ha valakinek a melle fájt. A lány azt mondja erre, hogy azok mindig fölmentek egy ördög- és boszorkánymalomba, ahol búzalisztet kértek. Akkor nyomban ajánlkozzál, hogy majd te hozol búzalisztet. A lány majd úgy tesz, mintha nem akarna elengedni. De te fogd az állataidat, és eredj föl ahhoz a malomhoz és kopogtass be. Akkor majd kijön valaki és megkérdezi, hogy mit akarsz. Te csak feleld rá azt, hogy: „Búzalisztet.” Akkor az elkapja a kabátodat, mondván: „Veled akarok búzalisztet örölni, ide veled, te!” Akkor kiáltsd el magadat: „Előre, oroszlán! Előre, medve! Előre, Kuras!” És akkor azok mindenkit széttépnek a malomban. Akkor menj vissza a lányhoz és mondd neki, hogy nem kaptál búzalisztet. Ő majd azt mondja: „Jól van, jól van, már nem fáj úgy a mellem. De ahhoz, hogy megszabadíts, engedned kell, hogy a két hüvelykujjadat olyan szorosan összekössem egy hegedűhúrral, ahogy csak bírom, és akkor a magad erejéből kell szétszakítanod azt a húrt!” – Ezt meg is kell tenned! – mondja tovább az öregasszony. – És mikor egy kicsit megpróbáltad elszakítani a húrt, hívd a lányt, hogy jöjjön és oldja le a húrt, mert te nem vagy képes elszakítani. Akkor az ajtóban megjelenik majd a rablók kapitánya, és beléd akarja hajítani a tört, de nem talál el téged. Akkor hívd elő az állataidat, és azok

darabokra tépik a kapitányt. Akkor menj ki a konyhába a lányhoz és mondd neki: „Mivel te ilyen gonosz vagy, elintézek rövid úton!” – És akkor öld meg azt is.

Alig hagyta abba az öregasszony a beszédet, amikor az egyik bokorból kiszalad egy nyúl. A vadász céloz és eltalálja. Visszamegy a rablók kunyhójába, és miután evett a sültből, elindul, hogy megfejeje az úr teheneit. De mikor a medve és az oroslán már mellette voltak, elfelejtette a halat a kutyának adni. A két állat egyszerre csak megsértődött. Akkor eszébe jutott a vadásznak, hogy a halat a kutyának adja, de a kutya egy kicsit messzebb feküdt a földön. Odanyújtja neki a halat, de a kutya olyan gyenge volt, hogy nem kapott utána. Akkor a vadász elkezdte vékony szeletekre vágni a halat és úgy nyújtja azt a kutyának darabonként egymás után. A kutya bekapja a haldarabokat, és ahány falatot lenyel, úgy lesz az állatok ábrázata egyre barátságosabb, végül a kutya meggyógyult és azzal minden rendben lett.

Ezután a vadász elment a boszorkánymalomba, hogy búzalisztet hozzon, és ott is mindenkit széttépetett az állataival. Aztán pedig hagyta, hogy a lány összekötözze a két hüvelykujját a húrral.

Hogy ne szaporítsuk a szót, mikor a kapitányt meg a lányt megölte, látta ám, hogy sok pénz és kincs van ehben a nyomorult viskóban.

De nem vitt belőle semmit magával, hanem felkerekedett, hogy elmenjen a király fővárosába, és a kormányzattal elhozassa a kincseket. Bement a város egyik fogadójaiba. Ott megkérdezte, mi az oka, hogy a város valamennyi háza feketével van bevonva. A fogadós csodálkozott, hogy az idegen semmit sem tud, aztán elmondta neki:

– A városon kívül, egy barlangban él egy hétfejű sárkány, amelyiknek minden évben föl kell áldozni egy fiatal lányt, különben lángleheletével mindent felperzsel. A király már minden lehetőt megtett, hogy valaki megölje ezt a sárkányt, de semmi sem használt. Az idén aztán a sorshúzás a királylányra esett. Ezen és ezen a napon, délelőtt kilenc órakor a sárkány fel fogja falni a lányt. A király olyan bánatos, hogy minden házat fekete gyászszővettel vonatott be.

A vadász meghallgatta a beszédet, közölte a kormányzattal azt, amit a kincsre vonatkozóan meg kellett tudniuk, aztán hazament. Szülőfaluja asszonyai, leányai szerteszét szaladtak, amikor látták, hogy egy oroszlánnal és egy medvével tér haza. Az övéi megörültek, hogy visszatért hozzájuk, mert már attól féltek, hogy valahol elpusztult. Néhány napig otthon maradt, nem ment el vadászni.

Azon a napon, mikor a sárkány fel akarta falni a királylányt, fogta az állatait, bement a városba, és lesbe állt a kápolna mögött, amelyet a király építtetett a lányának a sárkány barlangja mellett, hogy ott még egyszer imádkozhasson, mielőtt meghal.

Egyszer csak jön egy fekete gyászszövettel bevont négylovas hintó, s kilép belőle a királylány. Akkor a vadász odamegy hozzá és először a kocsisnak szól, hogy ő kész megküzdeni a sárkánnyal. De a kocsis azt gondolta, hogy úgysem használ ez semmit. Mikor a királylány meghallotta a vadász szándékát, azt mondta neki, nem kívánhatja tőle, hogy őmiatta a halálba menjen; ő már fölkészült a halálra és szívesen vállalja. Hiszen úgysem tudná a fiú legyőzni a sárkányt. De végül mégis beleegyezett, hogy a vadász próbáljon megvívni a sárkánnyal.

Kilenc órakor elgörgette a sárkány az óriás kőlapot és előbújt mind a hét fejével, hogy elnyelje a lányt. Akkor a vadász szabadon engedte az állatait, és azok egykettőre széttépték a sárkányt. A fiú a sárkány mind a hét fejéből kivágta a nyelvet, megszámozta őket és eltette. A királylány hálából szívesen hozzáment volna. De a vadásznak nem volt valami nagy kedve házasodni, és azt mondta, hogy egy évig és három napig még hadd gondolkodjon a dolgon. Azzal hazament.

A kocsis meg a négylovas hintóban visszavitte a királylányt az apjához. Mikor egy magas hídra értek, megállítja a hintót és így szól a lányhoz:

– Egyik veszedelemből megmenekültél, de a másiktól nem szabadulsz! Ha nem mondd azt otthon, hogy én öltem meg a sárkányt és nem leszel a feleségem, akkor ledoblak erről a hídról oda, az örvénybe!

A lány nem tudta, mitévő legyen. Inkább a sárkány falta volna fel, mint hogy itt pusztuljon el, abban az örvénylő vízben. Végül azt

mondta a kocsisnak, várjon egy évet és négy napot, és akkor hozzámegy feleségül.

Erre a kocsis levette a hintóról a fekete gyászszövetet, és végighajtatott a királylánnyal a nyitott kocsiban az egész városon, vígan pattogtatta az ostorát, és egyre mondogatta, hogy ő ölte meg a sárkányt. Mindenki azt mondta erre, hogy bátor embernek tartották ugyan mindig a kocsist, de ezt mégsem hitték volna róla.

Egy esztendő és három nap elmúltával a vadász útnak indult a király székvárosába, és megint bement abba a fogadóba, ahol először járt. De most a házakat piros szövetek díszítették. A fogadós elmondta neki, hogy ez azért van így, mert a királylány holnap tartja esküvőjét a kocsissal, aki egy évvel ezelőtt megölte a sárkányt.

Akkor a vadász fogadást kötött vele, hogy kutyája, Kuras képes aznap bejutni a királyi konyhára és elhozni neki onnan a három legfinomabb ételt. A fogadós egész vagyonát feltette a vadász ajánlata ellenében. Arra a vadász fölírta az ételeket egy kis papírdarabra, és ezt a papírt betette a kutya szájába. A kutya aztán elment a király konyhájába. A szolgák el akarták kergetni, de a kutya ügyesen kitért előlük, és fölugrott a királylány ölébe, aki éppen azt nézte, hogyan készítik a szolgák a lakodalmi ételeket. Meglátja a királylány a papirozt a kutya szájában, elolvassa, és két tányérra kitalaltatja a két legjobb lakodalmi ételt. Rákötötte a tányérokat a kutya nyakára, és az gyorsan átszaladt az emberek között, akik kergették, és visszament a fogadóhoz. A fogadós ezt látva nagyon meglepődött, s mit volt mit tennie, át kellett engednie minden vagyonát a vadásznak.

Ezalatt a királykisasszony elment az apjához, és elmondta neki, hogy az ő megszabadítója ez és ez a vadász, aki ebben és ebben a fogadóban van. A király odaküld egy szolgát azzal a paranccsal, hogy a vadász jöjjön el hozzá. De a vadász azt feleli, hogy a királynak ugyanakkora az út őhozzá, mint neki lenne a királyhoz. Ezt hallva a király maga ment el a vadászhoz, és kérte, hogy jöjjön vele a kastélyba.

Azon a napon nagy ünnepséget tartottak esküvő helyett. Az ünnepély után a király azt kívánta, hogy a jelenlévők mindegyike mondja el élete történetét.

Akkor fölállt a kocsis, és elmondta, hogy mint gyermek disznópásztor volt, aztán a király kegyelméből egyre magasabbra emelkedett, míg végül a királyi udvar kocsisa lett. Kocsisként sikerült neki legyőzni a szörnyű sárkányt, ahogyan ezt az általa az asztalra tett sárkányfejek is bizonyítják. Ennek a tettének jutalmául lett a királylány a menyasszonya.

Most feláll a vadász is, és elmondja, hogy ő mindig vadászni járt, és egyszer egyetlen lövéssel három állatot ejtett el, aztán hatalmába kerítette egy oroszlánt és egy medvét. Ezekkel az állatokkal idejött a városba, hogy tudassa a rendőrséggel, hol rejtették el a rablók a kincseiket, akiket ő ölt meg. Akkor egy fogadós beszélt neki a rettenetes sárkányról meg a királykisasszonyról, és ő a két állata segítségével megölte a sárkányt. Azután ő maga hazament, a királykisasszony pedig visszaindult a hintóban a kastélyhoz. Útközben, mikor egy hídra értek, a kocsis azt állította, hogy ő ölte meg a sárkányt, és a királylánynak bele kellett egyeznie, hogy ezt mondja a kocsis az apjának is, nehogy beledobja őt a hídról az örvénybe.

Ezt hallva a kocsis elkezdett dühösen kiabálni, hogy ez nem igaz, a hét sárkányfej világosan bizonyítja, hogy ő ölte meg a sárkányt. De akkor a vadász megkérdezi a vendégeket, láttak-e már sárkányfejet nyelv nélkül, azzal mindegyik sárkányfejet fölemeli, s a kinyitott szájakba belerakja a nyelveket olyan sorrendben, ahogy megszámozta azokat.

Most már mindenki a vadásznak hitt, aki aztán megtartotta esküvőjét a királylánnyal. A kocsist pedig hazugságáért négy lóval darabokra szaggatták.

A KÉT BARÁT

Volt egyszer egy király, annak volt két szép, törékeny lánya. De a király azt akarta, hogy a lányai ne menjenek férjhez. Ezért építtetett egy rettentő várat egy sötét tó kellős közepén, és hatalmas falakkal vétette körül az épületet, hogy senki se juthasson be a lányaihoz.

Egyszer, egy sötét éjszakán azonban egy nagyszerű ember jött elő a tóból, és egy éjjelt a várban töltött. Kilenc hónap múlva mindkét királykisasszonynak gyermeke született, és a két gyermek annyira hasonlított egymáshoz, hogy senki sem tudta volna megmondani, melyik melyik. A lányok kérték azt az asszonyt, aki az ételt hozta nekik, hozzon nekik ezentúl többet, mert nagyon éhesek.

Mikor a két kisfiú nyolcéves lett, a két királykisasszony zöld posztót és két íjat kért arany nyílvevesszőkkel az apjuktól. Azt mondták, hogy szeremének vadászatra menni, és apró madarakat löni. Holdfényes éjszakákon a két anya megtanította a fiúkat szépen daloló madarakra vadászni, a tó vizében úszni, és mindkettőnek ruhát varrtak a zöld posztóból.

Mikor a fiúk már megtanultak úszni, a két anya azt mondta nekik, hogy most már el kell menniük világgá, de senkinek sem szabad elárulniuk anyáik nevét, és emlékül mindkettőnek egy-egy aranykardot adtak.

Egy szép nyári éjszakán búcsút vett a két fiú a vártól, átúsztak a tavon és átmásztak a falon. Kart karba öltve mentek a rövid éjszakában, míg csak egy sötét erdőbe nem értek. Ott az út kettéágazott. Mielőtt elváltak egymástól, egy öreg tölgyfa mellett a földre szórták az egyik aranykardot, és megígérték egymásnak, hogy egy év múlva visszatérnek ugyanerre a helyre, és ha a kard egyik oldala rozsdás lenne, akkor közülük az, aki azon az oldalon indult el, szerencsédénül járt és a másik köteles segítségére sietni. Aztán könnyes szemmel elbúcsúztak egymástól, és egyikük jobbra, a másik balra, elindultak a nagyvilágba.

Az, amelyik jobbra indult, nemsokára egy szép városba ért, ahol minden ember nagyon szomorú volt és sírt. Megkérdezte tőlük, mi bajuk van, hogy valamennyien sírnak.

Azt felelték erre, hogy a sárkány elrabolta a királylányt, és senki sem meri megölni a sárkányt, pedig a király megígérte, hogy annak adja a lánya kezét és a királyságát, aki megöli a sárkányt.

Az ifjú lovag nem értette, hogy nem akad vállalkozó, és bátran fogta a kardját, fölült a lovára, és kérte, hogy mutassák meg neki, hol van a sárkány barlangja.

Mikor odaért a barlanghoz, kirepült a sárkány és rá akart rontani a fiúra, de az az aranyos nyílvesszőjével pontosan a sárkány szíve közepébe talált. Kimondhatatlan örömmel ölelte át a királykisasszony a szabadítóját, és nagy pompával vonultak be együtt a városba, ahol a fiút nemsokára kikiáltották királynak.

Hiába könyörgött a felesége, az ifjú király egy szép napon elment az elátkozott erdőbe, hogy arany nyílvesszőivel szépen daloló madarakra vadásszon. A sűrű erdőben egyszer csak egy töpörödött anyókat látott, aki úgy tett, mintha keresne valamit. Mikor a király megkérdezte az öregasszonyt, mit veszített el, az azt felelte neki:

– Az aranygyűrűmet!

Az ifjú király szolgálatkész ember volt, így hát segíteni akart az anyókéknak a gyűrű keresésében. De miközben lehajolt a gyűrűt kutatva, az öregasszony, aki boszorkány volt, egy vesszővel ráütött aranyfürtös fejére és márványtömbbé változtatta.

Egy év múlva a másik fiú, aki balra indult a világba, visszatért a tölgyfához és látta, hogy a kard jobb oldala egészen berozsdásodott.

– A testvéremet szerencsétlenség érte! – mondta erre, és elindult, hogy megkeresse.

Mikor megérkezett abba a városba, ahol a testvére király lett, az emberek eléje sereglettek. A királyné átölelte és fölvezette a kastélyba. De a lovag aranyos kardját éjszaka maga és a királyné közé fektette.

Hiába volt másnap reggel a királyné minden könyörgése és sírása; a fiú kiment az erdőbe. Mikor beért a fák közé, az öreg boszorkány őt is ugyanúgy el akarta varázsolni, mint a testvérét, de a lovag rögtön észrevette, miben mesterkedik.

– Mondd meg, hogyan szabadíthatom meg a barátomat – mondta a boszorkánynak –, mert ha meg nem mondod, leütöm a fejedet!

A vénasszony reszketve adta a kezébe a vesszőt, és azt mondta, hogy azzal érintse meg sorba a márványtömböket, amit a fiú meg is tett. És lám, a kövek mind lovagokká és szép fiatal

lányokká változtak. Az egyik kőből a barátja jött elő és boldogan ölelték meg egymást.

Estére ujjongva vonultak be a városba, és a bátor fivér a király csapatainak parancsnoka lett.

MESE KUONCRÓL ÉS KUONCESSZÁRÓL

Volt egyszer egy ember meg a felesége, fönt laktak a Karli-tanyán. A férfit Kuoncnak, a feleségét Kuoncesszának hívták. Mindketten derék emberek voltak. A férfi favágó volt, és nagyon keveset keresett, csak éppen a betevő falatjukra valót tudta előteremteni azzal, hogy Pontresina lakóinak fát termelt ki. Gyermeük nem volt, és így az asszony varrt és elvégezte a házi munkát. Jó asszony volt, de ostoba és hiú.

Akkoriban még nem volt annyi bolt, és vándorkereskedők jártak házról házra, portékáikat árulva: kendőket, vásznakot, csipkéket és szalagokat kínáltak eladásra. Nos, ha egy ilyen gyalogboltos jött arra, az asszony nem tudott neki ellenállni és egy sereg holmit összevásárolt, amire semmi szüksége sem volt. Így aztán el is költött mindent, amit a férje keresett, annyira, hogy sokszor a legszükségesebb kiadásokra, kenyérré és húsrá sem akadt pénz a házban. A szegény embert ez nagyon elkeserítette, és kétségbeesésében nem tudta, mihez kezdjen.

Egy napon, amikor az asszony már megint az utolsó fillért is kiadta ilyen haszontalanságokra és semmijük sem maradt, amiből kenyeret vehettek volna, a férj méregbe gurult, és azt mondta a feleségének – pedig szerette az asszonyt és jól megvoltak különben egymással, de most bizony elveszítette a türelmét -, hogy:

– Ide figyelj, asszony! Mától kezdve egyetlen fillért sem adok többé a kezébe. A szükséges dolgokat, kenyeret, sajtot meg meggyaszt, majd én veszem meg. Te csak mondd meg, hogy mi kell, de pénzt nem adok neked ezentúl, mert különben egy nap csak a hüvelykujjunkat szophatjuk és éhezhetünk.

És úgy is tett, ahogyan mondta. De nem tudta valójában, hova is rejtse el a pénzt. Egyszerű kis házban laktak, és ott nem tudta a keservesen megkeresett pénzt úgy eldugni, hogy az asszony rá ne akadjon. Így aztán az az ötlete támadt, hogy a pénzt egy öreg farönkben rejtje el, amelyik már évek óta ott állt az udvar egyik sarkában. Remélte, hogy a felesége nem jön majd rá, hová rejtette a pénzt.

Telt-múlt az idő. Az ember egészen jól keresett, és már szép summa pénze volt félretéve a farönkben, és nagyon boldog volt, ha

arra gondolt, hogy végre meg tudott takarítani egy kis pénzt arra az időre, hogyba betegek lennének, vagy más nem várt kiadás adódik.

Hát egy napon ki jelent meg megint a házban? Újra egy afféle átkozott gyalogboltos, aki csipkét, kendőt, szalagot árult. Ez az árus volt már egypárszor Kuoncesszánál, és mindig jó üzleteket csinált vele. Így hát most is nagyon barátságosan köszöntött be:

– Jó estét, kedves Kuoncessza asszony! Hogy van? Remélem, jól? Most olyan holmim van, amilyent még sohasem látott, a szalagaim egyenesen Párizsból érkeztek és nem is drágák.

– Ó, nagyon sajnálom, kedves boltos úr, de nem vehetek többet semmit sem magától, mert a férjem minden pénzt eldugott, amit csak keresett, és többet egy fillért sem ad nekem. Semmi értelme hát, hogy mutogassa nekem a portékáját, ha lenne is kedvem vásárolni. Jobb, ha mindjárt odébbáll.

De a házaló agyafúrt ember volt, aki nem esett a feje lágyára, így hát azt mondta:

– Kedves Kuoncessza asszony, ha nem is tudsz semmit vásárolni tőlem, azért én megmutogatom neked a portékámat, mert mindig jó vevőm voltál.

Azzal levette hátáról a kosarat, és elkezdte Kuoncessza elé kirakni a szép holmikát. Az asszony nem győzte nézni a csodaszép dolgokat, és fölkiáltott:

– Ó, ha csak egy métert is vehetnék ebből a csipkéből meg ebből a szalagból, mert olyan szépek, hogy ilyent még sohase láttam. De hát ennek semmi értelme, hiszen nincsen pénzem.

– Nos, nincs valami olyan a háztartásodban, amire nincs szükségetek és pénz helyett nekem adhatnád, hogy a kívánságodat teljesíthetném? – kérdezte a házaló.

– Hát bizony, kedves boltos úr – sóhajtott az asszony –, igazán nem tudom, mit adhatnék. Azt a keveset, amink van, nem nélkülözhetjük a férjemmel, így hát azt nem adhatom oda. Igazán nem tudom, mit tehetnék. Igaz, hogy volna lent az udvar sarkában egy öreg fatönk, az már régóta ott hever, és semmit sem tudunk kezdeni vele, de hát azért biztosan nem adsz semmit.

– Mutasd meg nekem azt a fatönköt – felelte a gyalogboltos –, meglátjuk, tehetnék-e valamit érted.

– Hát akkor gyere velem, majd megmutatom – vágta rá az asszony.

Lent az udvarban odament a kereskedő a fatönkhöz, belerúgott a cipője orrával, és mivel éles füle volt, abban a pillanatban csengő hangot hallott a tönk belsejéből, és azt gondolta: Ki tudja, hogy Kuonc nem ebben a fatönkben rejtette-e el a pénzét? Aztán az asszonyhoz fordulva így szólt:

– Kedves Kuoncessza, ez a fatönk bizony nem sokat ér, de hogy örömet szerezhessenek neked, mégis elfogadom és adok érte néhány méter csipkét meg szalagot, ha már annyira tetszik neked.

– Ó, kedves kereskedő uram – örvendezett az asszony -, maga igazán jóságos hozzám, és én nagyon boldog vagyok, hogy ebből is, abból is ad nekem egy kicsit. Biztos vagyok benne, hogy a férjem is boldog lesz, ha meghallja, hogy ezeket a szép dolgokat azért a fatönkért cseréltem, aminek úgysem vettük semmi hasznát.

A házaló aztán gyorsan lemérte a szalagot meg a csipkét, fölkapta a fatönköt, és gyorsan elinált.

Estefelé, napi munkája végeztével megjött a férj, boldogan, hogy végre kipihenheti magát. De alig lépett be a szobába, elébe szalad a felesége, és nagy örömmel mutatja neki a csipkét meg a szalagot, és elmondja, hogy mindezt a gyalogboltostól kapta, anélkül hogy egy fillért is fizetett volna érte. A házaló olyan kedves volt, hogy elfogadta pénz helyett azt az öreg fatönköt, ami olyan régóta ott hevert az udvar sarkában.

Ezt hallva Kuonc elsápadt és így szólt:

– Csak nem vagy olyan bolond, hogy odaadtad a gyalogboltosnak azt a tönköt? Hát nem tudod, hogy hónapok óta minden keresetemet abban a fatönkben rejtettem el?

– Kedves férjem, igazán sajnálom, de hát én ezt nem tudtam; a boltos meg már elment.

– Jól van – felelte erre Kuonc –, akkor igyekeznünk kell, hogy utolérjük és visszaszerezzük tőle a tönköt.

– Szép, szép – mondta Kuoncessza –, hát akkor veled megyek, csak kendőt kötök a fejemre és máris jövök.

– Akkor én előremegyek – kiáltott vissza Kuonc –, és ne felejtse el a kertkaput behúzni magad után!

Azzal Kuonc nagy léptekkel kisietett az utcára, és a mezőn átvágva elment.

Nemsokára megy ám utána Kuoncessza nagy fújtatva, izzadva, mert a kertkaput ott cipelte a hátán. Mikor ezt az ember meglátta, megszólalt:

– Hát meg vagy te bolondulva, hogy a kertkaput is magaddal hozod? Mi jutott eszedbe?

– De kedves férjem, te parancsoltál rám, hogy húzzam magam után a kertkaput, én csak azt tettem, amit kívántál tőlem.

– Nos – mondta a férje –, hát akkor most büntetésül hozd magaddal, vissza majd akkor viszed, ha hazamegyünk. De most el kell válnunk, mert nem tudhatjuk, melyik úton ment el a boltos. Te a pataknak ezen az oldalán mégy lefelé, én meg a másikon, és reméljük, hogy a vashídnál összetalálkozunk vele, és akkor vissza kell adnia a pénzt.

Egy darabon még együtt mentek, és éppen ott, ahol el akartak válni egymástól, megtalálta Kuonc az út szélén a fatönköt.

Aggódva ment oda, és ki akarta belőle venni a pénzt, de annak bizony már csak hült helye volt. Arra aztán elváltak, ahogy előbb megbeszélték, és gyors léptekkel indultak el Slarigna felé, egyikük a patak innenső, másikuk a túlsó oldalán.

Amint mentek egy darabot, hallja ám Kuonc, hogy az asszony fölkiált:

– Kuonc, Kuonc, gyere ide gyorsan!

Kuonc meghallva a hívást, azt hitte, hogy a felesége megtalálta a boltost, pár lépéssel átgázolt a vízen, és rákiabált az asszonyra:

– Mi az, Kuoncessza? Megtaláltad?

– Nem én – felelte az asszony. – Csak azt akartam megkérdezni tőled, hogy ez itt kecske- vagy birkatrágya?

– Még egyszer ide ne hívj ilyen butaságok miatt, különben megjáród! – förmedt rá Kuonc, és visszament a maga oldalára.

Egy kis idő múlva az asszony megint odakiáltott:

– Kuonc, Kuonc!

A férfi azt hitte, hogy ez alkalommal az asszony megtalálta a boltost, átugrott a vízen és megszólalt:

– Megfogtad? Megfogtad?

– Nem én – mondta az asszony. – De mondd meg, mi ez, ló-
vagy szamartrágya?

Kuonc ráförmedt:

– Te világ szamara! Még egyszer ide ne hívj ilyen butaság
miatt! Ha harmadszor is idehívsz, biz’ isten megpofozlak! – És azzal
visszament a saját oldalára.

Így mentek tovább, mindegyik a maga oldalán, és a vashídnál
újra összetalálkoztak anélkül, hogy ráakadtak volna a házalóra.
Aztán visszajöttek megint az úton, fáradtan és szomorúan.
Különösen Kuoncessza volt fáradt, mivel neki a kertkaput is cipelnie
kellett.

Mikor a kiserdőhöz értek, Kuoncessza megjegyezte:

– Kuonc, én halálosan fáradt vagyok, nem pihenhetnénk egy
kicsit?

Mire Kuonc azt felelte:

– Igazad van, hiszen már éjszaka van és esetleg gonosz
emberekkel találkozhatunk össze. Másszunk föl egy fára és töltsük
ott az éjszakát.

Ahogy mondta, úgy tettek. Fölmásztak egy fenyőfa tetejére, és
ott kényelmesen elhelyezkedtek, amennyire tudtak.

De nem telt bele sok idő, megjelent egy csomó ember, és
pontosan a fenyőfa alá telepedtek le. A fa tetején, a fejük fölött ott
kuporgott Kuonc meg Kuoncessza. A férfiak tüzet raktak, hogy
vacsorát főzzenek. Miközben serénykedtek, elkezdtek beszélgetni:

– Ma nagyon jó napunk volt, jó zsákmányra tettünk szert –
vélte az egyik. – Ennél a kereskedőnél, akit elfogtunk, egy halom
pénz volt. Míg készül a vacsora, megszámolhatjuk a szerzett pénzt.
– Azzal mindenféle pénzeket szedtek elő a zsákokból és elkezdtek
számolni.

Eközben Kuonc és Kuoncessza nagyon félték fönn a fán, és
csöndben kuporogtak, mert ezek az emberek rablók voltak ott
alattuk. Egy idő múlva Kuoncessza suttogva megszólalt:

– Hé, Kuonc, már nem bírom tovább!

– Mi van veled? – kérdezte az ember.

– Ó, hát pisálnom kell.

Kuonc visszasúgta:

– Az égre, tartsd vissza, mert ha ezek észreveszik, hogy van valaki a fenyőfán, akkor feljönnek utánunk és megölnék.

Kuoncessza mindent megpróbált, hogy el ne árulja magát. De egyszer csak mégis megszólalt:

– Tovább már igazán nem bírom visszatartani!

– Hát akkor pisálj, az ördögbe is! – mondta Kuonc. Kuoncessza pedig elkezdett pisálni, és a húgy pontosan abba a serpenyőbe csörgött, amelyiket a tűzre tartottak a rablók.

Mikor ezek ezt meglátták, azt mondták egymásnak:

– Nahát, máma igazán jó napunk van. Az ég is a javunkat akarja. Nemcsak jó zsákmányt adott, hanem most még levest is küld az égből.

Eközben odafönt egy idő múlva Kuoncessza azt mondja a férjének:

– Kuonc, Kuonc, nem tudom tovább visszatartani!

– Az istenért, asszony, mi van veled? – kérdezi a férje.

– Ó, hát rám jött a szükség! – feleli erre az asszony.

– Az istenért, tartsd vissza! – mondja Kuonc. – Különben ez alkalommal biztosan elcsúsznak bennünket. Még egyszer nem lesz olyan szerencsénk, mint az előbb!

Kuoncessza minden erejével tartotta magát. De aztán mégiscsak azt mondta:

– Hát én már képtelen vagyok visszatartani!

– Hát az ördögbe is, akkor szarjál! – kiáltott rá Kuonc.

És a következő percben már potyogott is le, megint csak a serpenyőbe.

Mikor ezt a rablók meglátták, azt mondják egymásnak:

– Hát máma aztán igazán szerencsés napunk van. Az Úristen nemcsak levest küld nekünk az égből, hanem még gombócot is.

Odafönn, a fenyőfa tetején egyre jobban nyomta a kertajtó a szegény Kuoncessza hátát, úgyhogy végül megint fölkiáltott:

– Kuonc, Kuonc, én nem bírom tovább tartani az ajtót!

Kuonc pedig rákiabált:

– Az égre, tartsd erősen, mert különben most már biztos végünk lesz!

Szegény Kuoncessza megint összeszedte minden erejét, hogy le ne ejtse az ajtót. De egyszerre csak fölajdult:

– Kuonc, én nem bírom tovább!

Kuonc pedig:

– Hát akkor, az ördögbe is, ereszd el!

Erre az ajtó óriási robajjal lezuhant, és letörve az útjába eső ágakat a földre esett.

Ahogy a rablók meghallották a dübörgést, és látták, hogy valami szörnyűség zuhan le a fáról – a sötétben szörnyetegnek nézték az ajtót –, megrémültek és úgy elszaladtak, hogy mindenüket otthagyták ijedtükben. Azt kiabálták futás közben:

– Jön az ördög! Jön az ördög!

Kuonc látva, hogy a rablók elmentek, fogta magát és Kuoncesszával együtt lemászott a fáról.

– Most az egyszer szerencsénk volt – jelentette ki. – Ezek a rablók, akik kifosztották a gyalogboltot, elmentek, és aligha térnek vissza többé. Így hát fogjuk a pénzünket és menjünk haza.

A házalótól elvett pénzen kívül még más lopott pénz is volt ott. Kuonc és Kuoncessza a sok pénzzel aztán reggel felé hazamentek, fáradtan, de elégedetten.

És attól a naptól kezdve Kuoncessza sokkal okosabb lett. Jót tett neki az éjszakai lecke. Ezentúl nem csinált haszontalan kiadásokat, hanem mindig megkérdezte a férjét, mit vásároljon.

Ezzel vége a mesének, a kecske farkának, meg a kisegérének, aki a falra mászott.

A KOVÁCS KECSKÉJE

Volt egyszer egy faluban egy ember meg a felesége. Az ember kovács volt, és a mesterségével kereste a kenyerét. Gyermeük nem volt, a sorsukkal elégedetten éltek, egyszerű, de jó körülmények között. Volt egy kis istállójuk, abban néhány kecskét tartottak, hogy legyen tej a háznál. Néha levágtak egy-egy kecskét, süttet és kolbászt csináltak belőle.

Ősz táján egy napon azt mondja az asszony a férjének:

– Halig áss ide! Úgy látom, a mi barna kecskénk már nemigen ad tejet és elég sok szénát megeszik. Azt gondolom hát, nem érdemes egész télen át tartani. Hizlaljuk fel és vágjuk le.

A fége azt felelte rá:

– Jó. Ha úgy gondolod, tegyünk így. Tavaszra talán lesz a másik kecskének kisgidája, így hát ezt levághatjuk. A másik is ad annyi tejet, amennyi kettőnknek kell.

Így múlt el az ősz. Egy nap aztán azt mondta az asszony:

– Megnéztem a naptárt, és azt hiszem, december másodika jó lenne a vágásra, mert az a nap az oroszán jegyében áll. Ez pedig kedvező jel az állat levágására. Délután átmegyek, megkérem a szomszédasszonyaimat, hogy jöjjenek és segítsenek nekünk a kecskevágásnál. Mi is mindig elmegyünk hozzájuk segíteni.

És az asszony elment látogatóba, és megkérte a szomszédasszonyokat, hogy december másodikán jöjjenek át, mert akkor levágnák a barna kecskét. A szomszédasszonyok beleegyeztek, mert tudták, hogy a házi ölésnél jó kosztot kapnak, így aztán megígérték, hogy másodikán hajnali négykor eljönnek.

A kovács aztán előkészítette mindent, amit kellett. A ház pitvarát kitakarította, odakészítette a nagy kalapácsot, hogy majd azzal üssék fejbe a kecskét, élesre fente a késeket, amivel a húst akarta feldarabolni, és még mindenféle más szerszámot is, ami az ilyen vágáshoz kell.

Az asszony csirkét sütött, és finom kávét vásárolt a boltban meg egy üveg pálinkát. Mert téli estéken, ha a kemencepadkán ültek, olykor-olykor ittak egy pohárkával.

Reggel négykor kopogtattak, és jött a két szomszédasszony. Nagykendőbe voltak bugyolálva. Jó napot kívántak a kovácsnénak, és panaszkodtak, milyen hideg van odakünn. Igaz, hogy ez jó idő a

kecskevágáshoz, mert nem jó, ha ilyenkor túl enyhe az idő. Azzal bejöttek, a kovácsné behívta őket a szobába, hogy tegyék le a kendőjüket és kössék fel a kötényt a munkához.

Eközben a kovács kiment az istállóba, bevezette a kecskét a ház pitvarába, és odakötötte egy karikához a falban. Aztán fogta a nagy kalapácsot és fejbe kólintotta a szegény kecskét. Az állat egyetlen hang nélkül összerogyott. A kovács felemelte és a padra fektette. A háziasszony is kijött közben a szobából a két szomszédasszonnyal, és teljes erőből elkezdtek nyúzni a kecskét.

Mikor készen lettek a nyúzással, nem kezdték el feldarabolni a húst, mert a kovácsné azt mondta:

– Hát akkor most menjünk be a szobába, mert készen van a reggeli. A hús feldarabolása meg nehéz munka és sokáig eltart. Reggeli után majd nekifogunk.

A szomszédasszonyok eleinte szabadkoztak, ahogy ez már szokás, mondván, hogy nem illik munka közben enni. De ez csak afféle szóbeszéd volt, azért szívesen bementek bizony a szobába, és jó étvággal nekiláttak a kovácsné készítette finom ételeknek. A pálinkát se a cipőjükbe öntötték.

De mi történt odakünn, mialatt a kovács és az asszonyok odabenn ettek-ittak?

A kecske egyszer csak fölemelte a fejét és körülnézett, mert a kovács ütése nem ölte meg, hanem csak elkábította. Amikor aztán észrevette, hogy megnyúzva fekszik a pádon, és látta a körös-körül heverő szerszámokat, megszólalt:

– Esküszöm, hogy a gazdám le akar engem vágni! Csakhogy ezt én nem tűröm!

Azzal leugrott a pádról, ki a ház ajtaján és beszaladt az erdőbe. Már derengeni kezdett, és a kecske egyre beljebb ért a fák közé. Ahogy továbbment, egyszerre csak egy kunyhó akadt az útjába. Azt gondolta magában:

– Jó lenne bemenni ide egy kicsit pihenni és aludni, éppen elég volt, amit ki kellett állnom. Biztos vagyok benne, hogy az az átkozott kovács jó néhányszor fejbe kólintott, hiszen meg akart ölni.

Azzal odament a kunyhóhoz. Az ajtót nem zárták kulcsra, és a kunyhó egyik sarkában szép száraz alomból készített fekhelyet látott. Elnyújtózott rajta és nemsokára elaludt.

A kunyhó a rókaé volt, aki kora hajnalban látogatóban járt a farkasnál. Amikor felkelt a nap, elbúcsúzott és hazaindult, elégedetten, mint aki jól végezte dolgát. Elért a kunyhójához. Be akart menni, ahogy szokott, de mit lát? Az ajtó zárva. Ezen nagyon elcsodálkozott, kopogtatott és bekiabált:

– Ki van odabenn? Nyisd ki azonnal, mert ez az én kunyhóm!

Válasz helyett csak ijesztő nyögéseket hallott. Szegény róka egyre nyugtalanabb lett, egyre elkeseredettebb és forrt benne a mérég. Teljes erejéből elkezdte hát döngetni az ajtót egy doronggal. Hát akkor hallja ám, hogy odabent valaki kiabál:

– Én vagyok a kovács kecskéje, és felfalom azt, aki ide be mer jönni!

Megrémült a róka, mikor ezt meghallotta, sarkon fordult és elszaladt, hogy segítségül hívja a farkast. Útközben találkozott a görbe lábú madárral. A madár így köszöntött rá:

– Kedves róka koma, nagyon rémültnék látszol. Mi történt? Valami nagy baj van?

– Ó, kedves görbe lábú madár, gondold csak el, ma éjjel látogatóban voltam a farkasnál. Amikor hazaértem, be akarok menni a kunyhómba, hát az ajtó zárva van, pedig tudod, hogy sohase szoktam bezárni, ha elmegyek, mert semmi sincs a kunyhómban. Rémítő hangokat hallottam bentről, és mikor kopogtam az ajtón és bekiáltottam, hogy ki van odabenn, egy szörnyű hang azt felelte: „Én vagyok a kovács kecskéje és felfalom azt, aki ide be mer jönni!” Most hát útban vagyok a farkas sógorhoz, hogy segítségül hívjam, mert egyedül nem merek visszamenni a kunyhóhoz.

– No, no – mondta erre a görbe lábú madár. – Nem lesz ez olyan veszélyes. Gyere csak velem, majd megnézzük, ki az aki szemtelenül bemerészkedett a kunyhódba. Én nem félek.

– Ó, ha segítenél nekem, görbe lábú madár, nagyon meghálálnám – mondta a róka.

Azzal megfordultak és nagy léptekkel visszamentek a róka kunyhójához. Mikor odaértek, a görbe lábú madár csőrével erőteljesen megzörgette az ajtót és nagy hangon bekiabált:

– Ki van odabenn? Ebben a szempillantásban felelj, mert én vagyok itt, a görbe lábú madár és nyomban választ akarok!

A kunyhóból most is ez a kiáltás hallatszott:

– Én vagyok a kovács kecskéje, és felfalom azt, aki ide be mer jönni!

– Én meg a görbe lábú madár vagyok, és ha bemegyek, hát holtan húzlak ki onnan! – vágta rá a madár.

Azzal fogott egy botot és néhány ütéssel betörte az ajtót. Meglátta a kecskét az almon, odament és egyetlen jól irányzott csapással leütötte. Aztán a rókával ketten megfogták, kivonszolták a kunyhóból és egy sarokba dobták.

Eközben a faluban a kovács, a felesége meg a két szomszédasszony megették a reggelit, és megszólalt a kovács:

– Na, gyertek, asszonyok, menjünk, folytassuk.

Azzal kinyitotta a szoba ajtaját, de majd összeesett ijedtében, látva, hogy a kecske már nem fekszik ott a pádon.

Kiment a pitvarba, minden szögletbe benézett, nem bújt-e oda a kecske. Aztán kiszaladt az ólba, hátha visszament az állat oda, de sehol se találta. Akkor azt mondta:

– Az istenit neki, ez a kecske elfutott, mégpedig minden bizonnyal az erdőbe. Menjünk utána és fogjuk meg!

Azzal a kovács, a felesége, meg a két szomszédasszony felkaptak valamit, ami a kezük ügyébe esett, ki egy kaszát, ki egy csákányt, ki meg egy lapátot, aztán rohamléptekkel elindultak az erdő felé. Óvatosan lépkedtek a fák közt. Minden odúba belenéztek, és végül el is értek oda, ahova a róka és a görbe lábú madár a kecskét dobták.

A kovács úgy örült, hogy megtalálta a kecskéjét, hogy felvette a vállára, úgy vitte hazáig. Ott aztán most már igazán agyonütötték a kecskét, és sok kolbászt csináltak belőle.

Itt a vége a mesének, itt a farka a kecskének, meg a falra mászott kisegérnek.

A LA PUNT-I KOLDUSOK

Volt egyszer egy ember meg a felesége. La Puntban laktak, Adaminéknak hívták őket. Két fiuk volt: Gian és Giahen. Gian volt a fiatalabb, szép és okos fiú. Ezzel szemben Giahen ostoba volt és lusta, és csak annyit dolgozott, amennyit mindenképpen kellett. Gian mindenféle kézműves munkához értett; fakupákat, vakolókanalakat, csapdákat, ólomérmemintákat és még sok mindenféle dolgot tudott készíteni.

Alighogy a fiúk felnőttek, apjuk mellhártyagyulladásban, anyjuk meg szélhűtésben meghalt. A temetés után Gian így szólt Giahenhez:

– Mármost mihez kezdjünk? Nyakig ülünk az adósságban. Ami engem illet, azt hiszem, az lenne a legjobb, ha elindulnánk, egyikünk fölfelé, másikunk lefelé a völgyben, és utána néznénk, el tudnánk-e szegődni valahová szolgának, mert így ez nem megy tovább.

De Giahen azt felelte:

– Én a magam részéről nem megyek messzire; ha nem találok munkát, majd házról házra járok koldulni.

Másnap mindkét fiú elindult: Giahen a völgyben fölfelé, Gian lefelé. Így ment ez néhány napig. Gian hóna alá vett néhány vakolókanalat, szitát és mindenféle általa készített holmit, és mindennap adott el belőlük. Mikor este hazatért, mindig volt egy kis pénze, ezzel szemben Giahen zsebében csak néhány összekoldult rézgaras zörgött.

Egy napon azt mondta Gian:

– Meguntam már, hogy nap mint nap lefelé menjek, cseréljünk. Holnaptól kezdve menj te lefelé, én meg majd fölfelé megyek, és az is lehet, hogy átmegyek Bergellbe.

Másnap aztán Gian napkeltekor elindult és fölfelé ment Engadinban. Az első napon Silvaplanaiig ment, a másodikon pedig a Maloja kanyarjain át leért Bergellbe. Itt is csak ment tovább, és Clavennában betért egy vendégfogadóba, ahol ételt és italt rendelt. A fogadós megkérdezte tőle, hogy továbbmegy-e ebéd után. Gian azt felelte:

– Persze hogy továbbmegyek, Alsó-Itáliát is látni szeretném, mert már sokat hallottam róla.

Megszólalt erre a fogadós:

– Igen, igen, a vidék nagyon szép. De óvakodj az emberektől, mert annyi ott a gyilkos, mint a légy, és nap mint nap másról se hallani, csak lopásról meg gyilkosságról. Ha elfogadsz egy jó tanácsot, éjjel a világért ne utazzál egyedül!

Egy szó, mint száz, Gian másnap reggel jó korán elindult, és egész nap ment. Estére kelve sűrű erdőbe ért. Elfogta a félelem arra a gondolatra, hogy vadállatok támadhatnak rá és szét is téphetik, vagy talán olyan helyre keveredik, amelyik varázserő hatalma alatt áll.

Ahogy továbbment, egy tisztásra jutott, annak a közepén egy nagy fa állt, és a fa törzsét pad futotta körül. Gian félholt volt már a fáradságtól, így hát lerogyott a padra, hogy egy kicsit kifújja magát. De akkor észbe kapott, hogy hátha rablók vagy útonállóak vannak a közelben, és jobbnak látta fölmászni inkább a fa tetejére. Telihold volt, így hát olyan jól látott, akár világos nappal, és észrevette, hogy nem messzire egy fallal körülvett ház áll. A kapu előtt pad volt, a ház udvara tágas, közepén egy kút. Giannak nagy kedve támadt, hogy odamenjen és megnézze, nem fogadó-e ez az épület. De egyszerre csak látja ám, hogy tizenkét ember jön ki a ház ajtaján és valamennyi fel van fegyverkezve.

– Uram, segíts! – mondta magában Gian. – Ezek biztosan rablók, és talán éppen azok, akikről a fogadós beszélt.

Látta, amint az emberek egyre közelebb érnek hozzá, és félelmében alig tudott fönnmaradni a fán. A tizenkét ember egyszer csak a fa alá ért, és leültek a padra.

– Nos – mondta a kapitányuk –, gyerünk! Mindenki mondja el, mit végzett az elmúlt két hétben, amíg összejártuk az országot!

Az egyik azt mondta, hogy felgyújtott egy házat és mindent ellopott, ami benne volt. Egy másik elmesélte, hogy megölt egy asszonyt és sok ékszert rabolt el tőle. A harmadik lovat lopott.

A kapitány így szólt:

– Mindez szép és jó, de azt, amit én tettem, egy sem tudta volna véghezvinni közületek. Mantuában a város lakóinak tíz napja egy csepp vizük sincs. A király egész csapatot küldött ki, hogy forrást keressenek, de hiába! Az emberek úgy szaladgálnak, mint a félőrültek, az állatok bömbölnek, csuda komédia az egész! Most aztán a király kihirdette, hogy annak adja a lányát meg a fele

vagyonát, aki képes újra vizet teremteni. De a vizet senki más nem tudja újra a városba juttatni, csak én. Hallgassátok meg, mit csináltam: Ha innen elindul az ember a jobb oldali ösvényen, nagyon sűrű erdőbe ér. Egy kicsit följebb balra ágazik el egy ösvény, és ha azon továbbmegyünk egy kicsit, van ott egy nagy fatönk. A közelében áll egy remetekunyhó, de a remetét félig boszorkánynak tartják. Hát én elmentem ehhez a remetéhez, aki éppen fát vágott az ajtaja előtt. Mikor meglátott, gyorsan el akart menekülni, de én odamentem hozzá és megkérdeztem tőle, mit kell tenni, hogy Mantuában megint legyen folyóvizük. Az öreg nem akarta megmondani. Erre kivettem a kezéből a fejszét, és mikor látta, hogy ráemelem, megszólalt: Hagyd meg az életemet, kérlek, és akkor elmondom, mit kell tenned. Ez a kis aranyvessző kell hozzá. Ezzel kell felemelni a nagy fatönköt. Az alatt van egy kőlap, és ha háromszor ráütsz a kőre az aranyvesszővel, akkor az felemelkedik és a víz újra megindul Mantuába.

– Persze én nem hagytam, hogy a remete elszaladjon, mert tudtam már, hogy a kópé mindenféle mást is tud, ezért azt mondtam neki:

– Még azt is meg kell mondanod, hol van az a fa, amelyiken nagy almák teremnek, és aki ilyen almát eszik, annak hosszúra nő az orra, és azt is, hogy mit kell tenni, hogy ezek a megnyúlt orrok visszakapják eredeti formájukat!

– Könyörülj rajtam – kiáltotta az öreg –, mert ha ezt is megmondom, szegény elvarázsolt emberré válók!

Akkor megragadtam a hosszú szakállánál fogva és a fejét a tőkére nyomtam. Akkor aztán megszólalt:

– Ha szabadon engedsz, megmondom. – Azzal megmutatta nekem a fát és így szólt: Ezekről az almáktól hosszú lesz az ember orra, és ahhoz, hogy újra rövid legyen, el kell menni Bécsbe, a király kertjébe. Van ott egy kút és annak a kávája alatt él egy öreg teknősbéka. Annak a teknősnek a páncélját porrá kell törni és azzal bekenni a megnyúlt orrot.

Ahogy aztán a remete be akart menni a házikójába, a fejszével fejbe kólintottam úgy, hogy a földre esett. Aztán leszedtem az almákat a fáról, majd fölemeltem a fatönköt és alája rejtettem az aranyvesszőt. Még egyszer jól körülnéztem a környéken, hogy

bármikor visszataláljak, aztán elindultam Bécsbe. Éjjel-nappal mentem, míg csak oda nem értem. Ott parasztnak öltöztem, az almás kosarat a karomra vettem, és fölmentem a királyi palotába. A katonák nem akartak beengedni, de megmutattam nekik, milyen szép almát viszek, arra aztán kihívták a király inasát, és az nyomban bevitte az almát megmutatni a királynak. Nemsokára visszahozta az üres kosarat, kifizette, amit kértem, és lelkemre kötötte, hogy hozzak még több ilyen finom almát.

– Én rögtön kereket oldottam, visszabúj tam a rendes ruhámba, és még aznap eljöttem a városból. Néhány nappal azután, hogy visszaértem Mantuába, elkezdtek az emberek arról beszélni, hogy az osztrák király olyan almát evett, amitől az orra egy láb hosszúra nőtt. Azóta a kastélya tele van orvosokkal, de egyik sem tud rajta segíteni, így aztán kihirdette, hogy annak, aki segíteni tud rajta, odaadja a lányát meg a fele vagyonát. Nos, mit szóltok hozzá? Hát nem én vagyok a legügyesebb közületek? De most már ideje vacsorázni. Nézzetek jól körül, nincs-e a közelben valaki, aki esetleg kihallgatta a beszélgetésünket!

Szegény Gian kiverte a hideg verejték a félelemtől. Alig volt képes megmaradni a fán, mert a rablók bizony figyelmesen fürkészték mindenfelé. De az nem jutott eszükbe, hogy a fára is felnézzenek. Így aztán az egész banda, élén a kapitánnyal, elment, és Gian nemsokára látta, ahogy bemennek a házba, mert a hold még mindig olyan fényesen világított, hogy minden élesen látszott.

Akkor aztán lemászott a fáról, és amint körülnézett, látja, hogy valami csillog a földön.

– Milyen szerencsés vagyok – mondta és fölvelt egy aranyat a fűből, amit az egyik rabló veszített el.

Azzal nem tétozott tovább, hanem amilyen gyorsan csak tudott, elindult fölfelé az ösvényen, amelyikről a kapitány beszélt, és nemsokára meglátott egy hatalmas fatönköt. Fölemelte a tönköt és alatta valóban megtalálta az aranyvesszőt. Nyomban beletette a vesszőt a tarisznyájába és azzal elindult, hogy megkeresse a szegény remete kunyhóját. A kunyhó előtt megtalálta a remete holttestét és eltemette. Aztán elindult.

Egész éjszaka ment, és mikor pirkadni kezdett meglátott egy nagy templomtornyot meg gyönyörű házakat, valóságos palotákat. A

városból parasztok jöttek, akik útban voltak a földekre, ezek közül megszólított egyet és megkérdezte:

– Mondd meg nekem, kedves barátom, hogy hívják ezt a várost?

Az ember barátságosan felelt neki olaszul:

– Ez a szerencsétlen Mantua városa.

– Ha nem vagyok túl kíváncsi, megmondanád nekem, milyen szerencsétlenség érte a várost? – kérdezte tovább Gian.

– Éppen elég nagy baj! Tíz napja egy csöpp vizük sincs, úgyhogy ember és állat nemsokára szomjan pusztul.

Gian továbbment, beért a városba, bement az utcán az első fogadóba, beszélgetésbe elegyedett a fogadóssal, és kikérdezte, hol talál egy jó ruhásboltot meg egy patikát. Tetőtől talpig szép ruhába öltözött a boltban, s mikor kifizette a ruhákat, elment a patikába és ott egy szép kis ládikát vásárolt magának, benne rekeszekkel, amikbe kámfort, olajat, jó illatú esszenciákat is vett.

Visszatérve a fogadóba megkérdezte, milyen messze lehet Mantuától Bécs. A fogadós azt felelte, hogy körülbelül egy éjjelt és egy egész napot kell úton lennie. Erre Gian azt mondta, hogy mindjárt másnap reggel útnak indul. A fogadósnak megtetszett a fiú és meghívta, jöjjön be az ivóba, amíg megérkeznek a törzsvendégei. Gian ott maradt, hogy megismerje ezeket az urakat, és azt gondolta, hogy tőlük megtudhat olyan dolgokat is, amelyeknek majd hasznát veszi. De egész este csak a szörnyű vízhiányról volt szó, és mindannyian azon a véleményen voltak, hogy a forrást megátkozták.

Másnap Gian elindult. Hosszú út után holtfáradtan érkezett meg Bécsbe. Abban a fogadóban, ahol megszállt, orvosnak mondta magát, és mikor ezt a fogadós meghallotta, azt mondta halkán a feleségének:

– Már megint egy kuruzsló, aki a király orrát akarja megrövidíteni.

És valóban, Gian még aznap este elment a királyi palotába. A kapu előtt egy inas megkérdezte tőle, mi járatban van, és Gian azt felelte:

– Azért vagyok itt, hogy meggyógyítsam a király megnyúlt orrát. Erre a szolgálta dühösen fölugrott, mondván:

– Azt már nem! Nap mint nap sereglenek ide az ilyen doktorok, és egyik se tudott segíteni a királyon. Így aztán őfelsége szigorúan megparancsolta, hogy többet senkit be ne engedjek, mert aki bemegy, a fejével lakol!

– Jól van – mondta Gian –, legyen a fejem a zálog, ha a gyógyszerem nem segít. Egyszerű patikaszer ez, olyan kenőcs, amit ott, a király szeme láttára készítek el, és csak be kell vele kenni a király orrát.

A szolga egy ideig mérlegelte a dolgot, aztán azt mondta:

– Jól van, hívom az írnokot.

Mikor az írnok meghallotta, hogy nem olyan gyógyszerről van szó, amit le kell nyelni, azt mondta:

– Gyere be velem a királyhoz!

A király szobájában ott volt a királyné meg a királykisasszony is, egy gyönyörű szép fiatal lány. A király nagyon rosszkedvűnek látszott, és ügyet sem vetett Gianra. Csak amikor az kijelentette, hogy nem kell bevennie semmiféle orvosságot, akkor felelt neki:

– Jó, hát még ezt az ügyet megkísérlem.

Erre Gian engedélyt kért, hogy kimehessen a király kertjébe, és elmondta, hogy van ott egy kút és annak a kávéja alatt kell lenni egy teknősbékának, és kéri, hogy engedjék neki kiásni azt a teknőst. A király különösnek találta a dolgot és rögtön megparancsolta a szolgáltnak, hogy ássák körül a kútkávét. Az írnok és az inas ott álltak, mikor elemelték helyéről a kávét, és valóban ott kuporgott alatta egy teknősbéka. Gian elégedetten fölvette a teknőst és fölvitte a király kamrájába. Ott aztán a király, a királyné és a királykisasszony meg az összes szolgák jelenlétében széttörte a teknős páncélját és porrá zúzta. A port összekeverte olajjal, kámforral, kölnivízzel és egyéb illatos szerekkel. Aztán finom len vásznat és kötszert kért, hogy beköthesse a király orrát. A királyné mindent adott és segített Giannak a kötést elkészíteni. Akkor Gian azt mondta a királynak, hogy most feküdjön bele az ágyába, és egy rőföt kért, hogy a királyné jelenlétében megmérje a király orrát. Kiderült, hogy az orr jó rőfnyi hosszú volt.

Gian egész éjjel maga őrködött a király mellett, aki végigaludta az éjszakát, mint egy darab fa, s alig ébredt föl másnap reggel, Gian hívta a királynét meg a királykisasszonyt, hogy előttük vegye le a

király orráról a kötést. Nyomban látták, hogy az orr most már sokkal rövidebb, és mikor megmérték, kiderült, hogy már csak fél rőf hosszú. Erre a király kezét fogott Giannel és azt mondta:

– Nagyszerű orvos vagy, kedves hívem, és méltó arra, hogy fele vagyonom a tiéd legyen.

Erre Gian szerelmes pillantást vetett a királykisasszonyra, az pedig lesütötte a tekintetét. A király megkérdezte Giantól, mit gondol, megszabadulhat-e másnap reggelre teljesen a hosszú orrától. Mire Gian azt felelte, hogy az nem megy ilyen gyorsan, mert nem szabad minden este felkenni a gyógyírt. De becsületszavát adja rá, hogy rövid időn belül teljesen megszabadítja a királyt ettől a kellemetlenségtől.

– Nagyon sajnálom – folytatta Gian –, hogy még ma el kell innen utaznom, de nagyon fontos ügyek szólítanak Mantuába. Legkésőbb két nap múlva azonban megint itt leszek.

– Jól van – mondta erre a király az írnokának –, adjatok parancsot, hogy fogják be a kétlovas hintót, azzal menjen a doktor Mantuába.

Mikor Gian elbúcsúzott a királytól, az egy aranyakkal teli erszényt nyomott a markába. A királyné meg a királykisasszony kikísérték a kapuig és azt kérték, hogy jöjjön vissza olyan gyorsan, ahogyan tud.

Mantuába érve Gian jó borraivalót adott a kocsisnak és azzal hazaküldte. A fogadóban, ahol megszállt, sokan voltak, és nagy lármát meg kiabálást hallott. Mindenki a szörnyű vízhiány miatt kesergett, és egyre azon töprengett, hogy lehetne segíteni a bajon. Gian is szóba elegyedett velük, de aztán nemsokára fölment a szobájába és lefeküdt.

Másnap elment a királyi palotába. Hatalmas épület volt ez, és körülötte mindenfelé fegyveres őrk álltak. Gian megkérdezte az egyik őröt, beszélhetne-e a királlyal. Erre az őrök egyszerre kiáltották:

– Ahá! Ez már megint egy olyan fickó, aki orránál fogva akarja vezetni a királyt azzal, hogy vizet teremts!

De Gian nem ijedt meg tőlük és hangosan mondta:

– Azt akarom, hogy vezessetek a király elé, és ha nem engedtek be, botrányt csapok!

Erre kijött az írnok és megkérdezte, mit óhajt ez az ember és mért kiabál annyira. Gian hozzálépett és így szólt:

– Írnok úr, hadd beszéljek, s hallgassanak meg, legalább udvariasságból. Én vagyok az, aki újra vissza tudja szerezni Mantuának a folyóvizet.

– Jól van – mondta az írnok –, akkor hát gyere velem a királyhoz! – Azzal bementek.

A király látva, hogy a fiatalember milyen nemesen viselkedik és olyannak tűnik, mint akinek hatalma van, írásba adta, hogyha vissza tudja szerezni a városnak a vizet, neki adja a fele vagyonát. A király lányát Gian semmiképpen sem fogadta volna el, mert az egyik szemére kancsal volt és harmincéves is elmúlhatott már.

Gian elégedett volt a királytól kapott megbízólevéllel, és egy csapat katonát kért, de ennek fejében megígérte a királynak, hogy mielőtt újra útjára menne, elfogja azt a rablóbandát is, amelyik az egész országban, garázdálkodik.

– Ha elfogod ezeket a gazembereket – mondta erre a király -, akkor a többi jutalmad mellé még egy kétlovas hintót is adok neked.

Akkor aztán Gian elindult a katonákkal. Jól emlékezett még a járásra. Mikor a völgyből fölfelé mentek, a katonák morogtak:

– Ez megint hiába ugráltat bennünket!

Gian nem válaszolt, de egyre beljebb és beljebb ment az erdőbe, egészen odáig, ahol az a legsűrűbb volt. Itt már látni lehetett a fatönköt. Gian odaugrott, háromszor rácsapott az aranyvesszővel a kőlapra, és ez abban a pillanatban felemelkedett. Az egész völgy megrendült és a katonák ijedten futásnak eredtek, nehogy ott pusztuljanak. A víz elkezdett áradni és rövid idő alatt elérte Mantuát, úgy, hogy egy sereg asszony, akik a folyóparton várakoztak, belefulladtak a vízbe.

Azalatt, míg az emberek és állatok teleítették magukat, Gian fölment arra a tisztásra, ahol a rablók fája állt és ahol élete legszörnyűbb éjszakáját töltötte. Fölmászott a fára, és látta, hogy a rablók közül néhányan a ház előtt ülnek. A katonáival nyomban elindult, és mikor odaértek a házhoz, a katonák felével körülfogatta az épületet. A többiek behatoltak a házba és elfogták az egész rablóbandát. Gian megparancsolta, hogy maradjanak ott, és ha egyik vagy másik lázadozna, azt minden teketória nélkül lőjék le.

Még azon az éjjelen elindult és egész éjjel ment, úgyhogy másnap se eleven, se holt nem volt már, mire Mantuába ért.

Nagy volt az öröm az egész városban. A király meg a királyné minden jóval elhalmozták, és azt akarták, hogy pár napig még maradjon a vendégük. De Gian azt felelte, hogy még aznap el kell utaznia.

Mikor aztán azt is megtudta a király, hogy a rablóbandát őrizetbe vették, még jobban megörült. Megkérdezte Giant, mit akar inkább, a fele vagyonát, vagy a lányát, mire Gian a vagyon felét kérte. Miután az írnok kifizette neki a vagyon felét, a király befogatott egy szép hintóba, a hintót is nekiadta lovastul, és Gian elutazott.

Hagyjuk ezt most annyiban és térjünk vissza Bécsbe, a hosszú orrú királyhoz. Már három nap is elmúlt és a doktor még nem jött vissza. A király napról napra elkeseredettebb lett, és éjjel-nappal gyötörte a királynét meg a királykisasszonyt. Azt mondta nekik:

– Meglátjátok, hogy a doktor is csak kuruzsló, mint a többi. A csirkefogó elillant a pénzemmel és itt hagyott engem a hosszú orrommal!

A királykisasszonyt szíven ütötte az apja beszéde és emésztette az aggodalom, hogy Gian esetleg nem jön vissza.

Egy szép napon aztán, amikor a királyné meg a lánya éppen az ablaknál ültek, látják, hogy egy szép hintó fordul be a palota udvarára és egy szép fiatalember ugrik ki belőle pompás ruhában, mint egy nemesúr. A királykisasszony azon nyomban megismerte Giant és elébe futott, és mindnyájan nagyon megörültek egymásnak. Gian menten azt kérdezte, bemehet-e a kamrába, hogy elkészítse a király orrára a kenőcsöt.

Miután bekente a király orrát, az egész éjjel mélyen aludt, és mikor reggel felébredt, levették a kötést, és az orra megint olyan volt, mint régen.

Akkor a király megkérdezte Giant, mit kíván jutalmul. Gian azt felelte, hogy forrón megszerette a királykisasszonyt, és vagyona is van elég, hogy eltarthassa. Azzal belefogott, hogy elmesélje egész életét, és azt is megmondta, hogy van még egy testvére La Puntban. Aztán a királykisasszonyhoz fordult, és megkérdezte tőle, hajlandó-e neki nyújtani a kezét és feleségül menni hozzá.

A királykisasszony erre apja karjaiba borult örömeiben, a király pedig egymásba tette a kezeit és áldását adta rájuk.

Akkor aztán Gian engedélyt kért, hogy elutazhasson Engadinba, hogy még egyszer lássa a tesvérét. Megígérte, hogy visszatér, amilyen gyorsan csak tud.

Így aztán néhány nap múlva elindult, és ezúttal rövidebb volt az útja, hiszen hintón utazott.

Egy pénteki nap délutánján érkezett La Puntba, ahol éppen nagy harangzúgás fogadta. Megkérdezte egy asszonytól, miféle temetésre szólnak a harangok. Az asszony azt válaszolta:

– Ó, csak az Adamin Giahent temetik, aki annyi pálinkát ivott, hogy a végén meggyulladt benne, és elégett.

Gian ott maradt éjszakára, kifizette a temetést és a fogadónak is mindazt, amivel a testvére tartozott.

Pár nap múlva már újra Becsben volt. Ott egyik ünnepség a másikat érte, és nemsokára nagy esküvőt tartottak. Minden házból meghívtak egy embert, és az ifjú pár boldogan élt tovább. És még mindig élnek – és a mesének vége.

GIOVANNINO KALANDJAI

AZ OLASZ NYELVTERÜLET MESÉI

NE CSÚFOLD KI AZ ÉJSZAKA ÁLLATAIT

Egy szép nyári estén egy pásztor a kunyhója ajtajában ült, polentát evett és tejet ivott. A közelben a fák között egy bagoly röpködött és egyre azt kiabálta: „Bagoly, bagoly!” A pásztor el akarta úzni, és azért visszakiabált:

– Bagoly, bagoly!

Mikor látta, hogy a bagoly erre sem röpül el, elkezdte csalogatni:

Te is bagoly,
Én is bagoly;
Ha enni akarsz,
Jöjj ide hozzám.

Alig mondta ki a hívó szavakat, egy ember jelent meg előtte, akinek bagolyfeje volt, és így szólt hozzá:

– Hívtál, hát itt vagyok. Mit adsz nekem enni?

A szegény pásztor bizony nem számított ilyen látogatásra.

Remegve felelte:

– Ha valóban velem akarsz étkezni, mindjárt hozok neked egy tál tejet, a polenta meg ott van a serpenyőben, egyél belőle, míg jól nem laksz.

A rémalak vad mohósággal kezdett el falni, és a polentás serpenyő egy pillanat alatt kiürült.

– Éhes vagyok! – mondta a pásztornak. – Mit adsz ennem?

– Itt van még egy vödör kenőszajttal tele.

Egy szempillantás alatt a sajtnak is vége volt.

– Éhes vagyok! Mit adsz ennem? – kiáltotta újra a rém.

– Van itt még két érintetlen kerek sajt. Edd meg.

A két sajt is pillanat alatt eltűnt az éjszakai bagoly gyomrában.

– Éhes vagyok! Mit adsz ennem?

– Nyisd ki a szekrényt, és ami kenyeret, lisztet, sót, cukrot, kávé, rizst csak találsz, azt mind edd meg.

Még ki sem mondta jóformán, s máris üres volt a szekrény. De az éjszakai bagoly éhsége egyre nagyobb lett.

– Éhes vagyok! – kiabálta dühösen, mintha legalábbis száz éve nem lett volna falat a szájában. – Mit adsz ennem?

– Itt van a tál, menj be a tejeskamrába, idd ki a sajtárból a tejet és edd meg a polcra a sajtot meg a vaját.

Öt perc múlva visszajött a rém és az előbbinél is mohóbban kezdett ordítani:

– Éhes vagyok! Mit adsz ennem?

– Menj le az istállóba és fald föl a disznót, a kecskéket, a teheneket.

Egy szempillantás alatt eltűnt a disznó, a kecskék és valamennyi tehén, kivéve azt az egyet, amelyiknek a csengőjén egy Madonna-kép volt. Mikor ezeket is lenyelte, a rém iszonyú méregbe jött, hogy azt az egy tehenet nem falhatja föl, és elordította magát:

– Mit adsz ennem?!

A szegény pásztor lehorgasztotta a fejét és azt mondta:

– Most már semmim sincsen.

– Akkor hát fölfállak téged!

Mikor ezt a pásztor meghallotta, fölkiáltott:

– Jézus, Mária, segítetek rajtam! Jézus, Mária, könyörüljete rajtam! – és azzal gyorsan lekapta a fiáról azt a feszületet, ami az ágya fejénél függött és két marokra fogta.

Erre az éjszakai bagoly egyet rikoltott és iszonyú dühvel, tüzet és lángot okádva kirohant az ajtón.

A pásztorfiú ijedtében elvesztette az eszméletét és a földre rogyott. Mikor újra magához tért, mindent megint a helyén talált: a polenta a serpenyőben volt, a tej a tálban, a kenősajt a vödörben, a kerek sajtok a deszkán, ahol mindig is volt a helyük, és a szekrényben is minden ott volt megint; a sajtár újra tele volt tejjel, a vaj és a sajt ott állt a falipolcon, a disznó, a kecskék meg a tehenek az istállóban, mindegyik a maga helyén.

Attól kezdve aztán soha többé nem gúnyolódott az éjszakai állatokkal.

A FÖLTÁMADT FIÚ

Volt egyszer egy sárkány, amelyik nagyon szeretett gyermekhúst enni, de csak a fiúk húsát szerette, a lányokét nem. Amikor már a faluja és a környező falvak minden fiúgyermekét fölfalta, nem maradt más, csak a saját négyesztendős fia. Egy este azt mondta a feleségének:

– Holnap kimegyek az erdőbe fát vágni és csak estére jövök haza; küldj nekem ebédet az erdőbe.

– És mit küldjék neked ebédre? – kérdezte a sárkány felesége.
– Hiszen két éve nem eszel egyebet, csak gyermekhúst. Már csak a saját fiad él a környék összes fiúgyermekéből, csak nem őt akarod fölfalni?

– De éppen hogy őt! De nem akarom nyersen megenni, mint a többieket. Holnap reggel levágod a fejét, földarabolod, és megfőzöd nekem a testét. Aztán a lányunk majd kihozza nekem az erdőbe.

A felesége megígérte, hogy úgy lesz minden, ahogy kívánja, és azzal mindketten lefeküdtek.

Alig pirkadt, fölkel a sárkány és kiment az erdőbe. A felesége is fölkel, bement abba a szobába, ahol a fiú aludt, leütötte a fejét, a testét földarabolta, aztán föltette a tűzre főni.

Délben hívta a kislányát és megparancsolta neki, hogy vigye ki ezt a húst az erdőbe az apjának. Mikor a szegény gyermek meglátta testvéreinek földarabolt testét, sírva fakadt; de az anyja megpofozta, vállára föladta a kosarat és kilökte a házból.

Útközben a kislány találkozott egy öregasszonnyal, aki nem más volt, mint a Madonna. Az asszony így szólt hozzá:

– Hova mégis ezzel a kosárral, gyermekem?

A szegény kislány nem felelt, hanem letette a földre a kosarat és megmutatta az asszonynak, mi van benne.

– Szóval a saját testvéredet viszed az apádnak ebédre? — kérdezte az tőle.

– Mit tehetnék mást? — felelte a kislány. — Hiszen már halott. Ha megmenthettem volna... de hát semmit sem tudtam az egésztől...

– Jól van. Ha megteszed, amit mondok neked, akkor a testvéred újra élni fog.

– Mit kell tennem? Kérlek, mondd meg! Ó, ha még egyszer életben láthatnám a testvéremet!

– Hallgass rám! Hagyd itt a kosarat, menj haza, ott menj be az istállóba, fogd meg az egyik borjút és hozd ide.

A kislány megtette, amit az asszony mondott, és egy félóra múlva már jött is vissza a borjúval. Akkor a Madonna egyik darab húst a másik után a kezébe vette, összeillesztette őket és kifomálódott belőle újra a megölt kisfiú. Akkor megérintette a fiú homlokát és így szólt hozzá:

– Menj, kedves fiam, menj be a faluba, és ott majd találsz jó embereket, akik befogadnak. És gondolj mindig a nővéredre, aki annyira szeret téged.

A fiú átölelte a testvérét és elment. Akkor a Madonna megérintette a borjút, és az nyomban darabokra hullott szét, és azok a darabok olyanok voltak, mint előbb a kisfiú testének darabjai.

A kislány elvitte apjának az ételt, aki nagyon jónak találta a húst, nagy étvággyal bekebelezte anélkül, hogy bármit is észrevett volna.

De ettől kezdve a sárkány meg a felesége nem tudott nyugodtan aludni, mert minden éjszaka felébresztette őket egy hang, amelyik ezt énekelte az ablakuk alatt:

Az anyám megölt,
A nővérem elvitt,
Az apám megevett,
Kakukk, kukukk,
De én azért élek!

A GONOSZ MOSTOHA

Volt egyszer egy asszony, annak két lánya volt, egy édes meg egy mostoha. A saját lányát éppen úgy szerette, mint ahogyan a mostohalányát gyűlölte. A saját lánya az anyja becézése és kényeztetése mellett nőtt fel, és éppen mivel így elkényeztették, lusta, gonosz és szemtelen lett. De azért mindig ő maradt az anyja kedvence.

Ezzel szemben a mostohalány, akit az asszony gyűlölt, derék, engedelmes, barátságos, szorgalmas lánnyá növekedett. De a jó tulajdonságaiért a mostohája csak még jobban gyűlölte. A legnehezebb munkákat végeztette vele, szívtelenül ütötte-verte akkor is, ha a lány azért nem tudta elvégezni a rá kiszabott munkát, mert gyenge volt hozzá.

Egyik reggel a mostoha megtöltött egy óriási kosarat szösszel, eloldotta a jászoltól a tehenet, és így szólt a mostohalányához:

– Kivezeted a tehenet a legelőre, és míg az legel, te csak fonsz, míg ezt a sok szöszt mind meg nem fontad! Ha estig nem fonod meg mind, akkor leütöm a fejedet estére. Legalább lesz mit ennünk.

Azzal odadobott neki egy darab fekete kenyeret.

A gyermek felkötötte a vállára a nagy kosarat és elindult, a tehén pedig ment utána, mint egy hűséges kutya. Kértek a rétre és a tehén elkezdett legelni; a kislány letette a nagy kosarat és sírva elkezdett fonni. Fel-felzokogott, és közben folyton mondogatta:

– Ma estig, ma estig! Hogyan tudnék mindent megfonni ma estig? Hiszen ez lehetetlen! Egy egész év alatt sem leszek készen. Drága Madonna, segíts nekem, ma van életem utolsó napja!

Délben számba akarta venni, mennyit is dolgozott:

– Három orsó, csak három orsó! Pedig ezer orsót kellett volna telefonnom! Fáradt és éhes vagyok, így hát gyorsan megeszem a kenyeremet, aztán nyomban hozzálátok megint a munkához. – És sírva kezdte el rágcsálni a darabka fekete kenyeret, amit a mostohája odalökött neki, mint valami kutyának.

Mikor megette a kenyeret, arra jött egy öregasszony – aki nem volt más, mint a Madonna –, és megszólította:

– Kedves gyermekem, én már nyolc napja nem fésülködtem, kérlek, jöjj, és fésüld meg a hajamat!

– Sajnálom, jó asszony, de nem tehetem – felelte a kislány. – Nézz ide! Az anyám rám parancsolt, hogy ezt a sok szöszt mind megfonjam estig, mert ha nem készülök el velem, a este leüti a fejemet. Tudom ugyan, hogy legföljebb egy századrészét leszek képes megfonni, de azért szünet nélkül dolgozni fogok estig!

– Hallgass rám, gyermekem! Add oda a szöszt a tehénnek, és ő majd megfonja neked; mielőtt még beesteledne, mind itt lesz előtted a fonal, szépen orsózva.

A kislány engedelmeskedett: odavitte a kosár szöszt a tehénnek és kiöntötte eléje a fűre. A tehén ügyesen, mintha valóban rokka lenne, keresztülhúzta a száján a szöszt, amely az orrlyukain már fonalként jött ki, és fölcsavarta a szarvaira. A kislány ezt látva, boldogan futott oda az öregasszonyhoz és megfésülte a haját. És mikor elkezdte bontogatni az összekuszált fűrtöket, mit gondoltok, mit talált korpa helyett? Szép ékszereket, gyűrűk, fülbevalót, láncot, karkötőt, mind csupa aranyból és ezüsből.

Mikor elkészült a fésüléssel, azt mondta az öregasszony:

– Derék kislány vagy. És mivel ilyen jó, szófogadó és segítőkész voltál, ezeket az ékszereket mind neked adom. Nézd csak, a tehén is elkészült a munkával, az összes fonalat fel is orsózta. Hát most rakd bele az orsókat a kosárba és menj szépen haza. De még valamit mondok neked: ha útközben egy szamarat hallasz ordítani, meg ne fordulj; de ha kakaskukorékolást hallasz, akkor fordulj hátra.

A kislány megígérte, hogy úgy tesz majd, és vidáman indult hazafelé, a derék tehén meg mögötte ballagott. Alig mentek száz lépést, hallja ám a lány, hogy egy szamar ordít, de eszébe jutottak az öregasszony szavai, és csak ment egyenesen tovább, nem fordult hátra. Akkor egyszerre csak hangos, erőteljes kakaskukorékolást hallott; erre megfordult, és lám, egy csillag lefutott az égről, egyre közelebb jött hozzá és megállt a homlokán. A kislány magánkívül az örömtől hazafutott, mindent elmesélt a mostohájának, megmutatva neki az ékszereket és a megfont fonalat.

Mikor a mostohája mindezt végighallgatta, majd szétpukkadt mérgében, hogy miért nem a saját édeslányát érte ilyen szerencse. A mostohalányt belökte egy kamrába, bedobott neki egy darab kenyeret és rázárta az ajtót.

Mikor a lánya meghallotta, mi történt a mostohatestvérével, azt mondta az anyjának:

– Holnap reggel majd én megyek el a tehénnel; azt akarom, hogy nekem is legyen egy olyan szép csillag a homlokomon és nekem is legyen annyi ékszerem.

– Igen – mondta erre az anyja –, holnap elmégy és egy szép csillaggal a homlokodon jössz haza, mert ha nem, én megölöm ezt a lányt. Nem akarom, hogy szebb legyen, mint a saját lányom.

Napkeltekor aztán fölkelte az anya a lányát, de neki nem az óriási kosarat rakta tele szösszel, hanem csak egy maréknyit tett egy kis kosárba, aztán egy nagy darab finom fehér kenyeret meg sajtot adott neki és azt mondta:

– Menj csak gyorsan és ma este csillaggal a homlokodon és sok-sok ékszerrel gyere haza!

A lány rosszkedvű volt, mivel korán kellett kelnie, bosszúsan vette hát föl a kosárkát a hátára és elindult a tehénnel. Mikor a rétre értek, kiöntötte a tehén elé a kosár tartalmát, mert esze ágában sem volt, hogy fáradozzon a fonással. De a tehén csak körbeszimatolta a szöszt, aztán összehúzta az orrát, a patáival szétszórta a szöszt a réten és sírva továbbment. A lány meg mogorván leült enni.

Mikor elmúlt dél, egy csúf öregasszony jelent meg előtte – aki nem volt más, mint az ördög –, leült és kérte, hogy fésülje meg a haját. A lány elégedetten fogott hozzá a fésüléshez, mert azt gondolta, hogy éppen olyan szerencséje lesz, mint előző nap a testvérének. De a csúf öregasszony csimbókos hajában nem talált mást, csak varangyos békát, kígyót, szalamandrát és más csúf férgeket. Erre elkezdett sírni és jajgatni, és akkor az öregasszony így szólt hozzá:

– Eredj haza és ha útközben egy szamarat hallasz ordítani, akkor fordulj hátra, de ha kakaskukorékolást hallasz, meg ne fordulj!

A lány gyorsan felvette a kosarát, addigra a tehén is visszajött és teljesen szétszórta a szöszt az egész réten, aztán együtt elindultak haza.

Útközben a lány szamarordítást hallott, és erre nyomban hátrafordult. De jaj! Egy nagy kígyó utolérte, a lány szűró fájdalmat érzett, és abban a percben a kígyó feje már ott volt a homlokán, a teste meg rácsavarodott a derekára. A lány megpróbálta lerázni

magáról a bestiát, de az érezvén az erőszakos kezeket, csak még szorosabban tapadt a lány testéhez. A lány magánkívül a fájdalomtól és az ijedtségtől otthagya a tehenet, és mint az őrült, rohant haza. Mire hazaért, se eleven, se holt nem volt.

Hogy megrémült és milyen fájdalmat érzett az anyja, mikor látta, hogyan jött haza a lánya, teljesen kimerültén, zihálva, rettegve és sírva, a kígyóval a teste körül! Megragadta a kígyó farkát, de az ahelyett, hogy levált volna a lányáról, még az asszony kezére is szorosan rácsavarodott, úgy, hogy az anya is elkezdett segítségért kiabálni, összefutottak a szomszédok erre, de akármit is csináltak, nem tudták őket megszabadítani a kígyótól.

Akkor hallják ám, hogy az egyik szoba ajtaján valaki kopog és dörömböl. Kinyitották az ajtót és azon kilépett a másik lány, csillaggal a homlokán. Rávetette magát a kígyóra, amelyik körülfonta az anyját és a testvérét, és nem sok fáradságába került, hogy kiszabadítsa őket.

Akkor az anyja kérlelte, hogy bocsásson meg nekik, amiért mindig olyan gonoszak voltak hozzá, a testvére pedig átölelte és megcsókolta, és az is bocsánatot kért tőle.

A jó lány amíg csak élt, mindig a homlokán viselte a csillagot, a gonosz mostohatestvére meg a kígyó harapásának a nyomát, és a mostohának a jobb csuklója körül csúnya kék folt maradt, ami egész életében a kígyóra emlékeztette.

A JÓ ÉS A ROSSZ LÁNY

Volt egyszer egy asszony, annak volt két lánya. Az egyik jó volt, engedelmes és szorgalmas. Söpört, mosogatott, port törölgetett, vizet húzott a kútból, segített az anyjának minden munkájában, ahogy csak tudott, és reggel-este mindig imádkozott. A másik lány gonosz és engedetlen volt, ráadásul még rest is, és csak akkor volt hajlandó reggel és este imádkozni, ha kényszerítették rá.

Egy reggel az anya így szólt a két lányhoz:

– Ma mosnom kell, szükségem van a segítségetekre. Hozzatok nekem néhány vödör vizet és töltsétek meg az üstöt!

A jó lány mindjárt fogta a vödröt, kiment a kúthoz vízért. A rossz lány csak a vállát vonogatta és a világot sem akart vizet hordani. Mikor aztán a jó lány ki akarta emelni az utolsó vödör vizet a kútból, a vödör füle leugrott a kampóról, amelyikre rá volt kötve, és beleesett a kútba. A lány sírva futott be az anyjához, de panaszára az anyja azt felelte: büntetésül most menjen le a kútba és hozza vissza a vödröt.

A lány szót fogadott. Mikor leért a kút fenekére, sehol sem látta a vödröt, de három ajtó állt előtte. Odament az egyik ajtóhoz és bekopogtatott. Arra kijött egy öregember, hosszú ősz szakállal – az volt Szent Péter –, és megkérdezte:

– Mit akarsz, gyermekem?

– Uram – felelte a kislány –, a vödröm beleesett a kútba, nem találtad meg véletlenül?

– Nem, kedves gyermekem, de tudom, hogy az az asszony, aki mellettem lakik, megtalálta. Menj, kopogtass azon az ajtón, és tőle majd megkapod a vödrödet.

A kislány odament ahhoz az ajtóhoz, amelyikre az öregember rámutatott, bekopogott és megkérdezte:

– Bejöhetek?

– Szabad – felelte egy női hang.

A kislány belépett. Egy jóságos öregasszony jött eléje – az volt a Madonna –, aki megkérdezte tőle:

– Mit akarsz, kislányom?

– Kedves jó asszony – felelte a lány –, a vödröm beleesett a kútba, nem találtad meg véletlenül?

– De igen, megtaláltam; de ha azt akarod, hogy visszaadjam, három szolgálatot kell tenned nekem.

– Szívesen, jó asszony, ha utána visszaadod a vödrömet.

– Rendben van. Felsőpröd a szobámat, elmosogatom az edényemet és megfésülöd a hajamat. Ezt a három szolgálatot kívánom tőled, s ha ezzel végeztél, visszaadom a vödrödet.

A kislány engedelmeskedett és szorgalmasan elkezdett söpörni. Sok szép dolgot talált közben: arany- és ezüsthüvelyeket, mellettük láncokat meg ehhez hasonlókat, és mindezt azon nyomban odaadta az asszonynak. Aztán elmosogatta az edényt és szépen el is törülgetett. Végül szelíd kézzel szépen megfésülte az öregasszony haját. A fésülés közben megint mindenféle szép arany- és ezüsthüvelyet talált az asszony fürtjei között.

Mikor készen volt a három munkával, azt mondta neki az öregasszony:

– Mivel olyan jó és szorgalmas voltál, neked adom ezeket az ékszereket mind, amiket találtál. De még egy szolgálatot tegyél nekem: dél van, menj hát és húzd meg azt a kötelet, hogy odafönn megszólaljon a szép aranyharang.

A kislány szót fogadott, és elkezdte húzni a kötelet. Mikor közben fölnézett, hogy lássa a harangot, a homloka közepére egy csillag hullott alá.

Mikor a kislány befejezte a harangozást, az öregasszony odaadta neki a vödröt és így szólt:

– Te jó kislány, légy továbbra is ilyen jó és szorgalmas, ezentúl is imádkozzál mindig szépen és akkor a paradicsomba jutsz.

Azzal kinyitott egy kis ajtót, és a következő percben a kislány megint ott állt fönt az utcán. Megtöltötte a vödrét és egyenesen hazament vele. Az anyja össze akarta szidni, amiért olyan sokáig elmaradt, de akkor meglátta a kislány homlokán a csillagot; nagyon megörült, megölelte a lányt és elmeséltette vele, hogyan járt.

A kislány hajszálpontosan elmondta, mi történt. Mikor megmutatta az ékszereket, amelyeket munka közben talált és amelyeket a jó öregasszony neki ajándékozott, fölugrott a gonosz lány és azt mondta:

– Anyám, én is akarok egy ilyen szép csillagot a homlokomra és ennyi sok szép ékszert! Én is elmegyek a kútra vizet merni.

– Most már késő, te gonosz, lusta lány, már nincs szükségem több vízre, előbb kellett volna vízért menned!

– Nem, nem, akkor is elmegyek. Én is sok szép ékszert akarok és egy csillagot a homlokomra! – mondta a rossz lány, azzal fogta a vödört és a kúthoz ment. Leeresztette a vödört, aztán a keréken a kötél segítségével újra felhúzta, remélve, hogy a vödör majd leugrik a kampóról és lent marad a kút fenekén, de a vödör vízzel tele feljött.

Hát most mitévő legyen?

Visszaöntötte a vizet a kútba, és a vízzel együtt mindjárt a vödört is beleejtette készakarva. Aztán lement a kútba, hogy visszahozza.

Mikor leért a kút fenekére, nem találta meg a vödört, hanem három ajtót látott maga előtt. Bekopogott az egyikén, és kijött Szent Péter, aki komoly arccal így szólt hozzá:

– Miért jöttél és miért kopogatsz az ajtómon? Mit akarsz?

– Bocsáss meg, de a vödöröm beleesett a kútba – mondta a lány. – Nem találtad meg véletlenül?

– Nem – felelte szigorúan Szent Péter –, más dolgom van nekem, mint éppen a te vödörödre ügyelni! – és azzal becsapta az ajtót a lány orra előtt.

Így aztán az a következő ajtón kopogtatott. Kijött a Madonna, és ő is bosszúsan kérdezte:

– Mit keresel itt? Mit akarsz tőlem?

– Kedves jó asszony, a vödöröm beleesett a kútba. Nem találtad meg véletlenül?

– Nem, nem érek én rá a te dolgaidra figyelni – és ő sem törődött többé a lánnyal, visszament a házba és becsapta az ajtót az orra előtt.

A lány erre zavartan a harmadik ajtóhoz lépett és bekopogott.

– Szabad – hallatszott a válasz. A lány belépett, és egy csúf öregember állt előtte – maga az ördög – és dörögő hangon kérdezte tőle:

– Mit akarsz?

A lány majd megdermedt ijedtében ennek a nagyon csúf, koromfekete lénynek a láttán, és azt felelte:

– A vödöröm beleesett a kútba, nem találtad meg véletlenül?

– De megtaláltam, na és?

– Kérlek, add vissza, hogy visszavihessem az anyámnak.
– Visszaadom, de csak azzal a feltétellel, ha előbb három szolgálatot elvégzel nekem: kitakarítod a házat, elmosogatod az edényt és megfésülsz.

A lány fogta a söprűt és durcásan elkezdte söpörni a rendetlen házat, amelyik tele volt piszokkal. Ékszerek helyett söprés közben varangyos békákat, pókokat, skorpiókat, férgeket és patkányokat talált, úgy, hogy az undortól kiesett kezéből a söprű. Aztán elkezdte az edényt mosogatni, de az olyan piszkos volt, hogy hányinger kerülgette, amíg mosta, sikálta, de csak nem akart megtisztulni.

Végül elkezdte fésülni az öregembert, de a sörteszerű, zsíros, ragadós haja között csak serkéket és tetveket talált, és dühében sírva fakadt. Mikor ezzel is végzett, az öreg odaadta neki a vödröt és azt mondta:

– Ha nem változtatsz az életeden, akkor egy napon ide kerülsz hozzám és örökre ott maradsz az undok férgek közt. Most menj és húzd meg ott azt a harangot!

A lány elindult, és amikor fölemelte a fejét, hogy lássa a harangot, egy csomó tehéntrágya hullott a homlokára, az egész arcát elborította, úgy, hogy ő maga is hasonló lett egy szörnyeteghez. Akkor az öregember kinyitotta neki az ajtót, és a lány újra ott állt az utcán.

Sírva futott haza az anyjához, elmesélni, mit történt vele.

Akkor az anyja így szólt hozzá:

– Azért bűnhődtél meg így, mert eddig mindig lusta és engedetlen voltál.

ANTONI SEP, A KOVÁCS

Élt egyszer egy faluban egy kovács. Szorgalmasan üzte a mesterségét és különben is derék ember volt. De volt egy nagyon rossz tulajdonsága: dölyfös volt, és ezért nem szerették a faluban, különösen a többi kovácsok nem, mivel mindig hangoztatta, hogy ő sokkal jobban érti a mesterségét, mint azok. És a kovácsműhelye fölé egy táblát akasztott, ezzel a felirattal: „Antoni Sep, a világ legjobb kovácsa.”

Egy napon, amikor mint egy megszállott, úgy végezte munkáját, egy szép, egyszerűen öltözött, jónak és barátságosnak tűnő ember jött be a műhelyébe.

– Jó napot, Antoni Sep – mondta udvariasan.

A kovács nem válaszolt.

– Jó napot, Antoni Sep – mondta még egyszer az idegen, ezúttal egy kicsit hangosabban, mert azt gondolta, hogy a kovács talán süket egy kissé. De a kovács most sem felelt.

Akkor a szép fiatalember egészen közel ment hozzá és könnyedén megérintette a vállát:

– Úgy látszik, Antoni Sep, hogy egy kicsit nagyothallasz?

Antoni Sep sötét arccal fordult hátra és ujjával az ajtó fölötti cégérré mutatott. Az idegen okos ember volt és nyomban felismerte a kovács gyöngé oldalát, azt, hogy szereti, ha kiváló munkájáért megdicsérik, és hogy kiengesztelje és megkaphassa tőle, amit szeretne, megismételte a cégér feliratát; akkor aztán megkérte, adná neki kölcsön egy pillanatra a műhelyét és a szerszámait.

Antoni Sepnek hízelgett ugyan a dicséret, de egyúttal mérges is volt, hogy a munkát nem akarják rábízni, és ezért beképzeltlen visszavágott:

– Látszik, hogy messziről jöttél, különben tudnád, hogy nincs olyan munka, legyen az akármilyen nehéz, amit én ne tudnék kiválóan megcsinálni.

Az idegen így szólt erre:

– Jeruzsálemből jövök, és azt a munkát, amire szükségem van, aligha tudná itt bárki is elvégezni.

Mikor szegény Antoni Sep meghallotta, hogy a másik olyan nagyon messziről jött, egy kicsit elbizonytalanodott, és most már udvariasan felelte:

– Tégy, ahogy neked tetszik. – És nagy kíváncsian ott állt és figyelte az idegent.

Akkor az nagyon ügyesen megragadta a kísérőjét, egy sánta öregembert, rádobta az üllőre, és fogókkal, meg más szerszámokkal elkezdte forgatni. Mikor az öreg izzóra hevült, kivette a tűzből és beledobta egy vizeskádba. A szegény Antoni Sepet kiverte a hideg verejték, hol forróság öntötte el, hol meg a hideg rázta, égnek állt minden haja szála és úgy reszketett, mint a nyárfalevél, mikor ezt látta. De mikor aztán az aggastyán az idegen egy intésére szépen és fiatalon ugrott ki a vízből, köszönt és elment, akkor nem akarta hinni, hogy csodát látott, mert gőgje ezt nem engedte. Inkább azt gondolta magában:

– Ha ez képes ilyesmit véghezvinni, hát én mért ne tudnám ugyanezt?

Nem sokat tanakodott. Bement a szobába, fölkapta a saját, nyolcvanéves, majdnem teljesen béna apját és lecipelte a kovácműhelybe, hogy ugyanúgy tegyen vele, mint az idegentől látta. De bizony az ő apja nem ugrott ki megfiatalodva a vízből, hanem szénné égve lent maradt a kád fenekén.

Akkor aztán belátta a kovács végre, hogy az idegen vagy maga az Úristen, vagy annak egyik szentje volt, ha ilyesmit végbe tudott vinni, és hogy ő maga egy gőgös durva alak, aki beképzelte magának, hogy ugyanezt megteheti.

Rémülten kiáltozott segítségért, és mint az örült rohant végig a falun, hogy utolérje az idegent, hogy az újra életre keltse neki az apját.

Mikor végre, kétségbeesett rohanás után megtalálta, térdre borult előtte, bocsánatért esdekelve gőgös viselkedéséért, és könyörögve kérte, hogy keltse új életre az apját.

Az idegen, aki nem volt más, mint az Úr, Szent Péter kíséretében, barátságos mosollyal szólt hozzá:

– Menj haza, ott vár az apád a karosszékből, mint mindig.
És a szegény öreg valóban életben volt még.

Azóta Antoni Sep, a kovács, egészen más emberré lett. Most már a falubeliek is jobban szerették, mert nem volt többé olyan gőgös és beképzelt, mint azelőtt.

EGY LÉLEK HANGJA

Akkoriban még nem ismerték a gyufát, hanem tűzkövet használtak, amivel bizony hosszú és nehéz munka volt tüzet csiholni. Ezért aztán Sommasconában is az volt a szokás, hogy minden házban őrizték a tüzet és egymást váltották mellette. Aki éppen soros volt, annak egész éjszaka táplálnia kellett a tüzet, hogy az éjszaka bármelyik órájában bárki vihessen tőle parazsat.

Akkoriban sok öregember élt Sommasconában, és volt köztük egy, akitől különösen féltek az emberek, mert boszorkánynak tartották. Egyedül élt egy szegényes kunyhóban, és mindenki kitért előle, mert meggyőződésük szerint mindenféle varázslatot űzött. Ő is bizalmatlan volt mindenki iránt, de valójában nem volt gonosz. Szomszédai házába csak tüzet hozni ment át, és azok is csak tüzért jöttek őhozzá. De az asszonyok végképp nem bíztak benne, féltek az öreg boszorkánymestertől, és ha tőle kellett tüzet hozni, lehetőleg a férfiakat küldték hozzá. Az öregember teljesen egyedül élt a kunyhójában, mert az övéi már mind régen meghaltak.

Egy éjszaka egy sommasconai szegény özvegyasszony gyermeke megbetegedett, és valami meleg italt kellett volna készíteni neki, de a tűz már kialudt. Mitévő legyen hát? Ezen az éjszakán éppen az öreg boszorkánynál égett a tűz. Hogyan menjen el hozzá, ráadásul még az éjszaka kellős közepén? Remegve közeledett az öregember kunyhójához, és az ajtóhoz érve, húzódozva, félve szólította nevén.

– Lépj be – felelte az ember.

Az asszony belépett a füstös kunyhóba és odanyújtotta vaslapátját a különös tűzörnek, aki telerakta azt izzó parázssal. Az asszony ezekkel a szavakkal köszönte meg a tüzet:

– Az Úr irgalmazzon elhunyt szeretteid lelkének! – azzal sarkon fordult és gyorsan elindult kifelé.

De akkor a kunyhó egyik sarkából titokzatos hang hallatszott:

– Köszönöm, jó asszony, csak ez hiányzott ahhoz, hogy megszabaduljak minden fájdalmamtól.

Másnap már az egész környéken tudtak a történetekről, és a csodálkozás nőttön-nőtt. Most már tudták, hogy az öregember nem volt boszorkány, hanem ugyanolyan keresztény, mint a többiek; háza

nem gonosz szellemek tanyája volt, hanem olyanoké, akik bűneikért vezekeltek.

A KERESZT JELE

A malomvölgyben csupa szegény ember lakott, s mindannyiuknak sok gyermeke volt. A völgy elhagyatott volt, és csak ritkán tévedt idegen erre a tájékra.

Azon az éjszakán, amikor a völgyben lakó legfiatalabb asszony első gyermekét volt világra hozandó, véletlenül egy férfi lépett be az udvarukba – varázsló volt –, és éjszakai szállást kért. Egy csűrbe vezették. Ez a csűr éppen szemben állott a házzal, amelyben az asszony a gyermeket várta. Az éjszaka kellős közepén asszonyhangokra ébredt föl a férfi, ezek az asszonyok azért jöttek, hogy segítsenek a szülésnél.

Mikor az idegen másnap reggel fölébredt, nyomban kiment az udvarra és megkérdezte az asszonyokat:

– Született valaki ma éjjel ebben a kamrában?

– Egy kislány – felelték az asszonyok.

– Ó, szegény gyermek, sajnálom őt, mert rossz csillagjegyben született – mondta a férfi.

– De miért? Az égre! – kérdezték ijedten az asszonyok.

– Húszéves korában gonosz halállal hal meg.

Az asszonyok elkezdtek sugdosni és gyorsan keresztet vetettek, hogy azzal mintegy távol tartsák a veszélyt.

Akkor megszólalt a férfi:

– De'ha aj lányt megtanítja az anyja arra, amit én mondok, akkor elháríthatja róla a szomorú sorsot és a lány megmenekül.

Az asszonyok kérlelték, hogy segítsen az anyának megmenteni a lányát, mire az öreg varázsló azt mondta:

– Mondjátok meg a gyermek anyjának, hogy egészen kis korától tanítsa meg a lányát arra, hogy valahányszor harangszót hall, vessen keresztet. – Azzal a férfi továbbment, és soha többé nem látták ezen a vidéken.

Az asszonyok mindent elmeséltek az anyának, és az megtanította a kislányt, hogy amint harangszót hall, mindig és mindenütt vessen keresztet.

A leány felnőtt, már majdnem húszéves volt és senki sem gondolt többé a varázslóra, annak a jóslataira és tanácsaira. Egy reggel az anyja szólítja a lányát:

– Terezina, jöjj, menjünk a misére.

A lány a kamrájában készülődött, de nem jött ki. Az anyja nem akart elkésni a miséről és újra hívta. A lány most sem felelt, ezen az anyja egy kissé elcsodálkozott.

Terezina eközben kötelet erősített a mennyezetre és éppen a hurokba akarta dugni a fejét. Különös, végtelen bánat fogta el, ezért akarta elkövetni ezt. De éppen abban a percben, amikor a fejét bedugta a hurokba, másodszor harangoztak a misére; szinte öntudatlanul újra kihúzta fejét a hurokból és keresztet vetett, ahogyan arra anyja tanította. Azután már nem volt bátorsága véghezvinni szerencsétlen elhatározását. Mikor harmadszor harangoztak a misére, Terezina lejött, és épen, sértetlenül indult el a templomba. – A varázslónak igaza volt, a keresztvetés megmentette a lányt.

GIOVANNINO KALANDJAI

Ezt a történetet még ma is mesélik az emberek Astanóban.

Körülbelül háromszáz évvel ezelőtt a falu fölött, egy magaslaton egy úri kastély állt, amelyet mindenki csak „a kastély”-nak nevezett. Akkoriban egy gyermektelen házaspár lakott ott. A férj, Marco úr, magas, szép szál, rendkívül erős, komoly, de jóindulatú ember volt. Feleségének, Klára asszonnynak is jó szíve volt, és segített a falusiaknak, amiben csak tudott.

Akkoriban a falusi cipésműhely egy bizonyos Giovannié volt, akit angolkóros, ványadt külseje miatt mindenki csak Giovanninónak hívott. Kicsi volt, hátán egy nagy púppal és olyan görbe lábakkal, hogy egy kutya is átfért volna a két lába szára között, ahogy arrafelé a néphagyomány tartotta, de ravasz volt, furfangos és szeretett tréfálni. Még ma is mesélik, hogy az emberek minden lehetséges alkalommal megsimogatták a púpját: egy púpot megérinteni ugyanis szerencsét hoz! Éjjel-nappal dolgozott a cipésműhelyben, és közben énekelt, sőt trillázott maga elé, miközben a lábbeliket foltozta és a bőrt kalapálta.

Nagyon ritkán volt egyedül. A falubeli legények munka végeztével minden este elmentek hozzá, hogy még beszélgessenek egy kicsit, de mindenekelőtt azért, hogy hallgassák Giovanninót, amint élményeiről, különös kalandjairól és tréfáiról mesél. Néha még Marco úr is megállt a műhely ajtajában egy kicsit beszélgetni.

Egy szép és forró nyári napon Giovannino műhelye tele volt szúnyogokkal. A szúnyogokat a bőr és a csiriz szaga, de még inkább egy fél darab sajt vonzotta, és csak úgy rajzottak a műhelyben. Meg kell mondanom még, hogy a cipész nagyon egyszerűen és igénytelenül élt, hiszen abból, amit a lábbelik foltozásáért kapott, nem tellett többre.

Egyszer csak odapillantott a sajtra, és egy egész sereg szúnyogot látott ott, amint nagy nyugodtan lakmározta a sajtból: annyi szúnyog volt ott, hogy a szegény Giovannino, aki sem válogató, sem félenk nem volt, méregbe gurult, fölkapott egy papucsot, odadobta, és azzal bizony egész sereg szúnyogot agyonütött.

Akkoriban még nem voltak iskolák, de Giovannino tudott írni és olvasni, erre még Don Pedro tanította meg, aki majdnem ötven

esztendeig volt a falu plébánosa. Giovannino megszámolta a szúnyogokat: éppen száz volt, sem több, sem kevesebb. Akkor elővett egy darab papírt és elégedetten ráírta: „Százat egy csapásra” – és nyomban ki is akasztotta a cédulát a műhely ajtajára.

Másnap Marco úr szokásához híven éppen sétált a faluban, elment a műhely előtt, elolvasta a cégért, nagyon elcsodálkozott, és menten többet akart tudni a dologról. Hitetlenül gúnyolódott:

– Ugyan-ugyan! Nem lehet az igaz, hogy egy magadfajta nyápic ember százat megöljön? Biztosan lódítasz egy kicsit!

Mire a cipész:

– Nem, nem. Ez bizony igaz. Várj, megmutatom neked a hulláikat!

De Marco úr nem hagyott rá időt, hogy előhozza a hullákat, amelyek megoldották volna a rejtélyt!

– Ha igaz, amit mondasz, állj ki velem versenyre! Amelyikünk a legnehezebb köteg fát el tudja vinni, az lesz a legerősebb és ötszáz tallér üti a markát. Holnap elmegyünk Bandinonéba, és amelyikünk a legnagyobb köteg fát a falu főteréig viszi, az lesz a verseny győztese.

Giovanni azt felelte:

– De hogyan fogadhatnék én ötszáz tallérba, mikor egyetlen fillér sincs az erszényemben?

Marco úr megnyugtatta:

– Nem tesz semmit. Ha én bizonyulnék erősebbnek, semmit sem kérek tőled.

Marco úr visszatért a kastélyba, és elmesélte Klára asszonynak a különös fogadást; a felesége sem hitte, hogy Giovannino erősebb, mint a férje, így hát a fogadást jó gondolatnak tartotta.

Másnap kimentek az erdőbe. Giovannino csak egy fanyíró ollót vitt magával. Két óra múltán Marco úr már egy óriási köteg fával jött a falu főterére, megvolt a köteg vagy egy mázsa. Giovannino azonban egész estig az erdőben maradt.

Mikor Marco úr látta, hogy Giovannino csak nem jön a fával, visszament az erdőbe, és ott találta a ravasz cipészt, amint fűzfavesszőket csomózott egymáshoz, hogy aztán majd avval kösse össze a fakötegét.

– Mit csinálsz itt? Hiszen már majdnem besötétedett, és mindenki várja a faluban, hogy végre hozd a köteg fádat, és te egyszerűen nem jössz! Az enyém már ott fekszik a főtéren.

– Kedves Marco uram – felelte Giovannino –, nekem nem elég az, hogy egy olyan kis köteg fát vigyek be a faluba, mint te; láthatod, hogy fűzvesszőkből csomózok kötelet, hogy aztán azzal megkötözhessem az egész erdőt, és akkor egyből kiszakítom és beviszem a faluba.

Tudni kell ehhez, hogy azért hívták a falut Bandinonénak, mert a fölötte lévő erdő védte a települést a föld- és kőomlástól, ezért hát nem is volt szabad ott fát vágni. Így már érthető, hogy Marco urat elfogta az aggodás és a félelem: Mi lenne a faluból az erdő nyújtotta védelem nélkül? Ezért aztán a lelkére beszélt Giovanninónak:

– Gyere, induljunk! Állj föl és gyere velem lefelé, hiszen már majdnem éjszaka van, és különben nem fogod megtalálni a sötétben az utat.

De a cipész így felelt:

– Csak akkor engedelmeskedem, ha elismered, hogy én lettem a győztes. Ha nem, akkor kirántom az egész erdőt és leviszem a faluba.

Végül is Marco úrnak engednie kellett, és elismerte, hogy legyőzték. Giovannino pedig ötszáz tallérral a zsebében jött le a faluba; úgy érezte, hogy ő a világ legboldogabb embere.

Marco úr lógó orral ment haza, és elmesélt mindent a feleségének. Az asszony azt tanácsolta neki, hogy bosszulja meg magát egy másik fogadással: vigyenek egy hordóban vizet az Astoni tóról a falu főterére.

Giovannino beleegyezett, és egy szombati napon Marco úr két teljesen egyforma nagy hordót vitetett le a tó partjára. Ok ketten, akik egykor jó barátok, most meg már szinte ellenségek voltak, reggel a tónál találkoztak.

Marco úr csöbrökkel és tölcsérekkel teletöltötte a hordóját, iszonyú erőfeszítéssel a vállára emelte, és elindult a főtér felé. De Giovannino másképpen dolgozott: egy kapával meg egy lapáttal elkezdett árkot ásni a tó körül, így akarta azután, ha már körülásta, az egész tavat behúzni a főtérre, hiszen az ő műhelye előtti kis térségen ekkora tó nem férne el.

Estére kelve Giovannino még mindig a tónál volt és ásott. Marco úr utána akart nézni, mennyire van az ellenfele, és ott találta fáradtan, verejtékezve.

– De hát mit csinálsz itt? Mindenki várja már a faluban, hogy végre megjössz a hordóddal, hogy eldönthessük, ki az erősebb!

– Kedves Marco uram, néhány napra még szükségem lesz, amíg elkészülök a kiásással és az egész tavat le tudom vinni a faluba!

Ez az ötlet megint sokat ártott volna a falunak és Marco úr hét inget izzadt facsaró vizesre, mire le tudta beszélni szándékáról a cipészt, aki végül mégiscsak félretette a lapátot és az ásót, és zsebre vágta a második ötszáz tallért is.

Nagy volt Marco úr szégyene, de a felesége még nálánál is többet bosszankodott, és rábeszélte, hogy kössenek egy harmadik fogadást. Ez alkalommal egy ötvenkilós vasgolyót kellett a partról a tóba hajítani. Aki messzebb dobja a golyót, az lesz a győztes. Tetszett az ötlet Marco úrnak, és azt gondolta, hogy ez alkalommal a ravasz Giovannino nem fog túljárni az eszén.

Elment a falu kovácsához és csináltatott vele két egyforma nagy és egyenlő súlyú vasgolyót. Végül mégis inkább az üllő formájú vastömb mellett döntött, hogy jobban meg lehessen fogni. Giovannino minden további nélkül elfogadta a kihívást. Bezárta a műhelyét és Marco úr kocsiján elhajtottak Luinóba. Nem sokkal később már ott voltak a tó partján, és megkezdődött a viadal a kikötőhely közelében.

Elsőként Marco úrra került a sor, aki felemelte a földről a nehéz üllőt és egykettőre elhajította; néhány másodperc múlva hallották, amint a tó vize messze, kinn, körülbelül egy kilométer távolságban nagyot csobbant, hatalmas vízoszlop szökött az égnek és a hullámok tombolva rohantak a part felé.

– Jól van, Marco úr, derék – kiáltott föl Giovannino. – Tényleg annyi erőd van, mint egy óriásnak! De én majd áthajítom az üllőmet a tó fölé, be Cannero faluba, amelyik ott van a tó mögött. – És azzal elkezdett teljes erőből kiabálni: – Cannero lakói, meneküljetek nyomban, amíg még van időtök, mert mindjárt késő lesz! Hagyjátok el házaiteket, gyorsan, mert néhány perc múlva becsap közétek az üllőm!

Marco úr egészen elképedt erre, és nem tudta, hogyan menthetné meg a helyzetet a maga előnyére. Aggódva fordult Giovanninóhoz, és le akarta beszélni szándékáról: Nem, nem szabad elhajítani az üllőt, inkább beismeri, hogy újra legyőzték.

Giovannino boldog volt. Ahányat döccent a kocsi hazafelé útban, annyiszor csilingelt az ötszáz tallér a zsebében. Most már ő volt a leggazdagabb ember az egész környéken. Elhatározta, hogy vesz magának egy hátaslovat, amilyen Marco úrnak is van, és azzal fog kilovagolni nap mint nap, és vett is magának egyet Varesében a lóvásárban. De azért a cipészettel nem hagyott fel: délelőtt dolgozott, délután kilovagolt.

Egy szép novemberi napon elhatározta, hogy átlovagol Luganóba, hogy ott szebb és divatosabb öltönyt vásároljon magának, hiszen most már gazdag ember. Mikor az agnói síkság végére ért, jobban mondva Piodellához, hallja ám, hogy mögötte egy másik ló vágat. Nyomban tudta, hogy csak Marco úr lehet az, aki utánajön. Gyorsan leszállt a lováról, bekötötte a kancát egy istállóba, és mintegy ravaszága utolsó próbatételeként térdre vetette magát az út közepén, összekulcsolta két kezét, szeméit égre emelte és úgy tett, mint aki kétségbeesetten zokogva imádkozik.

Mikor Marco úr meglátta, megállította a lovát, és tudni akarta, hogy mit csinál itt. De Giovannino nem felelt, hanem még hangosabban elkezdett sírni, jajgatni. Csak mikor Marco úr már jó ideje kérlelte, akkor mondta el, hogy akkorát rúgott a lóva farán, hogy az felrepült a felhők közé, és ő most azért imádkozik az Egek Urához, hogy küldje vissza neki a lovát a földre.

Ezt hallva Marco úr megsarkantyúzta a lovát, továbblovagolt Luganóba, és útközben elgondolkozott ellenfele szokatlan erején.

Ekkor Giovannino újra elővezette a lovát, de nem lovagolt tovább Luganóba, hanem megfordult és visszaügetett a faluba, mert jól tudta, hogy lovaglásban messze elmarad Marco úr mögött.

Másnap aztán jött Marco úr és a kanca után érdeklődött. Giovannino nyomban azt mondta:

– Még Sorengóig sem érhattél el, amikor az ég szívreható imáimra újra leküldte nekem a kancát; mikor meglátott engem a lovam, hangosan nyerített örömeiben. Bizony nagyon dühös voltam, mert nem akart továbbmenni, amint a kaptatóhoz értünk,

elvesztettem a türelmemet és visszafordultam vele. Igazán szerencse, hogy az Úr, forró imáimra visszaadta nekem.

{1} Régebben az volt a szokás, hogy a misén, felajánláskor nem perselyeztek, hanem a hívők a pádból kilépve sorban az oltár bal oldalához mentek, ott letették az áldozati adományként hozott maréknyi búzát, aztán az oltár háta mögött végigmenve visszatértek a helyükre a padokba. Észak-Svájc és a katolikus Bajorország plébániatemplomaiban ma is ez van szokásban, de nem búzát, hanem pénzt tesznek az oltárra.

{2} Szent Fromont Bonfol környékének legendás szentje, mindig szakállasan ábrázolják.